



ใบรับรองวิทยานิพนธ์  
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

ปริญญา

ภาษาไทย

ภาษาไทย

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง การศึกษาอักษรและภาษาจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

A Study of Language and Orthography in "Pla Bu Thong", a Hymnlike Folktale

นามผู้วิจัย นางสาวสุชญา วะทะพุทกณะ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

( ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรสิทธิ์ ไทยรัตน์, Ph.D. )

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

( รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทร์, ปร.ค. )

หัวหน้าภาควิชา

( ผู้ช่วยศาสตราจารย์โกวิทย์ พิมพวง, Ph.D. )

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

( รองศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr. )

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

สิงสิงห์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาอักษรและภาษาจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

A Study of Language and Orthography in “Pla Bu Thong”, a Hymnlike Folktale

โดย

นางสาวสุชญา วาทะพุกกณะ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุขยา วาทะพุทกณะ 2555: การศึกษาอักษรและภาษาจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวด  
เรื่องปลาบู่ทอง ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชา  
ภาษาไทย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรสิทธิ์ ไทยรัตน์, Ph.D.  
354 หน้า

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรไทยมาตรฐาน 2) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบอักษรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน 3) เพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในกลอนสวดกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน โดยศึกษาจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองที่เป็นเอกสารโบราณประเภทหนังสือสมุดไทย (สมุดข่อย) ลำดับที่ 231, 232, 233 และ 234 กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก ประเภทกาพย์ (กลอนสวด) ที่อยู่ในความดูแลของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ผลการศึกษาและเปรียบเทียบอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรไทยมาตรฐาน พบพยัญชนะทั้งหมด 42 พยัญชนะ ส่วนใหญ่มีรูปแบบเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน โดยพยัญชนะพ มีรูปแบบการเขียนมากที่สุด 5 รูปแบบ การใช้พยัญชนะยังไม่มียุคที่แน่นอน รูปสระที่พบมีทั้งหมด 24 รูป เมื่อประสมกับพยัญชนะจะเปลี่ยนรูปไป รูปสระ ใ- และ ใ- มีรูปแบบการเขียนมากที่สุด คือ 4 รูปแบบ ส่วนรูปวรรณยุกต์ที่พบคือ วรรณยุกต์ เอก ( ˊ ) โท ( ˊ ) และจัตวา ( ˊ ) แต่การใช้กำกับคำยังไม่แน่นอนและไม่สม่ำเสมอ วรรณยุกต์โท มีรูปแบบการเขียนมากที่สุด 3 รูปแบบ ด้านเครื่องหมายที่ใช้แทนสระพบ 5 เครื่องหมาย ส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้ในอักษรไทยมาตรฐานแล้ว เครื่องหมายประกอบการเขียนพบ 4 เครื่องหมาย ยังคงใช้อยู่ในอักษรไทยมาตรฐาน

ผลการศึกษาและเปรียบเทียบอักษรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน จากการเขียนคำ 87 คำ พบคำที่มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน 44 คำ คิดเป็นร้อยละ 50.57 และคำที่มีรูปแบบการเขียนไม่เหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน 43 คำ คิดเป็นร้อยละ 49.43 คำว่า ทรามวย มีรูปแบบการเขียนมากที่สุด คือ 20 รูปแบบ อักษรวิธียังไม่มียุคที่แน่นอน แตกต่างกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน ผลการเปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในกลอนสวดกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน พบชื่อตัวละครและลักษณะของตัวละครที่เหมือนกัน ส่วนเนื้อเรื่องมีลำดับเหตุการณ์สำคัญในตอนต้นคล้ายกัน แต่ตอนท้ายของเรื่องแตกต่างกัน มีคติสอนใจที่ได้จากเรื่องเหมือนกันคือ กฎแห่งกรรม ซึ่งเป็นหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา

Suchaya Wathapukkana 2012: A Study of Language and Orthography in “Pla Bu Thong”, a Hymnlike Folktales. Master of Arts (Thai Language), Major Field: Thai Language, Department of Thai Language. Thesis Advisor: Assistant Professor Surasit Thairat, Ph.D. 354 pages.

The three purposes of this research are as follows: 1. to study and to compare the ancient Thai alphabet appearing in the hymn with the standard Thai alphabet. 2. to study and to compare the orthography of the hymn with the orthography of the standard Thai. 3. To compare the content of the hymn with the content of the present prose by studying from the ancient documents of a hymn-like folktale “Pla Bu Thong” (Thai tradition book #231, #232, #233, and #234, poetic books of letters and inscription in a written form) under the supervision of the National Library of Thailand.

The result of the study and the comparison between the ancient Thai alphabet appearing in the hymn and the standard Thai alphabet discovers 42 consonant forms. Most have the same forms as the standard Thai alphabet. The consonant “พ” includes five written forms, which is considered the highest among the consonants. The usage of the consonants still has no certain patterns. 24 vowel forms are discovered and the forms will change when combined with the consonants. The vowels “ใ-” and “ไ-” have four written forms, which are considered the highest among the vowels. The tone marks “’”, “๑”, and “๒” are found; however, their usage is still not certain and regular. The tone “๑” includes three written forms, which is considered the highest among the tones. It is found that five symbols are used in place of vowels. Most of them are not used in the standard Thai alphabet. Four symbols employed in writing are also discovered and they are still used in the standard Thai alphabet.

The result of the study and the comparison between the orthography appearing in the hymn and the orthography of the standard Thai from 87 words discovers 44 words having the same written forms as the orthography of the standard Thai which accounts for 50.57% and 43 words having different written forms from the orthography of the standard Thai which accounts for 49.43%. The word “ทรมวิชัย” has 20 forms, which is considered the highest among the studied words. The orthography still has no certain patterns, which is different from the orthography of the standard Thai. The result of the comparison between the content of the hymn and the present prose shows that the characters have the same names as well as characteristics. Important events at the beginning of the story are similar but different at the end. However, the same lesson or the law of karma which is one of the Buddhist teachings is taught.

---

Student’s signature

Thesis Advisor’s signature

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรสิทธิ์ ไทยรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.สิริวรรณ นันทจันทุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาในวิทยานิพนธ์โดยละเอียดเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์จากภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอน และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ศิษย์

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณนายมาโนช วาตะพุกกณะ ผู้เป็นบิดา นางสิริวรรณ วาตะพุกกณะ ผู้เป็นมารดา และนายชนวิวัฒน์ วาตะพุกกณะ ผู้เป็นพี่ชาย เพื่อนร่วมรุ่นในภาควิชาภาษาไทย นางสาวกิตติมา พุ่มซ้อน และนางสาวนุชนาถ สนามไชย ที่คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจที่ยิ่งใหญ่ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุชยา วาตะพุกกณะ

มกราคม 2555

## สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและประเภทของวรรณกรรม	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและประเภทของวรรณกรรมพื้นบ้าน	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและประเภทของกลอนสวด	27
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลานู๋ทอง	32
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอักษรไทยและอักษรวิธีในภาษาไทย	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	67
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	71
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	76
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	77
บทที่ 4 ผลการวิจัย	78
การศึกษาและเปรียบเทียบอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในกลอนสวด	
กับอักษรไทยมาตรฐาน	79
ศึกษาและเปรียบเทียบอักษรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิธี	
ไทยมาตรฐาน จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542	153
เปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในกลอนสวดกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้ว	
ในปัจจุบัน	276

## สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	304
สรุปผลการวิจัย	307
อภิปรายผล	307
ข้อเสนอแนะ	309
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	310
ภาคผนวก	314
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	354

## สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	เปรียบเทียบอักษรไทยในสมัยต่าง ๆ กับอักษรไทยในปัจจุบัน	50
2	พยัญชนะและรูปแบบการเขียนที่พบในวรรณกรรมพื้นบ้าน ชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง	79
3	รูปสระและรูปแบบการเขียนที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้าน ชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง	114
4	รูปวรรณยุกต์และรูปแบบการเขียนที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้าน ชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง	138
5	เปรียบเทียบอักขรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักขรวิธีไทยมาตรฐาน	153
6	แสดงค่าความถี่และร้อยละของการเปรียบเทียบอักขรวิธีในวรรณกรรม กลอนสวดกับอักขรวิธีไทยมาตรฐาน	275
7	ตารางแสดงชื่อตัวละครจากปลาบู่ทองกลอนสวดและจำนวนร้อยแก้ว ในปัจจุบัน	278

## สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ตัวอย่างอักษรไทยโบราณในกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองจากเอกสารโบราณ ลำดับที่ 231	3
2	ตัวอย่างอักษรวิธีอักษรขอมโบราณ (จารึกตาพระยา ด้านที่ 2)	41
3	ตัวอย่างพยัญชนะลายลือไทย	41
4	เปรียบเทียบตัวอักษรสมัยพระเจ้าลิไทและสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น	42
5	อักษรไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์ พระราชพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์	43
6	อักษรไทยสมัยรัชกาลที่ 1 ลายมืออาลักษณ์ พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าอุปราชไปครองเมืองหลวงพระบางและเจ้าพระปทุมวรราชไปครองเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย	43
7	ตัวอย่างสัณฐานของตัวอักษรชนิดลายมือ	44
8	ตัวอย่างจารึกแผ่นดินบุก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	48
9	ตัวอย่างหนังสือออกพระวิสุทธิสุนทร จดหมายฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2231)	48
10	ตัวอย่างหนังสือออกญาไชยาเมืองตะนาวศรี อนุญาตให้พ่อค้าเดนมาร์ก เข้ามาค้าขายยังประเทศไทย ฉบับที่ 1	49
11	ตัวอย่างอักษรไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. 2231-2310) – สมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ. 2311-2324)	49
12	ตัวอย่างการเขียนพยัญชนะสองตัวเชื่อมต่อกัน	53

## สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
13	การประสมพยัญชนะ ป ข และ ส กับสระอาและสระอิ	53
14	ตัวอย่างคำที่ใช้สระ เอ็ เอกสารโบราณจากสมัยอยุธยาตอนกลางจะใช้ รูป เอ็	54
15	ตัวอย่างคำที่ประสมสระ ใ- และ ใ- จะมีพยัญชนะตัว ย กำกับ	55
16	ตัวอย่างเครื่องหมายประกอบการเขียนในสมัยอยุธยาตอนกลาง	56
17	ตัวอย่างการเปลี่ยนรูปตัวอักษร ข เมื่อประสมสระอาส่วนหางจะไปอยู่ ด้านข้าง	57
18	ตัวอย่างการเขียนพยัญชนะที่มีหางเมื่อประสมกับสระอะ	57
19	ตัวอย่างการสะกดคำที่แตกต่างกัน	58
20	ตัวอย่างเครื่องหมายที่ใช้ในการเขียนสมัยอยุธยาตอนปลาย	59
21	ตัวอย่างการเขียนสะกดคำในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น	60

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมคือศิลปะแขนงหนึ่ง ที่เป็นผลงานอันเกิดจากการคิด และจินตนาการที่บรรพบุรุษนำมาบอกเล่าและเรียบเรียง บันทึก ขับร้อง หรือสื่อออกมาด้วยกลวิธีต่างๆ สะท้อนให้เห็นสภาพสังคม ค่านิยมและวิถีชีวิตของคนในแต่ละยุคสมัย โดยมีภาษาเป็นสื่อที่สำคัญ ดังที่ ม.ล. บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2518: 3) ได้ให้ความหมายของวรรณกรรมไว้ว่า วรรณกรรมเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่งคือ มีสารได้แก่ ความคิด หรือความหมายของผู้เขียน มีผู้ส่งสารคือ ผู้เขียน และมีผู้รับสารคือ ผู้อ่าน การสื่อสารทางวรรณกรรมอาจผ่านจักษุประสาท คือผู้อ่านอ่านเอง หรือผ่านโสตประสาทคือมีผู้อื่นอ่านให้ฟัง อย่างไรก็ตาม สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะต้องใช้ร่วมกันคือ ภาษาดังนั้นถ้าจะกล่าวโดยย่อ วัสดุที่ใช้ประกอบวรรณกรรมนั้น คือ ภาษาและอวัยวะที่ผู้ส่งสารจะต้องใช้โดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือ สมอง

เมื่อเราใช้ภาษาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดวรรณกรรมนั้น วรรณกรรมจึงมีความหมายครอบคลุมกว้างถึงนิทาน ตำนาน เรื่องเล่า ขำขัน เรื่องสั้น นวนิยาย บทเพลงและคำคม เป็นต้น ซึ่ง ธวัช ปุณโณทก (2527: 2) ได้อธิบายไว้ว่า วรรณกรรมคืองานสร้างสรรค์ทางศิลปะที่ใช้ภาษาเป็นสื่อกลาง ไม่ว่าจะป็นเนื้อหาแบบใดก็ตาม มีขอบเขตถึงงานเขียนทุกชนิด เช่น วรรณคดี นวนิยาย เรื่องสั้น บทความ รวมถึงวรรณกรรมที่เล่าสืบต่อกันมาด้วยปาก เช่น นิยายพื้นบ้าน และบทเพลงต่างๆ

วรรณกรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ 1) วรรณกรรมที่เป็นลายลักษณ์ คือวรรณกรรมที่บันทึกเป็นตัวหนังสือ 2) วรรณกรรมมุขปาฐะ คือวรรณกรรมที่เล่าต่อ ๆ กันมาไม่ได้จดบันทึกโดยเรไร ไพรวรรณ (2551: 4) ได้แบ่งประเภทของวรรณกรรมโดยสรุปว่า วรรณกรรมจะหมายรวมถึงเรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมาที่เรียกว่า “มุขปาฐะ” และวรรณกรรมลายลักษณ์หรือที่เรียกว่า “อมุขปาฐะ” ด้วย

นิทานจัดว่าเป็นสาขาหนึ่งของวรรณกรรมมุขปาฐะ เพราะหมายถึงเรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมาหลายชั่วอายุคน เป็นที่นิยมแพร่หลายทั่วไป และมีความสำคัญในการศึกษาวรรณกรรม เพราะนิทานจะเป็นแหล่งข้อมูลที่ประมวลเรื่องราว ความรู้สึกนึกคิด และความเชื่อของคนในแต่ละท้องถิ่นไว้

อย่างชัดเจนและหลากหลาย สะท้อนให้เห็นถึงภูมิปัญญาและจินตนาการของคนในท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของนิทานนั้นๆ ดังที่ กิ่งแก้ว อัครถาวร (2519:12) ได้ให้ความหมายของนิทานสรุปได้ว่า นิทานหมายถึง เรื่องเล่าสืบทอดกันมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ แต่ก็มีอยู่ส่วนมากที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ และเป็นเรื่องเล่าทั่วไปไม่ได้ตั้งใจแสดงประวัติ ความเป็นมา จุดประสงค์ใหญ่เล่าเพื่อความสนุกสนานแต่จะแทรกคติสอนใจไปด้วย

คำที่ใช้เรียกนิทานนั้นมีต่างกันไป เช่น นิทานพื้นบ้าน วรรณกรรมมุขปาฐะ นิทานชาวบ้าน และวรรณกรรมพื้นเมือง เป็นต้น แต่ในที่นี้จะใช้ว่า วรรณกรรมพื้นบ้าน

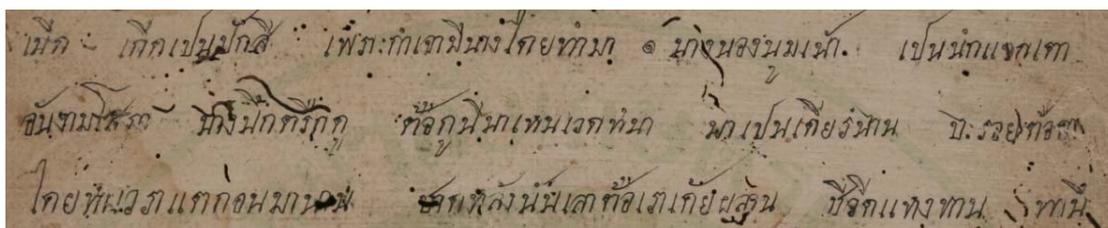
การศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านที่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ จะทำให้เราทราบประวัติความเป็นมาและช่วงเวลาที่ปรากฏของวรรณกรรมพื้นบ้าน โดยผ่านทางตัวอักษรและการใช้ภาษา ตลอดจนเนื้อหาในวรรณกรรมพื้นบ้านนั้นซึ่งสามารถนำมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาในปัจจุบันว่ามีความเหมือนและความแตกต่างกันอย่างไร

วรรณกรรมพื้นบ้านของไทยที่เรารู้จักกันดีมีมากมาย เช่น สังข์ทอง นางนาคพระโขนง พระรถเสน นางสิบสอง นางพิกุลทอง และปลาบู่ทอง เป็นต้น

ปลาบู่ทองเป็นวรรณกรรมพื้นบ้านที่เล่าต่อ ๆ กันมา และภายหลังได้มีนักเขียนบันทึกไว้หลากหลายสำนวน นอกจากนี้ ปลาบู่ทองยังได้รับการถ่ายทอดออกมาเป็นหนังสือนิทาน การ์ตูน และละครโทรทัศน์ เพราะมีเนื้อหาและการดำเนินเรื่องที่สนุกสนาน น่าติดตาม แฝงข้อคิดสอนใจให้ทำความดี รู้จักให้อภัยผู้อื่น ที่เป็นความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา ดังที่ กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518: 106) ได้จัดให้ปลาบู่ทองอยู่ในนิทานประเภทปรัมปราหรือนิทานทรงเครื่อง เพราะเป็นเรื่องยาวที่มีเหตุการณ์เป็นจุดขัดแย้งประกอบอยู่หลายเหตุการณ์ มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ สถานที่เกิดเหตุไม่แน่ชัดว่าอยู่ที่ใด ตัวเอกของเรื่องสามารถต่อสู้อุปสรรคขวากหนามทำให้ศัตรูพ่ายแพ้ไปในที่สุด และจบลงด้วยความสุข เนื้อหาเต็มไปด้วยจินตนาการ มียักษ์ เทวดาเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงมีผู้นำมาดัดแปลงเป็นละคร ภาพยนตร์และการแสดงอื่นๆ

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง ว่ามีการบันทึกเป็นลายลักษณ์ในรูปแบบใดบ้าง นอกเหนือจากสำนวนร้อยแก้วที่พบเห็นอยู่ในปัจจุบัน

กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ ได้มีการรวบรวมบันทึกเอกสารประเภทหนังสือสมุดไทยขาว ลำดับที่ 231, 232, 233 และ 234 เรื่องปลาบู่ทองเอาไว้ จัดอยู่ในประเภทหมวดวรรณคดีหมู่กาพย์ (กลอนสวด) ซึ่งเป็นลักษณะการเขียนอีกรูปแบบหนึ่งของวรรณกรรมเรื่องปลาบู่ทองที่ใช้อักษรตัวเขียนและภาษาที่แตกต่างกับในปัจจุบัน



**ภาพที่ 1** ตัวอย่างอักษรไทยโบราณในกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง จากเอกสารโบราณลำดับที่ 231 ที่มา: กลอนสวดปลาบู่ทองเลขที่ 231 คู่ที่ 1 กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ

จากตัวอย่างจะเห็นว่า อักษรไทยโบราณที่ใช้บันทึกปลาบู่ทองกลอนสวด แตกต่างกับอักษรที่เราใช้กันในปัจจุบัน เช่น ขนาด รูปร่าง และรูปแบบการเขียน เช่น การเขียนสระอะเป็นจุดสองจุด และไม่มีหัว การเขียนสระอาโดยลากเส้นติดกับพยัญชนะ เป็นต้น

ตัวอย่างอักษรวิธี “เกิดเปนปึกสี่ เพราะกำจามีนางโดยทำมา นางนอนนมเน้า เปนนกแขกเต้า อันงามโสภาน นางนีกตริกคู ตัวกู้นิเนาเหนเวทหนา มาเปนเคียราน จะรอยตัวคา โดยทำเวราแตกอนมานาน ซาดหลังนั้นเล่าต่อเราเคยผลาน ชีวิตแห่งทาน” จากตัวอย่างนี้จะเห็นว่าอักษรวิธีของปลาบู่ทองกลอนสวดนั้นมีการใช้พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ที่แตกต่างกับปัจจุบันเช่นเดียวกับอักษร

นอกจากนี้ วรรณกรรมที่เป็นกลอนสวดส่วนใหญ่จะไม่นิยมบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับนิทาน แต่จะบันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับคำสอนทางพระพุทธศาสนามากกว่า ดังที่พระวรวงศ์วิสิฐ (2502: 80) อธิบายไว้ว่า วรรณกรรมกลอนสวดเป็นวรรณกรรมประเภทกาพย์ นิยมแต่งกันมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงรัชกาลที่ 5 เนื้อเรื่องที่นำมาแต่งมักเป็นเรื่องในศาสนาเช่น ซาดกและธรรมคดี ใช้อ่านเมื่อศาสนิกชนไปบำเพ็ญกุศลที่วัด หรือใช้สวดวันนักขัตฤกษ์

วรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทองได้บันทึกในรูปแบบของกลอนสวดซึ่งจัดว่าเป็นลักษณะการบันทึกที่น่าสนใจ แต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของผู้อ่าน ถึงแม้จะมีการตีพิมพ์ปลาบู่ทองกลอนสวด ในปี พ.ศ. 2497 ของโรงพิมพ์ราษฎร์เจริญ แต่ก็เป็นที่เนื้อความที่ถอดออกมาเป็นภาษาปัจจุบัน ไม่ใช่อักษร

และภาษาแบบต้นฉบับที่บันทึกและเขียนเป็นภาษาโบราณ การศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านชนิคกลอนสวด เรื่องนี้ จะช่วยให้เห็นวิวัฒนาการและความแตกต่างของภาษาไทยในอดีตและปัจจุบัน ในขณะเดียวกัน จะได้เห็นอิทธิพลของภาษาไทยในสมัยต่างๆ ว่ามีผลต่อภาษาไทยในปัจจุบันอย่างไรบ้าง จึงทำให้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาอักษรและภาษาจาวรรณกรรมพื้นบ้านชนิคกลอนสวดเรื่อง ปลาบู่ทอง

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านชนิคกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรไทยมาตรฐาน
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบอักษรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน
3. เพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในกลอนสวดกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน

### ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงอักษรไทยโบราณของวรรณกรรมพื้นบ้านชนิคกลอนสวดเรื่อง ปลาบู่ทอง และความแตกต่างเมื่อเทียบกับอักษรไทยมาตรฐาน
2. ทำให้ทราบถึงอักษรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดและความแตกต่างเมื่อเทียบกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน
3. ทำให้ทราบถึงเนื้อหาของวรรณกรรมกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง และความแตกต่างเมื่อเทียบกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน

### ขอบเขตของการวิจัย

1. งานวิจัยนี้ศึกษาอักษรไทยโบราณของวรรณกรรมพื้นบ้านชนิคกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ที่เป็นเอกสารโบราณประเภทหนังสือสมุดไทยขาว, อักษรไทย, ภาษาไทย, เส้นหมึก ลำดับที่ 231, 232, 233 และ 234 หมวดวรรณคดี กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก ประเภทกาพย์ (กลอนสวด) ที่อยู่ในความดูแลของสำนักหอสมุดแห่งชาติเท่านั้น

2. การเปรียบเทียบอักษรวิจิที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิจิไทยมาตรฐาน ในงานวิจัยนี้ เปรียบเทียบอักษรวิจิไทยมาตรฐานจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

3. การเปรียบเทียบเนื้อหาในปัจจุบันเปรียบเทียบกับจากหนังสือ ปลาบู่ทอง ของ ศ.(พิเศษ) เรืองอุไร กุศลาลัย (2547) และหนังสือ เล่าเรื่องปลาบู่ทอง ของ รศ.วิเชียร เกษประทุม (2551)

### นิยามศัพท์

**อักษร** หมายถึง รูปเขียนของตัวอักษรไทยที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวด เรื่องปลาบู่ทอง โดยแบ่งเป็น พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เครื่องหมายที่ใช้แทนสระและเครื่องหมายประกอบการเขียน

**อักษรโบราณ** หมายถึง อักษรที่มีอายุ 100 ปีขึ้นไป

**ภาษา** หมายถึง ภาษาที่เขียนและสะกดด้วยตัวอักษรไทยที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

**อักษรวิจิ** หมายถึง การเขียนคำจากการประสมของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เครื่องหมายแทนสระและเครื่องหมายที่ใช้ประกอบการเขียนที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

**วรรณกรรมพื้นบ้าน** หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาและมีการบันทึกไว้ภายหลัง ไม่ทราบผู้แต่ง และที่มาที่แน่ชัด โดยมีเนื้อหาที่สนุกสนาน อาจมีอิทธิฤทธิ์หรือปาฏิหาริย์ต่างๆ และสอดแทรกคติสอนใจเอาไว้

**กลอนสวด** หมายถึง วรรณกรรมประเภทร้อยกรองที่อ่านหรือสวดเป็นทำนองเสนาะตามฉันทลักษณ์ แต่งเป็นกาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 หรือ กาพย์สุรางคนางค์ 28

**ปลาบู่ทอง** หมายถึง วรรณกรรมพื้นบ้านที่เป็นเรื่องราวชีวิตของเอื้อยและความผูกพันที่มีต่อแม่ โดยศึกษาจาก วรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองที่เป็นเอกสาร โบราณลำดับที่ 231,

232, 233 และ 234 กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก ประเภทภาพย์ (กลอนสวด) ที่อยู่ในความดูแลของ สำนักหอสมุดแห่งชาติ และปลาบู่ทองที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน จากหนังสือ ปลาบู่ทอง ของ ศ.(พิเศษ) เรืองอุไร กุศลาลัย (2547) และหนังสือ เล่าเรื่องปลาบู่ทอง ของ รศ.วิเชียร เกษประทุม (2551)

เนื้อหา หมายถึง การดำเนินเรื่องราวผ่านตัวละครของวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวด เรื่องปลาบู่ทอง

คำแปล หมายถึง การเขียนตัวอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวด เรื่อง ปลาบู่ทองเป็นอักษรไทยมาตรฐาน

## บทที่ 2

### การตรวจเอกสาร

การศึกษาอักษรและภาษาจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร โบราณและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและประเภทของวรรณกรรม
  - 1.1 ความหมายของวรรณกรรม
  - 1.2 ประเภทของวรรณกรรม
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและประเภทของวรรณกรรมพื้นบ้าน
  - 2.1 ความหมายของนิทานพื้นบ้านหรือวรรณกรรมพื้นบ้านหรือวรรณกรรมท้องถิ่น
  - 2.2 ประเภทของนิทานพื้นบ้านหรือวรรณกรรมพื้นบ้านหรือวรรณกรรมท้องถิ่น
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและประเภทของกลอนสวด
  - 3.1 ความหมายของกลอนสวด
  - 3.2 ประเภทของกลอนสวด
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง
  - 4.1 ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง
  - 4.2 เนื้อเรื่องของวรรณกรรมพื้นบ้านปลาบู่ทอง

## 5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอักษรไทยและอักษรวิจิไทย

### 5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอักษรไทย

### 5.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอักษรวิจิไทย

## 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### 6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมพื้นบ้าน

### 6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง

### 6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอักษรไทยและอักษรวิจิในภาษาไทย

## เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและประเภทของวรรณกรรม

### ความหมายของวรรณกรรม

มีผู้ให้คำจำกัดความของคำว่าวรรณกรรมไว้ดังต่อไปนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1054) ให้คำอธิบายไว้ว่า วรรณกรรม คือ งานหนังสือ งานประพันธ์ทุกชนิด ทั้งที่เป็นร้อยแก้วและร้อยกรอง เช่น วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ วรรณกรรมของเสฐียรโกเศศ วรรณกรรมฝรั่งเศส วรรณกรรมประเภทสื่อสารมวลชน(กฏ) งานนิพนธ์ที่สร้างขึ้นทุกชนิด เช่น หนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์ และหมายรวมถึงโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2517: 5) อธิบายความหมายของวรรณกรรมไว้ว่า คำว่า วรรณกรรม มีปรากฏครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองศิลปะและวรรณกรรม พ.ศ. 2475 หมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้นทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นรูปใดหรือเพื่อความมุ่งหมายใด เช่น คำอธิบายวิธีใช้กล้องถ่ายรูป การใช้เตารีดไฟฟ้า รวมทั้งใบปลิว หนังสือพิมพ์ซึ่งเรียกว่า Literature ทั้งหมด วรรณกรรมจึงจัดว่ามีความหมายที่กว้างมาก

ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2518: 3) ได้ให้ความหมายของวรรณกรรมไว้ว่า วรรณกรรมเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง คือ มีสารได้แก่ ความคิด หรือความหมายของผู้เขียน มีผู้ส่งสารคือ ผู้เขียน และมีผู้รับสารคือ ผู้อ่าน การสื่อสารทางวรรณกรรมอาจผ่านจักษุประสาท คือผู้อ่านอ่านเอง หรือผ่านโสตประสาทคือมีผู้อื่นอ่านให้ฟัง อย่างไรก็ตาม สิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารจะต้องใช้ร่วมกันคือ ภาษา ดังนั้นถ้าจะกล่าวโดยย่อที่ใช้ประกอบวรรณกรรมนั้น คือ ภาษาและอวัยวะที่ผู้ส่งสารจะต้องใช้โดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็คือ สมอง

ลีทซา พินิจกุล และ นิตยา กาญจนะวรรณ (2520: 34-35) ได้ให้ความหมายของวรรณกรรมไว้สรุปได้ว่า วรรณกรรมเป็นคำที่ใช้ให้ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Literary work หรือ general literature หมายถึง งานเขียนทุกชนิดซึ่งไม่จำกัดว่าจะมีคุณสมบัติครบถ้วนตามลักษณะวรรณคดีหรือไม่ การใช้คำว่าวรรณกรรมก็เพื่อหลีกเลี่ยงคำว่า วรรณคดี ซึ่งหมายถึง หนังสือที่ได้รับการยกย่องจากคณะกรรมการและข้อเขียนทั้งหมดที่ใช้ภาษาร้อยแก้ว เช่นบทความ สารคดี นวนิยาย เรื่องสั้น เรียงความ บทละคร บทภาพยนตร์ และบทโทรทัศน์ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป วรรณกรรม หมายถึง งานทุกชนิดที่ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของผู้แต่งอย่างมีศิลปะโดยใช้ภาษาเป็นสื่อในการถ่ายทอด ซึ่งรวมถึงเรื่องเล่าที่สืบต่อกันมา และเรื่องราวที่มีการบันทึกเอาไว้เป็นลายลักษณ์ด้วย ปลายุทอง ก็จัดว่าเป็นวรรณกรรม เพราะเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านภาษา จากการเล่าสืบต่อกันมา และได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์

### ประเภทของวรรณกรรม

ประเภทของวรรณกรรมมีผู้ให้คำจำกัดความดังนี้

กัตยัญ ชูชื่น (2550: 6) ได้แบ่งประเภทของวรรณกรรมสรุปความได้ว่า การแบ่งประเภทของวรรณกรรม แบ่งได้ 2 ลักษณะคือ แบ่งตามวิธีการสืบสาน และแบ่งตามลักษณะเนื้อหา

1. การแบ่งตามวิธีการสืบสาน หมายถึง การแบ่งตามวิธีการสืบทอดทางมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 วรรณกรรมมุขปาฐะ คือวรรณกรรมที่บอกเล่ากันมาด้วยปากหรือด้วยวาจาสืบต่อกันหลายชั่วอายุคน เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน สุภาษิต ซึ่งอาศัยการจดจำต่อๆมาไม่มีการบันทึก

1.2 วรรณกรรมลายลักษณ์อักษร คือวรรณกรรมที่สืบทอดกันโดยบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเอาไว้

2. แบ่งตามลักษณะเนื้อหา คือ การพิจารณาเนื้อหาเป็นหลัก ซึ่งแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

2.1 วรรณกรรมทางศาสนา เป็นเรื่องราวที่กล่าวถึงสาระคำสอนและประเพณีพิธีกรรมจากศาสนา โดยเฉพาะคติความเชื่อเรื่องผี (บรรพบุรุษ) ประเพณีพิธีกรรมตามแบบลัทธิพราหมณ์ การยึดถือหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เป็นต้น

2.2 วรรณกรรมชาวบ้าน เป็นเรื่องราวการดำเนินชีวิตของชาวบ้านหรือท้องถิ่นที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับศาสนา และมักจะเป็นมุขปาฐะ เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน นิทาน และนิยาย เป็นต้น

รัชช ปุณ โณทก (2527: 11) ได้แบ่งประเภทของวรรณกรรมสรุปได้ว่า

1. ประเภทสารคดี (Non-Fiction) คือวรรณกรรมที่แสดงความรู้ ความคิด ความจริง ความกระจำงและเหตุผลเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นให้แก่ผู้อ่าน และก่อให้เกิดคุณค่าทางปัญญา แบ่งย่อยออกไปเป็น

1.1 ความเรียง (Essay) คือการถ่ายทอดความรู้ โดยได้มาจากการประสบหรือตำราวิชาการ เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจตามความรู้ความคิดที่ผู้เขียนนำเสนอ

1.2 บทความ (Article) คือความคิดเห็นของผู้เขียนต่อเรื่องราวที่ประสบมาหรือต่อเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เน้นแสดงความคิดเห็นมากกว่าการถ่ายทอดความรู้

1.3 สารคดีท่องเที่ยว (Travelogue) คือการบันทึกการท่องเที่ยวและเรื่องราวต่าง ๆ ที่ประสบพบเห็นขณะที่ท่องเที่ยว โดยเน้นการให้ความรู้แก่ผู้อ่านและให้ความเพลิดเพลินด้วย

1.4 สารคดีชีวประวัติ (Biography) คือการบันทึกพฤติกรรมต่างๆของบุคคล เน้นที่สภาพชีวิต ประสบการณ์ของบุคคลนั้นทุกแง่มุม แต่ไม่ใช่ประวัติศาสตร์และนิยาย

1.5 อนุทิน (Diary) คือการบันทึกประจำวันที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง จะเป็นการบันทึกความรู้สึกนึกคิดของตนเองในประจำวัน หรืออาจจะบันทึกประสบการณ์ในชีวิตประจำวันหรือบันทึกเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันก็ได้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตือนความจำ

1.6 จัดหมายเหตุ (Archive) คือการบันทึกเหตุการณ์สำคัญของทางราชการ หรือบันทึกเหตุการณ์สำคัญ ๆ ของสถาบัน หน่วยงานหรือตระกูล เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานเชิงประวัติเหตุการณ์ของชาติ หรือของตระกูล

2. ประเภทบันเทิงคดี (Fiction) คือข้อเขียนเรื่องราวที่ผู้เขียนให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านเป็นหลักและให้ข้อคิด คตินิยมหรือสอนใจ ฯลฯ แก่ผู้อ่านเป็นรอง ซึ่งแบ่งย่อยได้ดังนี้

2.1 นวนิยาย (Novel) คือการเขียนเรื่องราวของชีวิตที่มีพฤติกรรมร่วมกัน มีความสัมพันธ์กัน ในลักษณะการจำลองสภาพชีวิตของสังคม เพื่อให้ความบันเทิงใจแก่ผู้อ่าน ให้ผู้อ่านเกิดสะท้อนอารมณ์ไปกับเนื้อเรื่องอย่างมีศิลปะ

2.2 เรื่องสั้น (Short Story) คือการเขียนเรื่องจำลองสภาพชีวิตในช่วงสั้น ๆ คือมุมหนึ่งของชีวิต หรือเหตุการณ์หนึ่ง หรือช่วงระยะเวลาหนึ่งของชีวิต เพื่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนใจผู้อ่าน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เรื่องสั้นคือวิกฤตการณ์ชุดหนึ่ง มีความสัมพันธ์สืบเนื่องกัน และนำไปสู่จุดยอดหนึ่ง (Climax)

2.3 บทละคร เป็นวรรณกรรมประเภทบันเทิงคดีเช่นเดียวกัน เช่น บทละครวิทยุ บทละครพูด และบทโทรทัศน์ เป็นต้น

เรไร ไพรวรรณ (2551: 18) ได้แบ่งประเภทของวรรณกรรมตามลักษณะการถ่ายทอด สรุปได้ว่า

1. วรรณกรรมมุขปาฐะ (Oral Literature) คือวรรณกรรมที่มีการถ่ายทอดข้อมูลด้วยการเล่าสืบต่อกันมาแบบปากต่อปาก ไม่มีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเช่น นิทาน ข้อห้ามคำสอน ปริศนาคำทาย และความเชื่อ เป็นต้น

2. วรรณกรรมลายลักษณ์ (Written Literature) หรือวรรณกรรมอมุขปาฐะ คือวรรณกรรมที่มีการถ่ายทอดข้อมูลด้วยการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร อาจะบันทึกโดยการจารึกลงบนแผ่นศิลา หรือจารลงในใบลานหรือวัสดุอื่นๆ รูปแบบใดก็ตามและจะโดยจุดมุ่งหมายใดก็ได้ เช่น ตำรายา ปฐมโหร และจดหมายเหตุ เป็นต้น ซึ่งอาจแบ่งเป็นประเภทย่อยตามวัตถุที่จารหรือเขียนก็ได้ เช่น

2.1 กระดาษ เป็นวัตถุแผ่นบางๆที่ทำมาจากเปลือกไม้ ใยไม้ หญ้าหรือฟาง ที่พบมากคือกระดาษข่อยทำเป็นสมุด เรียกว่าสมุดข่อย หรือสมุดไทย โดยทำเป็นแผ่นบางๆหน้าแคบ พับทบขวาทบกลับไปกลับมาคล้ายผ้าจีบ เป็นสมุดเล่มสี่เหลี่ยมผืนผ้ามีทั้งกระดาษขาวและกระดาษดำ ถ้าเป็นกระดาษขาวจารตัวหนังสือสีดำ เรียกว่า สมุดไทยขาว ถ้าเป็นกระดาษดำจารตัวหนังสือสีขาวหรือสีหรรดลเรียกว่า สมุดไทยดำ

2.2 ใบลาน ได้จากใบของต้นลาน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับต้นตาลโดยนำไปที่ไม้อ่อนไม้แก่หรือที่เรียกว่า เพสลาด ผึ่งแดดให้แห้ง นำมาตัดให้ได้ตามขนาดที่ต้องการ นำไปผ่านกระบวนการอบ ตกแต่งขอบลานให้เรียบเสมอกัน ใบลานที่ได้จะมีสีเหลืองนวล พร้อมทั้งจะจารได้ ใบลานที่จารแล้วจะผูกรวม ๆ กัน 1 ผูก จะมีประมาณ 24 ใบลาน ใบลานที่จารแล้วนี้จึงเรียกว่า “หนังสือผูก”

2.3 ศิลาและกระดานชนวน ศิลาหินที่จารึกเรื่องราวต่างๆมีหลายรูปแบบ เช่น เป็นแผ่นศิลา หลักศิลา รูปเทพเจ้า พระพุทธรูป เป็นต้น

2.4 หนังสั้ว ในนิทานมักจะกล่าวว่ พบลายแทงขุมทรัพย์เขียนไว้ในหนังสั้ว

2.5 เขาสั้ว เขี้ยวสั้ว ซึ่งจะนิยมจารึกอักษร บทมนต์ที่เป็นสิริมงคล

2.6 แผ่นโลหะ โดยทั่วไปจะพบว่าใช้โลหะเงิน ทอง หรือนาก ทำเป็นแผ่นบาง ๆ จารึกข้อความ ยันต์ คาถา หรือดวงชะตา ใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ เชื่อว่าเป็นสิริมงคล

2.7 ดินเหนียว กระเบื้อง (ดินเผา) จารึกหรือเขียนอักษรหรือหัวใจพระคาถาที่เป็นสิริมงคล

2.8 ผ้าและอื่น ๆ ผ้าส่วนใหญ่นิยมเขียนเป็นยันต์ หรือคาถาต่างๆ เช่น ยันต์หน้านาง ยันต์กันไฟ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป ประเภทของวรรณกรรมนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. แบ่งตามวิธีการบันทึกหรือสืบทอด ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลักคือ

1.1 วรรณกรรมมุขปาฐะหมายถึงวรรณกรรมที่บอกเล่าต่อกันมาและอาจมีการนำมาบันทึกในภายหลัง

1.2 วรรณกรรมลายลักษณ์ คือเรื่องราวที่มีการบันทึกเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างดีลงในวัสดุต่าง ๆ

2. แบ่งตามเนื้อหาที่ปรากฏในวรรณกรรม ซึ่งเนื้อหานั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลักคือ

2.1 สารคดี เป็นการมุ่งเสนอเรื่องราวที่เป็นความรู้ ความจริง และก่อให้เกิดคุณค่าทางปัญญา

2.2 บันเทิงคดี มีเนื้อหามุ่งให้ความบันเทิง สนุกสนาน เพลิดเพลิน น่าติดตามเป็นเรื่องหลักแต่ก็สอดแทรกคติสอนใจเอาไว้ด้วย

วรรณกรรมเรื่อง ปลาบู่ทองที่นำมาศึกษานั้น จัดว่าเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ ที่ได้บันทึกเรื่องราวเอาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ลงในวัสดุคือสมุดไทยขาว มีเนื้อหาประเภทบันเทิงคดี เพราะให้ความบันเทิง ความสนุกสนานแก่ผู้อ่าน และสอดแทรกคติสอนใจเอาไว้

**เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและประเภทของวรรณกรรมพื้นบ้าน**

ความหมายของนิทานพื้นบ้านหรือวรรณกรรมพื้นบ้านหรือวรรณกรรมท้องถิ่น

มีผู้ให้ความหมายของนิทานพื้นบ้านไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 588) ให้ความหมายของนิทานว่า นิทาน คือ เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดกและนิทานอีสป เป็นต้น

กึ่งแก้ว อัครถก (2519: 12) อธิบายถึงความหมายของนิทานสรุปได้ว่า นิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรม ส่วนใหญ่ถ่ายทอดด้วยวิธีมุขปาฐะ แต่ก็มีอยู่ส่วนมากที่บันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ และนอกจากนี้ยังอธิบายว่านิทานเป็นเรื่องเล่าทั่วไป ไม่ได้ตั้งใจแสดงประวัติกความเป็นมา ส่วนใหญ่เล่าเพื่อความสนุกสนาน บางครั้งก็จะแทรกคติเพื่อสอนใจไปด้วย นิทานไม่ใช่เรื่องเฉพาะเด็ก นิทานสำหรับผู้ใหญ่ก็มีจำนวนมากและเหมาะสำหรับผู้ใหญ่เท่านั้น

ศุภามาลย์ พงษ์ไพฑูริย์ (2542: 7) อธิบายว่านิทานเป็นคำศัพท์ภาษาบาลี หมายถึง คำเล่าเรื่องไม่ว่าเป็นประเภทใด แต่อยู่ที่ลักษณะการเล่าที่เป็นกันเอง แม้จะเป็นข้อเขียนก็มีลักษณะคล้ายกับการเล่าที่เป็นวาจา โดยใช้ภาษาพูดหรือภาษาปากในการเล่า

ประคอง นิมมานเหมินท์ (2543: 7) ได้ให้ความหมายของนิทานพื้นบ้านสรุปได้ว่า คำว่านิทาน ที่ใช้ในทางคติชนวิทยาหมายถึง เรื่องที่เล่าสืบต่อกันมา ถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง นิทานเหล่านี้เรียกว่า นิทานพื้นบ้านบ้าง นิทานพื้นเมืองบ้าง หรือนิทานชาวบ้านบ้าง มีความหมายเฉพาะเจาะจงถึงเรื่องเล่าประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ ในที่นี้จะเรียกนิทานประเภทนี้ว่า นิทานพื้นบ้าน ส่วนใหญ่ถ่ายทอดโดยมุขปาฐะ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

1. เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา
2. เล่ากันด้วยปากต่อกันมาเป็นเวลาช้านาน แต่ต่อมาในระยะหลังเมื่อมีการเขียนเจริญขึ้นก็อาจเขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่าด้วยปากเปล่า
3. ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมนั้นเป็นใคร อ้างแต่ว่าเป็นของเก่า ฟังมาจากผู้เล่าซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในอดีตอีกต่อหนึ่ง ผิดกับนิยายสมัยใหม่ที่ทราบผู้แต่ง แม้นิทานที่ปรากฏชื่อผู้เขียน ก็จะชี้แจงว่าเล่าตามเค้านิทานที่มีมาแต่เดิม ไม่ใช่เรื่องที่ตนแต่งขึ้น

ลักษณะสำคัญที่สุดของนิทานพื้นบ้าน คือเป็นนิทานที่เล่าสืบต่อกันมาด้วยปาก และไม่ทราบว่าใครเป็นผู้แต่ง การเล่าจากความจำที่ได้ฟังต่อกันมา เช่น พ่อที่เล่าให้ลูกฟังเพราะเคยฟังมาจากปู่หรือทวดซึ่งก็ฟังมาจากผู้อื่นเล่ามาอีกที ไม่มีใครบอกได้ว่าใครเป็นคนแต่งเรื่องนี้ขึ้นมา และเล่าให้ใครฟังเป็นครั้งแรก ทราบแต่ว่าเป็นเรื่องเล่าสืบต่อกันมา ตัวอย่างเช่น วรรณคดีที่แต่งด้วยกาพย์ชื่อ ศรีธนญชัยคำกาพย์ วรรณคดีเรื่องนี้ก็แต่งขึ้นโดยอาศัยเค้าเรื่องที่เล่ากันอยู่ก่อนแล้ว เราจึงถือว่าศรีธนญชัยเป็นนิทานพื้นบ้าน

เรไร ไพรวรรณ (2551: 28) อธิบายลักษณะของนิทานพื้นบ้านสรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านจะมีลักษณะเฉพาะที่เด่นชัดคือ เป็นเรื่องเล่าที่มีการดำเนินเรื่องอย่างง่าย ๆ โครงสร้างไม่ซับซ้อน วิธีการเล่าก็เป็นไปอย่างง่าย ๆ ตรงไปตรงมา มักจะเริ่มเรื่องโดยการกล่าวถึงตัวละครสำคัญของเรื่อง ซึ่งอาจจะเป็นรุ่นพ่อ-แม่ของพระเอกของนางเอกแล้วดำเนินเรื่องไปตามเวลาปฏิทิน ตัวละครเอกพบอุปสรรคปัญหา แล้วก็ฟันฝ่าอุปสรรคหรือแก้ปัญหาคล่องไปจนจบเรื่อง ซึ่งมักจะจบแบบมีความสุขหรือสุขนาฏกรรม ถ้าเป็นนิทานคติก็มักจะจบลงว่า “นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า” ถ้าเป็นนิทานชาดกก็จะบอกว่าตัวละครสำคัญของเรื่องในชาติต่อไป ไปเกิดเป็นใครบ้าง ถ้าเป็นนิทานปริศนาก็จะจบลงด้วยประโยคคำถาม

กุหลาบ มลลิกะมาส (2518: 99) ได้สรุปลักษณะของนิทานพื้นบ้านไว้ว่า เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำธรรมดา เป็นภาษาร้อยแก้วไม่ใช่ร้อยกรอง เล่ากันด้วยปากสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน และเมื่อการเขียนแพร่หลายขึ้น ก็อาจมีการเขียนขึ้นตามเค้าเดิมที่เคยเล่าด้วยปาก ไม่ปรากฏว่าผู้เล่าดั้งเดิมเป็นใคร อ้างแต่ว่าฟังมาจากผู้เล่าอีกต่อหนึ่ง

เจือ สตะเวทิน (2517: 16) ให้คำอธิบายลักษณะสำคัญของนิทานพื้นเมือง สรุปได้ดังนี้

1. ต้องเป็นเรื่องเก่า
2. ต้องเล่าโดยใช้ภาษาร้อยแก้ว
3. ต้องเล่ากันด้วยปากมาก่อน
4. ต้องแสดงความคิด ความเชื่อของชาวบ้าน
5. เรื่องจริงที่มีคติจะอนุโลมเป็นนิทานได้ เช่น มะกะโท ชาวบ้านบางระจัน เป็นต้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปความหมายของนิทานพื้นบ้านได้ว่า นิทานเป็นเรื่องราวที่มีการเล่าต่อกันมาเป็นเวลานานแล้วนำมาบันทึกไว้ในภายหลัง ไม่ทราบว่ามีผู้ใดแต่งเนื้อเรื่องดำเนินไปตามปฏิทินและจบลงแบบมีความสุข ให้คติสอนใจ และอาจแฝงความเชื่อและค่านิยมของคนในสมัยนั้นเอาไว้อีกด้วย

วรรณกรรมเรื่องปลาบู่ทอง ก็จัดว่าเป็นนิทานพื้นบ้าน เพราะเป็นเรื่องที่เล่าสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน แล้วนำมาบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรเอาไว้ ไม่ทราบว่ามีใครแต่ง มีการดำเนินเรื่องที่ยาก โครงสร้าง ไม่ซับซ้อน กล่าวถึงตัวละครสำคัญในเรื่องพบอุปสรรคปัญหา ต่อสู้กับปัญหาเหล่านั้น ไปจนจบเรื่อง และจบเรื่องแบบมีความสุข สอดแทรกคติสอนใจให้กับผู้อ่าน

ความหมายของวรรณกรรมท้องถิ่น มีผู้ให้คำจำกัดความและอธิบายที่มาเอาไว้ดังนี้

กัตติญญ ชูชื่น (2550: 4-5) ได้อธิบายถึงวรรณกรรมท้องถิ่นไว้ว่า คำว่าวรรณกรรมท้องถิ่น หมายถึง วรรณกรรมพื้นบ้าน มีทั้งลายลักษณ์อักษรหรือการบอกเล่าด้วยปาก (มุขปาฐะ) วรรณกรรมพื้นบ้านปรากฏอยู่ในท้องถิ่นต่างๆของไทย มีข้อแตกต่างจากวรรณกรรมราชสำนักหรือวรรณกรรมแบบฉบับ วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นวรรณกรรมที่ชาวบ้านในแต่ละท้องถิ่นช่วยกันสร้างสรรค์ขึ้นมา และช่วยกันอนุรักษ์โดยมีวัดในพระพุทธศาสนาเป็นศูนย์กลาง รูปแบบของการแต่งมักจะเป็นไปตามความนิยมในแต่ละท้องถิ่น เนื้อหาสาระมีความเชื่อทางศาสนา จึงสามารถสรุปลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นได้ดังนี้

1. เป็นวรรณกรรมที่ชาวท้องถิ่นสร้างขึ้นมาใช้อ่านใช้ฟังกันในกลุ่มชุมชนนั้นๆ
2. ชาวท้องถิ่นเป็นผู้ร่วมกันอนุรักษ์
3. มีวัดเป็นศูนย์กลางเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เนื้อหาสาระมักเป็นนิทาน นิยาย และเรื่องคติธรรมทางศาสนา
5. รูปแบบเป็นฉันทลักษณ์ง่ายๆเป็นไปตามความนิยมของท้องถิ่นนั้น
6. ภาษาและอักษร ใช้ภาษาและอักษรถิ่นนั้นๆ

นอกจากนี้ยังอธิบายถึงความเป็นมาของวรรณกรรมท้องถิ่นเอาไว้ว่า การศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่นเริ่มมาจาก ปี พ.ศ. 2502 สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยได้นำแนวคิดมาจากตะวันตกศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมพื้นบ้าน ส่วนในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครูหลายแห่งมีการวางหลักสูตรศึกษาวิทยา คติชนวิทยา หรืออีกชื่อหนึ่งก็คือวิชาคติชาวบ้าน จากการศึกษาวิชาดังกล่าวทำให้ทราบถึงแนวคิด คตินิยมและปรัชญาชีวิตของคนในเมืองหลวง การศึกษาค้นคว้าจึงเริ่มเจาะลึกไปที่ท้องถิ่นมากขึ้น ประกอบกับในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (พ.ศ. 2510-2520) นักศึกษาบางกลุ่ม

เริ่มมีปฏิกริยาต่อต้านการศึกษาวิชาวรรณคดีไทย ในหลักสูตรระดับประถม มัธยมและอุดมศึกษา ว่าเป็นตัวแทนของศักดินาหรือเรื่องราวของคนชั้นสูง ไม่ก่อให้เกิดแนวคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาสังคมไทย ฉะนั้นในช่วงปลายศตวรรษ 2510-2520 จึงมีการจัดรายวิชาวรรณกรรมท้องถิ่นบรรจุเข้ามาในหลักสูตร เช่น หลักสูตรของสถาบันวิทยาลัยครู พุทธศักราช 2519 เป็นต้น

จากข้อความดังกล่าว วรรณกรรมท้องถิ่นหมายถึง เรื่องที่เล่าต่อกันมา แล้วนำมาบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรในภายหลัง หรือเรื่องราวที่มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรอยู่แล้ว รูปแบบการแต่งเป็นไปตามความนิยมของคนในแต่ละท้องถิ่นนั้น และใช้ภาษาและอักษรที่ง่ายต่อการบันทึกและจดจำ

วรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง ก็จัดว่าเป็นวรรณกรรมท้องถิ่น เพราะเป็นเรื่องเล่าต่อกันมา แล้วบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร มีเนื้อหาลึกลับเป็นนิทาน รูปแบบการแต่งเป็นฉันทลักษณ์ที่ง่าย ใช้อักษรและภาษาตามความนิยมในสมัยนั้น

จากการศึกษาถึงความหมายของ คำว่า “นิทานพื้นบ้าน” “วรรณกรรมพื้นบ้าน” และ “วรรณกรรมท้องถิ่น” นั้น ทั้ง 3 คำนี้มีความหมายเหมือนกันคือ หมายถึง เรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมา ไม่ทราบว่ามีผู้ใดเป็นคนแต่ง มีการนำมาบันทึกเป็นลายลักษณ์ไว้ภายหลัง รูปแบบการแต่งที่เข้าใจง่ายและเป็นไปตามความนิยมของแต่ละท้องถิ่น มีการดำเนินเนื้อเรื่องไปตามปฏิทิน ผ่านตัวละครสำคัญ ที่พบกับอุปสรรค และสามารถ ฝ่าฟันอุปสรรคได้ ให้ความสนุกสนานกับผู้อ่าน มีแนวคิดและความเชื่อของคนในท้องถิ่นแฝงอยู่ ตลอดจนสอดแทรกคติสอนใจและจบลงอย่างมีความสุข ทั้ง 3 คำนี้จึงสามารถใช้แทนกันได้ แต่ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจะใช้คำว่า “วรรณกรรมพื้นบ้าน” และจัดให้วรรณกรรมเรื่องปลาบู่ทอง เป็นวรรณกรรมพื้นบ้านเช่นเดียวกัน

### ประเภทของนิทานพื้นบ้านหรือวรรณกรรมพื้นบ้านหรือวรรณกรรมท้องถิ่น

มีผู้แบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้าน หรือวรรณกรรมพื้นบ้านหรือวรรณกรรมท้องถิ่นเอาไว้ดังนี้

#### ประเภทของนิทานพื้นบ้าน

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518: 106-109) ได้แบ่งประเภทของนิทานตามรูปแบบของนิทานสรุปเป็น 5 ประเภทได้ดังนี้

1. นิทานปรัมปรา (Fairy tale)
2. นิทานท้องถิ่น (Legend)
  - 2.1 นิทานประเภทอธิบาย ( Explanatory Tales)
  - 2.2 นิทานเกี่ยวกับความเชื่อต่างๆ
  - 2.3 นิทานที่เกี่ยวกับสมบัติที่ฝังไว้
  - 2.4 นิทานวีรบุรุษ
  - 2.5 นิทานคติสอนใจ
  - 2.6 นิทานเกี่ยวกับนักบวช
3. เทพนิยาย (Myth)
4. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Tale)
  - 4.1 นิทานประเภทสอนคติธรรม (Fable)
  - 4.2 นิทานประเภทเล่าซ้ำหรือเล่าไม่รู้จบ (Cummulative Tale)
5. นิทานตลกขบขัน (Jest)

กิ่งแก้ว อัดถากร (2519: 12-14) ได้แบ่งนิทานตามรูปแบบได้เป็น 8 ประเภทดังนี้

1. เทพนิยาย (Fairy Tale)
2. นิทานชีวิต (Novella or Romantic) เป็นเรื่องที่ยาว มีหลายอนุภาค ระยะเวลา และสถานที่จริง

3. นิทานวีรบุรุษ (Hero Tale)
4. นิทานประจำถิ่น (Local Tradition or Local Legend)
5. นิทานอธิบายเหตุ (Explanatory Tale)
6. ตำนานและเทพปกรณัม (Myth)
7. นิทานเรื่องสัตว์ (Animal Story)
8. มุกตลก (Jest)

ราชบัณฑิตยสถาน (2530: 9773-9776) ได้แบ่งนิทานในไทยตามสมัยออกเป็น 8 ประเภทสรุปได้ดังนี้

1. นิทานก่อนมีประวัติศาสตร์ ได้แก่ นิทานที่มีอยู่ในพงศาวดารเหนือ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นก่อนสมัยสุโขทัยเป็นราชธานีของไทย ไม่ทราบผู้แต่ง เช่น เรื่องขอมคำดิน ต่อมานักโบราณคดีสันนิษฐานว่าอาจจะมีต้นเค้าเรื่องจริงอยู่บ้าง กวีบางท่านจึงได้นำเค้าเรื่องมาแต่งเป็นวรรณคดี

2. นิทานประเภทชาดกในนิบาตชาดก มีประมาณ 500 เรื่อง สันนิษฐานว่ามาพร้อมกับพระพุทธศาสนา คือสมัยสุโขทัย บางเรื่องเป็นนิทานเก่าแก่ที่มีมาก่อนพุทธกาล บางเรื่องมีความพ้องกับนิทานอีสป สันนิษฐานว่าคนในสมัยโบราณอาจมีความคิดเหมือนกันได้ เพราะนิทานทั้งสองประเภทนี้เกิดในระยะใกล้เคียงกัน และเป็นนิทานประเภทสั่งสอนเหมือนกัน

3. นิทานประเภทคำสอน เป็นนิทานที่แทรกคำสอนเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต การศึกษาหาความรู้ การคบหาสมาคมกับนักปราชญ์ราชบัณฑิต ตัวอย่าง นิทานเก่าแก่ของอินเดีย นิทานของกรีก นิทานในहिโตปเทศ เป็นต้น

4. นิทานชาดกนอกนิบาต นิทานประเภทนี้ได้เรื่องมาจากปัญญาสชาดก สันนิษฐานว่าเป็นนิทานพื้นเมืองของประเทศต่างๆ เช่นทิเบต ศรีลังกา ชาว เป็นต้น มีลักษณะอย่างพุทธวจนะ เช่น การ

กลับชาติมาเกิด เป็นต้น นิทานเหล่านี้เข้ามาในประเทศไทยสมัยอยุธยา ที่แต่งเป็นวรรณคดีก็มี ที่ใช้เล่นเป็นละครก็มี เช่น สมุทรโฆษ สังข์ทอง และสุธน เป็นต้น

5. นิทานพื้นเมือง เป็นเรื่องเกี่ยวกับตำนานของสถานที่ตามเมืองต่างๆ บอกถึงสาเหตุที่ได้ชื่อนั้น ๆ เพราะเหตุใด เช่น เรื่องตาม่องล่าย ที่กลายเป็นชื่อของภูเขาลูกหนึ่งในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และตำนานวัดพระเจ้าพระนางเชิง มีเรื่องราวของพระเจ้าสายน้ำผึ้งกับนางสร้อยดอกหมาก เป็นต้น

6. นิทานประเภทจักรๆวงค์ๆ ได้แก่ นิทานที่ผู้แต่งสร้างโครงเรื่องขึ้นเองหรือใช้แนวเทียบลักษณะของเรื่องเป็นการดำเนินเรื่องชีวิตของเจ้าชายองค์หนึ่ง เริ่มตั้งแต่ออกไปแสวงหาวิชากับพระอาจารย์ เมื่อสำเร็จแล้วมีการผจญภัยแล้วพบคู่ครอง จนในที่สุดได้ครองสมบัติมีความสุขตลอดไป บางเรื่องจะมีพระอินทร์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย บางเรื่องจะมีความอภินิหารยา ใสร้ายป่ายลิกัน แต่ในตอนจบจะลงเอยด้วยดีเสมอ คือ ธรรมะย่อมชนะอธรรม

7. นิทานสุภาษิต นิทานพวกนี้แทรกอยู่กับสุภาษิต มักเป็นเรื่องที่รู้จักกันอยู่แล้ว เช่น โคลงโลกนิติมีโคลงที่กล่าวถึงเรื่องราวในนิทาน เรื่องหมูปาลกับราชสีห์ซึ่งมีชื่อว่า สุกรชาดก และนิทานเรื่องนกแขกเต้ากับโจร เป็นต้น

8. นิทานขอพระเกียรติ เป็นนิทานที่ใช้แต่งร่วมกับพฤติกรรมของพระเจ้าแผ่นดินที่กวีต้องการจะยกย่อง เช่น นิทานเวตาล เป็นนิทานที่จะแสดงให้เห็นถึงปัญญาของพระเจ้าวิกรมมัททัย ซึ่งมีลักษณะเป็นนิทานปริศนา ซึ่งถ้าเป็นนิทานแท้ๆของประเทศไทยจะไม่มี

นอกจากนี้ราชบัณฑิตยสถาน(2530: 9773-9776) แบ่งนิทานตามแนวคิดและรูปแบบของนิทาน ซึ่งสรุปได้ว่า

1. นิทานปรัมปราหรือนิทานทรงเครื่อง ลักษณะที่เด่นชัดคือเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาว มีเหตุการณ์ เป็นจุดขัดแย้งประกอบอยู่หลายเหตุการณ์ มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ต่าง ๆ และจบลงด้วยความสุข เช่น ปลายู่ทอง และนางสิบสอง เป็นต้น อาจเรียกอีกอย่างว่า “นิทานมหัศจรรย์”

2. นิทานท้องถิ่นหรือนิทานประจำท้องถิ่น นิทานประเภทนี้ผู้เล่าจะมีความเชื่อว่า เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องจริงและมักมีหลักฐานอ้างอิงประกอบเรื่อง มีตัวบุคคลจริงๆ

มีสถานที่จริงกำหนดไว้แน่นอนกว่าในนิทานปรัมปรา เช่น เรื่องท้าวแสนปม เมืองลับแล พระยาขง และพระยาพาน เป็นต้น

3. นิทานประเภทอธิบายหรือนิทานอธิบายเหตุ เป็นเรื่องที่ตอบคำถามว่าทำไม เพื่ออธิบายความเป็นมาของบุคคล สัตว์ ปราศุการณ์ต่างๆ นิทานที่พบมากคือ เรื่องเกี่ยวกับสถานที่ เช่น เกาะหนู เกาะแมว ในจังหวัดสงขลา และถ้ำผานางคอย จังหวัดแพร่ เป็นต้น

4. นิทานชีวิต เป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาว แต่เนื้อหาจะคล้ายกับชีวิตจริงมากขึ้น ตัวละครในนิทานประเภทนี้จะมีลักษณะเป็นคุณธรรมดาสามัญ ใช้ชีวิตเหมือนคนทั่วไป แก่นของเรื่องเป็นเรื่องเกี่ยวกับความรัก ความโกรธ ความหลง ความกลัว การผจญภัย และสะท้อนอารมณ์มากกว่านิทานปรัมปรา ตัวเอกของเรื่องต้องใช้ภูมิปัญญา และความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ จนบรรลุจุดหมายไว้ ฉากและบรรยากาศจะสมจริงมากขึ้น นิทานชีวิตของไทยที่รู้จักกันทั่วไปก็คือ เรื่องขุนช้างขุนแผน พระลอ และไกรทอง เป็นต้น

5. นิทานเรื่องผี เป็นนิทานที่มีตัวละครเป็นผี วิญญาณ มีเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับผี ผีหลอก ผีสิง เนื้อเรื่องตื่นเต้นเขย่าขวัญ ทั้งผู้เล่าและผู้ฟังค่อนข้างเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง ซึ่งนิทานเรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของคนไทยในเรื่องวิญญาณและภูตผีต่าง ๆ อย่างชัดเจน ผีหรือวิญญาณในนิทานจะมาปรากฏร่างหรือการกระทำก็เพื่อให้ความช่วยเหลือ เพื่อแก้แค้นและเพื่อแสดงอิทธิฤทธิ์

6. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่กล่าวถึงคุณธรรม ความสามารถ ความกล้าหาญของบุคคลส่วนมากเป็นวีรบุรุษของชาติหรือบ้านเมือง นิทานประเภทนี้คล้ายนิทานปรัมปรา คือ ตัวเอกเป็นวีรบุรุษเหมือนกัน แต่มีข้อแตกต่างกันคือ นิทานวีรบุรุษจะกำหนดหน้าที่ เวลาในเรื่องแน่ชัดขึ้น แก่นเรื่องของนิทานวีรบุรุษเป็นเรื่องวีรกรรมของตัวเอกซึ่งเกิดจากการต่อสู้เพื่อคนส่วนใหญ่ ตัวอย่างเช่น ไกรทอง เจ้าสายน้ำผึ้ง และพระร่วงวาจาสิทธิ์ ชื่อบ้านเมืองหรือเหตุการณ์มีเค้าความจริงแต่เล่าตกแต่งเพิ่มขึ้นจนเป็นรูปนิทานไป

7. นิทานคติสอนใจหรือนิทานประเภทคำสอน เป็นเรื่องสั้นๆ ไม่สมจริง มีเนื้อหาในเชิงสอนใจ ให้แนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม บางเรื่องจะสอนโดยวิธีบอกตรง ๆ บางเรื่องให้เป็นแนวเปรียบเทียบเป็นอุทาหรณ์ บางแห่งจะเรียกนิทานประเภทนี้ว่า นิทานอุทาหรณ์ หรือนิทานสุภาษิตตัวละครในเรื่องอาจจะเป็นคน สัตว์ หรือเทพยดา เป็นตัวดำเนินเรื่อง

โดยจะสมมติว่าเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในอดีต เช่น นิทานอีสป เรื่องหนูกัดเหล็ก นิทานจากปัญจตันตระ เป็นต้น

8. นิทานศาสนา เป็นนิทานเกี่ยวกับศาสนา พระเจ้า นักบวชต่างๆ มีประวัติอภินิหารย์หรืออิทธิฤทธิ์ เรื่องลักษณะนี้ของชาวตะวันตกพบมาก เช่นเรื่องพระเยซูและนักบุญต่างๆ ประเทศไทย เรื่องที่พบคือ เรื่องหลวงพ่อทวด และสมเด็จพระเจ้าตากสิน เป็นต้น

9. นิทานชาดก ชาดกหมายถึง เรื่องพระพุทธเจ้าที่มีมาในชาติก่อนๆ เนื้อเรื่องจะกล่าวถึงประวัติและพระจริยวัตรของพระพุทธเจ้าเมื่อครั้งยังเป็นพระโพธิสัตว์เสวยพระชาติในภพภูมิต่างๆ อาจจะเป็นคนหรือสัตว์ ไม่ว่าพระพุทธเจ้าจะไปเสวยพระชาติเป็นอะไรก็ตาม จะมีคุณสมบัติแตกต่างจากผู้อื่นที่เห็นได้ชัดคือ รูปสมบัติ จะมีร่างกายสมบูรณ์ ถ้าเป็นสัตว์ จะเป็นเพศผู้ ถ้าเป็นคนจะเกิดเป็นเพศบุรุษ มีความสง่างามและมีคุณธรรมสูง ชาดกที่คนรู้จักกันดีคือพระเวสสันดร

10. ตำนานหรือเทพนิยาย เป็นนิทานที่มีตัวละครสำคัญเป็นเทพยดา นางฟ้า หรือบุคคลในเรื่องต้องมีส่วนสัมพันธ์กับความเชื่อทางศาสนาและพิธีกรรมต่างๆ ที่มนุษย์ปฏิบัติอยู่ เช่น เรื่องตำนานมหาสงคราม เรื่องที่เกี่ยวกับพระอินทร์ เป็นต้น

11. นิทานสัตว์ เป็นนิทานที่มีตัวเอกเป็นสัตว์ แต่สมมติให้มีความนึกคิด การกระทำและคำพูดได้เหมือนคน บางทีก็มีคนเกี่ยวข้องด้วยและพูดโต้ตอบกันได้ หรือบางทีก็เป็นเรื่องของสัตว์ที่ชอบแก่งสัตว์อื่นจนสุดท้ายได้รับความเดือดร้อนเอง นิทานสัตว์ถ้าเล่าโดยเจตนาจะสั่งสอนคติธรรมอย่างใดอย่างหนึ่งชัดเจนก็จัดว่าเป็นนิทานคติสอนใจได้

12. นิทานตลก ส่วนใหญ่เป็นนิทานสั้นๆ เนื้อหาของเรื่องอยู่ที่พฤติกรรม หรือเหตุการณ์ที่น่าจะเป็นไปได้ต่างๆ อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับความโง่ การแสดงไหวพริบปฏิภาณ การพนัน การเดินทาง ผจญภัยที่ก่อเรื่องผิดปกติในแง่ขบขันต่างๆ ตัวเอกของเรื่องอาจจะเป็นคนที่โง่เขลาที่สุด และทำเรื่องผิดปกติวิสัยมนุษย์ที่มีสติปัญญาธรรมดา เช่น เรื่องศรีธนญชัย และหัวล้านนอกครุ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่านิทานตลกเกี่ยวกับเรื่องเพศ ซึ่งมักจะมีลักษณะหยาบโลน มักเล่าเฉพาะในกลุ่มและบางโอกาสเท่านั้น จุดเด่นคือนิทานตลกประเภทนี้จะใช้คำพวนมาสร้างความสนุกสนาน ถ้าผู้ฟังพวนคำไม่ได้ก็จะกลายเป็นตัวตลกเสียเอง

13. นิทานเข้าแบบ เป็นนิทานที่มีแบบแผนในการเล่าเป็นแตกต่างจากนิทานประเภทอื่น ๆ เช่น จะเล่าซ้ำต่อเนื่องกันไป หรือมีตัวละครหลายๆตัวพฤติกรรมเกี่ยวข้องกันไปเป็นทอด ๆ ซึ่งสามารถแบ่งย่อยได้เป็น 4 ประเภทดังนี้

13.1 นิทานไม่รู้จบ เป็นนิทานที่มีความยาวไม่จำกัด เล่าต่อเนื่องไปเรื่อยๆ โดยไม่มีจุดจบ จนกว่าผู้ฟังจะเบื่อหน่าย อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับการนับ หรือการกระทำซ้ำๆ เหมาะกับความสนใจของเด็ก

13.2 นิทานไม่จบเรื่อง เป็นนิทานที่ผู้เล่าหยอกเย้าผู้ฟังให้เกิดความสนุกสนาน ผู้เล่ามักจะเริ่มต้นจากเรื่องที่น่าสนใจในท้องถิ่น แล้วก็หาทางได้เรื่องจบลงอย่างกะทันหัน ทั้ง ๆ ที่ไม่น่าจะจบเรื่องได้

13.3 นิทานหลอกผู้ฟัง เป็นนิทานที่ผู้เล่ามักมีเจตนาให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน อาจจะมีคำถามให้ตอบ ผู้ฟังคิดว่าคำตอบน่าจะถูกต้อง แต่เมื่อเฉลยแล้วจะเป็นคำตอบที่น่าขันและไม่มีเหตุผล

13.4 นิทานลูกโซ่ เป็นนิทานที่มีเรื่องราวที่ดำเนินไปอย่างเดียว มีตัวละครหลายตัวและมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกันเป็นทอดๆ พฤติกรรมนั้นอาจจะไม่สัมพันธ์กับตัวละครเดิมก็ได้ นิทานลูกโซ่ของไทยที่รู้จักกันดี คือ เรื่องยายกะตาดปลุกถั่วปลุกงาให้หลานเฝ้า

14. นิทานปริศนา เป็นนิทานที่มีการผูกถ้อยคำเป็นเงื่อนไขให้ทายหรือให้คิดไว้ในเรื่อง อาจไว้ท้ายเรื่อง หรือตอนสำคัญของเนื้อเรื่องก็ได้ เพื่อให้ผู้ฟังได้มีส่วนร่วมแสดงความรู้ความคิดเห็นเกี่ยวกับนิทานที่ได้ฟังหรืออ่าน นิทานปริศนาที่พบมากในไทย ได้แก่ นิทานปริศนาธรรม นิทานเวตาล ที่รับเข้ามาจัดเป็นนิทานปริศนาเช่นเดียวกัน

ระบอง นิมมานเหมินท์ (2543: 7-29) ได้แบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านสรุปได้ดังนี้

1. นิทานมหัศจรรย์ เป็นนิทานเกี่ยวกับเทวดา นางฟ้า ข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะของนิทานประเภทนี้คือ

1.1 ไม่มีการบ่งบอกสถานที่และเวลาที่ชัดเจน

- 1.2 มักเกี่ยวข้องกับราชสำนัก
  - 1.3 นางเอกมักเป็นลูกคนสุดท้อง
  - 1.4 เกี่ยวข้องกับเวทมนตร์ การแปลงร่าง
  - 1.5 มีการสัญญาให้รางวัลเมื่อการปฏิบัติการกิจเสร็จสิ้น
  - 1.6 มีแม่มด ยักษ์หรือมังกร แม่มดมักเป็นผู้สาวเจ้าชาย
  - 1.7 ประกอบด้วยสิ่งต่างๆจำนวน 3 เช่น เจ้าหญิงเป็นลูกคนสุดท้องในบรรดาพี่น้อง
  - 1.8 อาจมีเพลงหรือบทประพันธ์สั้น ๆ หรือถ้อยคำที่ไม่มีความหมายแต่มีลักษณะเป็นคาถาหรือคำปริศนา
  - 1.9 ตัวละครที่ดีเป็นฝ่ายชนะ
2. นิทานชีวิต นิทานประเภทนี้ดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง มีการบอกสถานที่และตัวละครที่ชัดเจน อาจมีเรื่องความมหัศจรรย์ ปาฏิหาริย์ต่างๆ แต่ก็ยังมีบางอย่างที่ผู้ฟังเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เป็นไปได้
  3. นิทานวีรบุรุษ เป็นนิทานที่ขนาดค่อนข้างยาว มีหลายตอน อาจอยู่ในโลกแห่งจินตนาการหรือโลกที่เหมือนจริง เล่าถึงการผจญภัยของวีรบุรุษคนเดียวหลายครั้ง
  4. นิทานประจําถิ่นหรือนิยายประจําถิ่น จะมีขนาดไม่แน่นอน โดยอธิบายความเป็นมาของสิ่งที่อยู่ในท้องถิ่น อาจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติหรือก่อสร้างขึ้นมา
  5. นิทานอธิบายเหตุ เป็นเรื่องที่อธิบายถึงกำเนิดของสัตว์บางชนิด สาเหตุที่สัตว์บางชนิดมีรูปร่างลักษณะต่าง ๆ กำเนิดของต้นไม้หรือดอกไม้บางชนิด ความเป็นมาของดวงดาวบางดวง หรือบางกลุ่มเป็นต้น

6. นิทานปรัมปรา เป็นนิทานที่อธิบายเรื่องราวกำเนิดของจักรวาล โครงสร้างและระบบของจักรวาล มนุษย์ สัตว์ ป्राกฏการณ์ทางธรรมชาติ ตลอดจนประเพณีพิธีกรรมและการประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ ว่าเกิดขึ้นเมื่อไหร่ เพราะเหตุใด

7. นิทานสัตว์ เป็นเรื่องที่มีสัตว์เป็นตัวละคร โดยทั่วไปมักแสดงให้เห็นความฉลาดของสัตว์ชนิดหนึ่งและความโง่เขลาของสัตว์อีกชนิดหนึ่ง จุดเด่นของเรื่องอยู่ที่ความขบขันจากการหลอกลวงหรือตกอยู่ในสถานการณ์ลำบากที่ไม่น่าเป็นไปได้ เนื่องมาจากความโง่

8. มุขตลก นิทานชนิดนี้มีขนาดสั้น เนื้อเรื่องไม่ซับซ้อน จุดเด่นอยู่ที่ความไม่น่าจะเป็นไปได้ต่างๆ เช่น ความฉลาด ความโง่ กลลวงที่ทารุณ การล่อลวงผิดประเวณี การกล่าวหาที่ผิด ความเกียจคร้าน คนหูหนวก เป็นต้น

9. นิทานศาสนา เป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา แต่ไม่ใช่ประเภทเทวกรรม เช่น เรื่องเล่าที่เกี่ยวกับพระเยซูและนักบุญต่างๆ เรื่องเล่าเกี่ยวกับพระพุทธเจ้าและพระสาวกซึ่งไม่มีในพระไตรปิฎก ตามความคิดของผู้เล่ามักจะถือว่าเป็นเรื่องจริง

10. นิทานเรื่องผี ผีบางประเภทไม่ปรากฏชัดว่ามาจากไหน เกิดขึ้นได้อย่างไร เช่น ผีม้าบ้องและผีปกกะโหล่งของไทยภาคเหนือ แต่บางประเภทจะเป็นเรื่องของวิญญาณของคนที่ยังมีชีวิตอยู่ กลับมาหลอกลอนผู้ที่มีชีวิตอยู่ ด้วยรูปร่างและวิธีการต่างๆ

11. นิทานเข้าแบบ หมายถึงนิทานที่มีแบบในการเล่าพิเศษ นิทานประเภทนี้โครงเรื่องมีความสำคัญเป็นรองของแบบแผนในการเล่า เพราะจะเล่าเพื่อความสนุกสนานของผู้เล่าและผู้ฟังซึ่งสามารถแบ่งย่อยออกเป็น

11.1 นิทานลูกโซ่ มักเป็นเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นซ้ำหลายครั้ง หรือเกี่ยวกับสิ่งหลายสิ่ง มีการแจกแจงลำดับตามจำนวนเลขหรือวันเดือนปี

11.2 นิทานหลอกผู้ฟัง เป็นนิทานที่ผู้เล่าเล่าเพื่อจะได้หลอกให้ผู้ฟังเป็นตัวตลก เนื้อหาของเรื่องไม่มีจุดเด่น ผู้เล่าจะให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในการเล่าด้วยเช่น ให้ตอบคำถามที่ผู้ฟังคิดว่าน่าจะเป็นคำตอบที่ถูกต้อง แต่ผู้เล่าจะบอกว่าไม่ถูก แล้วเฉลยเป็นคำตอบที่ขบขันออกมาแทน

11.3 นิทานไม่จบเรื่อง เป็นนิทานที่ผู้เล่าเล่าเพื่อหยอกเย้าให้เกิดความสนุกหรือเพราะรำคาญที่ถูกเข่าชี้ให้เล่านิทานบ่อยๆ ผู้เล่าจะเริ่มเรื่องอย่างน่าสนใจแล้วจะหาทางหยุดเล่ากะทันหันให้เห็นว่าเรื่องจบแล้วจริงๆ ที่ไม่น่าจะจบ

11.4 นิทานไม่รู้จบ นิทานประเภทนี้มีเนื้อหาไม่มีจุดเด่นเช่นกัน มักเกี่ยวกับการนับ ผู้เล่าสามารถจะเล่าไปได้นานเท่าที่ผู้ฟังต้องการ โดยเรื่องไม่มีวันจบ

นอกจากนี้ยังมีผู้อธิบายประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่น ไว้ดังนี้

กัตติยญ ชูชื่น (2550: 6) ได้แบ่งประเภทของวรรณกรรมท้องถิ่น สรุปว่า การแบ่งประเภทวรรณกรรมท้องถิ่นแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

1. แบ่งตามวิธีการสืบสาน คือการแบ่งตามวิธีการสืบทอดทางมรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.1 วรรณกรรมมุขปาฐะ คือวรรณกรรมที่บอกเล่ากันมาด้วยปาก เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน อาศัยการจดจำมา ยังไม่มีการบันทึก

1.2 วรรณกรรมลายลักษณ์อักษร คือวรรณกรรมที่สืบทอดกันโดยบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรไว้แล้วเก็บรักษาไว้ที่วัด มีการบันทึกเพราะว่าเป็นเรื่องที่จะจำได้ยาก เช่น คำสวดวิญญู บทสวดต่าง ๆ ตำราสมุนไพร เป็นต้น

2. แบ่งตามลักษณะเนื้อหา คือพิจารณาเนื้อหาเป็นหลักซึ่งแบ่งได้ เป็น 2 ประเภทดังนี้

2.1 วรรณกรรมทางศาสนา เป็นเรื่องราวที่กล่าวถึงคำสอนและประเพณีพิธีกรรมจากศาสนา โดยเฉพาะความเชื่อเรื่องผี ประเพณีพิธีกรรมทางศาสนาแบบพราหมณ์ การยึดถือหลักคำสอนทางพุทธศาสนา เป็นต้น

2.2 วรรณกรรมชาวบ้าน เป็นเรื่องราวการดำเนินชีวิตของชาวบ้านหรือชาวท้องถิ่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับศาสนา และมักจะเป็นมุขปาฐะ เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงพื้นบ้าน นิทานนิยาย ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติหรือเป็นการเล่าเรื่องวีรบุรุษ วีรสตรี เรื่องใดที่หลาย ๆ คนชอบจะ

มีผู้จับบันทึกเอาไว้ เก็บรักษาและคัดลอกต่อ ๆ กันมา เรื่องราวชีวิตของชาวบ้านเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คดีโลก

จากความรู้เรื่องการแบ่งประเภทของนิทานพื้นบ้านหรือวรรณกรรมพื้นบ้านหรือวรรณกรรมท้องถิ่นนั้นสามารถนำมาสรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านหรือวรรณกรรมพื้นบ้าน หรือวรรณกรรมท้องถิ่นจะมีวิธีการแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) แบ่งตามเนื้อเรื่อง ซึ่งวิธีนี้จัดประเภทของวรรณกรรมพื้นบ้านได้หลากหลายชนิด 2) แบ่งตามยุคสมัยที่เกิด โดยอาศัยจากการสันนิษฐานจากเนื้อเรื่องที่ปรากฏ และ 3) แบ่งตามวิธีการสืบทอดว่าเป็นการเล่าต่อกันมาหรือบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร

วรรณกรรมพื้นบ้าน เรื่องปลาบู่ทอง จัดเป็นนิทานประเภทปรัมปราหรือนิทานทรงเครื่อง เพราะเป็นเรื่องยาว มีเหตุการณ์หรือเนื้อเรื่องที่เป็นจุดขัดแย้งหลายเหตุการณ์ มีอิทธิปาฏิหาริย์ต่าง ๆ ตอนท้ายของเรื่องจบลงด้วยความสุข นอกจากนี้ยังจัดเป็นนิทานชีวิตหรือวรรณกรรมชาวบ้าน มาจากการเล่าต่อ ๆ กันมา และบันทึกเอาไว้ ดำเนินเรื่องอยู่ในโลกแห่งความเป็นจริง บอกสถานที่และตัวละครที่ชัดเจน แม้จะมีปาฏิหาริย์ต่าง ๆ แต่ก็มีสิ่งที่คุณฟังสามารถเชื่อว่าเป็นไปได้

### เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายและประเภทของกลอนสวด

#### ความหมายของกลอนสวด

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 77) อธิบายว่ากลอนสวด หมายถึง กลอนที่อ่านเป็นทำนองสวด แต่งเป็นกาพย์ยานี 11 หรือกาพย์ฉบัง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 ข้อความที่แต่งมักเป็นเรื่องในศาสนา

หริศ เรื่องฤทธิ์ (2499: 553) ให้ความหมายของกลอนสวด สรุปได้ว่า กลอนสวดเป็นคำเรียกวรรณกรรม (Genre) ประเภทหนึ่ง หมายถึงวรรณกรรมคำกาพย์ที่นำมาอ่านเป็นทำนองสวด แต่งด้วยกาพย์ชนิดต่าง ๆ ได้แก่ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 แต่ก็มีกาพย์อื่น ๆ แทรกอยู่บ้างเล็กน้อย เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา โดยมีมุ่งสอนธรรมะทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่ ชาดกและเรื่องที่เลียนแบบชาดก การนำวรรณกรรมกลอนสวดมาสวดอ่านเป็นทำนองนั้นเป็นพระเพณีนิยมของคนไทยมาตั้งแต่โบราณ และเสื่อมความนิยมลงในช่วงปลายรัชกาลที่ 4 ซึ่งเป็นระยะที่อารยธรรมตะวันตกเผยแพร่เข้ามาในประเทศไทยมากยิ่งขึ้นและความ

เจริญก้าวหน้าทางการพิมพ์ค่อยๆมีอิทธิพลต่อการเผยแพร่วรรณกรรม ทำให้ประเพณีการอ่านหนังสือเปลี่ยนไป

ตรีศิลป์ บุญจรรย์ (2547: 1) ได้ให้ความหมายของกลอนสวดไว้ว่า ถ้าพิจารณาชื่อของประเภทวรรณกรรมประเภทนี้ คือกลอนสวด จะเห็นได้ว่าคำว่า “กลอน” ในที่นี้ใช้ในความหมายกว้าง หมายถึงคำประพันธ์ประเภทร้อยกรองต่างๆไป ส่วนคำว่า “สวด” หมายถึงการ “ว่าเป็นทำนอง” และยังมีความหมายนัยประหวัดเกี่ยวข้องกับวัดและพระพุทธศาสนา เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันได้ความหมายว่า หมายถึง วรรณกรรมประเภทร้อยกรองซึ่งใช้อ่านอย่างมีท่วงทำนองและมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวัดและศาสนา และใช้กับคำประพันธ์ประเภทกาพย์เท่านั้น กลอนสวดจึงมีความหมายเฉพาะเจาะจงหมายถึง วรรณกรรมประเภทกาพย์ เพราะแต่งได้ง่าย มีลีลาจังหวะราบรื่นและมีท่วงทำนองสวดอ่านหลายทำนอง ในสมัยก่อนกาพย์เป็นคำประพันธ์ที่ใช้แพร่หลายโดยใช้แต่งหนังสือสอนอ่าน ตำราและหนังสืออ่านเล่นด้วย

เสาวลักษณ์ อนันตศานต์ (2548: 156) ได้ให้ความหมายของกลอนสวดไว้ว่า กลอนสวด หรือ การสวดหนังสือ คือการอ่านวรรณกรรมประเภทนิทานเป็นทำนองเสนาะตามฉันทลักษณ์ เนื่องจากในสมัยโบราณผู้อ่านหนังสือได้มีน้อย การเขียนหรือพิมพ์หนังสืออยู่ในวงจำกัด การฟังการสวดหนังสือซึ่งผู้สวดมีเสียงไพเราะ อ่านหนังสือดี มีจังหวะจะโคน จะทำให้ได้รับความเพลิดเพลินจากเนื้อเรื่องที่สนุกสนาน ได้ความไพเราะทางหู และยังได้คติธรรม ตลอดจนแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีอีกด้วย

จากข้อความดังกล่าวสรุปความหมายของกลอนสวดได้ดังนี้ กลอนสวดหมายถึงวรรณกรรมร้อยกรองที่ใช้อ่านสวด รูปแบบการประพันธ์ใช้กาพย์ ซึ่งอาจจะเป็น กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 หรือ กาพย์สุรางคนางค์ 28 ก็ได้ เนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคำสอนทางพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังแต่งเพื่อใช้สอนให้อ่านหนังสือ และใช้แต่งหนังสืออ่านเล่นด้วย เพื่อให้ได้รับความเพลิดเพลินและความสนุกสนาน กลอนสวดนั้นได้รับความนิยมมาตั้งแต่สมัยโบราณ และได้รับความนิยมน้อยลงในสมัยรัชกาลที่ 4 เนื่องจากมีวิวัฒนาการของวรรณกรรมตะวันตกเข้ามา

วรรณกรรมพื้นบ้านเรื่อง ปลาบู่ทอง ที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาจัดว่าเป็น วรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวด เพราะเป็นวรรณกรรมร้อยกรอง มีรูปแบบการประพันธ์คือ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 นำมาอ่านหรือสวดเป็นทำนองเสนาะ มีเนื้อหาให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน สอดแทรกคติสอนใจและเรื่องราวคำสอนทางพระพุทธศาสนา

## ประเภทของกลอนสวด

ตรีศิลป์ บุญจรรยา (2547: 116-122) ได้แบ่งประเภทของกลอนสวดจากการสำรวจเอกสารโบราณ แผนกเอกสารโบราณ สำนักหอสมุดแห่งชาติ โดยแบ่งตามที่มาของเนื้อเรื่อง สรุปได้ว่า

1. กลอนสวดประเภทคติธรรมโดยตรง กลอนสวดประเภทนี้มุ่งสอนคติธรรมแก่ผู้ฟังโดยตรง อาจเป็นเรื่องราวในสมัยพุทธกาล พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและพระสูตรต่าง ๆ รวมทั้งตำนานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นกลอนสวดที่นำเนื้อเรื่องมาจากพระสูตรในพระไตรปิฎก แม้บางครั้งชื่อจะไม่ตรงกับชื่อในพระไตรปิฎกมากนัก แต่ก็สามารถสืบเค้าที่มาของเรื่องได้แน่นอน ตัวอย่างเช่น ศิริमानนท์ มาจาก อาพาธสูตรในอังคุตตรนิกาย เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งคือ กลอนสวดที่นำเนื้อเรื่องมาจากตำนานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ซึ่งมักเป็นประวัติความเป็นมาของปูชนียสถาน เนื้อเรื่องมักแทรกกถาหรือความมหัศจรรย์ต่างๆ มากกว่าจะมุ่งสอนธรรมะโดยตรง แต่ก็แตกต่างไปจากประเภทแต่งเลียนแบบชาดก ตัวอย่างกลอนสวดประเภทนี้ เช่น ตำนานพระธาตุเมืองนคร ประวัติพระแก้วมรกต และพระพุทธเจ้า 5 พระองค์ เป็นต้น

2. กลอนสวดประเภทสอนคติธรรมโดยอ้อม หมายถึง กลอนสวดที่สอนคติธรรมโดยยกตัวอย่างเปรียบเทียบเป็นชาดก นิทานพื้นบ้านหรือนิทานที่แต่งเลียนแบบชาดก เนื้อเรื่องมีแนวคิดคติสอนใจและดำเนินเรื่องโดยผู้แต่งหรือผู้สวดมักแทรกคำสอน คติธรรม ซึ่งกลอนสวดประเภทนี้บางเรื่องไม่ได้มาจากชาดก แต่ผู้แต่งมักอ้างว่าเป็นเรื่องในพระพุทธศาสนาที่มีมาช้านานแล้วเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับเรื่อง กลอนสวดประเภทนี้แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

2.1 กลอนสวดที่มาจากนิบาตชาดก ซึ่งหมายถึงชาดกที่เชื่อกันว่าเป็นพุทธวจนะแท้ ๆ เป็นคาถาที่รวบรวมอยู่ในชุดตันตปิฎก ขุททกนิกาย บางเรื่องผู้แต่งก็บอกที่มาเอาไว้ ตัวอย่างเช่น กากิ พระเทมีย์ พระมโหสถ จันทกุมาร และพระวิฑูรย์บัณฑิต เป็นต้น แบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1.1 กลอนสวดที่มาจากชาดกนอกนิบาต ได้แก่กลอนสวดที่มีเรื่องมาจากปัญญาสชาดก ตัวอย่างเช่น จันทสุริยคาธ เทวัน พระสีเสาร์ และสุธนู เป็นต้น

2.1.2 กลอนสวดที่แต่งเลียนแบบชาดก ซึ่งจะมี 2 ลักษณะคือ กลอนสวดที่ใช้ชื่อเป็นชาดก และกลอนสวดที่มีเนื้อเรื่องแบบจักรๆวงๆสักๆและมีการดำเนินเรื่องแบบนิทานชาดก ตัวอย่างเช่น นางอึ่งทอง พันทากุมาร พุทโธ มณีจักร สุวรรณกุมาร เป็นต้น

2.2 กลอนสวดที่ได้เนื้อเรื่องมาจากนิทานหรือวรรณกรรมอื่นๆ กลอนสวดประเภทนี้ จำแนกออกเป็น

2.2.1 กลอนสวดที่ได้เนื้อเรื่องมาจากอรรถกถาธรรมบท ซึ่งมีเพียงเรื่องเดียวคือ เรื่อง อุเทน มาจากพระธัมมปทัฏฐกถา อัปมาทรรคพรรณนา เรื่อง พระนางสามาวดี

2.2.2 กลอนสวดที่ได้เนื้อเรื่องมาจากนิทานอิหร่านราชธรรม ซึ่งมีเพียงเรื่องเดียวคือนางกะเชอกันร้าว

2.2.3 กลอนสวดที่ได้เนื้อเรื่องมาจากนิทานท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งกลอนสวดประเภทนี้มีเนื้อเรื่องเหมือนนิทานท้องถิ่นภาคต่างๆอาจเป็นการนำเนื้อเรื่องมาหรือกลอนสวดเหล่านี้เป็นต้นฉบับที่ได้มาจากท้องถิ่นเหล่านั้นก็ได้ กลอนสวดประเภทนี้เท่าที่สำรวจมีจำนวน 6 เรื่อง คือ โสวัตร์ จำปาสีต้น นางแตงอ่อน ศรีธัญชัย วันคาร และปลาบู่ทอง

2.2.4 กลอนสวดที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับวรรณคดีอื่นๆกลอนสวดประเภทนี้จะเป็นเรื่องเดียวกับวรรณคดีซึ่งเป็นที่รู้จัก เพราะมีฉบับของราชสำนัก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะมาจากราชสำนักทั้งหมด อาจจะเป็นเรื่องที่ราชสำนักนำเรื่องชาวบ้านไปแต่งก็ได้ เช่น ไชยเชษฐ รัมเกียรติ ขอพระกลืน เป็นต้น

สุภาพร มากแจ้ง (2535: 320) ได้จัดให้กลอนสวดอยู่ในประเภทของวรรณกรรมที่แต่งด้วยกาพย์เพียงอย่างเดียว โดยอธิบายว่า วรรณกรรมที่นิยมนำมาแต่งเป็นกลอนสวด ได้แก่วรรณกรรมชาดกต่างๆ เช่น สังข์ศิลป์ไชย พระรถเมรี สุบินกุมาร พระมาลัย พระไชยสุริยา ฯลฯ ความเป็นมาของกลอนสวดนั้น เดิมทีประชาชนที่ว่างจากสวดมนต์ ฟังเทศน์ หลังจากไปทำบุญร่วมกันที่วัดในวันนักขัตฤกษ์แล้ว ก็ใช้เวลาว่างนั้นสนทนาธรรม หรือเล่าเรื่องในศาสนา กัน แต่ถ้ามีหนังสือก็จะเอาออกมาอ่าน เรื่องในศาสนาเดิมจะแปลแต่งเป็นหนังสือร้อยแก้วอย่างทำนองธรรมวัตร เมื่อบทกลอนเจริญขึ้น กวีจึงนำเรื่องชาดก ธรรมคดี และนิทานมาแต่งเป็นกลอนสวด พุทธศาสนิกชนได้ฟังเสียงสวดที่ไพเราะก็เกิดความเลื่อมใส ตั้งแต่นั้นมากลอนสวดก็ได้รับความนิยมและมีชาดกที่แต่งเป็นกลอนสวดเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้กลอนสวดยังเป็นหนังสือที่ใช้อ่านสำหรับเด็กด้วย กลอนสวดส่วนใหญ่มักเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ และในสมัยพระเจ้าทรงธรรม พระองค์ดำริให้จัดประเพณีการอ่านกลอนสวด จนการแต่งกลอนสวดเป็นประเพณีที่นิยม นอกจากนี้ยังได้รวบรวมวรรณกรรมที่แต่งเป็นกลอนสวดเอาไว้ 35 เรื่อง ดังนี้

- |                       |                     |                   |
|-----------------------|---------------------|-------------------|
| 1. พระมัลลย์          | 2. สังข์ศิลป์ไชย    | 3. ดาวเรือง       |
| 4. นกกระจาบ           | 5. สุบินกุมาร       | 6. นางอุทัย       |
| 7. เบ็ญจมาศทอง        | 8. ปังกะชา          | 9. ปลาบู่ทอง      |
| 10. พระรถ-เมรี        | 11. โสนน้อยเรือนงาม | 12. พระพุทธเจ้า   |
| 13. นิพพานโสด         | 14. พระเทมีย์       | 15. วรวงศ์        |
| 16. พระเจ้าห้าพระองค์ | 17. ทูคละ           | 18. สุพมิตร       |
| 19. บุรทนางวงศ์       | 20. พญาหงส์         | 21. วรเกด-วรเรศ   |
| 22. โกลบุตร           | 23. ไชยขรรค์        | 24. พระสมุทโคดม   |
| 25. สุวรรณกุมาร       | 26. ตรีนารายณ์      | 27. ไกรสิทธิ์     |
| 28. ศรีธนูไชย         | 29. จำปาสี่ต้น      | 30. นางแดงอ่อน    |
| 31. พระแสงสุริยฉาย    | 32. ไชยเชษฐ         | 33. นางแก้วกิริยา |
| 34. สุทธิกรรม         | 35. วันคาร          |                   |

วัฒนธรรม บุญจับ (2544: 194) ได้จัดให้กลอนสวดอยู่ในประเภทของวรรณกรรมที่แต่งด้วยกาพย์เพียงอย่างเดียว โดยไม่มีคำประพันธ์ชนิดอื่นร่วม ได้แก่วรรณกรรมคำกาพย์ หรือกลอนสวด วรรณกรรมประเภทนี้จะแต่งด้วยกาพย์ทั้ง 3 ชนิด คือ ยานี ฅบั้ง สุรางคนางค์ สลับกันไปตลอดทั้งเรื่อง วรรณกรรมที่นิยมนำมาแต่งเป็นกลอนสวด ได้แก่วรรณกรรมชาดกต่าง ๆ เช่น สังข์ศิลป์ไชย พระรถเมรี เป็นต้น

จากการแบ่งประเภทของกลอนสวดข้างต้น สรุปการแบ่งประเภทของกลอนสวดได้สอดคล้องกัน คือ 1) แบ่งตามที่มาของเนื้อเรื่อง โดยจะแบ่งเป็นกลอนสวดที่มาจากชาดกโดยตรง มุ่งสอนเกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และกลอนสวดที่มาจากวรรณกรรมอื่นๆ อาจจะใช้วิธีการดำเนินเรื่องคล้ายกับชาดกก็ได้ ซึ่งวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองนั้น ก็จัดอยู่ในกลอนสวดที่มาจากวรรณกรรมท้องถิ่นด้วย 2) แบ่งประเภทของกลอนสวดตามลักษณะการประพันธ์ ซึ่งกลอนสวดจัดอยู่ในวรรณกรรมที่แต่งด้วยกาพย์เพียงอย่างเดียว อาจแต่งด้วยกาพย์ยานี กาพย์ฅบั้งและกาพย์สุรางคนางค์สลับกันไปก็ได้

วรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง เป็นกลอนสวดที่ได้เนื้อเรื่องมาจากท้องถิ่นต่าง ๆ และนำมารวบรวมกัน และเป็นคำประพันธ์ที่แต่งด้วยกาพย์เพียงอย่างเดียว คือ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฅบั้ง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28 สลับกันตลอดทั้งเรื่อง เป็นกลอนสวดสอนคติธรรมโดยอ้อมคือสอดแทรกคติสอนใจอยู่ในเนื้อเรื่องประเภทนิทาน นอกเหนือจากความสนุกสนานเพลิดเพลิน

## เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง

### ความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง

เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547: คำนำ) และวิเชียร เกษประทุม (2551: คำนำ) ได้ให้ความรู้เรื่องปลาบู่ทอง สรุปได้ว่า ปลาบู่ทอง เป็นวรรณกรรมชาวบ้านอมตะ ให้ข้อคิดเกี่ยวกับความกตัญญูรู้คุณของลูกและกฐแห่งกรรมได้เป็นอย่างดี บรรพบุรุษของเราได้เล่าให้ลูกหลานฟัง จึงช่วยปลูกฝังความคิด ชัดเกลานิสัยแบบไทยๆมาเป็นเวลานาน ปลาบู่ทองจัดเป็นนิทานปรัมปรา ซึ่งคนรุ่นใหม่อาจไม่เคยได้ยินได้ฟัง เนื่องจากโลกยุคใหม่เป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์หรือโลกไร้พรมแดน บางคนอาจมองว่าของเก่าที่เล่าสืบกันมาเป็นเรื่องไร้สาระ นิทานเรื่องปลาบู่ทองถึงแม้จะเป็นเรื่องเก่าแล้ว แต่ก็แฝงไปด้วยคุณค่าหลายด้าน นอกจากด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่และความเชื่อของคนไทยในสมัยก่อนแล้ว คุณค่าด้านคุณธรรมของตัวละครในเรื่องนั้นก็เป็นที่น่าสนใจ โดยเฉพาะคุณธรรมเรื่องความกตัญญู ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเห็นอกเห็นใจกัน การให้อภัยกัน ซึ่งพบเห็นได้น้อยในสังคมปัจจุบัน

นอกจากนี้ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547: คำนำ) ยังอธิบายอีกว่า คนไทยสมัยนี้ไม่ค่อยทราบเรื่อง ปลาบู่ทอง ทั้ง ๆ ที่เป็นเรื่องแสดงนิสัยของบุคคลไทยที่เต็มไปด้วยกิเลสและอคติต่าง ๆ จึงยังคงมีความผิดพลาดเชิงปฏิกิริยาอยู่

เสาวลักษณ์ อนันตสานต์ (2548: 156) อธิบายความรู้เกี่ยวกับปลาบู่ทองไว้ว่า ปลาบู่ทองคือนิทานพื้นบ้านของไทยที่คนไทยทั่วประเทศรู้จักกันดี นิทานเรื่องนี้เล่าสืบต่อกันมาช้านาน เดิมคงจะเล่ากันเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะ ต่อมามีการนำมาแต่งเป็นกลอนสวด ซึ่งเป็นวรรณกรรมท้องถิ่นที่แพร่กระจายอยู่ในกลุ่มชาวบ้าน ใช้สำหรับอ่านในที่ประชุมชน สะท้อนให้เห็นภาพสังคมไทยในอดีตว่า พอถึงวันอุโบสถศีล ประชาชนจะมาชุมนุมกันที่วัด เมื่อเสร็จพิธีการทางสงฆ์แล้ว พวกเขา ก็มักจะฟังการสวดหนังสือนิทาน

จากความรู้เกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง สรุปได้ว่า วรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทองเป็นจัดว่าเป็นเรื่องราวที่เล่าสืบต่อกันมานานแล้ว ให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องความกตัญญูต่อบุพการีและกฐแห่งกรรมได้เป็นอย่างดี ยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในแต่ละท้องถิ่นและความเชื่อของคนไทยในสมัยก่อนได้อีกด้วย

## เนื้อเรื่องของวรรณกรรมพื้นบ้านปลาบู่ทอง

เสาวลักษณ์ อนันตสานต์ (2548: 157) ได้อธิบายเนื้อเรื่องของปลาบู่ทองไว้ว่า เนื้อเรื่องของปลาบู่ทองมีแก่นใหญ่คือความกตัญญูของนางเอกและความเชื่อในเรื่องกรรมเก่า นางเอกต้องรับผลวิบากกรรม เพราะถูกตัวละครฝ่ายธรรมรังแก แก่นของเรื่องอิงหลักกรรมในพระพุทธศาสนาเป็นหลัก เนื่องจากผู้แต่งสื่อทัศนคติของตนผ่านตัวอักษรให้ผู้อ่านผู้ฟังได้รับรู้ ซึ่งนอกจากจะได้รับอรรถรสคือรสแห่งถ้อยคำที่ทำให้เกิดอารมณ์สะเทือนใจจากการฟังนิทานแล้ว ผู้อ่านผู้ฟังยังสามารถได้รับอรรถรสจากการอ่านวรรณกรรมลายลักษณ์ด้วย ทัศนคติเหล่านี้ได้แก่ ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม การเวียนว่ายตายเกิด และในที่สุด ตัวละครฝ่ายดีก็จะได้รับผลแห่งการทำคุณงามความดี ตัวละครฝ่ายร้าย หรือผู้กระทำความชั่วก็จะถูกลงโทษ

เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547: 8-63) ได้แต่งวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง ในสำนวนร้อยแก้วเป็น 3 ตอน มีเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

ตอนที่ 1 มีเศรษฐีคนหนึ่งทำอาชีพจับปลา มีเมียสองคน คนหนึ่งชื่อนางแก้วขนิษฐา เมียน้อยชื่อนางกนิษฐา เมียหลวงและเมียน้อยต่างก็มีลูกสาว อายุไล่เลี่ยกัน ลูกเมียหลวงชื่อว่าเอื้อย ลูกเมียน้อยชื่อว่าอ้ายและอี วันหนึ่งเศรษฐีพานางขนิษฐาไปจับปลาในคลอง ไม่ว่าจะเหวี่ยงแหไปที่ครั้งก็ได้เพียงปลาบู่ทองที่ตั้งท้องตัวเดียวเท่านั้น จนกระทั่งพลบค่ำเศรษฐีก็ตัดสินใจที่จะเอาปลาบู่ทองที่จับได้เพียงตัวเดียวกลับบ้าน แต่นางขนิษฐาผู้เป็นเมียเกิดความสงสารปลาบู่ จึงขอให้เศรษฐีปล่อยปลาไป เศรษฐีเกิดบันดาลโทสะจึงฟาดนางขนิษฐาจนตายและทิ้งศพลงคลอง เมื่อกลับถึงบ้านเอื้อยก็ถามหาแม่ เศรษฐีจึงตอบไปว่าแม่ของเอื้อยจะไม่กลับมาบ้านอีกแล้ว นับตั้งแต่วันนั้น กนิษฐาผู้เป็นแม่เลี้ยงของเอื้อย และอ้าย อี น้องสาวก็คอยกั่นแกล้งและใช้งานเอื้อย โดยที่เศรษฐีผู้เป็นพ่อไม่สนใจ เอื้อยคิดถึงแม่มากจึงมักไปนั่งร้องไห้อยู่ริมทำนน้ำ และได้พบกับปลาบู่ทองคือนางแก้วขนิษฐากลับชาติมาเกิด เมื่อเอื้อยรู้ว่าปลาบู่ทองเป็นแม่ ก็ได้นำข้าวสวยมาโปรยให้ปลาบู่ทองกิน และมาปรับทุกข์ให้ปลาบู่ทองฟังทุกวัน

นางกนิษฐาและลูกสาวเห็นเอื้อยมีความสุขขึ้น เมื่อถูกกั่นแกล้งก็อดทนและไม่บ่นจึงสืบจนพบว่านางขนิษฐาได้มาเกิดเป็นปลาบู่ทอง และได้พบกับเอื้อยทุกวัน ดังนั้นเมื่อเอื้อยกำลังทำงานนางขนิษฐาก็จับปลาบู่ทองมาทำอาหารและขอเคล็ดทิ้งไว้ในครว เอื้อยได้พบเคล็ดปลาบู่ทองก็เศร้าใจเป็นอย่างมาก นำเคล็ดไปฝังดินและอธิษฐานขอให้แม่มาเกิดเป็นดินมะเขือ เอื้อยมารดน้ำให้ดินมะเขือทุกวันจนงอกงาม เมื่อกนิษฐาทราบเรื่องเข้าก็ไคน้ดินมะเขือ และนำลูกมะเขือไปจมน้ำพริกกิน เอื้อยเก็บ

เมล็ดมะเขือที่เหลือไปฝังดินและอธิษฐานให้แม่ไปเกิดเป็นต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองในป่า และไม่ให้ผู้ใดสามารถโค่น ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองได้

ตอนที่ 2 วันหนึ่งพระเจ้าพรหมทัตซึ่งเป็นกษัตริย์เสด็จประพาสป่าได้พบกับต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง จึงโปรดให้นำเข้าไปปลูกในวัง แต่ไม่มีผู้ใดสามารถเคลื่อนย้ายต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองได้ จึงให้อำมาตย์ไปถามดู ได้ความว่าเอื้อยเป็นผู้นำมาปลูกไว้ จึงรอดูจนเอื้อยออกมา เมื่อทอดพระเนตรเห็นเอื้อยที่มีกิริยาเรียบร้อย จึงตรัสถามเรื่องราวของนางและได้ทราบความจริงทั้งหมดก็รู้สึกสงสารและได้รับนางเป็นมเหสี ส่วนต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองนั้นก็ให้ขุดไปปลูกไว้ตรงข้ามหน้าต่างในวัง นางกนิษฐาและลูกสาวอิจฉาเอื้อยจึงเข้าไปในวัง บอกเอื้อยว่าเศรษฐีผู้เป็นพ่อป่วยหนักขอให้เอื้อยกลับมาเยี่ยมที่บ้าน เมื่อเอื้อยกลับมาบ้าน นางกนิษฐาก็ได้แก้งนำกระต๋อน้ำเดือดไปวางไว้ใต้ไม้กระดานเรือน และทำกระดานกลไว้ เมื่อเอื้อยเหยียบกระดานกล ก็ตกลงในหม้อน้ำเดือดจนถึงแก่ความตาย กนิษฐาให้อ้ายปลอมตัวเป็นเอื้อย ขอยาเสน่ห์กับหมอเต่าและเดินทางกลับไปยังวังของพระเจ้าพรหมทัต ต่อมาเอื้อยได้ไปเกิดใหม่เป็นนกแขกเต้า เมื่อเกิดใหม่แล้วก็บินกลับเข้าไปในพระราชวัง พระเจ้าพรหมทัตเห็นนกแขกเต้าแสนรู้ ไม่รู้ว่าเป็นเอื้อยกลับชาติมาเกิดก็เลี้ยงไว้ใกล้ตัว นกแขกเต้าก็ร้องคร่ำครวญทุกวันจนพระองค์ตรัสถาม จึงได้รู้ความจริงว่าเอื้อยถูกฆ่าตายแล้วกลับชาติมาเกิดเป็นนกแขกเต้า พระองค์ทรงเวทมนตร์เอื้อยเป็นอย่างมากจึงสั่งให้ทหารนำทองมาใส่นางไว้ และให้หาเหยื่อมาให้กินอยู่ตลอด

ตอนที่ 3 ฝ่ายอ้ายเมื่อได้รู้ว่าเอื้อยไปเกิดเป็นนกแขกเต้า และเป็นพี่รักของพระเจ้าพรหมทัต ก็เกิดความริษยาจึงสั่งคนครัวให้นำนกแขกเต้าไปถอนขนและต้มกิน แม่ครัวถอนขนนกแขกเต้าและวางทิ้งไว้บนโต๊ะ นกแขกเต้าจึงกระเสือกกระสนหลบหนีเข้าไปอยู่ในรูหนู มีหนูช่วยดูแลจนขึ้นเป็นปกติ แล้วเอื้อยก็บินเข้าไปไปจนเจอกับพระฤๅษี พระฤๅษีตรวจดูด้วยญาณพบว่านกแขกเต้าคือเอื้อยกลับชาติมาเกิดจึงเสกให้เป็นคนตามเดิม และวาดรูปเด็กเสกให้มีชีวิตเพื่อให้เป็นลูกของเอื้อยชื่อว่าลพ เมื่อเด็กนั้นโตขึ้นก็ขอเอื้อยเดินทางไปหาบิดา เอื้อยจึงเล่าเรื่องทั้งหมดให้ลูกชายฟังและร้อยพวงมาลัยเพื่อให้นบุตรชายนำไปให้พระเจ้าพรหมทัต เมื่อพระเจ้าพรหมทัตได้พบกับบุตรชายของเอื้อยและพวงมาลัย ก็ขอให้เด็กชายเล่าเรื่องทั้งหมดให้ฟังว่าได้มาลัยมาอย่างไร เมื่อทราบเรื่องทั้งหมดแล้วพระเจ้าพรหมทัตก็ไปพบเอื้อยที่อาศรมของพระฤๅษี และได้ทราบความจริงว่าอ้ายคือคนที่สวมรอยเป็นเอื้อยมาตลอด ถึงกับจะสั่งประหารอ้าย นางอ้ายก็กลัวความผิดจึงโทษว่าเป็นเพราะแม่ของนางเป็นคนวางแผนทั้งหมด และได้เล่าความจริงที่เคยทำร้ายเอื้อยและแม่ของเอื้อยให้ฟัง เอื้อยนั้นรู้สึกสงสาร ไม่อยากให้เป็นเวรกรรมจึงขอให้พระเจ้าพรหมทัตยกโทษให้น้อง แต่อ้ายก็กินยาพิษฆ่าตัวตายในที่สุด พระเจ้าพรหมทัตจึงสั่งให้นำซากศพของอ้ายนั้นเป็นท่อน ๆ ส่งให้เศรษฐี

และนางกนิษฐากิน สองผิวเมียเห็นว่าเป็นเนื้อของลูกสาวตนก็เกิดความกลัว จึงหนีเข้าป่าไปอาศัยอยู่ใต้ต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง ขณะนั้นมีพระมาแสวงบุญและได้ทราบความทุกข์ของสองผิวเมียที่เล่าให้ฟังตามความเป็นจริง จึงบอกให้สองผิวเมียถือศีลเป็นประจำ และเมื่อพระรูปนั้นไปในวังของพระเจ้าพรหมทัต เอื้อยจึงถามว่าเหตุใดนางอ้ายจึงเกลียดคนนั้ก ท่านก็ได้กล่าวว่าเป็นเวรกรรมแต่ชาติปางก่อน และให้อโหสิกรรมต่อกัน เศรษฐีพ่อของเอื้อยได้สำนึกและมาขอโทษลูกสาวกับสิ่งที่เคยฆ่าแม่และรังแกเอื้อย

ในช่วงสุดท้ายก็ให้คำสอนว่า หากกลัวว่าเวรกรรมจะตามทันดังที่ปรากฏในวรรณกรรมชาวบ้านเรื่องนี้ก็จงอย่าคิดทำกรรมชั่ว ทำแต่กรรมดีเอาไว้

วิเชียร เกษประทุม (2551: 7-79) ได้เขียนเรื่องปลาบู่ทองเป็นสำนวนร้อยแก้ว ซึ่งมีเนื้อความและบทสนทนา แบ่งออกเป็น 13 ตอน สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 กำเนิด เอื้อย อ้าย และ อี เล่าถึงทารกเศรษฐีมีอาชีพจับปลา มีสตรีคู่ใจที่งามทั้งกายและใจชื่อว่า นางขนิษฐา แต่ต่อมาเพราะความไม่รู้จักพอ จึงไปหาสตรีอีกนางหนึ่งมาเป็นคู่ใจชื่อว่า นางขนิษฐี ซึ่งมีนิสัยตรงข้ามกับนางขนิษฐาเมียหลวง เป็นคนใจอิจฉาริษยา งานบ้านงานเรือนไม่เคยสนใจทำ ต่อมาเมียทั้งสองก็ให้กำเนิดลูก เมียหลวงให้กำเนิดลูกสาวชื่อว่า “เอื้อย” ส่วนเมียน้อยให้กำเนิดลูกสองคนชื่อว่า “อ้าย” และ “อี” นางขนิษฐาและลูกนั้นอิจฉาเอื้อย เพราะมีกิริยาเรียบร้อยน่ารักเหมือนแม่และเป็นที่เอ็นดูของพ่อ มากกว่าลูกสาวอีกสองคนของนาง เวลาที่ทารกเศรษฐีออกไปหาปลา เมียน้อยกับลูกทั้งสองก็ไม่ทำงาน เอาแต่แต่งหน้าทาแป้ง แต่เมื่อเศรษฐีกลับมา ก็รีบมาเอาใจและใส่ร้ายนางขนิษฐากับเอื้อยว่าไม่ยอมทำงาน นาน ๆ เข้าเศรษฐีก็หลงเชื่อและเริ่มเกลียดนางขนิษฐากับเอื้อย

ตอนที่ 2 นางขนิษฐาถูกตีจนน้ำตาย เล่าถึงเวลาที่เศรษฐีออกไปหาปลาพาเมียน้อยไปด้วย จะได้ปลาติดกับมากมาย พอกลับบ้านอ้ายและอีก็เอาใจจึงสร้างความปลื้มปิติให้กับเศรษฐีมาก วันหนึ่งพานางขนิษฐาเมียหลวงไปกลับ ไม่มีปลาติดมาเลย มีเพียงปลาบู่ทองตัวเล็กเพียงตัวเดียว นางขนิษฐามีจิตใจสงสารจึงขอให้ปล่อยปลาตัวนั้นไป แต่ก็ได้ปลาตัวนั้นกลับมาอีกจึงโมโห เมื่อนางขนิษฐาขออีก จึงบันดาลโทสะใช้ไม้ตีนางขนิษฐาจนตบหน้าตาย เมื่อกลับมาถึงบ้าน เอื้อยมาถามหาแม่ก็บอกว่าแม่ไปสบายแล้วและไม่กลับมาอีก เอื้อยรู้แน่ๆว่าแม่ตายแล้วจึงร้องไห้เสียใจ หลังจากนั้นเอื้อยก็ถูกแม่เลี้ยงและลูกของแม่เลี้ยงใช้งานเรื่อยมา สร้างความเวทนาให้กับผู้ที่พบเห็น

ตอนที่ 3 นางขนิษฐาไปเกิดเป็นปลาบู่ทอง เมื่อนางขนิษฐาถูกตีดน้ำไปแล้ว ก่อนตายมีจิตใจดีช่วยเหลือปลาบู่ วิญญาณออกจากร่างก็ไปเกิดเป็นปลาบู่ทอง วันหนึ่งเอื้อยไปทำงานที่ทำน้ำแม่ปลาบู่เห็นลูกสาวก็ดีใจจึงว่าขมาแล้วร้องเรียก และเล่าเรื่องราวให้เอื้อยฟัง หลังจากนั้นมาเอื้อยก็จะนำข้าวสุกและรำมาให้แม่กินทุกวัน และมีความสุขที่ได้ใกล้ชิดแม่

ตอนที่ 4 ปลาบู่ทองถูกจับมาทำอาหาร แม่เลี้ยงและลูก เมื่อเห็นเอื้อยมีความสุขก็สงสัย เมื่อตามไปดูจึงเห็นเอื้อยคุยกับแม่ปลาบู่ ก็ไม่ยอมให้เอื้อยลงไปทำงานที่ทำน้ำอีก และวางแผนจับปลาบู่ทองขึ้นมาแล้วนำไปทำอาหารกิน

ตอนที่ 5 เป็ดน้อยบอกข่าว เล่าถึงเอื้อยว่ามาตามหาแม่ที่ทำน้ำแล้วไม่พบ ถามสัตว์ตัวไหนก็ไม่กล้าบอก ด้วยความสงสาร เป็ดน้อยจึงคายเมล็ดปลาบู่ทองออกมาจากปาก และเล่าเรื่องให้เอื้อยฟัง เอื้อยเสียใจและรำพึงรำพันถึงแม่จนหลับไป แต่คืนนั้นแม่ปลาบู่ได้มาเข้าฝันเอื้อย และขอให้นำเมล็ดปลาบู่ไปฝังดินและรดน้ำทุกวัน

ตอนที่ 6 เมล็ดปลาบู่ทองกลายเป็นต้นมะเขือ เล่าถึงเมื่อเอื้อยนำเมล็ดปลาบู่ฝังดินครบ 7 วันแล้ว ต้นมะเขือก็งอกงามขึ้นมา เอื้อยรู้ว่าแม่มาเกิดเป็นต้นมะเขือก็ดีใจ มาพูดคุยกับต้นมะเขือทุกวัน นางขนิษฐาและลูกก็สงสัยจึงแอบตามไปดู พบว่าเอื้อยอยู่กับต้นมะเขือก็รีบไปถอนทิ้ง

ตอนที่ 7 เม็ดมะเขือเป็นต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทอง เล่าถึง เอื้อยเมื่อกลับไปที่บ้าน เป็ดน้อยก็คาบเอาเม็ดมะเขือมาให้เอื้อยดู เอื้อยจึงรู้ว่าแม่เลี้ยงและลูกไปทำลายต้นมะเขือแล้ว จึงเก็บเม็ดมะเขือเอาไว้ และคืนนั้นนางขนิษฐาก็มาเข้าฝันเอื้อยให้เอาเม็ดมะเขือไปปลูกไว้ที่ชายทุ่ง เมื่อปลูกแล้วก็เกิดเป็นต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทอง งามสะพรั่งสวยงาม เอื้อยก็มาราบและรดน้ำพรวันดินอยู่ทุกวันไม่ขาด ต่อมาท้าวพรหมทัตแห่งนครเวสาลี ได้เสด็จประพาสป่า พระองค์มาพักอยู่ใกล้กับต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทอง เมื่อลมพัดก็มีเสียงดังกังวานไพเราะมาก จึงให้อำมาตย์ไปถามว่าใครเป็นเจ้าของ เมื่อทราบว่าเป็นเอื้อยก็รับสั่งให้เข้าเฝ้า และขอนำต้นโพธิ์นี้ไปปลูก เอื้อยก็ไม่ขัดข้อง แต่เหล่าอำมาตย์ไม่สามารถยกได้ จึงให้เอื้อยไปยกจนสำเร็จ ก็เห็นว่าเอื้อยมีบุญบารมีเหมาะสมที่จะเป็นมเหสี จึงรับสั่งให้นำต้นโพธิ์นี้ไปไว้ข้างหน้าต่างในวัง และอภิเษกให้เอื้อยเป็นมเหสี

ตอนที่ 8 เอื้อยหลงกลถูกฆ่าตาย เล่าถึงเมื่อสามแม่ลูกรู้ว่าเอื้อยได้คิดไปเป็นพระมเหสีในวังก็อิจฉา จึงไปหาหมอยาเสน่ห์ให้ช่วยกันคิดแผน โดยอ้ายและอี่ไปหาเอื้อยในวังแล้วบอกว่าพ่อป่วยหนัก เอื้อยตกใจจึงรีบไปทูลลาท้าวพรหมทัตกลับบ้านทันที เมื่อกลับไปถึงบ้านแม่เลี้ยงก็บอกให้เอื้อย

อาบน้ำและถอดเครื่องทรงไว้ เมื่อก้าวขึ้นไปก็เหยียบแผ่นกระดานหกที่แม่เลี้ยงจ้างคนมาทำให้ แล้วตกลงไปในกระทะใบใหญ่ที่มีน้ำเดือดจัดและตายไป หลังจากนั้นแม่เลี้ยงก็ให้อ้ายแต่งเครื่องทรงของเอื้อยออกมาแล้วปลอมเป็นมเหสีแทน

ตอนที่ 9 เอื้อยไปเกิดเป็นนกแขกเต้า เอื้อยได้ไปเกิดเป็นนกแขกเต้า และระลึกชาติได้ จึงคิดถึงพระสวามีและเป็นห่วงต้นโพธิ์ จึงบินไปเกาะอยู่ตรงต้นโพธิ์ และบอกท้าวพรหมทัตว่าตัวเองเป็นใคร โดยเล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ฟัง ท้าวพรหมทัตรู้สึกสงสารจึงบอกว่าจะไปจัดการกับแม่เลี้ยงและลูก แต่เอื้อยขอให้รอโศกกรรมต่อกัน หลังจากนั้นพระองค์ก็ทรงดูแลนกแขกเต้าเป็นอย่างดี

ตอนที่ 10 นางอ้ายคิดจะกำจัดนกแขกเต้า เล่าถึงนางอ้ายเมื่อรู้ความจริงแล้วว่าเอื้อยคือนกแขกเต้าที่ท้าวพรหมทัตหลงใหล ก็คิดหาทางกำจัด จนวันหนึ่งท้าวพรหมทัตเข้าไปล่าช้างเผือก นางก็ให้นางห้องเครื่องถอนขนนกแขกเต้าจนหมดแล้วนำมามีดมาเชือด แต่นกแขกเต้าหนีไปซ่อนตัวอยู่ในโพรงหนู นางห้องเครื่องกลัวอ้ายจะตำหนิจึงไปหานกอื่นมาทำอาหารแทน อ้ายจึงเชื่อว่านกแขกเต้าตายไปแล้ว เมื่อท้าวพรหมทัตกลับมาไม่เห็นนกแขกเต้าจึงสอบถามคนในวัง แต่พวกนั้นไม่กล้าพูดอะไร พระองค์จึงโทมนัสพระทัยมาก

ตอนที่ 11 พระฤๅษีชุนกแขกเต้าให้เป็นหญิงสาว เล่าถึงนกแขกเต้าเมื่อพอจะบินได้จึงออกจากโพรงหนูไป แต่มีกรรมที่ทำไว้แต่ชาติปางก่อน ทำให้ต้องเผชิญกับเคราะห์กรรมในป่ามากมาย ต่อมาพบฤๅษีบำเพ็ญตบะอยู่ก็บินไปหา ฤๅษีรู้สึกสงสารจึงชุบตัวให้เป็นมนุษย์ เอื้อยก็ได้เล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ฤๅษีฟังและขอยู่ดูแลฤๅษีที่อาศรม ต่อมาพระฤๅษีไม่ยากทึ่งให้อื้อยเหงาจึงชุบกุมารน้อยชื่อว่า ลบ ให้ ซึ่งเอื้อยก็รักและเอ็นดูเหมือนลูกแท้ๆ

ตอนที่ 12 ลบกุมารออกตามหาพระราชบิดา เล่าถึงลบถามเอื้อยว่าไม่เคยเห็นพระราชบิดาเลย ลบจึงขอยออกไปตามหาพระราชบิดา เอื้อยก็ให้ไป แต่ก่อนไปเอื้อยก็ไปเก็บดอกไม้มาร้อยเป็นพวงมาลัย ซึ่งมีความหมายเป็นปริศนาบอกเล่าเรื่องราวของนางเอาไว้ และนำไปคล้องคอลบ เมื่อถึงเมืองเวสาลี ลบได้ขอให้ชาวเมืองพาไปชมต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองในพระราชวัง ท้าวพรหมทัตก็เกิดความสงสัยว่าเด็กน้อยรู้เรื่องต้นโพธิ์ได้อย่างไร จึงบอกให้มาเข้าเฝ้า เมื่อพระองค์เห็นพวงมาลัยที่คล้องคอลบก็ทราบได้ทันทีว่าลบกุมารคือพระราชโอรสของพระองค์ จึงทรงสอบถามเรื่องราวทั้งหมดแล้วพาไปรพไปอาศรมพระฤๅษี เมื่อพบกับเอื้อยก็รำพันถึงความรักที่ต้องพรากจากกัน พระองค์จึงพาเอื้อยและลบเดินทางกลับกรุงเวสาลี

ตอนที่ 13 อ้ายกินยาพิษฆ่าตัวตาย เล่าถึงอ้ายเมื่อรู้ว่าท้าวพรหมทัตไปรับเอี้ยยกกลับมา ก็เสียใจ และกลัวว่าจะถูกลงอาญาประหารชีวิต จึงตัดสินใจดื่มยาพิษฆ่าตัวตายก่อนที่ขบวนเสด็จจะกลับมาถึง เมื่อเอี้ยยกกลับมาถึงก็เสียใจที่รู้ว่าอ้ายตัดสินใจฆ่าตัวตายไป เพราะได้ทูลขออภัยโทษให้อ้าย พ่อและแม่เลี้ยงแล้ว หลังจากนั้นเอี้ยจึงเดินทางกลับไปบ้านเพื่อนำพ่อและแม่เลี้ยงมาอยู่ด้วย เมื่อเสรษฐีและนางขนิษฐาทราบข่าวก็กลัวความผิดจึงหนีไป แต่อำมาตย์ก็ตามหาจนพบและบอกว่าพระเจ้าอยู่หัวทรงอภัยโทษให้หมดแล้ว ให้กลับไปด้วยกัน สองคนนั้นก็ดีใจสำนึกผิดในที่สุด สุดท้ายทารกเสรษฐีอี๋ เอี้ยก็เข้าใจกัน โดยเอี้ยนั้นถือคติว่า เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร และรับทั้งหมดเข้าไปในวัง และอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

จากเนื้อเรื่องปลาบู่ทองของทั้งสามสำนวนนั้น จัดว่าเนื้อเรื่องโดยรวมมีความคล้ายคลึงกัน โดยกล่าวถึงความน่าสงสารของเอี้ยและแม่ปลาบู่ที่ถูกรังแก เมื่อไปเกิดเป็นสัตว์ก็ยังคงถูกอิฉา ริษยาเรื่อยมา แต่สุดท้ายก็ได้ครองรักกับท้าวพรหมทัตอย่างมีความสุข ซึ่งผู้เขียนเน้นคติสอนใจให้ให้อภัยซึ่งกันและกัน และไม่จองเวรกัน โดยยึดแนวคิดตามหลักทางพุทธศาสนา

แต่เนื้อเรื่องของทั้งสองสำนวนของเรื่องอุไร กุศลาสัย (2547: 8-63) และวิเชียร เกษประทุม (2551: 7-79) ยังคงมีความแตกต่างกันบางส่วน เช่น ชื่อตัวละคร แม่ของเอี้ย สำนวนหนึ่งชื่อว่า “แก้วขนิษฐา” อีกสำนวนหนึ่งชื่อว่า “ขนิษฐา” ชื่อพ่อของเอี้ย สำนวนแรกจะไม่ปรากฏชื่อ แต่ใช้คำแทนว่า “เสรษฐี” แต่สำนวนที่สองจะมีชื่อว่า “ทารกเสรษฐี” และในส่วนท้ายของเรื่องนั้น สำนวนแรกจะเขียนว่ามีพระมาโปรดเสรษฐีและแม่เลี้ยงของเอี้ย ทั้งสองจึงสำนึกผิด แต่ในสำนวนที่สองนั้นไม่ปรากฏ โดยอธิบายเพียงเสรษฐีและแม่เลี้ยงเมื่อได้พบกับเอี้ยก็รู้สึกผิดและขอโทษกรรมต่อกัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว สำนวนวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทองของทั้งสองเล่มนั้น มีความคล้ายคลึงกัน จึงนำมาใช้ในการเปรียบเทียบเนื้อหาที่วรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดต่อไป

วรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง จากกลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ ที่รวบรวมเอกสารลำดับที่ 231, 232, 233 และ 234 มีเนื้อเรื่องที่คล้ายคลึงกับวรรณกรรมพื้นบ้านปลาบู่ทองที่เป็นสำนวนร้อยแก้ว ของ ศ (พิเศษ) เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547) และวิเชียร เกษประทุม (2551) โดยเนื้อหาโดยสรุปดังนี้

อุทารกเสรษฐี มีภรรยาหลงชื่อนางแก้วขนิษฐา มีลูกชื่อนางเอี้ย มีภรยาน้อยชื่อนางคณินี้ เพราะทำเสน่ห์ให้อุทารกเสรษฐีหลงใหล มีลูกชื่อนางอ้ายและนางอี๋ เมื่อนางอ้ายและนางอี๋เกิด เสรษฐีก็

ยากจนลง ต่อมาอุทารกเศรษฐีพานางแก้วขนินฐาไปหาปลา แต่กลับหาไม่ได้ เจอแต่ปลาบู่ทอง นางแก้วขนินฐาขอไปให้นางเอื้อย จนอุทารกเศรษฐีโกรธผลักนางแก้วขนินฐาตกรน้ำไป ด้วยความรักและอยากเอาปลาบู่ทองกลับไปให้นางเอื้อย เมื่อตายไปแล้วนางแก้วขนินฐาจึงกลับชาติมาเกิดเป็นปลาบู่ทองและว่ายน้ำไปหานางเอื้อย

ต่อมานางอ้ายเห็นว่านางเอื้อยผูกคอตายอยู่กับปลาบู่ทอง ก็ไปบอกให้นางคนินฐารู้ นางจึงวางแผนหลอกนางเอื้อยให้ไปเลี้ยงวัวในป่า แล้วจับปลาบู่ทองมาทำเป็นอาหาร ปลาบู่ทองก็กลับชาติมาเกิดเป็นต้นมะเขือ เมื่อนางอ้ายและนางคนินฐารู้ ก็ตัดต้นมะเขือ แล้วนำลูกมะเขือมาทำเป็นอาหาร เปิดที่อยู่แถวนั้นคาบเมล็ดมะเขือเอาไว้ให้นางเอื้อย นางเอื้อยจึงนำเมล็ดมะเขือไปปลูกในป่า เม็ดมะเขือก็กลายเป็นต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทอง

ท้าวพรหมทัตกษัตริย์ผู้ครองเมือง เสด็จประพาสป่า และได้หยุดพักที่ได้ต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทอง รู้สึกพอพระทัย จึงถามหาเจ้าของต้นนี้ เด็กแถวนั้นจึงบอกว่าเป็นของนางกำพราหรือนางเอื้อย จึงสั่งให้นำตัวมาเข้าเฝ้า เมื่อได้เห็นนางเอื้อยและได้ฟังเรื่องราวชีวิตของนางก็สงสาร จึงนำตัวนางไปเป็นมเหสี และขอต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทองไปในปลูกในวัง

เมื่อนางอ้ายและนางคนินฐารับเรื่อง ก็อิจฉานางเอื้อย จึงวางแผนกับยายเฒ่า หลอกนางเอื้อยว่าอุทารกเศรษฐีป่วยหนัก เมื่อนางเอื้อยกลับมาเยี่ยมก็เหยียบพื้นกระดานหกตกลงไปในกระทะร้อนตาย นางอ้ายจึงปลอมตัวกลับเข้าไปในวัง โดยให้ยายเฒ่าทำเสน่ห์ใส่ท้าวพรหมทัตให้หลงใหล ฝ่ายนางเอื้อยเมื่อตายไปแล้วก็กลับชาติมาเกิดเป็นนกแขกเต้า เมื่อระลึกชาติได้ก็บินกลับไปหาท้าวพรหมทัตและเล่าความจริงให้ฟัง ท้าวพรหมทัตสงสารนางเอื้อย จึงให้ทำกรงทองไว้ให้นกแขกเต้าอยู่ในวัง เมื่อนางอ้ายทราบ ก็วางแผนจับนกแขกเต้า ในวันที่ท้าวพรหมทัตไปคล้องช้างในป่า และนำไปให้ยายคร้วแกงเป็นอาหาร

นกแขกเต้าบินหนีไปได้พบกับฤๅษี ท่านจึงช่วยชีวิตและชุบนางให้กลับมาเป็นคน นางเอื้อยจึงขออยู่รับใช้ฤๅษีในป่า ฤๅษีจึงเสกลูกกุมาร เป็นเด็กชายอายุ 7 ปี ให้เป็นลูกนางเอื้อย วันหนึ่งลูกกุมารถามหาบิดาของตน นางเอื้อยจึงเล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ฟัง ลูกกุมารจึงขอพระฤๅษีและนางเอื้อยไปตามหาท้าวพรหมทัตและไปคู่ต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทองในวัง นางเอื้อยจึงร้อยพวงมาลัยเป็นเรื่องราวของนางกับท้าวพรหมทัตคล้องคอกุมารไป

เมื่อท้าวพรหมทัตได้พบกับลพกุมาร และเรื่องราวในพงศาวดาร ก็ทราบเรื่องราวและเดินทางไปรับนางเอื้อยกลับเข้ามาในวัง และเรียกให้นางอ้ายมาเข้าเฝ้าและต่อว่านางว่าเหตุใดจึงมีจิตใจต่ำช้า ฆ่าพี่สาวของตัวเอง หลอกให้ตนหลงกล และลงโทษนางอ้ายให้ทหารเขียนดี นางอ้ายทนเจ็บจากการถูกลงโทษไม่ไหวจึงขอชีวิตกับนางเอื้อย ท้าวพรหมทัตจึงต่อว่านางอ้ายว่าไม่ยอมนึกถึงสิ่งที่ได้ทำไว้กับนางเอื้อย แต่ในที่สุดนางเอื้อยก็ขอร้องโทษให้นางอ้าย เพราะไม่ให้เป็นเวรกรรมกันต่อไป

เนื้อหาของวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง กับเนื้อหาของวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทองที่เป็นสำนวนร้อยแก้ว มีเหตุการณ์สำคัญคล้ายคลึงกัน จึงนำมาใช้เปรียบเทียบเนื้อหาได้ต่อไป

### เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอักษรไทยและอักษรวิจิตรในภาษาไทย

#### อักษรไทย

##### วิวัฒนาการของอักษรไทย

ธวัช ปุณ โณทก (2549: 29-161) ได้แบ่ง วิวัฒนาการของอักษรไทยออกเป็น 5 ช่วง คือ

1. ตัวอักษรที่คนไทยใช้ก่อนลายสือไทย
2. ลายสือไทยของพ่อขุนรามคำแหง
3. อักษรไทยสมัยพระเจ้าลิไท
4. อักษรไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา
5. อักษรไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

และธวัช ปุณ โณทก (2549: 29-161) อธิบายถึงลักษณะของอักษรไทยในแต่ละช่วง สรุปได้ดังนี้

1. ตัวอักษรที่คนไทยใช้ก่อนลายสือไทยนั้น มาจากอักษรขอมโบราณ ตัวอักษรคล้ายกับพยัญชนะไทยในสมัยสุโขทัย มีทั้งสระจม สระลอย วางตัวสะกดไว้บรรทัดเดียวกับพยัญชนะต้น แต่ไม่มีตัวตามและไม่นิยมการควบกล้ำ การใช้สระนั้นสับสน ทำให้อ่านได้ยาก

๖) จปป ลกหหขุขุขุขุขุ  
 ขุขุขุขุขุขุขุขุขุขุ  
 ขุขุขุขุขุขุขุขุขุขุ

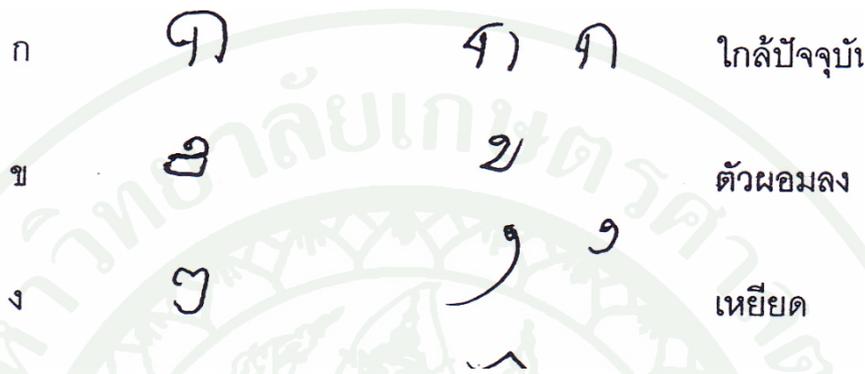
ภาพที่ 2 ตัวอย่างอักษรวิธีอักษรขอมโบราณ (จารึกตาพระยา ด้านที่ 2)  
 ที่มา: ธวัช ปุณโณทก (2549: 49)

2. ลายสือไทยของพ่อขุนรามคำแหง เพิ่มพยัญชนะมาอีก 9 ตัว คือ ข ค ช ฎ คบ ฝ ฟ อ รวมเป็น 39 ตัว ไม่นิยมเขียนควบกล้ำและไม่มีการวางตัวตามเหมือนภาษาบาลีสันสกฤต รูปสระนั้นเปลี่ยนไปจากต้นแบบมาก คือมีรูปร่างคล้ายกับพยัญชนะจึงเปลี่ยนวิธีการวางรูปสระมาไว้หน้าพยัญชนะต้นบรรทัดเดียวกันเหมือนกับสระลอยของอักษรขอมและอักษรมอญ และเริ่มมีเครื่องหมายวรรณยุกต์คือ รูป ( ) และ ( + ) เขียนอยู่บนพยัญชนะต้นเหมือนกับอักษรวิธีในปัจจุบัน

ค	อ	อ	ค	ต
ข	จ	ข	น	อ
อ		ล	จ	จ

ภาพที่ 3 ตัวอย่างพยัญชนะลายสือไทย  
 ที่มา: ธวัช ปุณโณทก (2549: 29)

3. อักษรไทยสมัยพระเจ้าลิไท พยัญชนะยังโค้งกลมมนเหมือนเดิมกับสมัยลายสือไทยของพ่อขุนรามคำแหง แต่รูปสัณฐานต่างไปบ้างบางตัว รูปสระก็เปลี่ยนสัณฐานให้เหมาะสมกับการวางไว้บนและล่างพยัญชนะต้น และสระบางตัวมีรูปร่างสูงกว่าพยัญชนะ ได้แก่ ไ โ โ ส่วนวรรณยุกต์ยังคงมีรูปเอกและโทเหมือนสมัยพ่อขุนรามคำแหง

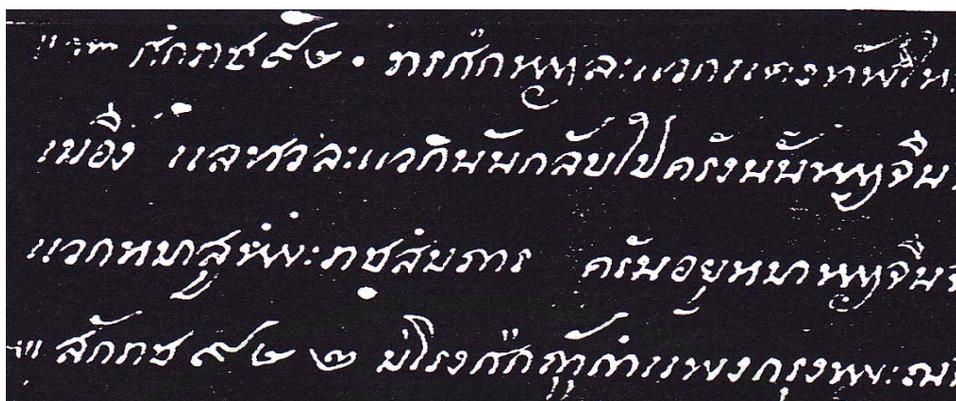


ภาพที่ 4 เปรียบเทียบตัวอักษรสมัยพระเจ้าลิไทและสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น  
ที่มา: ธวัช ปุณโณทก (2549: 30)

#### 4. อักษรไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา จะแบ่งเป็น

4.1 อักษรไทยสมัยอยุธยาตอนต้น รูปพยัญชนะบางตัวต่างไปจากอักษรสมัยพระเจ้าลิไทบ้าง เช่น ก ข ง จ แต่ส่วนใหญ่ยังเหมือนเดิม รูปสระในสมัยนี้ไม่แตกต่างไปจากสมัยพระเจ้าลิไท แต่ปรับสระทรงกลมมน (อ อี อี อี) มาเป็นทรงรี วรรณยุกต์ก็ยังคงมีสองรูปคือ เอกและโท แต่วรรณยุกต์โทได้ปรับเปลี่ยนทรงมาเป็นแบบปัจจุบัน และการใช้วรรณยุกต์ยังไม่สม่ำเสมอเหมือนปัจจุบัน

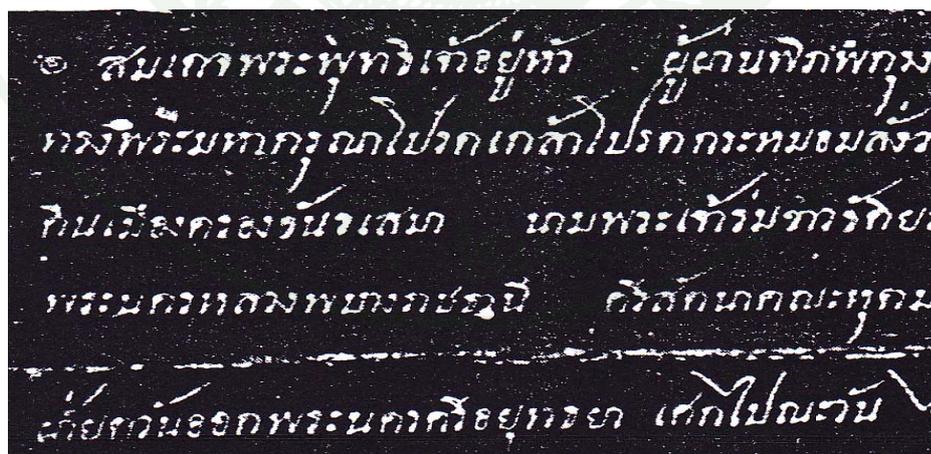
4.2 อักษรไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็นอักษรไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์ รูปสัณฐานได้ปรับสู่ปัจจุบันมากขึ้น (ก่อนการพิมพ์) รูปพยัญชนะทุกตัว รูปสระทุกตัว ตรงกับปัจจุบัน และมีจำนวนเท่ากัน ส่วนวรรณยุกต์ยังปรากฏ 2 รูปคือเอกและโท แต่รูปสัณฐานลักษณะเหมือนปัจจุบัน อักษรวิธีเหมือนปัจจุบันทุกประการ รูปพยัญชนะเป็นทรงเหลี่ยม เส้นตรง หักเหลี่ยม หักมุมเพื่อความประณีตสวยงาม รูปสระปรับเป็นทรงเหลี่ยมคล้ายกับอักษรขอม



ภาพที่ 5 อักษรไทยสมัยสมเด็จพระนารายณ์ พระราชพงศาวดาร ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ  
ที่มา: ธวัช ปุณโณทก (2549: 32)

#### 5. อักษรไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ แบ่งเป็น

5.1 อักษรไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในสมัยกรุงธนบุรีและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์พบว่า มีเอกสารโบราณจำนวนมากที่เขียนในสมุดข่อยซึ่งมีทั้งสมุดคำและสมุดขาว รวมทั้งที่เขียนในใบลาน เอกสารเหล่านี้เป็นหนังสือราชการบ้าง และเป็นวรรณคดีบ้าง รวมทั้งสำเนาและบันทึกส่วนตัวของเอกชน ลายมือที่เขียนในเอกสารนั้นๆมีทั้งที่เป็นลายมือบรรจง และลายมือหวัด ซึ่งเน้นการพิจารณาลายมือบรรจงจากเอกสารราชการ เพราะตัวอักษรสม่ำเสมอ ลายเส้นสวยงามเป็นมาตรฐาน



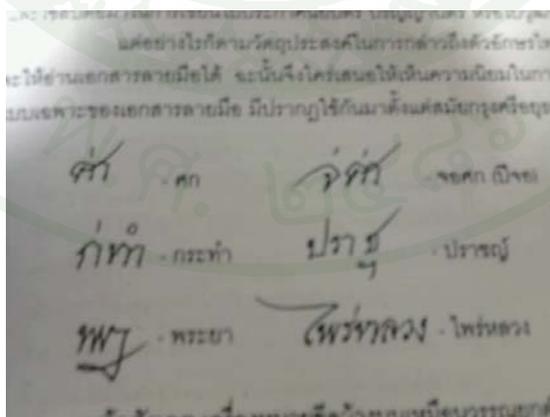
ภาพที่ 6 อักษรไทยสมัยรัชกาลที่ 1 ลายมืออาลักษณ์ พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯให้เจ้าอุปราช  
ไปครองเมืองหลวงพระบางและเจ้าพระปฐมวราช ไปครองเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย  
ที่มา: ธวัช ปุณโณทก (2549: 33)

รูปแบบของตัวอักษรสมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นก่อนที่จะมีกิจการโรงพิมพ์นั้น รูปสัณฐานของตัวอักษรยังคงเป็นทรงเหลี่ยม เส้นตรงหักมุมชัดเจน แต่ไม่นิยมเล่นหางยาวๆ พยัญชนะคงรูปทั้ง 4 ตัว สระพบ 32 รูปเหมือนในสมัยอยุธยาอักษรวิธีหรือการสะกดคำนั้นก็คงเหมือนเดิม วรรณยุกต์พบทั้ง 4 รูป คือ เอก โท ตรี จัตวา และมีรูปสัณฐานเหมือนปัจจุบันทุกรูป วรรณยุกต์ตรีและจัตวานั้น เพิ่งปรากฏในสมัยนี้ ในหนังสือจินตตามณีฉบับสมเด็จพระนารายณ์และฉบับสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ

## 5.2 อักษรไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนปลาย (สมัยมีกิจการโรงพิมพ์) ในสมัยรัชกาลที่ 3

ชาวตะวันตกเข้ามาค้าขาย โดยมีพ่อค้าและหมอสอนคริสต์ศาสนา ได้พยายามศึกษาอักษรไทย จนสามารถอ่านได้เขียนได้อย่างแตกฉาน ทำให้เกิดการพิมพ์หนังสือไทยสืบต่อมา ในช่วงต้นของกิจการโรงพิมพ์เอกสารลายมือยังคงมีความสำคัญอยู่เพราะโรงพิมพ์มีจำนวนน้อย จึงพบเอกสารลายมือควบคู่กันกับเอกสารที่ผลิตโดยโรงพิมพ์ ฉะนั้นรูปสัณฐานของตัวอักษรจึงมีทั้งชนิดลายมือและชนิดตัวพิมพ์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. สัณฐานของตัวอักษรชนิดลายมือ รูปสัณฐานไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เอกสารราชการยังคงเป็นลายมืออาลักษณ์ คือลายมือที่คัดตัวบรรจงและยังคงรูปสัณฐานตามอักษรเดิม



ภาพที่ 7 ตัวอย่างสัณฐานของตัวอักษรชนิดลายมือ

ที่มา: รัช ปุณโณทก (2549: 34)

2. สันฐานของตัวอักษรชนิดตัวพิมพ์ การพิมพ์อักษรไทยเริ่มต้นเมื่อ พ.ศ.2371 หมอ บรัดเลย์ ได้สั่งซื้อเครื่องพิมพ์อักษรไทยจากสิงคโปร์ซึ่งนำมาจากเมืองกัลกัตตา ประเทศอินเดียอีกทีหนึ่ง และได้ตั้งโรงพิมพ์ที่กรุงเทพฯ หลังจากนั้นกิจการพิมพ์ก็เจริญรุ่งเรืองเรื่อยๆ จนการเขียนเอกสารด้วยลายมือก็ลดความสำคัญลงไป และเอกสารมักเป็นตัวพิมพ์มากกว่าลายมืออาลักษณ์ ในการหล่อตัวพิมพ์ รูปสันฐานของตัวอักษรไทยได้เปลี่ยนไปมาก เพราะจะต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับการเรียงพิมพ์ คือ ตัวเล็กลง รูปสันฐานเป็นทรงสี่เหลี่ยมด้านเท่ามากขึ้น คือตัวเตี้ยผายออกกว้าง นอกจากนั้นยังตัดหางให้สั้นลง คงไว้แต่ที่จำเป็น ตัวที่สูงจะลดให้ต่ำลง

กัตยัญ ชูชื่น (2534: 23-25) ได้อธิบายรูปแบบอักษรไทย ในสมัยต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. รูปแบบอักษรไทยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช อักษรไทยหรือลายสือไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชนั้นเป็นรูปอักษรที่สืบทอดอิทธิพลมาจากรูปอักษรปัลลวะ และพัฒนาการมาตามลำดับ จนเมื่ออาณาจักรสุโขทัยเจริญรุ่งเรืองในระหว่างปลายพุทธศตวรรษที่ 18-20 นั้นก็เกิดการคิดค้นประดิษฐ์ตัวอักษรไทยขึ้นใช้ในโลกร พ.ศ.1826 ดังตัวอักษรและข้อความยืนยันในศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 1 ด้านที่ 4 บรรทัดที่ 8-11 ว่า “เมื่อก่อนลายสือไทยนี้มี 1205 ศก ปีมะแม พ่อขุนรามคำแหงใคร่ในใจ แลใส่ลายสือไทยนี้ ลายสือไทยนี้จึงมีเพื่อขุนสุนันใส่ไว้” ฉะนั้นรูปอักษรไทยแบบแรกก็คือรูปอักษรพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ที่มีรูปสันฐานเส้นอักษรและอักษรวิธีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย

2. รูปแบบอักษรไทยสุโขทัยยุคหลัง ภายหลังจากที่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้พบหลักฐานการใช้รูปอักษรขอม รูปอักษรมอญและรูปอักษรอื่นๆ ในบริเวณใกล้เคียง ซึ่งจัดว่าเป็นรูปอักษรที่ใช้สืบทอดมาควบคู่กับอักษรไทยในปัจจุบัน โดยที่รูปอักษรขอมไทยก็เปลี่ยนไปจากรูปอักษรขอมแบบเดิม แต่หลังจากนั้นรูปอักษรไทยก็แพร่ขยายเข้าไปที่เมืองหลวงพระบาง และล้านนา แทนที่รูปอักษรมอญและอักษรไทยขวน

3. การแพร่ขยายของอักษรไทยสุโขทัย แม้จะมีอักษรไทยใน พ.ศ. 1826 แต่ก็ปรากฏที่ศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเพียงหลักเดียว หลังจากนั้นประมาณ 50 ปี อักษรไทยก็พัฒนาไปเป็นอักษรไทยอีกแบบหนึ่ง เรียกว่า “อักษรไทยพระเจ้าลิไท” ซึ่งใช้กันแพร่หลายในช่วงพุทธศตวรรษที่ 20-21 และแพร่ไปสู่อาณาจักรใกล้เคียง คืออาณาจักรล้านนา เรียกอักษรนี้ว่า “อักษรฝักขาม” และอาณาจักรล้านช้างเรียกอักษรนี้ว่า “อักษรไทยน้อย” เมื่ออาณาจักรสุโขทัยเสื่อมอำนาจ รูปอักษรที่เข้าไปสู่อาณาจักรอยุธยาก็ได้พัฒนามาเป็นรูปอักษรไทยในปัจจุบัน

4. รูปอักษรไทยอยุธยา มีหลักฐานชัดเจนว่าในสมัยนี้มีการใช้อักษรสุโขทัยเป็นต้นแบบจากการค้นพบอักษรไทยสมัยอยุธยาครั้งแรกจากแผ่นดินบุก จังหวัดนครศรีอยุธยา จารึกระหว่าง พ.ศ. 1912-1931 ซึ่งมีเส้นอักษรใกล้เคียงกันมากกับเส้นอักษรสุโขทัยจากจารึกวัดป่ามะม่วง พ.ศ. 1904 นอกจากนี้ยังพบว่าการสร้างศิลปะจารึกเริ่มหายไป โดยนิยมจารึกอักษรบนแผ่นเงิน แผ่นทอง แผ่นดินบุก และแผ่นไม้ ซึ่งมีลักษณะที่อ่อนกว่า ทำให้มีความคล่องตัวและประณีตในการบันทึกลายลักษณ์อักษรมากขึ้น จึงเกิดการดัดแปลงการเขียนเป็น 3 รูปแบบคือ

4.1 อักษรตัวบรรจง เป็นการเขียนเพื่อรักษาต้นฉบับ

4.2 อักษรตัวหวัด เป็นการเขียนเพื่อให้รวดเร็ว

4.3 อักษรตัวย่อ เป็นการประดิษฐ์รูปอักษร เพื่อแสดงศิลปะของการเขียน

5. รูปอักษรไทยสมัยรัตนโกสินทร์ เมื่อไทยเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 2 พ.ศ. 2310 ศูนย์กลางความเจริญก็มาอยู่ที่กรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ รูปลักษณะอักษรไทยยังคงสืบเนื่องมาจากกรุงศรีอยุธยาตอนปลายและค่อยๆ อืมตัวในรูปแบบที่เป็นมาตรฐานของตนเองในที่สุด เพราะมีการนำระบบการพิมพ์เข้ามาใช้ในประเทศไทย ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นต้นมา

6. การพัฒนาตัวอักษรไทย ตั้งแต่พ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงคิดตัวอักษรไทยขึ้นใน พ.ศ. 1826 แล้วถ่ายทอดต่อกันมาเป็นตัวอักษรไทยพระมหากษัตริย์ราชธานีใน พ.ศ. 1904 ถือว่าเป็นอักษรไทยต้นแบบของปัจจุบัน การพัฒนารูปอักษรไทยพัฒนามาเรื่อยๆ จนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงสร้างสรรค้นำแบบอักษรโรมันมาดัดแปลงเป็นอักษร “อริยกะ” ใช้เขียนได้ทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย แต่หลังจากนั้นก็ไม่มีการใช้กันต่อ จนกระทั่งถึงสมัยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการเขียนตัวอักษรไทย ในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี ได้ตัดพยัญชนะบางตัวที่ซ้ำซ้อนออก เพื่อให้การเขียนอ่านภาษาไทยง่ายและประหยัดเวลามากขึ้น แต่ก็ใช้ได้เพียงระยะเวลาสั้น เพราะประชาชนไม่เคยชิน จนกระทั่งปัจจุบันที่รูปอักษรไทยนั้นมีการกำหนดมาตรฐานการเขียนตามแบบกรมอาลักษณ์

ศุจิตต์ วงษ์เทศ (2548: 106-107) ได้อธิบายถึงอักษรไทยในสมัยต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1. อักษรไทยสมัยสุโขทัย อักษรไทยสุโขทัยรับแบบแผนมาจากรัฐละโว้-อยุธยา แหล่งลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา จากนั้นก็แพร่ขยายไปยังบ้านเมืองและแคว้นแคว้นใกล้เคียงที่ใช้ภาษาตระกูลไทย-ลาว ต่อมารัฐล้านนานำไปปรับปรุงเรียกว่า “อักษรฝักขาม” และรัฐล้านช้างนำไปปรับปรุงเป็น “อักษรไทยน้อย”

2. อักษรที่ใช้บันทึกภาษาไทยในสมัยราชอาณาจักรอยุธยา ในราชสำนักจะใช้อักษรไทย และอักษรขอมบันทึกภาษาไทย และนิยมเขียนลงบนสมุดเรียกว่า สมุดข่อยหรือสมุดไทย ทำให้เกิดรูปแบบอักษรที่แตกต่างกันไปตามความถนัดของผู้เขียน แบ่งตัวอักษรที่สำคัญออกเป็น 3 ประเภทคือ

2.1 อักษรตัวบรรจง เป็นรูปแบบที่ใช้เขียนเพื่อรักษาภาษาต้นฉบับ ใช้ในหนังสือราชการ และบันทึกตำราต่าง ๆ

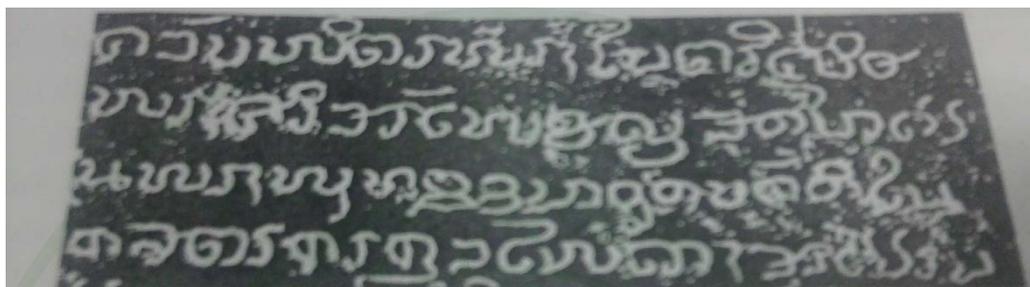
2.2 อักษรหวัด เป็นอักษรที่เขียนได้เร็ว นิยมใช้ทั่วไป เช่น จดหมาย หนังสือเพลง ฯลฯ

2.3 อักษรย่อ (อักษรไทยย่อ) เป็นรูปแบบตัวอักษรประดิษฐ์เพื่อความสวยงามและแสดงฝีมือของผู้เขียน ใช้เขียนในเอกสารต่างๆ โดยเฉพาะจารึก เช่น จารึกวัดจุฬามณี จังหวัดพิษณุโลก นอกจากนี้ยังใช้บันทึกลงในวรรณคดี เช่น นันทโศปนนทสูตรคำหลวง ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์ (เจ้าฟ้ากุ้ง) แต่ภายหลังรูปอักษรย่อได้รับความนิยมน้อยลง คงเหลือไว้แต่อักษรบรรจงและอักษรหวัดเท่านั้น

ต่อมาเมื่อมีผู้รู้หนังสือมากขึ้น ทำให้แต่งหนังสือไทยขึ้นมาซึ่งเรียกภายหลังว่า วรรณคดีหรือวรรณกรรม เพื่อสนองพิธีกรรมทางศาสนาและการเมืองการปกครองในสมัยนั้น แต่ก็ยังได้รับความนิยมอยู่ในกลุ่มแคบๆ เช่น นักบวช เจ้านาย และนักปราชญ์ราชบัณฑิต ซึ่งจารึกลงไปในสมุดข่อยคนทั่วไปไม่มีสิทธิ์เห็นเพราะถือว่าเป็นสิ่งหวงห้าม

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 216) ได้สรุปรูปแบบของอักษรไทยในสมัยอยุธยาว่ามี 3 รูปแบบ  
ดังนี้

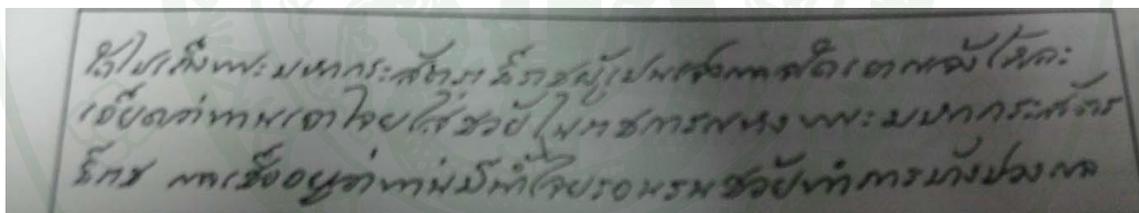
1. อักษรตัวบรรจง คือรูปอักษรที่ใช้เขียนเพื่อรักษาแบบฉบับ



ภาพที่ 8 ตัวอย่างจารึกแผ่นดีบุก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (พ.ศ. 1912-1931)

ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 216)

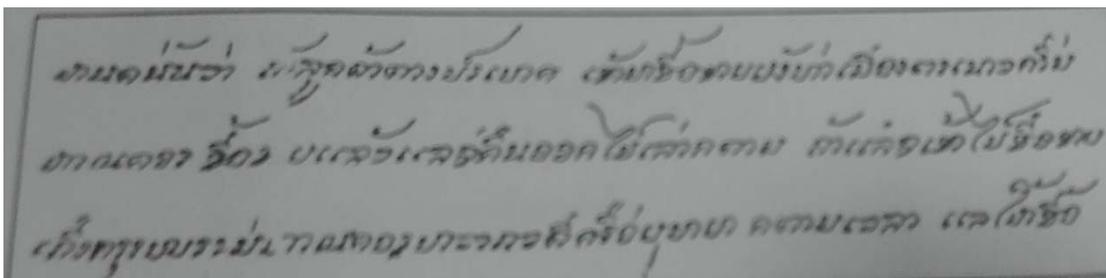
2. อักษรตัวหวัด คือรูปอักษรที่เขียนให้เร็ว



ภาพที่ 9 ตัวอย่างหนังสือออกพระวิสสุทธสุนทร จดหมายฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2231)

ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 222)

3. อักษรไทยย่อ คือรูปอักษรที่เขียนอย่างประณีตบรรจง มีการประดิษฐ์อักษรด้วยการย่อ  
เหลี่ยมหักมุมตัวอักษรให้งดงาม มีการเล่นเส้นตัวอักษร มักใช้เขียนในเอกสารที่มีความสำคัญทาง  
ราชการและทางศาสนา



ภาพที่ 10 ตัวอย่างหนังสือออกญาไชยาเมืองตะนาวศรี อนุญาตให้พ่อค้าเดนมาร์กเข้ามาค้าขายยังประเทศไทย ฉบับที่ 1  
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 222)

รูปพยัญชนะ	๑	๒	๓	๔	๕	๖
ก	ก	ก	ก	ก	ก	ก
ข	ข	ข	ข	ข	ข	ข
ค	ค	ค	ค	ค	ค	ค
จ			จ			
ฉ		ฉ	ฉ	ฉ	ฉ	ฉ
ช	ช	ช	ช	ช	ช	ช
ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ	ซ
ด	ด	ด	ด	ด	ด	ด

ภาพที่ 11 ตัวอย่างอักษรไทยสมัยอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ. 2231-2310) – สมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ. 2311-2324)  
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 191)

จากความรู้เกี่ยวกับอักษรและวิวัฒนาการของอักษรไทยนั้น สรุปได้ว่า ก่อนที่เรจะมีอักษรไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชนั้น เราใช้ตัวอักษรขอมโบราณ ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับตัวอักษรไทยในสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช การใช้ตัวอักษรขอมโบราณทำให้อ่านได้ยาก เมื่อมาถึงสมัยสุโขทัยที่เราใช้อักษรเป็นของตัวเอง ก็มีการจัดพยัญชนะ สระ ให้เป็นระบบมากขึ้น และมีวรรณยุกต์ใช้สองรูปคือเอกและโท เมื่อมาถึงในสมัยอยุธยาได้รับอักษรมาจากสมัยสุโขทัย มีการปรับรูปอักษรที่ใกล้เคียงกับในปัจจุบันมากขึ้นจนมีจำนวนพยัญชนะเท่ากับในปัจจุบัน เช่น ปรับรูปเขียนของสระและวรรณยุกต์ มีการใช้ตัวอักษรที่ได้รับความนิยม สองแบบคือ แบบตัวบรรจง และแบบหวัด และนิยมจารึกอักษรลงในสมุดข่อย เมื่อมาถึงในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รูปอักษรก็ยังคงคล้ายคลึงกับในสมัยอยุธยา และ

มีวรรณยุกต์ครบทั้ง 4 รูป คือ เอก โท ตรี จัตวา ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนปลาย นอกจากนี้ยังมีอักษรอริยกะเกิดขึ้น แต่ไม่ได้รับความนิยม เมื่อภายหลังมีกิจการโรงพิมพ์ที่ปรากฏอักษรรูปพิมพ์ขึ้น ซึ่งได้ลดขนาดสัดส่วนของรูปอักษรให้เล็กลง เพื่อให้เหมาะสมกับการเรียงพิมพ์และกลายมาเป็นรูปอักษรที่เป็นโครงสร้างมาตรฐานในปัจจุบัน

วรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง มีลักษณะอักษรอยู่ในช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ถึงกรุงรัตนโกสินทร์ เพราะมีรูปสัดส่วนที่ปรับใกล้เคียงกับปัจจุบัน รูปอักษรเป็นอักษรย่อ เพื่อความสวยงามและฝีมือของผู้เขียน เพราะมีการเล่นหางของตัวอักษร หักเหลี่ยมหักมุมเพื่อความสวยงาม นอกจากนี้ยังมีการเขียนรูปอักษรตรงกับปัจจุบัน ทั้งพยัญชนะ และสระ วรรณยุกต์ปรากฏ 3 รูป คือ เอก โท และจัตวา ซึ่งจัดว่าอยู่ในช่วงเวลาระหว่างกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย ถึงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ก่อนที่จะมีกิจการโรงพิมพ์เกิดขึ้น

### อักษรวิธีไทย

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 103-105) ได้เปรียบเทียบอักษรและอักษรวิธีไทยในสมัยต่างๆ กับอักษรและอักษรวิธีไทยในปัจจุบัน ดังนี้

#### ตารางที่ 1 เปรียบเทียบอักษรไทยในสมัยต่างๆกับอักษรไทยในปัจจุบัน

อักษรไทยสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช	อักษรไทยสมัยปัจจุบัน
1. อักษรประกอบด้วยพยัญชนะ 39 ตัว สระ 20 ตัว และวรรณยุกต์ 2 รูป	1. อักษรประกอบด้วยพยัญชนะ 44 ตัว สระ 32 ตัว และวรรณยุกต์ 4 รูป
2. พยัญชนะและสระวางอยู่บนบรรทัดเดียวกัน โดยสระอยู่ในตำแหน่งข้างหน้า ข้างหลัง และทั้งข้างหน้าและข้างหลัง มีสระเพียงรูปเดียวที่มีส่วนของสระวางอยู่ข้างบนคือ ำ	2. สระวางอยู่รอบพยัญชนะทั้งในตำแหน่งข้างหน้า ข้างหลัง ข้างบน ข้างล่าง ทั้งข้างหน้าและข้างหลัง ทั้งข้างบนและข้างหลัง และทั้งข้างหน้า ข้างบน และข้างหลัง เช่น “เมื่อชั่วพ่อขุนรามคำแหง เมืองสุโขทัยนี้ดีในน้ำมีปลาในนามีข้าว”
3. เมื่อพยัญชนะประสมกับสระ พยัญชนะกับสระจะเขียนติดกัน ถ้ามีตัวสะกดจะเขียนห่างออกไป	3. เมื่อพยัญชนะประสมกับสระ พยัญชนะกับสระจะไม่เขียนติดกัน ถ้ามีตัวสะกดจะเรียงกันโดยเว้นช่องไฟตามปกติ เช่น “ดูพี่น้องท้องเดียวห้าคน”

## ตารางที่ 1 (ต่อ)

อักษรไทยสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช	อักษรไทยสมัยปัจจุบัน
4. ถ้าพยัญชนะต้นเป็นอักษรควบกล้ำหรืออักษรนำ พยัญชนะตัวที่สองจะเขียนชิดติดกับพยัญชนะตัวแรก และเขียนวรรณยุกต์กำกับไว้ที่พยัญชนะตัวแรกเพื่อบอกว่าออกเสียงสระร่วมกัน	4. เมื่อพยัญชนะต้นเป็นอักษรควบกล้ำหรืออักษรนำ พยัญชนะทั้งสองจะเขียนเรียงกันโดยเว้นช่องไปปกติเช่น ป่าหมาก ป่าพลู ปู่ครู เหล้นไฟ และไพร่ฟ้าหน้าใส เป็นต้น
5. สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชยังไม่มีการขีดอากาศใช้ คำที่ประสมสระอะ และมีตัวสะกดจะเขียนตัวสะกดนั้นสองตัวติดกันแทน ต่อมาในสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 ลิไท จึงปรากฏรูปไม้ขีดอากาศใช้	5. ปัจจุบันมีเครื่องหมายไม้ขีดอากาศ เมื่อเขียนคำที่ประสมสระอะและมีตัวสะกดจะใช้ไม้ขีดอากาศ เช่น เสียงขับ ตระพัง ญัตติกลิ่น และมัทธาน เป็นต้น
6. สระอัว เนื่องจากยังไม่มี “ะ” ใช้จึงเขียนตัว ว สองตัว โดยตัวแรกจะเขียนชิดติดกับพยัญชนะต้นเพื่อแทน “ะ” อีกตัวเขียนห่างออกมาเพื่อแสดงว่าแทนตัวสะกด ว	6. สระอัวปัจจุบันใช้เครื่องหมายไม้ขีดอากาศ เช่น หัว วัว และตัว เป็นต้น
7. คำที่ประสมสระออ และสระอือ ไม่ต้องมีตัว อ เกียง	7. คำที่ประสมสระออ และสระอือ ต้องมีตัว อ เกียง เช่น พ่อ ต่อข้าง ถือ และชื่อ เป็นต้น
8. สระเอีย ตัว ย สองตัวเขียนเรียงกัน เมื่อประสมคำ ตัว ย ตัวแรกจะเขียนติดกับพยัญชนะต้น ตัว ย อีกตัวจะเขียนห่างออกไป	8. สระเอียในปัจจุบัน มีตัว ย เพียงตัวเดียว เมื่อประสมคำจะใช้รูปเดิมไม่ว่าจะมีตัวสะกดหรือไม่มีก็ตาม เช่น เสีย เมีย เบี้ย และเสียง เรียง เวียง เสียด เป็นต้น
9. สระเอือ ตัว อ สองตัวเขียนเรียงกัน โดยตัวแรกจะเขียนชิดติดกับพยัญชนะต้น ตัว อ อีกตัวเขียนห่างออกไป	9. สระเอือปัจจุบัน มีตัว อ เพียงตัวเดียวเมื่อประสมคำจะใช้รูปเดิมไม่ว่าจะมีตัวสะกดหรือไม่มีก็ตาม เช่น เสือ เมื่อ เนื้อ และเสื่อง เมือง เบื่อง เกลือณ เป็นต้น
10. เครื่องหมายนิคหิต สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราชใช้แทนตัวสะกดมาตราแม่กม	10. ปัจจุบันไม่ใช้แทนตัวสะกดในมาตราแม่กมจะใช้ตัว ม เป็นตัวสะกดมีแม่กม เช่น หมาก ส้ม พนมเบี้ย ทั้งกลม และแกกม เป็นต้น

ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 103-105)

นอกจากนี้ยังอธิบาย ถึงอักษรวิหิไทยในสมัยต่างๆ แบ่งออกเป็น สมัยอยุธยาตอนต้น จำนวน อักษรที่ใช้เท่ากับในสมัยสุโขทัย แต่มีเครื่องหมายเพิ่มขึ้นคือ เครื่องหมายไม้ยมก ในจารึกหลักที่ 44 จารึกวัดส่องคบ 3 พ.ศ. 1976 รูปอักษรนั้นยังคงคล้ายคลึงกับอักษรไทยสมัยพระมหาธรรมราชาที่ 1 ลีไท อักษรวิหิของสมัยอยุธยาตอนต้นแบ่งเป็น

1. พยัญชนะตัวเดียวทำหน้าที่เป็นทั้งตัวสะกดของคำหน้าและเป็นพยัญชนะต้นของคำหลัง การเขียนจะละตัวสะกดและละสระ มีการสะกดคำคำเดียวกันแม้จะจารึกในข้อความเดียวกัน และมีการใช้ตัวสะกดที่แตกต่างกับปัจจุบันทั้งพยัญชนะต้นและตัวสะกด

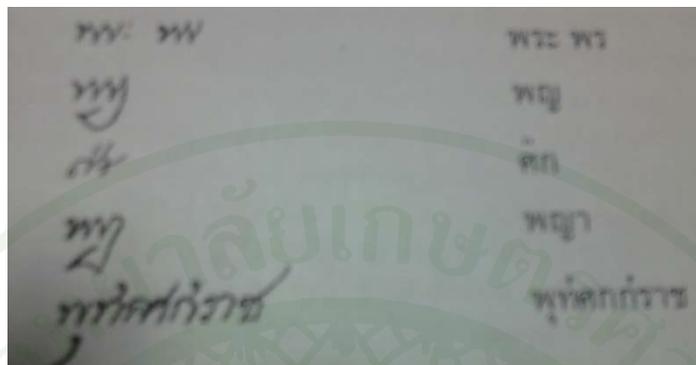
2. การใช้สระ การใช้วิสรรชนีย์กำกับท้ายพยางค์ซึ่งมีรูปสระเดี่ยวสั้นกำกับ คำที่ใช้สระอ ปัจจุบันจะใช้สระอ เป็นต้น

3. การใช้วรรณยุกต์ เครื่องหมายวรรณยุกต์มี 2 รูป คือ ไม้เอก และ ไม้โท เช่นเดียวกับใน สมัยสุโขทัย แต่พบการใช้ น้อยมาก และใช้ไม่แน่นอน บางครั้งปรากฏบางครั้งไม่ปรากฏ และตำแหน่ง การวางวรรณยุกต์อาจวางที่พยัญชนะต้นหรือที่สระก็ได้

4. การใช้เครื่องหมาย พบการใช้เครื่องหมายไม้หันอากาศ จะใช้ในคำที่มีสระอะและมี ตัวสะกด โดยวางไม้หันอากาศไว้ที่พยัญชนะตัวสะกด อย่างไรก็ตาม แม้มีเครื่องหมายนี้ใช้แล้ว ก็ยัง พบพยัญชนะตัวสะกดสองตัวแทนการใช้เครื่องหมายนี้ปะปนอยู่เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย เครื่องหมาย ฝนทอง (-) เครื่องหมายนี้พบใช้น้อยมากในสมัยอยุธยาตอนต้น จากหลักฐานที่นำมาศึกษา พบการใช้เครื่องมือนี้ในจารึกหลักที่ 42 จารึกแผ่นดินบุก (พ.ศ. 1912-1913) โดยใช้กำกับเสียงสระอ เครื่องหมาย นิกหิต (°) ใช้แทนพยัญชนะ ม ในคำที่มีเสียงสระ โอะ เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย เช่น คำว่า ช้ ปัจจุบัน ใช้คำว่า ชม เป็นต้น นอกจากนี้ก็ยังมีไม้ยมกที่ปรากฏใช้ครั้งแรกอีกด้วย

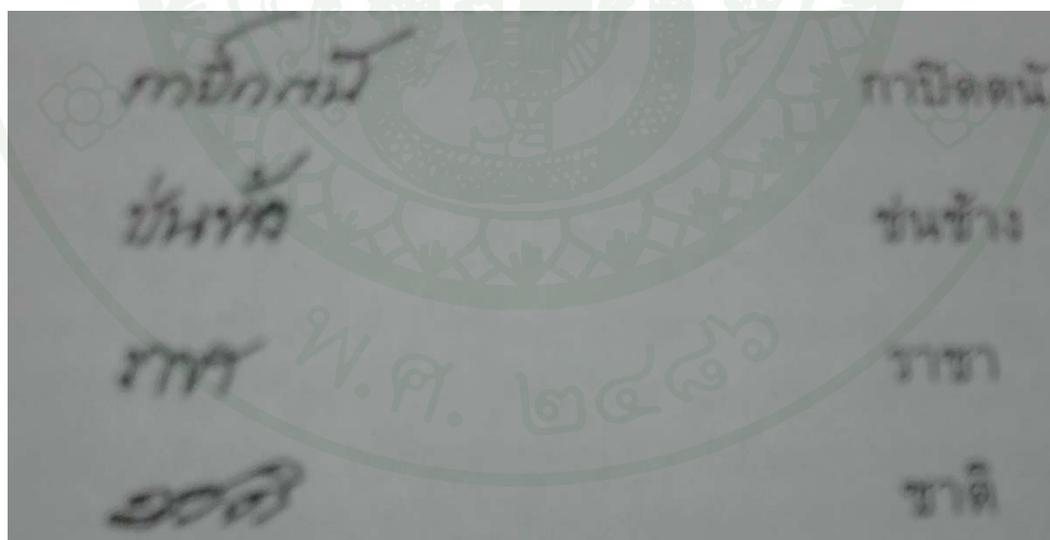
สมัยอยุธยาตอนกลาง จำนวนอักษรยังไม่พบพยัญชนะเพิ่มขึ้นจากในสมัยสุโขทัย แต่สมัยนี้ พบเครื่องหมายแทนสระ 2 รูป ได้แก่ เครื่องหมายไม้ไต่คู้ (°) และเครื่องหมายฟันหนู (") เครื่องหมาย ทั้งสองนี้พบในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ พ.ศ. 2223 รูปอักษร ยังเป็นแบบเดิมที่สืบทอดมาจากสมัยอยุธยาตอนต้น แต่ในช่วงนี้ได้พัฒนาสัณฐานไปเป็นทรงเหลี่ยม ชัดเจนขึ้น เส้นอักษรไม่โค้งมนเหมือนอักษรสมัยอยุธยาตอนต้น อักษรวิหิสมัยอยุธยาตอนกลาง แบ่งออกเป็น

1. การใช้พยัญชนะ การเขียนพยัญชนะสองตัวเชื่อมต่อเป็นตัวเดียวกัน ในสมัยนี้พบหลายครั้ง ทำให้สามารถเขียนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น



ภาพที่ 12 ตัวอย่างการเขียนพยัญชนะสองตัวเชื่อมต่อเป็นตัวเดียวกัน  
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 164)

นอกจากนี้ยังพบการเขียนพยัญชนะเชื่อมต่อกับสระ รูปพยัญชนะบางตัว เช่น ช ฃ และ ศ เมื่อประสมกับสระอาและสระอิ ส่วนหางจะเขียนในตำแหน่งใหม่



ภาพที่ 13 การประสมพยัญชนะ ฃ ช และ ศ กับสระอาและสระอิ  
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 164)

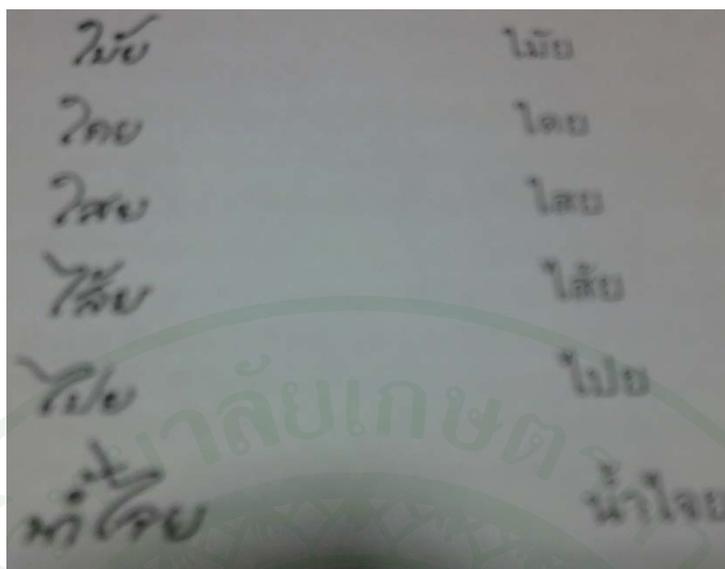
นอกจากนี้ยังพบการใช้พยัญชนะตัวเดียวทำหน้าที่เป็นทั้งตัวสะกดของคำหน้าและเป็นพยัญชนะต้นของคำหลังอีกด้วย

2. การใช้สระ ในสมัยอยุธยาตอนกลางมีการใช้สระเช่นเดียวกับสมัยอยุธยาตอนต้น แต่จากการศึกษาเอกสารโบราณต่างๆพบว่า การใช้สระในสมัยนี้มีรายละเอียดแตกต่างกันบ้าง ตัวอย่างเช่น คำที่ใช้สระ ะ-ิ-ี จะมีพยัญชนะกำกับในพยางค์เปิด คำที่ใช้สระ-ึ-ื สมัยอยุธยาตอนกลางใช้รูป-ึ-ื ตามลำดับ หรือบางคำใช้ทั้ง 2 รูป คำที่ใช้สระ เ-ือ สมัยอยุธยาตอนกลางจะใช้รูป เ-ือ และ เ-ือ แต่เอกสารโบราณที่นำมาศึกษาส่วนใหญ่ จะใช้รูป เ-ือ เป็นต้น



ภาพที่ 14 ตัวอย่างคำที่ใช้สระ เ-ือ เอกสารโบราณจากสมัยอยุธยาตอนกลางจะใช้รูป เ-ือ  
ที่มา: จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 172)

นอกจากนี้คำที่ใช้สระ เ-ย ในสมัยนี้จะใช้รูป เ-ย และ เ-ย โดยจะวางสระอึและสระอิไว้ที่ตัว ย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสระ เ-ย ส่วนคำที่ประสมสระ ใ- และ ใ- จะมีพยัญชนะตัว ย กำกับ



ภาพที่ 15 ตัวอย่างคำที่ประสมสระ ใ- และ ใ- จะมีพยัญชนะตัว ข กำกับ  
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 174)

3. การใช้วรรณยุกต์ ในสมัยอยุธยาตอนกลางพบวรรณยุกต์ 2 รูป คือเอกและโท ซึ่งมีเพิ่มมากขึ้น แต่การใช้กำกับคำยังไม่แน่นอนและไม่สม่ำเสมอ คือ คำคำเดียวกันแต่บางครั้งใช้วรรณยุกต์ บางครั้งไม่ใช้วรรณยุกต์ คำบางคำที่เคยมีรูปวรรณยุกต์กำกับก็ไม่มี บางคำที่ไม่ต้องมีรูปวรรณยุกต์ กำกับก็ปรากฏว่ามีวรรณยุกต์กำกับ และคำบางคำก็ใช้รูปวรรณยุกต์ที่ต่างกับปัจจุบัน ส่วนการวางวรรณยุกต์นั้นจะวางไว้ในตำแหน่งเหมือนกับปัจจุบัน แต่ถ้าเป็นคำที่ประสมด้วยสระออ หรือ อัว จะวางไว้ที่ตัว อ หรือ ว หรือตัวสะกด เช่นเดียวกับสมัยอยุธยาตอนต้น เช่น ต้อง ค้วย เป็นต้น

4. การใช้เครื่องหมาย ในสมัยนี้พบเครื่องหมาย ฝนทอง นิคหิต และไม้หันอากาศ และยังมีเครื่องหมายฟันหนู และเครื่องหมายไม้ไต่คู้เพิ่มขึ้นมา โดยเครื่องหมายฟันหนูจะใช้เขียนกำกับบนคำหรือพยางค์เพื่อให้ออกเสียงสระอะ สระโอะ สระออ และสระเออ เครื่องหมายไม้ไต่คู้พบใช้ครั้งแรกในพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ ในคำว่า กั

นอกจากนี้ยังมีเครื่องหมายประกอบการเขียนในสมัยอยุธยาตอนกลาง ดังนี้

1. เครื่องหมายเริ่มต้นและจบข้อความ เครื่องหมายเริ่มต้นข้อความหรือคำประพันธ์ เช่น เครื่องหมายตาไก่หรือฟองมัน (๐) และเครื่องหมายจบข้อความซึ่งมีทั้งเครื่องหมายอังกั้น โคมุตร และเครื่องหมายอังกั้น โคมุตร

2. เครื่องหมายดินคร ซึ่งใช้เขียนวันเดือนปีทางจันทรคติ

3. เครื่องหมายไม้ยมก (๗) ในสมัยอยุธยาตอนกลางจะใช้เลข ๒ แทน ซึ่งแตกต่างจากสมัยอยุธยาตอนต้น



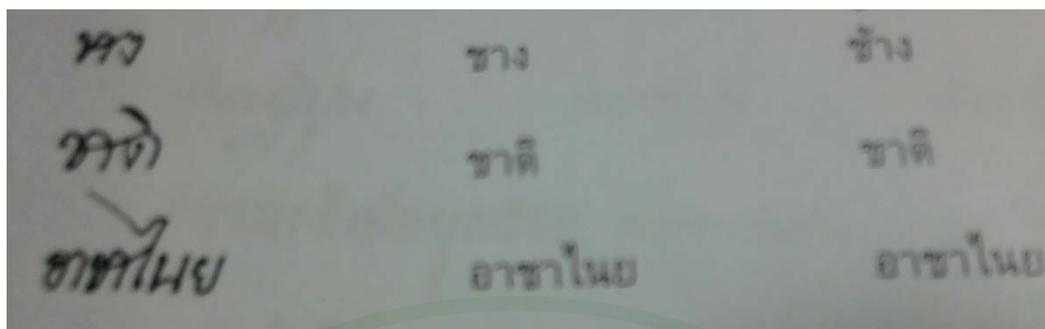
ภาพที่ 16 ตัวอย่างเครื่องหมายประกอบการเขียนในสมัยอยุธยาตอนกลาง  
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณ์ศิริ (2551: 181)

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าอักษรวิธีบางประการที่ปรากฏในสมัยอยุธยาตอนกลางไม่ปรากฏในอยุธยาตอนต้น คือการเขียนพยัญชนะสองตัวเชื่อมเป็นตัวเดียวกัน การเขียนพยัญชนะเชื่อมต่อกับสระ การใช้เครื่องหมายกำกับแทนเสียงสระ ซึ่งพบต่อเนื่องมาถึงสมัยอยุธยาตอนปลาย และสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ต่อมาในสมัยอยุธยาตอนปลาย มีจำนวนพยัญชนะเพิ่มขึ้น 2 ตัวคือ ๗ และ ๘ ซึ่งปรากฏใช้ในนันทโพนันทสูตรคำหลวง พ.ศ. 2274 แต่งขึ้นในสมัยพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ซึ่งรวมเป็นพยัญชนะครบทั้ง 44 ตัว อักษรวิธีของสมัยอยุธยาตอนปลายสรุปได้ดังนี้

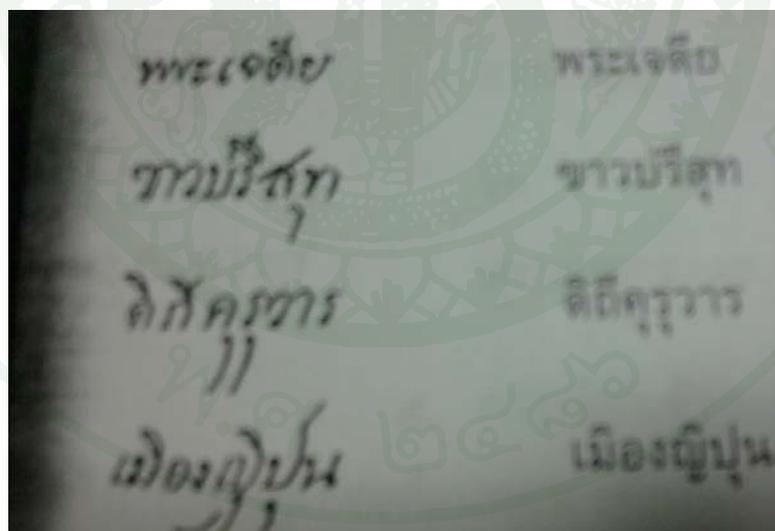
1. การใช้พยัญชนะ การเขียนพยัญชนะสองตัวเชื่อมต่อกันเป็นตัวเดียวกัน รูปอักษรที่นิยมเชื่อมต่อกันคือคำว่า พระ ส่วนการเขียนพยัญชนะเชื่อมต่อกับสระ ในสมัยอยุธยาตอนปลายพบการเขียนพยัญชนะเชื่อมต่อกับสระใน 2 ลักษณะ คือ

1.1 พยัญชนะที่มีหาง เช่น ป ฝ และ ฟ เมื่อประสมกับสระ อา อี และ อี จะเขียนต่อเนื่องกับสระ ส่วนหางจะเปลี่ยนรูปพยัญชนะ ช ศ และ ส เมื่อประสมสระ อา ส่วนหางจะอยู่ด้านข้าง ดังรูป



ภาพที่ 17 ตัวอย่างการเปลี่ยนรูปตัวอักษร ซ เมื่อประสมสระอ ส่วนหางจะไปอยู่ด้านข้าง  
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 196)

1.2 พยัญชนะที่ไม่มีหาง พยัญชนะที่ไม่มีหางแต่ปลายเส้นอักษรเส้นหลังลากขึ้นข้างบน เช่น ฉ ฌ ญ บ ฝ พ ม ย ร และ ษ เป็นต้น เมื่อประสมกับสระอ อี อี้ ก็จะเขียนต่อเนื่องเป็นเส้นเดียวกัน ส่วนพยัญชนะที่ไม่มีหางแต่ปลายเส้นอักษรเส้นหลังลากลงข้างล่าง เช่น ก ค จ ด ต ถ ท ล และ ว เป็นต้น เมื่อประสมกับสระอ ก็จะเขียนสระติดกับตัวพยัญชนะและเมื่อประสมกับสระ อี อี้ ก็จะเขียนสระติดกับ โดยปลายสระจะเขียนติดกับเส้นหรือมุมขวาของตัวอักษรเช่นกัน ดังรูป



ภาพที่ 18 ตัวอย่างการเขียนพยัญชนะที่มีหางเมื่อประสมกับสระอ  
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 198)

นอกจากนี้ก็ยังพบการใช้พยัญชนะตัวเดียวกันทำหน้าที่เป็นทั้งตัวสะกดของคำหรือพยางค์หน้าและเป็นพยัญชนะต้นของคำหรือพยางค์หลัง ส่วนการเขียนตัวสะกดที่ต่างกันก็ยังมีพบอยู่ เพราะไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน เพียงแต่ให้อ่านออกเสียงได้ ลักษณะเช่นนี้ปรากฏมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงสมัยอยุธยา แม้ว่าจะอยู่ในหน้าเดียวกัน คำเหล่านั้นก็ยังคงสะกดต่างกัน ดังตัวอย่าง

เสด็จ	เส็จ	เส็จ	
ใหญ่	ไหญ	ไหญ	ไหญ
ญาติ	ญาติ	ญาติ	
ข้าง	ข่าง	ข่าง	ข้าง
ลักษณะ	ลักษณะ	ลักษณะ	ลักษณะ
สมบูรณ์	สมบูรณ์	สมบูรณ์	สมบูรณ์
บริสุทธิ	บริสุทธิ	บริสุทธิ	บริสุทธิ
	บริสุทธิ	บริสุทธิ	

ภาพที่ 19 ตัวอย่างการสะกดคำที่แตกต่างกัน

ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณ์ศิริ (2551: 198)

2. การใช้สระ การใช้สระในสมัยอยุธยาตอนปลาย มีลักษณะคล้ายคลึงกับสมัยอยุธยาตอนกลางอยู่บ้าง แต่ส่วนใหญ่เริ่มใช้เหมือนกับในปัจจุบันแล้ว เช่น การวางรูปสระ การประสมสระ เป็นต้น

3. การใช้วรรณยุกต์ เครื่องหมายวรรณยุกต์พบใช้ 2 รูป คือ รูปวรรณยุกต์เอก และรูปวรรณยุกต์โท สมัยอยุธยาตอนปลายแม้มีการใช้วรรณยุกต์ทั้งสองรูป แต่ก็ยังไม่ใช้สม่ำเสมอทุกคำ บางคำใช้ บางคำไม่ใช้ แม้คำคำเดียวกันบางครั้งก็ใช้ บางครั้งก็ไม่ใช้ ส่วนตำแหน่งการวางวรรณยุกต์นั้นส่วนใหญ่วางไว้ที่พยัญชนะต้น

ส่วนเครื่องหมายที่ใช้แทนสระนั้น เครื่องหมายฝนทอง เครื่องหมายฟันหนู เครื่องหมายไม้หันอากาศ และเครื่องหมายไม้ไต่คู้ ได้รับความนิยมน้อยลง แต่เครื่องหมายนิกหิตยังคงใช้อยู่

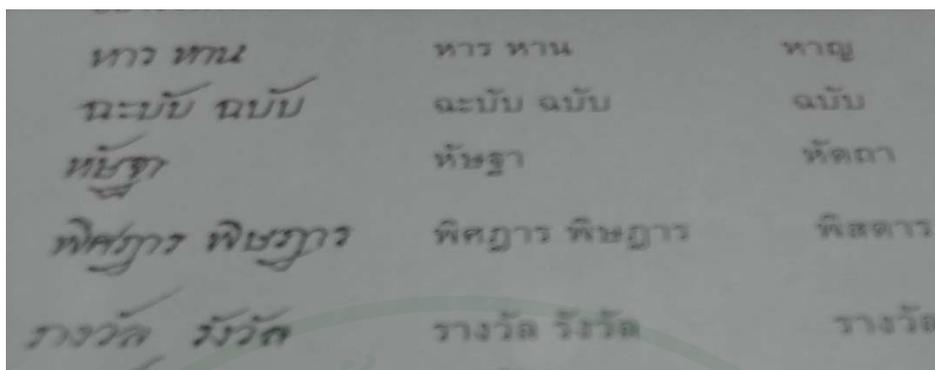
เครื่องหมายประกอบการเขียนพบเหมือนในสมัยอยุธยาตอนกลาง แต่ที่เพิ่มมา 1 รูป คือเครื่องหมายไม้ทัณฑฆาต (◌̣) พบในนันทโศปันทสูตรคำหลวง พ.ศ. 2279 ซึ่งใช้กำกับบนพยัญชนะที่เป็นตัวสะกด นอกจากนี้ยังมีเครื่องหมายอื่นๆ เช่น เครื่องหมายฟองมัน ใ้วางหน้าข้อความเริ่มต้นคำประพันธ์ หรือข้อความสำคัญ เครื่องหมายโคมูตร ใช้แสดงว่าจบเรื่องหรือจบประโยค เครื่องหมายละจุด (:) ใ้วางริมบรรทัดเพื่อจัดกรอบหน้าสมุดไทย เครื่องหมายอังคั้น ใช้คั่นข้อความบางตอนไม่ให้ปะปนกัน บางครั้งก็ใช้เครื่องหมายอังคั้น โคมูตรแทน เครื่องหมายดินคร ใช้เขียนวันเดือนปีทางจันทรคติ และเขียนมาตราเงิน



ภาพที่ 20 ตัวอย่างเครื่องหมายที่ใช้ในการเขียนสมัยอยุธยาตอนปลาย  
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 214)

สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น มีจำนวนอักษรทั้งหมด 44 ตัวเท่ากับในสมัยอยุธยาและเท่ากับในปัจจุบัน สระนั้นพบ 28 ตัว ที่ไม่พบคือสระ-วะ-เียะ-เือะ และ-เอะ วรรณยุกต์นั้นพบ 3 รูป คือ เอก โท และจัตวา ส่วนเครื่องหมายต่างๆยังพบเหมือนในสมัยอยุธยา สำหรับอักษรวิธีในสมัยรัตนโกสินทร์สรุปได้ดังนี้

1. การใช้พยัญชนะ การเขียนพยัญชนะสองตัวเชื่อต่อเป็นตัวเดียวกันนับเป็นลักษณะเฉพาะที่พบครั้งแรกในสมัยอยุธยาตอนกลาง และปรากฏใช้ต่อเนื่องมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ คำที่พบใช้ก็มักจะเป็นคำชุดเดียวกัน เช่นคำว่า พระ และ พญา แต่ต่อมาก็เริ่มเขียนตัว พ และตัว ร แยกกัน ส่วนการใช้พยัญชนะร่วมกันก็ยังปรากฏอยู่ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ส่วนการเขียนพยัญชนะเชื่อมต่อกับสระก็พบต่อเนื่องจากสมัยอยุธยาตอนปลาย ส่วนการเขียนตัวสะกดต่างกับปัจจุบัน ยังคงไม่มีระบบแบบแผนในการเขียนสะกดคำที่แน่นอน ทั้งการใช้พยัญชนะ พยัญชนะสะกด รวมทั้งการใช้สระและเครื่องหมายต่างๆ การเขียนคำจึงแตกต่างกันไปหลายรูปแบบ ทั้งนี้ยึดหลักการเขียนให้อ่านออกเขียนได้ตามเสียงที่ได้ยินเท่านั้น ฉะนั้นคำเดียวกันแม้เขียนในหน้าเดียวกัน รูปคำก็เขียนต่างกัน อย่างไรก็ตามการสะกดคำสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นค่อนข้างแน่นอนกว่าในสมัยอยุธยา



ภาพที่ 21 ตัวอย่างการเขียนสะกดคำในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น  
ที่มา: จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551: 238)

2. การใช้สระ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นยังคงใช้สระเสียงสั้นและสระเสียงยาวปะปนกันบ้างและมีการใช้แตกต่างกับปัจจุบันบ้าง

3. การใช้วรรณยุกต์ ส่วนใหญ่พบวรรณยุกต์สองรูปคือ ไม้เอกและไม้โท แต่ก็พบไม้จัตวาด้วย ซึ่งวางกำกับบนคำอย่างสม่ำเสมอ ผู้อ่านไม่ต้องพิจารณาจากบริบท แต่บางครั้งยังวางวรรณยุกต์ไว้เหนือสระอยู่

4. การใช้เครื่องหมาย พบ 5 รูปเช่นเดียวกับสมัยอยุธยาตอนปลาย คือ เครื่องหมายฝนทอง ฟันหนู นิกหิต ซึ่งใช้น้อยลงกว่าเดิมมาก ส่วนไม้หันอากาศ ไม้ไต่คู้ และทัณฑฆาต มีลักษณะเหมือนปัจจุบันมากขึ้น ส่วนเครื่องหมายประกอบการเขียน ก็ใช้เช่นเดียวกับสมัยอยุธยาตอนปลาย เช่น ตาไก่ อังกั้น อังกั้น ไคบุตร ปีกกา และไม้ยมก

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประดิษฐ์อักษรอริยะขึ้นเพื่อให้พระภิกษุสามเณรฝ่ายธรรมยุติกนิกายใช้เขียนภาษาบาลีแทนอักษรขอม โดยมีทั้งแบบอักษรเหลี่ยมสำหรับพิมพ์ และอักษรแบบกลมสำหรับเขียน ซึ่งอักษรที่ใช้สำหรับเขียนมีพยัญชนะ 37 ตัว สระ 16 ตัว วรรณยุกต์มี 3 รูป คือ เอก โท และจัตวา ซึ่งเหมือนกับของไทย ส่วนอักษรวิธีนั้น พยัญชนะกับสระจะวางอยู่บรรทัดเดียวกัน การประสมอักษรจะปรากฏรูปสระกำกับหลังพยัญชนะตรงตามเสียงที่ปรากฏทุกพยางค์ วรรณยุกต์จะวางไว้บนตัวอักษรเหนือพยัญชนะบ้างสระบ้างแล้วแต่กรณี และไม่นิยมใช้เครื่องหมายไม้ไต่คู้ เพราะพบในคำว่า ก็ เพียงคำเดียว

สมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงบัญญัติอักษรวิธี หรือวิธีเขียนหนังสือไทยแบบใหม่ เช่น สระทั้งหมดทั้งสระเดี่ยวและสระประสม ให้เขียนตามหลังพยัญชนะและเขียนไว้ในบรรทัดเดียวกัน ส่วนรูปวรรณยุกต์คงไว้บนพยัญชนะตามเดิม ยกเลิกการใช้เครื่องหมายวิสรรชนีย์ (๕) แทนเสียงอะ แต่ให้ใช้กำกับสระอื่นที่มีเสียงสั้นเท่านั้น พยัญชนะจะอ่านออกเสียงได้เมื่อมีสระกำกับ ถ้าไม่มีสระกำกับออกเสียงไม่ได้ ส่วนพยัญชนะใดไม่ต้องการออกเสียงให้ใช้เครื่องหมายไม่ทันฆมาต หรือใช้เครื่องหมายฆาฏประกาศ (.) วางไว้ใต้ตัวอักษรที่เป็นอักษรนำและใต้ตัวอักษรที่ไม่ต้องการออกเสียง แต่การบัญญัตินี้ต้องล้มเลิกไปเพราะคนไทยเคยชินกับการเขียนระบบเก่าที่มีมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย และยังไม่เห็นถึงปัญหาของภาษาตามที่พระองค์ได้อธิบายไว้

ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามอักษรวิธีส่วนใหญ่ยังคงเหมือนเดิม เพียงแต่เปลี่ยนแปลงบ้างเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลคือ กะทัดรัดและเรียบง่าย ตัวอย่างเช่น ใช้ไม้มีหลาย แทน ใ ไม้มี้วน เช่น คำว่า ใใส่ เท่าใด ให้ เป็นต้น ใช้ ร แทน ฤ ฤา และ ล แทน ฦ ฦา นอกจากนี้ยังยกเลิกการใช้พยัญชนะ 13 ตัว และใช้พยัญชนะตัวอื่นแทนพยัญชนะที่ยกเลิกไป เช่น ค แทน ฃ ต แทน ฅ ค แทน จ เป็นต้น แต่เมื่อ จอมพล ป. พิบูลสงครามพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง รัฐบาลชุดใหม่ก็ได้ยกเลิกกฎข้อบังคับและระเบียบต่างๆเกี่ยวกับอักษรวิธีทั้งหมด

ส่วนการพิมพ์ของไทยนั้นในระยะเริ่มแรก เกิดขึ้นจากกลุ่มคณะมิชชันนารีที่เดินทางเข้ามาเผยแผ่ศาสนาในประเทศไทย ต่อมากิจการโรงพิมพ์ได้เจริญก้าวหน้าจนกระทั่งเกิดโรงพิมพ์แห่งแรกของคนไทยขึ้นในปี พ.ศ. 2386 มีพัฒนาการและได้รับความนิยมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2540: 58) ได้อธิบายอักษรวิธีไทยในสมัยต่างๆดังนี้

อักษรวิธีสมัยพ่อขุนรามคำแหง วางรูปสระและพยัญชนะไว้ในบรรทัดเดียวกัน ไม่มีการวางข้างบนข้างล่างเหมือนปัจจุบัน โดยสระที่วางข้างล่างในปัจจุบัน พ่อขุนรามคำแหงใช้เขียนไว้ข้างหน้าพยัญชนะ สระเอียที่มีตัวสะกดใช้ลดรูป คือ ใ ช้ ย นำหน้าตัวสะกด ไม่ต้องมีรูปสระ คำที่เราใช้วรรณยุกต์โทในปัจจุบันพ่อขุนรามคำแหงจะใช้วรรณยุกต์จัตวา วิธีการสะกดการันต์ยังไม่เคร่งครัดมักใช้พยัญชนะและสระตามใจชอบ และยังมีการเขียนคาบบรรทัดอยู่มาก เช่น เขียนคำว่า เมือง เอมะ ใไว้บรรทัดต้น ่อง ขึ้นบรรทัดใหม่ เป็นต้น ต่อมาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ใช้การวางรูปสระเหมือนกับปัจจุบัน คือพยัญชนะอยู่คนละบรรทัดกันก็มี บรรทัดเดียวกันก็มี แต่การสะกดการันต์ยังไม่แน่นอน ใ ใ ยังคงใช้กันสับสน

ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงคิดประดิษฐ์สระ และทรงวางวิธีสะกดการันต์ภาษาไทยใหม่ เมื่อวันศุกร์ที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2460 โดยมีสาเหตุมาจากหลาย ๆ อย่างเช่น วิธีการเขียนที่ไม่เป็นระบบ วางไว้ที่ต่าง ๆ กัน ข้างหลังบ้าง ข้างหน้าบ้าง ข้างบนบ้าง ทำให้ผู้เรียนสับสน สระประสมก็ประสมตามใจโดยมิได้คำนึงสำเนียงจริงๆ การใช้พยัญชนะควบกล้ำ ก็เป็นเรื่องยากสำหรับผู้เรียน เพราะบางครั้งตัวพยัญชนะเปล่าไม่มีสระกำกับก็ออกเสียงได้ นอกจากนี้ ลักษณะเขียนหนังสือ เราเขียนถ้อยคำติดต่อกันไปหมดไม่เว้นระยะคำทุก ๆ คำ อย่างเช่นลักษณะเขียนหนังสือของชาวยุโรป อักษรวิธีที่บัญญัติมาใหม่ ตัวอย่างเช่น สระทั้งหมดให้วางตามหลัง พยัญชนะและเขียนบรรทัดเดียวกับพยัญชนะ เลิกใช้วิสรรชนีย์ ย์ ใช้เป็นตัวสะกดประกอบสระออกสำเนียงเป็น อัย ประกอบกับ สระอา ออกสำเนียงเป็น อาย ส่วนคำว่า เอีย จะไม่ใช่ตัว ย ประกอบ อ ใช้เป็นสระอ ตัว ณ ส่วนใหญ่แล้วเรื่องพยัญชนะจะเน้นที่การอ่านออกเสียงเพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน แล้วนำไปสู่การประสมและสะกดคำให้ถูกต้อง

อักษรวิธีในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม มีการปฏิวัติการเขียนหนังสือไทยครั้งสำคัญ โดยมีบันทึกของที่ปรึกษาสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องปรับปรุงภาษาไทย ลงวันที่ 17 เมษายน 2485 ใจความสำคัญของการปรับปรุงภาษาไทยคือให้ตัดพยัญชนะบางตัวออก เช่น ฃ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ศ ษ พ ใ ฤ ฎ เป็นต้น ตัว ทร ในคำไทยเช่นคำว่า ทราบ ทราย ใช้ ษ แทน แต่ข้อกำหนดเหล่านี้ก็มีประโยชน์และคงใช้มาจนถึงปัจจุบันคือ การใช้ไม้ไต่คู้ จะไม่ใช่กับคำที่มาจากภาษาบาลีสันสกฤต เช่น เบญจ เพชร เวจ คำภาษาบาลีที่ตัวสะกดตัวตามอักษรซ้ำกันให้ตัดตัวหน้าออก เช่น จิตต เป็น จิต สัจจ เป็น สัจ เป็นต้น อักษรวิธีของจอมพล ป.เลิกใช้เมื่อ พ.ศ. 2488 และอักษรวิธีไทยที่เราใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ ใช้ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493

ธวัช ปุณโณทก (2549: 30-34) ได้อธิบายอักษรวิธีไทยในสมัยต่าง ๆ ดังนี้ สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช จะวางสระไว้หน้าพยัญชนะต้นเป็นส่วนใหญ่ และไว้บนพยัญชนะทุกตัว ส่วนสระ อะ อา อำ และสระประสมบางตัววางไว้ข้างหลัง ไม่ใช่ไม้หันอากาศแต่จะใช้ตัวสะกดสองตัวซ้อนกันแทนไม้หันอากาศ เช่น หวว (หัว) เป็นต้น การเขียนคำบางคำสะกดไม่ตรงกับปัจจุบันซึ่งเป็นปรกติของตัวหนังสือที่ต่างยุคต่างสมัยกัน และในสมัยนี้ใช้วรรณยุกต์สองรูป คือ เอกและโท

ในสมัยอยุธยาอักษรวิธีจะใช้ระบบเดียวกับอักษรสมัยพระเจ้าลิไท ซึ่งตรงกับอักษรวิธีในปัจจุบัน แต่จะมีบางคำที่เขียนตามความนิยมในสมัยนั้น

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นว่าอักษรไทยมีอักษรวิธีสับสน ชาวต่างประเทศใช้ลำบากมาก เพราะสระวางไว้รอบพยัญชนะต้นไม่เป็นระบบ และเสียงสระที่เป็นสระประสมกันนั้นไม่ตรงเสียง อีกประการหนึ่งการเขียนหนังสือติดกันไม่เว้นเป็นคำๆ ทำให้ผู้อ่านสับสน โดยเฉพาะพยัญชนะที่ไม่มีสระกำกับ ออกเสียงเป็น อะ บ้าง ออ บ้าง โอะลครูปบ้าง พระองค์จึงทรงคิดดัดแปลงอักษรไทยโดยเฉพาะอักษรวิธี ให้วางสระไว้หลังพยัญชนะต้นบนบรรทัดเดียวกันทุกตัว ฉะนั้นจึงออกแบบรูปสระใหม่เพื่อให้มีลักษณะเหมาะสมกับการวางไว้บนบรรทัด ส่วนตัวพยัญชนะและวรรณยุกต์นั้นคงเดิม และการเขียนให้เขียนวรรณเป็นคำๆ ไม่เขียนติดต่อกับเหมือนเดิม แต่อักษรวิธีแบบนี้ไม่ค่อยมีผู้นิยม จะกันเฉพาะผู้ใกล้ชิดพระองค์และกลุ่มข้าราชการบริพาร เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตก็ไม่มีผู้ใดใช้สืบมา เพราะใช้อักษรไทยที่เคยใช้อยู่จนชินแล้ว

สมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ก็ได้ปรับปรุงอักษรวิธี แต่ใช้เพียงแค่สองปีเท่านั้น โดยรูปแบบอักษรวิธีหลักที่ปรับเปลี่ยนคือ ให้ตัดพยัญชนะออก 13 ตัว เนื่องจากมีเสียงซ้ำกันทำให้มีความฟุ่มเฟือยสระตัดออก 5 ตัว เพราะมีเสียงซ้ำกันอยู่แล้ว และปรับปรุงการเขียนคำให้ง่ายขึ้น เช่น ยกเลิกการเขียนที่ซับซ้อน เน้นการสะกดตรงตัว เช่น คำว่า พริกษา (พฤษยา) ควนส่งเสริม (ควนส่งเสริม) กะชวง สึกสาทิกาน (กระทรวงศึกษาธิการ) เป็นต้น

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2541: 3-18) อธิบายความรู้้อักษรวิธีไทยเรื่องรูปสระ สรุปได้ดังนี้

สระในภาษาไทยนั้นแยกออกไปจากบาลีและสันสกฤตและภาษาอื่นๆ ที่ถ่ายแบบมาด้วยกัน คือภาษาเหล่านั้นมีรูปสระเป็น 2 ชนิด ใช้เขียนโดด ๆ ชนิดหนึ่ง ใช้ประสมกับพยัญชนะอีกชนิดหนึ่ง แต่ในภาษาไทยมีแต่รูปสระที่ใช้ประสมกับพยัญชนะอย่างเดียว เมื่อต้องการจะเขียน โดด ๆ ก็เอาตัว “อ” ซึ่งจัดไว้ในพวกพยัญชนะมาประสมเข้า ออกเสียงเช่นเดียวกับสระเปล่า เช่น อา, อุ, เอ เป็นต้น เว้นแต่สระ ฤ ฦ ฤ ฦ 4 ตัวนี้เขียนโดด ๆ ก็ได้ ประสมกับพยัญชนะก็ได้ เช่นเดียวกับสระอังกฤษ และรูปสระนั้นบางทีก็ใช้รูปเดียวเป็นสระหนึ่ง บางทีก็ใช้รูปหลายรูปประสมกันเป็นสระหนึ่ง มีต่าง ๆ กันเป็น 21 รูป ดังนี้

1. ะ เรียก วิสรรชนีย์ สำหรับประหลังเป็นสระอะ และประสมกับรูปอื่นเป็นสระ อะะ แอะ โอะ เอาะ เออะ เอียะ เอือย อัวะ
2. ั เรียก ไม้คัดหรือหันอากาศ สำหรับเขียนข้างบนเป็นสระ อะ เมื่อมีตัวสะกด และประสมกับรูปอื่นเป็นสระ อัวะ อัว

3. <sup>๔</sup> เรียกไม้ไต่คู้ สำหรับเขียนข้างบนแทนวิสรรชนีย์ในสระบางตัวที่มีตัวสะกด เช่น เอ็น แเอ็น อี๋น ฯลฯ และใช้ประสมกับตัว ก เป็นสระเอาะ มีไม้โท คือ กี่
4. ๑ เรียก ลากข้าง สำหรับเขียนข้างหลังเป็นสระ อา และประสมกับรูปอื่นเป็นสระ เอาะ อำเอา
5. <sup>๕</sup> เรียก ฟินทุอิ สำหรับเขียนข้างบนเป็นสระ อิ และประสมกับรูปอื่นเป็นสระ อี อี อี้ อี๋ อี๊ อี๋ยะ อี๋ยะ อี๋ยะ อี๋ยะ และใช้แทนตัว อ ของสระ เออ เมื่อมีตัวสะกดก็ได้ เช่น เกอน เป็น เกิน ฯลฯ
6. <sup>๖</sup> เรียก ฟนทอง สำหรับเขียนข้างฟินทุอิ เป็นสระ อี และประสมกับรูปอื่นเป็นสระเอี๊ยะ เอี๊ยะ
7. <sup>๗</sup> เรียก นฤคหิต หรือหยาดน้ำค้าง สำหรับเขียนข้างบนลากข้างเป็นสระ อำ บนฟินทุอิ เป็นสระ อี สำหรับเขียนบนสระในภาษาบาลีอ่านเป็นเสียง ง สะกด เช่น กัง กิง กง ในภาษาสันสกฤตอ่านเป็นเสียง ม สะกด เช่น กัม กิม กุม
8. <sup>๘</sup> เรียก ฟินหนู สำหรับเขียนบนฟินทุอิ เป็นสระอือ และประสมกับสระอื่นเป็นสระ เอื้อะ เอื้อะ
9. <sup>๙</sup> เรียก ดินเหยียด สำหรับเขียนข้างล่างเป็นสระอุ
10. <sup>๑๐</sup> เรียก ดินคู้ สำหรับเขียนข้างล่างเป็นสระอุ
11. <sup>๑๑</sup> เรียก ไม้หน้า สำหรับเขียนข้างหน้า รูปเดียวเป็นสระ เอ สองรูปเป็นสระเอ และประสมกับรูปอื่นเป็นสระ เอะ แอะ เอาะ เออะ เออ เอี๊ยะ เอี๊ยะ เอี๊ยะ เอื้อะ เอื้อะ
12. <sup>๑๒</sup> เรียก ไม้ม้วน สำหรับเขียนข้างหน้าเป็นสระ ไอ
13. <sup>๑๓</sup> เรียก ไม้มลาย สำหรับเขียนข้างหน้าเป็นสระ ไอ
14. <sup>๑๔</sup> เรียก ไม้โธ สำหรับเขียนข้างหน้าเป็นสระ โอ และเมื่อประวิสรรชนีย์เข้าเป็นสระ โอะ

15. อ เรียกตัว ออ สำหรับเขียนข้างหลังเป็รสระ ออ และประสมกับรูปอื่นเป็นสระ อือ (เมื่อไม่มีตัวสะกด) เออะ เออ เอือะ เอือ

16. ย เรียกตัว ยอ สำหรับประสมกับรูปอื่นเป็นสระ เอียะ เอีย

17. ว เรียกตัว วอ สำหรับประสมกับรูปอื่นเป็นสระ อัวะ อัว

18. ฤ เรียก รือ สำหรับเขียนเป็นสระ ฤ

19. ฤๅ เรียก รือๅ สำหรับเขียนเป็นสระ ฤๅ

20. ฦ เรียก ลือ สำหรับเขียนเป็นสระ ฦ

21. ฦๅ เรียก ลือๅ สำหรับเขียนเป็นสระ ฦๅ

นอกจากนี้ยังอธิบายการประสมอักษรจากการเขียนคำหรืออักษรวิธียไทยเอาไว้ว่า ถ้าจะใช้ตัวอักษรเขียนแทน ก็ต้องใช้ใช้อักษรทั้ง 3 พวก คือ สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ประสมกันจึงจะออกมาเป็นพยางค์หนึ่งได้ การประสมอักษรแบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

1. พยัญชนะต้น คือพยัญชนะตัวแรกที่ประสมกับสระ ทำให้อ่านออกเสียงแปรไปต่างๆ บางทีก็มี ตัวเดียว บางทีก็มี 2 ตัว หรือ 3 ตัว มาประกอบกัน ตัวอย่างพยัญชนะต้นตัวเดียว เช่น กา ตี กาง ขาย เป็นต้น

2. พยัญชนะประสม คือพยัญชนะที่ประสมกัน 2 ตัว อยู่ในสระเดียวกัน แบ่งออกเป็น อักษรนำ คือ พยัญชนะ 2 ตัวเรียงกันไปประสมสระเดียว แต่ออกเสียงเป็น 2 พยางค์ เช่น แสม อ่านว่า สะ-แหม อักษรควบ คือพยัญชนะที่ควบกันตัว ร, ล, ว มีเสียงกล้ำเป็นสระเดียวกัน ซึ่งแบ่งย่อยออกเป็นอักษรควบแท้และอักษรควบไม่แท้ ซึ่งอักษรประเภทนี้จะกำหนดเสียงวรรณยุกต์ และวิธีผันตัวอักษรตัวหน้าอย่างอักษรนำเหมือนกัน นอกจากนี้พยัญชนะที่ประสมกันตัว ร, ล, ว นี้ ถ้าอ่านออกเสียง 2 พยางค์ ก็ไม่นับว่าเป็นอักษรควบ เช่น อร่อย อ่านว่า อะ-หฺร่อย

3. ส่วนสระ สระที่ประกอบขึ้นด้วยรูปสระ 21 รูปนั้น เมื่อประสมกับพยัญชนะมาตราทั้ง 9 แม้อาจมีความผิดเพี้ยนไปจากเดิมบ้าง เช่น สระอะ โดยมากประวิสรรชนีย์ แต่บางคำก็ลดออก เช่น ณ ฐ ทนาย เป็นต้น สระอือ ต้องเติมตัว อ ลงไปด้วย เช่น มือ ถือ คือ เป็นต้น สระอัวะ อัว เปลี่ยนวิสรรชนีย์ของสระอัวะ เป็นไม้ไต่คู้และลดไม้ศดออกทั้งสองสระ เช่น กี้วก กวก กวง เป็นต้น

4. ส่วนตัวสะกด คือ พยัญชนะที่ประกอบอยู่ข้างท้ายสระและมีเสียงประสมเข้ากับสระ ทำให้นักขึ้นตามฐานของพยัญชนะ เช่น กา เป็น กาก กาง กาน กาบ กาย กาว เป็นต้น แต่พยัญชนะบางตัวก็ไม่ได้เป็นตัวสะกด เช่น ข ค ฉ ผ ฝ เป็นต้น

5. ส่วนวรรณยุกต์ เมื่อเอาพยัญชนะประสมเข้ากับสระแล้ว ก็อ่านออกเสียงได้ ถึงจะมีรูปวรรณยุกต์หรือไม่ เสียงวรรณยุกต์ก็ยังคงเกิดขึ้น แต่ถ้าเพิ่มเติมตัวสะกดเข้าไปอีก ก็ต้องอ่านออกเสียงไปอีกอย่างหนึ่ง บางทีเสียงวรรณยุกต์ก็ผิดด้วยเหมือนกัน เช่นคำว่า มา วรรณยุกต์สามัญ ถ้าเติม ก สะกดเข้าเป็น มาก ก็เปลี่ยนเป็นวรรณยุกต์โท

6. ส่วนการันต์ คือพยัญชนะสุดท้ายที่ไม่ต้องการอ่านออกเสียงเป็นตัวสะกด หรือเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ต่อไป โดยมากมีไม้ทัณฑฆาตบังคับข้างบน แต่บางทีก็ทิ้งไว้ลอย ๆ ทราบได้ด้วยความสะดวก แต่พยัญชนะที่มีตัวการันต์จะใช้เฉพาะในภาษาไทยเท่านั้น ในภาษาบาลีและสันสกฤตใช้เป็นตัวสะกด

นอกจากนี้ยังอธิบายวิธีการกระจายอักษร โดยยกตัวอย่างคำ เช่น คำว่า ก็ เป็นคำพยางค์เดียว พยัญชนะต้น ก สระเอาะ เปลี่ยนรูปเป็นไม้ไต่คู้ วรรณยุกต์โท ไม่มีรูป ซึ่งวิธีการกระจายอักษรจะช่วยให้เข้าใจการประสมคำ และการเขียนคำมากยิ่งขึ้น

จากความรู้เกี่ยวกับอักษรวิธีไทยนั้นสรุปได้ว่า อักษรวิธีหมายถึงการเขียนคำจากการประสมของพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ผ่านตัวอักษร และจัดการเปลี่ยนแปลงของอักษรวิธีไทยที่สอดคล้องกันคือ มีการเปลี่ยนแปลง 3 ช่วงหลัก ได้แก่ สมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ยังไม่มีรูปแบบอักษรที่แน่นอน พยัญชนะและสระวางอยู่ในบรรทัดเดียวกัน หลังจากนั้นมารูปสระได้เปลี่ยนตำแหน่งมาไว้หน้าตัวพยัญชนะบ้าง หลังตัวพยัญชนะบ้าง ข้างล่างตัวพยัญชนะบ้าง ต่อมาในสมัยอยุธยาอักษรวิธีเริ่มใกล้เคียงกับในปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น มีวรรณยุกต์เพิ่มมากขึ้น และมีพยัญชนะครบทั้ง 44 ตัว แต่ก็ยังพบอักษรวิธีที่แตกต่างกับปัจจุบันอยู่บ้าง เช่นการเขียนพยัญชนะเชื่อมตัวกับสระ ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นยุคที่มีการพิมพ์เข้ามา อักษรวิธีก็ได้ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัยของการพิมพ์

และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้ผู้เขียนไม่สับสน เช่น การเขียนสระตามหลังพยัญชนะและเขียนให้อยู่ในบรรทัดเดียวกัน ยกเลิกประวิสรรชนีย์ (ะ) หลังจากนั้นอักษรวิธินาภาษาไทยก็ได้ปรับเปลี่ยนอีกครั้งในสมัยของจอมพล ป.พิบูลสงครามโดยเน้นการใช้อักษรวิธิน่าง่ายและไม่ซับซ้อน โดยการตัดพยัญชนะและสระที่มีเสียงซ้ำกันออก แต่ก็ไม่ได้ได้รับความนิยมเท่าที่ควรเพราะประชาชนเคยชินกับรูปแบบอักษรวิธิน่าเดิมที่ใช่มานอกจากการพิจารณาพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์แล้ว ยังมีเครื่องหมายต่าง ๆ ที่ใช้ในการเขียนอีก เช่น โคมุตร นิคหิต ไม้ยมก ซึ่งมีผลในการทำความเข้าใจกับอักษรวิธินาภาษาไทยเช่นเดียวกัน

วรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลานู๋ทอง จัดว่ามีอักษรวิธิน่าอยู่ในช่วงตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย ถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เพราะมีรูปพยัญชนะที่ปรากฏในสมัยนั้น การเขียนพยัญชนะเชื่อมต่อเป็นตัวเดียวกันกับสระ พยัญชนะเดียวกันทำหน้าที่เป็นทั้งตัวสะกดของคำหรือพยางค์หน้า และเป็นพยัญชนะต้นของคำหรือพยางค์หลัง มีการเขียนตัวสะกดที่แตกต่างกัน ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอน มีวรรณยุกต์ปรากฏ 3 รูป คือ เอก โท และจัตวา มีเครื่องหมายที่ใช้น่าแทนสระ เช่น เครื่องหมายฝนทอง และเครื่องหมายประกอบการเขียน เช่น เครื่องหมายฟองมัน ผู้วิจัยจึงเลือกใช้การศึกษาอักษรไทยในสมัยต่างๆของ รัชช ฎณ โณทก (2549) และอักษรวิธิน่าไทยของ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551) มาศึกษาอักษรไทยที่ปรากฏใน กลอนสวด ได้แก่ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เครื่องหมายที่ใช้น่าแทนสระ และเครื่องหมายประกอบการเขียน และเลือกใช้น่าชื่อเรียกสระจากพระยาอุปกิตศิลปสารเพื่อให้เข้าใจอักษรวิธิน่าของคำในกลอนสวดมากยิ่งขึ้น

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมพื้นบ้าน

เครือจิต ตรีบุญนาท (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เรื่อง ท้าวคำคำคำ ล้านวนเขียน และล้านวนหมอลำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรม เรื่องท้าวคำคำคำ ล้านวนเขียน ซึ่งปริวรรตโดยอาจารย์ปรีชา พิณทองและวิเคราะห์ล้านวนหมอลำของ ทองคำ เพ็งดี และฉวีวรรณ ดำเนิน เนื้อหาจะเป็นการศึกษาเปรียบเทียบประวัติความเป็นมา โครงเรื่อง องค์ประกอบแฝงของวรรณกรรมนิทานอีสานทั้งล้านวนเขียน และล้านวนหมอลำ โดยใช้ทฤษฎีการศึกษาเปรียบเทียบในแนวนอน ของ สุทธา ศาสตร์ เป็นแนวทาง ซึ่งประกอบด้วย ประวัติความเป็นมา จุดมุ่งหมาย เนื้อเรื่องย่อ โครงเรื่อง สารัตถะ ตัวละครและองค์ประกอบแฝง ซึ่งผลการศึกษาสรุปได้ว่า เนื้อเรื่องนั้นในส่วนของล้านวนเขียน ไม่ทราบผู้แต่ง แต่ล้านวนหมอลำได้เค้าโครง

มาจากวรรณกรรมนิทานอีสาน แต่ทั้งสองสำนวนมีโครงเรื่องคล้ายกัน ตัวละครในสำนวนของหมอลำนั้น ตัวหลักจะมีบทบาทที่เด่นชัดกว่าตัวรองมาก ทำให้เห็นความแตกต่าง นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบแฝงคือประเพณีการเล่นดนตรีอีกด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมพื้นบ้าน เป็นการศึกษาวรรณกรรมท้องถิ่น โดยเปรียบเทียบเนื้อหาสำนวนการเขียน วัตถุประสงค์ ตัวละคร ตลอดจนคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่องนั้นๆ ซึ่งจัดว่าเป็นแนวทางที่ใช้ประกอบการวิจัยเพื่อศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ได้ คือ ตัวละคร เนื้อเรื่อง และคติสอนใจที่ได้จากเรื่อง

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง

ริสา แก้วจินดา (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบนิทานเรื่องปลาบู่ทองฉบับภาคกลางและฉบับภาคอีสาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปเชิงวรรณกรรม และเปรียบเทียบเชิงสังคม ผลการศึกษาพบว่า นิทานเรื่องปลาบู่ทองฉบับภาคกลางและภาคอีสานมีลักษณะทั่วไปเชิงวรรณกรรมที่คล้ายกันและแตกต่างกัน คือ โครงเรื่องที่ผู้แต่งดำเนินไว้โดยรวมคล้ายกัน แต่รายละเอียดย่อยของเนื้อเรื่องแตกต่างกันตามจุดประสงค์และจินตนาการของผู้แต่ง นอกจากนี้ การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทั่วไปเชิงวรรณกรรม ยังสื่อให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะท้องถิ่นภาคกลาง และภาคอีสาน เช่น การใช้ภาษา ลักษณะคำประพันธ์ ส่วนการเปรียบเทียบเชิงสังคมพบแสดงให้เห็นถึงลักษณะร่วมกันของสังคมใหญ่ และความแตกต่างตามสังคมย่อยของแต่ละท้องถิ่น เช่น ค่านิยมยกย่องคนดี เคารพผู้อาวุโส ความเชื่อหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และประเพณีที่ดั่งาม

พรทิพย์ ศรีนุชรธรรม (2552) ศึกษาเรื่อง การศึกษาเรื่องการสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างพ่อแม่ลูกในนิทานปลาบู่ทอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาอุดมการณ์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างพ่อแม่ลูกที่ปรากฏในหนังสือนิทานปลาบู่ทอง วัจนภาษาและอวัจนภาษาในนิทานปลาบู่ทอง เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของอุดมการณ์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างพ่อแม่ลูกในหนังสือนิทานภาพ ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างพ่อแม่ลูกไม่เท่าเทียมกัน พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีอำนาจเหนือเด็ก ซึ่งพบได้จากวัจนภาษา เช่น การเตือน การสั่ง และอบรม ผู้ใหญ่มีสิทธิ์ที่จะลงโทษเด็ก เช่น การตี ในทางตรงกันข้าม เด็กจะอยู่ในฐานะด้อยอำนาจ หรือสูญเสียอำนาจ ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปสู่การแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างพ่อแม่ลูกในสังคมไทย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทองนั้น เป็นการศึกษาที่เน้นศึกษา เนื้อเรื่องของวรรณกรรมเป็นหลัก โดยนำมาเปรียบเทียบเนื้อหาของสำนวน คติสอนใจ หรือข้อคิดที่ได้จากเรื่องในด้านต่างๆ เช่น ความเชื่อเรื่องพระพุทธศาสนา ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ค่านิยมของคนในสังคมสมัยนั้น ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเนื้อเรื่องและคติสอนใจที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ได้เป็นอย่างดี

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอักษรไทยและอักษรวิธียุคในภาษาไทย

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2530) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างคำภาษาไทยสมัยสุโขทัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการสร้างคำในสมัยสุโขทัย ศึกษาข้อมูลจากจารึกสมัยสุโขทัยและไตรภูมิพระร่วง แบ่งเป็น คำพยาน คำประสม คำซ้อนและคำซ้ำและเปรียบเทียบในด้านความหมาย ผลการศึกษาพบว่าคำที่ใช้ในสมัยสุโขทัยมีทั้งคำที่ใช้ต่อมาจนถึงปัจจุบัน และคำที่ไม่ปรากฏใช้ในปัจจุบัน คำที่ยังใช้สืบต่อมานั้นคงรูปคำเดิมก็มี เปลี่ยนแปลงรูปคำไปบางส่วนก็มี ส่วนความหมายนั้นพบทั้งความหมายคงเดิมและความหมายที่เปลี่ยนแปลง

อิงอร สุปันธุ์วิช (2550) ได้ศึกษาเรื่อง วิวัฒนาการอักษรและอักษรวิธียุคในภาษาไทย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิวัฒนาการของอักษรและอักษรวิธียุคในภาษาไทยว่ามีความเปลี่ยนแปลงมาตามยุคสมัยอย่างไรบ้าง ผลของการวิจัยพบว่าทั้งด้านรูปอักษรและอักษรวิธียุคในภาษาไทยมีบางส่วนที่พัฒนาไปและบางส่วนมีรูปและการใช้คงที่ บางสมัยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปและอักษรวิธียุค การศึกษาครั้งนี้ทำให้พบรูปและการใช้อักษรบางตัวที่น่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาเกี่ยวกับสระ และเครื่องหมายต่างๆ นอกจากนี้ยังพบหลักฐานใหม่ๆหลายประการ เช่น การใช้ไม้ยมกและเครื่องหมายไม้ไต่คู้ เป็นต้น ผลการวิจัยครั้งนี้จึงทำให้ได้รับความรู้เกี่ยวกับอักษรและอักษรวิธียุคโบราณมากขึ้น

สุริย์รัตน์ หาญคำ (2527) ได้ศึกษาเรื่อง สุริยวงศ์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาลักษณะตัวอักษร และอักษรวิธียุคที่จารลงในใบลาน ความเป็นมาของเรื่อง จุดมุ่งหมายในการแต่ง คุณค่าทางวรรณกรรม คุณค่าทางสังคมโดยศึกษาจากใบลาน 1 ผูก 486 ใบ ลานจากจังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่าอักษรที่จารลงในใบลานเรื่องสุริยวงศ์ เป็นอักษร ไทยน้อยที่เชื่อกันว่า มีต้นแบบมาจากอักษรสุโขทัยสมัยพระเจ้าลิไทเช่นเดียวกับอักษรฝักขามของล้านนา เริ่มปรากฏหลักฐานใน พ.ศ. 2073 พยัญชนะตัวเต็มมี 30 ตัว พยัญชนะตัวห้อยมี 7 ตัว มีอักษรธรรมอีสานแทรกอยู่ 4 ตัว มีสระจม 22 เสียง รูปวรรณยุกต์ 1 รูปคือวรรณยุกต์โท ซึ่งแตกต่างไปจากอักษรวิธียุค

ไทยในปัจจุบัน ไม่ปรากฏนามผู้แต่งและผู้คัดลอก จุดมุ่งหมายในการแต่ง เพื่อเป็นคติสอนใจ และแต่งขึ้นโดยใช้กลอนอีสาน และ โคลงห้า

นฤมล ปิยวิทย์ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นใน คัมภีร์ไบเบิลเรื่องปฐมมูลี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ปรากฏในคัมภีร์ไบเบิลเรื่องปฐมมูลีของจังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า อักษรที่ใช้บันทึกเป็นอักษรธรรมอีสาน ไม่ปรากฏพยัญชนะ ๗ ค ฎ ศ และ ษ ส่วน ค ใ้ ๓ แทน ในด้านอักษรวิธีใช้พยัญชนะเป็น สองลักษณะคือ ตัวเต็ม ตัวเพื่อง และมีคำพิเศษ มีสระจม สระลอย ศิลปะการใช้ศัพท์ภาษาบาลีเป็นศัพท์ที่มีความหมายลึกซึ้ง พบคำศัพท์บางคำปรากฏในวรรณกรรมสุโขทัยและศัพท์ภาษาด้านนา ซึ่งน่าจะมาจากต้นฉบับเดิม ผสมผสานกับภาษาอีสาน มีวัฒนธรรมเกี่ยวกับปัจจัยสี่ ประเพณี การตั้งชื่อ และการทำศพ ในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้น มีภูมิปัญญาในการพัฒนาจิต ไปสู่เป้าหมายสูงสุดของชีวิตคือนิพพาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับอักษรไทยและอักษรวิธีในภาษาไทยนั้น สรุปว่า เป็นการศึกษา รูปอักษรของภาษาไทย และอักษรวิธีในภาษาไทย ที่ปรากฏในวรรณกรรมท้องถิ่น โดยเปรียบเทียบ รูปอักษรของภาษาในวรรณกรรม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับภาษาในปัจจุบัน แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ ตลอดจนการเขียนคำที่เหมือนและแตกต่างกับในภาษาปัจจุบัน หรือมีลักษณะเฉพาะตามท้องถิ่นนั้นๆ อีกทั้งยังมีการเปรียบเทียบความหมายของคำ ว่ามีความเหมือน และแตกต่างกันปัจจุบันอย่างไรบ้าง จึงจัดว่าสามารถนำมาเป็นแนวทางในการศึกษาและเปรียบเทียบ อักษรและอักษรวิธีในภาษาไทยจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนนคกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ได้ โดยเปรียบเทียบอักษร ได้แก่ พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และอักษรวิธีในภาษาไทยที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนนคกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

## บทที่ 3

### วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่อง ปลาบู่ทอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เอกสารประเภทหนังสือสมุดไทย (สมุดข่อย) ลำดับที่ 231 232 233 234 กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก ประเภทกาพย์ (กลอนสวด) สำนักหอสมุดแห่งชาติ โดยแบ่งวิธีการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาอักษรไทยโบราณที่เป็น รูปพยัญชนะ รูปสระ รูปวรรณยุกต์ เครื่องหมายที่ใช้แทนสระและเครื่องหมายที่ใช้ประกอบการเขียนที่ปรากฏในกลอนสวด แล้วนำมาเปรียบเทียบกับอักษรไทยมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบอักษรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในกลอนสวดกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน

#### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาอักษรและภาษาจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การศึกษาอักษรไทยโบราณที่เป็นรูปพยัญชนะ รูปสระ รูปวรรณยุกต์ เครื่องหมายที่ใช้แทนสระและเครื่องหมายที่ใช้ประกอบการเขียนในกลอนสวด เครื่องมือที่ใช้ศึกษาอาศัยเกณฑ์จากเอกสารที่เป็นตำราที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอักษรไทยในสมัยต่างๆ ของ รัช ฎ โณทก (2549) เกณฑ์จากอักษรวิธีไทยของ จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551) และการเรียกชื่อสระของพระยาอุปกิตศิลปสาร (2541) โดยแบ่งเป็น

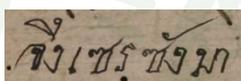
1.1 การเขียนและการใช้รูปพยัญชนะ โดยพิจารณาจากรูปแบบการเขียนที่พบ ลักษณะการเขียนของอักษรไทยในสมัยต่างๆ

### ตัวอย่างคำอธิบายรูปแบบของรูปพยัญชนะสมัยกรุงธนบุรี

รูปแบบของตัวอักษรสมัยกรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น คือก่อนที่จะมีกิจการโรงพิมพ์จะพบว่า รูปตัวอักษรยังเป็นทรงเหลี่ยม เส้นตรงหักเหลี่ยมหักมุมชัดเจน แต่ไม่นิยมเล่นหางยาว ๆ และข้อมุมหักเหลี่ยม (ธวัช ปุณโณทก, 2549: 113)

ตัวอย่างคำอธิบายรูปพยัญชนะที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

พยัญชนะ จ พบการเขียน 3 แบบ แบบที่ 1 หางของ จ จะเขียนหักเหลี่ยมและลากยาวลงมา ดังตัวอย่าง



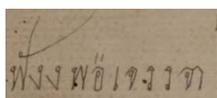
จิงเชรชังมา คำแปล จิงเชชังมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

ตัวอย่างคำอธิบายการใช้รูปพยัญชนะ

พยัญชนะที่ประสมกับสระ -ะ -า -ิ -ี -ุ -ู -เ -เอ ส่วนใหญ่จะเขียนต่อเนื่องกับพยัญชนะรวมทั้งสระเอื้อ และบางพยัญชนะใช้เส้นพยัญชนะกับสระร่วมกัน (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 105)

ตัวอย่างคำอธิบาย การใช้รูปพยัญชนะในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

ใช้พยัญชนะซ้ำกัน 2 ตัว เป็นตัวสะกด เช่น คำว่า ฟัง เขียนว่า ฟังง และ ฟงง ดังตัวอย่าง



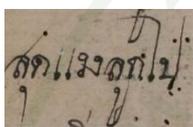
ฟังงพอเจรรจา คำแปล ฟังงพอเจรรจา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 11)

1.2 การเขียนและการใช้รูปสระ พิจารณาจากรูปแบบการเขียนที่พบ ชื่อของสระ และลักษณะ การเขียนสระของไทยในสมัยต่าง ๆ

### ตัวอย่างคำอธิบายรูปสระสมัยอยุธยาตอนปลาย

รูปสระ ปรับเป็นทรงเหลี่ยม เหมือนรูปสระขอมบรรจงเกือบทุกตัว (รูปสระไทยจะตรงกับรูปสระขอมบรรจงตั้งแต่สมัยอยุธยาเป็นต้นมา ส่วนสระที่มีรูปทรงสูง เช่น ไ โ จะเขียนเล่นหางยาว เพื่อให้เข้ากับพยัญชนะที่หางยาวซึ่งมักจะเล่นหางเช่นเดียวกัน (ธวัช ปุณ โณทก, 2549: 30)  
ตัวอย่างคำอธิบาย รูปสระที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

รูปสระ ไ- แบบที่ 3 หางของสระลากยาวออกไปเป็นเส้นตรง ดังตัวอย่าง



สุดแรงลูกไป คำแปล สุดแรงลูกไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 7)

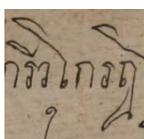
ตัวอย่างคำอธิบายชื่อของรูปสระในภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร

เ เรียก ไม้หน้า สำหรับเขียนข้างหน้า รูปเดียวเป็นสระ เอ สองรูปเป็นสระแเอ และประสมกับรูปอื่นเป็นสระ เอะ แอะ เอาะ เออะ เออ เอียะ เอ็ย เอือะ เอือ เออ (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2541: 3)  
ตัวอย่างคำอธิบายการใช้สระในสมัยอยุธยาตอนกลาง

คำที่ใช้สระ ะ-ะ-ะ จะมีพยัญชนะกำกับในพยางค์เปิด คำที่ใช้สระ-ะ-ะ สมัยอยุธยาตอนกลางใช้รูป-ะ-ะ ตามลำดับ คำที่ใช้สระ-ะ-ะ สมัยอยุธยาตอนกลางจะใช้รูป-ะ-ะ และ-ะ-ะ คำที่ใช้สระ-ะ-ะ จะใช้รูป-ะ-ะ และ-ะ-ะ จากการศึกษาเอกสารโบราณที่นำมาศึกษาพบว่า ในสมัยอยุธยาตอนกลางส่วนใหญ่จะวางสระบน-ะ-ะ และ-ะ-ะ ไว้ที่ตัว ย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสระ-ะ-ะ มีเป็นจำนวนน้อยที่วางไว้ที่พยัญชนะต้นเหมือนปัจจุบัน (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 167)

ตัวอย่างคำอธิบาย การใช้รูปสระในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

คำที่ใช้สระ-ะ-ะ ปัจจุบันใช้สระ-ะ-ะ-ะ ดังตัวอย่าง



กริวโกรธ คำแปล กริ้วโกรธ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 40)

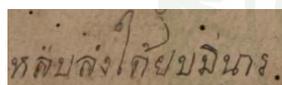
1.3 การเขียนและการใช้รูปวรรณยุกต์ พิจารณาจากรูปแบบการเขียนที่พบและตำแหน่งการวางวรรณยุกต์ไทยในสมัยต่าง ๆ

ตัวอย่างคำอธิบาย การเขียนและการใช้รูปวรรณยุกต์สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ส่วนใหญ่พบวรรณยุกต์สองรูปคือ ไม้เอกและไม้โท แต่ก็พบไม้จัตวาด้วย ซึ่งวางกำกับบนคำอย่างสม่ำเสมอ ผู้อ่านไม่ต้องพิจารณาจากบริบท แต่บางครั้งยังวางวรรณยุกต์ไว้เหนือสระอยู่ (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 242)

ตัวอย่างคำอธิบายการเขียนและการใช้รูปวรรณยุกต์ในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

วรรณยุกต์โท (◌◌) พบการเขียน 3 แบบ แบบที่ 1 หางของวรรณยุกต์ลากเป็นเส้นโค้งย้อนกลับไปทางหัววรรณยุกต์ ดังตัวอย่าง



หกลงโดยขมินาร. หกลงโดยขมินาร คำแปล หลกลงได้ขมินาน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 10)

1.4 เครื่องหมายที่ใช้แทนสระและเครื่องหมายที่ใช้ประกอบการเขียน พิจารณาจากอักขรวิธีตลอดจนเนื้อความส่วนต้นและส่วนท้าย

ตัวอย่าง เครื่องหมายที่ใช้แทนสระในสมัยอยุธยาตอนกลาง

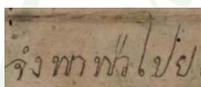
ในสมัยอยุธยาตอนกลางนอกจากพบเครื่องหมายแทนสระที่มีมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้นนั่นคือ เครื่องหมายฝนทอง (◌) เครื่องหมายนิคหิต (◌) และเครื่องหมายไม้หันอากาศ (◌) ยังพบการใช้เครื่องหมายใหม่คือ เครื่องหมายพินหนุ (◌) และเครื่องหมายไม้ไต่คู้ (◌) อีกด้วย (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 187)

ตัวอย่าง เครื่องหมายเริ่มต้นและจบข้อความในสมัยอยุธยาตอนกลาง

เครื่องหมายเริ่มต้นข้อความหรือคำประพันธ์ เช่น เครื่องหมายตาไก่หรือฟองมัน(๐) และเครื่องหมายจบข้อความซึ่งมีทั้งเครื่องหมายอังกั้น โคมุตร และเครื่องหมายอังกั้น โคมุตร เครื่องหมายตีนครุ ซึ่งใช้เขียนวันเดือนปีทางจันทรคติ (จุฬารัตน์ ลักษณะศิริ, 2551: 181)

ตัวอย่าง เครื่องหมายที่ใช้แทนสระในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่อง ปลาบู่ทอง

เครื่องหมาย นิคหิต (◌̣) ใช้แทนสระโอะ พบการเขียน 1 แบบเหมือนกับปัจจุบัน ตำแหน่งอยู่ตรงกับพยัญชนะที่ต้องการใช้ประสมกับสระ ดังตัวอย่าง



|| จิงพาฟอไปย คำแปล จงพาฟอไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 30)

2. การเปรียบเทียบอักขรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักขรวิธีไทยมาตรฐานจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 โดยหาคำร้อยละความถี่ ในแต่ละรูปแบบการเขียนคำที่พบ

ตัวอย่าง การเปรียบเทียบการเขียนคำในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

“ไพอเราะ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 808) ให้ความหมายของคำ “ว. เพราะ, เสนาะ, นำ ฟัง (เพลงมาจาก พิเราะ)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ไพอเราะ ทั้งหมด 8 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

รูปแบบที่ 1 ไพรเพราะ พบ 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 87.5

รูปแบบที่ 2 ไพรเราะ พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.5

ทั้ง 2 รูปแบบเขียนแตกต่างกับคำปัจจุบัน จากการใช้สระ ใ- เป็น ใ และเพิ่มตัวควบกล้ำในคำว่า “ไพ” เป็นคำว่า “ไพร” และ “ไพรร”

3. การเปรียบเทียบเนื้อหาวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบันอาศัยเกณฑ์จาก หนังสือ ปลาบู่ทอง ของ ศ.(พิเศษ) เรืองอุไร กุศลาสัย (2547) และหนังสือ เล่าเรื่องปลาบู่ทอง ของ รศ.วิเชียร เกษประทุม (2551) โดยแบ่งการเปรียบเทียบออกเป็น

### 3.1 ชื่อตัวละคร

### 3.2 เนื้อหาของเรื่อง

### 3.3 คติสอนใจที่ได้จากเรื่อง

ตัวอย่าง การเปรียบเทียบชื่อตัวละคร จากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง กับ ชื่อตัวละครที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน

“นางขนิษฐา” ในกลอนสวดใช้ชื่อว่า “นางคณินฐิ” ในสำนวนร้อยแก้วของ เรืองอุไร กุศลาสัย (2547) ใช้ชื่อ “นางกนิษฐา” ในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551) ใช้ชื่อ “นางขนิษฐา” จัดว่าทั้ง 3 ชื่อตัวละครนี้มีความคล้ายกัน เพราะต่างกันที่พยัญชนะต้นของคำ

### วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทอง ทั้งสำนวนที่เป็นกลอนสวด และสำนวนที่เป็นร้อยแก้วจาก เอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. รวบรวมอักษรไทยโบราณและอักษรวิจิไทยจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง เอกสารลำดับที่ 231, 232, 233 และ 234 กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก ประเภทกาพย์ (กลอนสวด) สำนักหอสมุดแห่งชาติ แล้วนำมาเปรียบเทียบกับอักษรและอักษรวิจิในภาษาไทยมาตรฐาน

3. นำข้อมูลที่ได้บันทึกลงในอุปกรณ์สำหรับบันทึกข้อมูล เช่น คอมพิวเตอร์หรือสมุดบันทึก สำหรับงานวิจัย

## วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้าน ชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง เอกสารลำดับที่ 231, 232, 233 และ 234 กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก ประเภททนาย (กลอนสวด) สำนักหอสมุดแห่งชาติ แล้วนำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของอักษรไทยโบราณจากปลาบู่ทองกลอนสวด โดยแบ่งเป็น รูปพยัญชนะ รูปสระ รูปวรรณยุกต์ เครื่องหมายที่ใช้แทนสระและเครื่องหมายประกอบการเขียน แล้วเปรียบเทียบกับอักษรไทยมาตรฐาน
2. วิเคราะห์อักษรวิธีไทยที่ปรากฏในกลอนสวด แล้วนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับอักษรวิธีในภาษาไทยมาตรฐานจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 และหาค่าความถี่ และคำร้อยละ ในแต่ละรูปแบบของคำที่พบ
3. เปรียบเทียบเนื้อหาจากกลอนสวดกับสำนวนที่เป็นร้อยแก้วในภาษาปัจจุบัน โดยพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ ชื่อตัวละคร เนื้อเรื่องและ คติสอนใจที่ได้จากเรื่อง
4. นำผลจากการวิเคราะห์มาเรียบเรียงแบบพรรณนาวิเคราะห์

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาอักษรและภาษาจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวด เรื่องปลาบู่ทอง ผู้วิจัยได้ศึกษาแล้วนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ โดยใช้แนวทางที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น จากการศึกษาเอกสารที่เป็นตำราที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอักษรไทยในสมัยต่างๆ ของรัชช ปุณ โณทก (2549) เกณฑ์อักษรวิธีไทยของ จุไรรัตน์ ลักษณ์ะศิริ (2551) เกณฑ์การเรียกชื่อสระของพระยาอุปทิศ ศิลปสาร (2541) เปรียบเทียบอักษรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 และการเปรียบเทียบเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบันจาก หนังสือปลาบู่ทอง ของ ศ.(พิเศษ) (2547) เรื่องอุไร กุศลาสัย และหนังสือ เล่าเรื่องปลาบู่ทอง ของ รศ.วิเชียร เกษประทุม (2551)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

1. ศึกษาและเปรียบเทียบอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรไทยมาตรฐาน แบ่งเป็น

1.1 การเขียนและการใช้รูปพยัญชนะ

1.2 การเขียนและการใช้รูปสระ

1.3 การเขียนและการใช้รูปวรรณยุกต์

1.4 เครื่องหมายที่ใช้แทนสระและเครื่องหมายประกอบการเขียน

2. ศึกษาและเปรียบเทียบอักษรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานจาก พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

3. เปรียบเทียบเนื้อหาวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองกับเนื้อหาที่เป็นตำนานร้อยแก้วในปัจจุบันจาก หนังสือ ปลาบู่ทอง ของ ศ.(พิเศษ) เรืองอุไร กุศลาลัย (2547) และหนังสือเล่าเรื่องปลาบู่ทอง ของ รศ.วิเชียร เกษประทุม(2551) โดยแบ่งการเปรียบเทียบออกเป็น

### 3.1 ชื่อตัวละคร

### 3.2 เนื้อหาของเรื่อง

### 3.3 คติสอนใจที่ได้จากเรื่อง

## การศึกษาและเปรียบเทียบอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรไทยมาตรฐาน

จากการศึกษาและเปรียบเทียบอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง (สำนักหอสมุดแห่งชาติ ปลาบู่ทองกลอนสวดหมดอักษร ป. เลขที่ 231-234 กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก) กับอักษรไทยมาตรฐาน อักษรไทยโบราณที่พบมีดังต่อไปนี้

### การเขียนและการใช้ รูปพยัญชนะ

รูปพยัญชนะและรูปแบบการเขียนที่พบในกลอนสวดปลาบู่ทอง มีดังนี้

### ตารางที่ 2 พยัญชนะและรูปแบบการเขียนที่พบในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

ลำดับที่	รูปพยัญชนะ	รูปแบบที่พบ
1.	ก	2
2.	ข	1
3.	ฅ	1
4.	ค	1
5.	ค	1
6.	ฌ	1
7.	ง	1
8.	จ	3

## ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	รูปพยัญชนะ	รูปแบบที่พบ
9.	จ	2
10.	ช	3
11.	ซ	1
12.	ฉ	-
13.	ญ	3
14.	ฎ	4
15.	ฏ	1
16.	ฐ	1
17.	ฑ	1
18.	ฒ	1
19.	ณ	1
20.	ด	2
21.	ต	2
22.	ถ	1
23.	ท	2
24.	ธ	1
25.	น	2
26.	บ	4
27.	ป	4
28.	ผ	1
29.	ฝ	2
30.	พ	5
31.	ฟ	3
32.	ภ	1
33.	ม	3
34.	ย	3
35.	ร	2
36.	ล	2

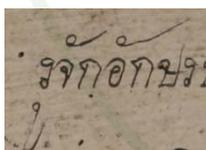
## ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	รูปพยัญชนะ	รูปแบบที่พบ
37.	ว	2
38.	ศ	2
39.	ษ	3
40.	ส	3
41.	ห	2
42.	พ	1
43.	อ	2
44.	ฮ	-

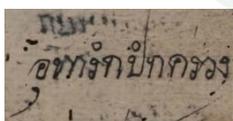
รูปพยัญชนะวรรค ก คือ ก ข ฃ ค ฅ ฆ ง พบรูปแบบการเขียนดังต่อไปนี้

1. ก พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียน ก โดยเส้นหนึ่งลากเส้นจากฐานตัวอักษร และเส้นจะงอยโค้งลากจากฐานต่อมาจนสุดเส้นหลัง ตัวอย่างเช่น

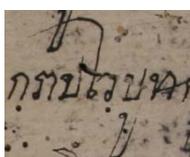


รู้จักอักษร คำแปล รู้จักอักษร (กลอนสวดปลาญ์ทอง, 232: 1)

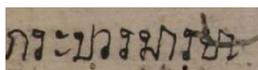


อุทาร์กป้กครอง คำแปล อุทาร์กป้กครอง (กลอนสวดปลาญ์ทอง, 232: 1)

แบบที่ 2 เขียน ก โดย เขียนเป็นเส้นเดียวกันตั้งตัวอักษร เช่น

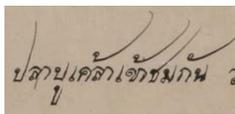


กราบไวบุชา คำแปล กราบไหว้บุชา (กลอนสวดปลาญ์ทอง, 232: 1)

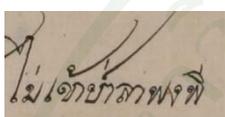


กระบวรมารยา คำแปล กระบวนมารยา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 2)

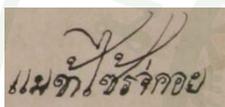
2. ข พบการเขียน 1 แบบ ซึ่งเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



ปลาบู่เกล้าเข้าชมกัน คำแปล ปลาบู่เกล้าเข้าชมกัน(กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 10)

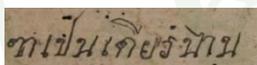


ไม่เข้าป่าลาพงพี คำแปล ไม่เข้าป่าลาพงพี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 10)

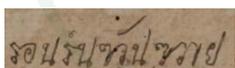


แม่เข้าไชร้จะคอย คำแปล แม่เข้าไชร้จะคอย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 10)

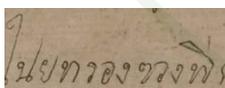
3. ข พบการเขียน 1 แบบ ซึ่งเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



ขาเป็นเคียรจัน คำแปล ขาเป็นเคียรจัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 1)

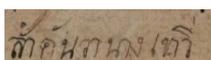


รอนรนชวนชวาย คำแปล ร้อนรนชวนชวาย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 8)

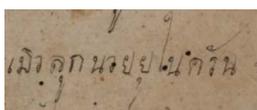


ไนทรวงของพี คำแปล ไนทรวงของพี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 26)

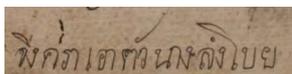
4. ค พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



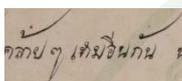
สำคั่นนางเทวี คำแปล สำคั่นนางเทวี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 19)



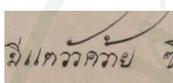
เมื่อก่อนอยู่ในครัน คำแปล เมื่อก่อนอยู่ในครัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 26)



จิงคราเอาตัวนางลงโบาย คำแปล จิงคร่าเอาตัวนางลงโบาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 42)

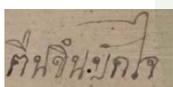


คล้ายๆ เหมือนกัน คำแปล คล้ายๆ เหมือนกัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

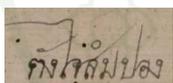


มีแต่วัวควาย คำแปล มีแต่วัวควาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

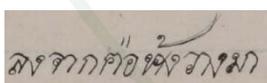
#### 5. ค พบการเขียน 1 แบบ เขียนเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน



คิ่นขึ้นบัดใจ คำแปล คิ่นขึ้นบัดใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 30)

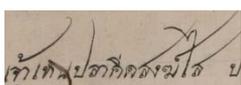


คังใจส้มปอง คำแปล คังใจส้มปอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 30)

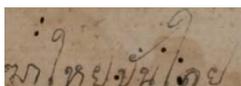


ลงจากค้อข้างวางมา คำแปล ลงจากค้อข้างวางมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 28)

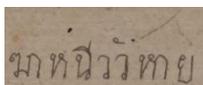
#### 6. ข พบการเขียน 1 แบบ เขียนเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



เจ้าเห็นปลาคิดสงฆ์ไซ คำแปล เจ้าเห็นปลาคิดสงฆ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 7)

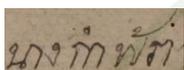


ฅาไหยบ้นไลย คำแปล ฅ่าไห้บรลัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 25)

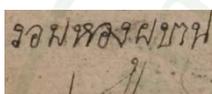


ฅาหนีว้วหัย คำแปล ฅ้าหนีว้วหัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 4)

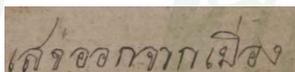
7. ง พบการเขียน 1 แบบ เขียนเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



นางกำพ็ร่า คำแปล นางกำพรั่า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 25)



รวมหองผุบาน คำแปล ร่วมห้องภูบาล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 8)



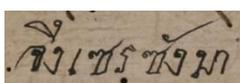
เสจออกจากเมือง คำแปล เสรีจออกจากเมือง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 7)

รูปพยัญชนะวรรค ก ข ฅ ค ฅ ม ง มีลักษณะการเขียนส่วนใหญ่เหมือนอักษรไทยมาตรฐาน

รูปพยัญชนะ วรรค จ ได้แก่ จ ฅ ช ฅ ฉ ฅ พบรูปแบบการเขียนดังต่อไปนี้

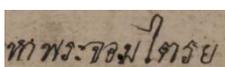
8. จ พบการเขียน 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 หางของ จ จะเขียนหักเหลี่ยมและลากยาวลงมา เช่น

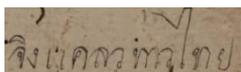


จิงเซรชังมา คำแปล จิงเซชังมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

แบบที่ 2 เขียนเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่าง

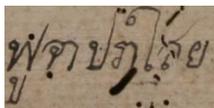


หาพระจอมไตรย คำแปล หาพระจอมไตร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

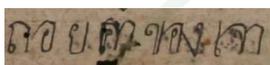


จิงแคลวทาวไทย คำแปล จิงแคล้วท้าวไท (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 5)

แบบที่ 3 ช่วงเส้นฐานของตัวอักษรจะลากเป็นเส้นเดียวกันและติดกับหัวตัวอักษร เช่น



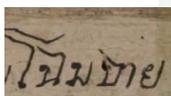
พูจาปราไสย คำแปล พูจาปราศรัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)



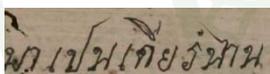
ถอยคำของเจ้า คำแปล ถ้อยคำของเจ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

#### 9. จ พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

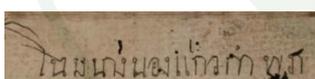
แบบที่ 1 หางของตัวอักษรจะยกขึ้นและเลบบรรทัด ดังตัวอย่าง



โฉมฉาย คำแปล โฉมฉาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

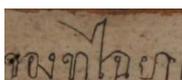


มาเปนเคียรจาน คำแปล มาเป็นเคียรจาน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

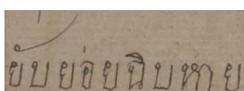


โฉมนางนงแก้วกำพรา คำแปล โฉมนางนงแก้วกำพริ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 49)

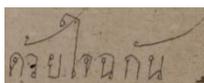
แบบที่ 2 เขียนเหมือนกับ จ ในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



ของชาไฉยา คำแปล ของข้าวไฉยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 9)



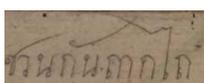
ขับย้อยฉิบหาย คำแปล ขับย้อยฉิบหาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 4)



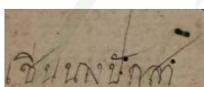
ค้วยใจณกัน คำแปล ค้วยใจณกรรจ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 4)

#### 10. ช พบการเขียน 3 แบบ ดังนี้

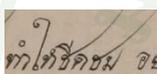
แบบที่ 1 เขียนเหมือนกันกับ ช ในอักษรไทยมาตรฐาน เช่น



ชวนกันถากไถ คำแปล ชวนกันถากไถ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 7)

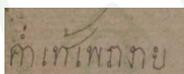


เงินนางปักษาส คำแปล เงินนางปักษาส (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 4)

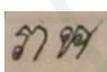


ทำให้ชิดชม คำแปล ทำให้ชิดชม (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 12)

แบบที่ 2 พยัญชนะ ช เมื่อประสมกับสระ -า, สระ -เ-า ทางของตัวอักษรจะอยู่ด้านข้างของสระนั้น ตัวอย่างเช่น



คำเข้าเพรียงย คำแปล คำเข้าเพรียงย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 7)

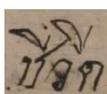


ราชา คำแปล ราชา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 17)

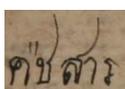
แบบที่ 3 ทางของตัวอักษรไม่อยู่ชิดกับหัวของตัวอักษร เช่น



สิ้นชีพพระชีวิ คำแปล สิ้นชีพพระชีวิ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



ชีวิค คำแปล ชีวิค (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



คชสาร คำแปล คชสาร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 7)

11. ข พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน คือ

แชมเกียรังามเรื่องรอง คำแปล แชมเกียรังามเรื่องรอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 21)

แก้วคำพราพาคือไป คำแปล แก้วคำพราพาคือไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 7)

12. ฉ ไม่พบการเขียนในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

13. ญ พบการเขียน 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ส่วนล่างของตัวอักษร ไม่มีหัว ตัวอย่างเช่น

กัลญา คำแปล กัลยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 26)

แบบที่ 2 ส่วนล่างของตัวอักษรมีลักษณะคล้ายสระอุ ดังตัวอย่าง

กันแสงเด็ญไป คำแปล กรรแสงเดินไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 32)

แบบที่ 3 เขียน ญ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น

เอนดูไฉญา คำแปล เ็นดูชายา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 41)

มรรองญางณี คำแปล มั่นรื่องอย่างนี้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 42)

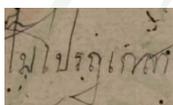
จเปนความไญ คำแปล จะเปนความใหญ่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 42)

รูปพยัญชนะวรรค จ มีลักษณะการเขียนที่เหมือนและต่างกับอักษรไทยมาตรฐาน แต่ไม่ปรากฏลักษณะการเขียนพยัญชนะ ฉ

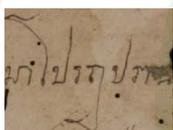
รูปพยัญชนะวรรค ฎ ได้แก่ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ มีลักษณะการเขียนดังต่อไปนี้

#### 14. ฎ พบการเขียน 4 แบบ ได้แก่

แบบที่ 1 หัวของพยัญชนะจะหันเข้า และจะไม่มีส่วนหยักด้านล่าง ต่างกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง

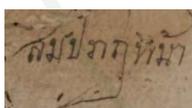


ไม่โปรดเทศา คำแปล ไม่โปรดเทศา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 4)



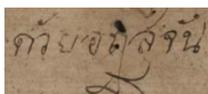
มาโปรดปราน คำแปล มาโปรดปราน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 47)

แบบที่ 2 หัวของพยัญชนะจะหันเข้า ไม่มีส่วนหยักด้านล่างและลากเป็นเส้นยาว ตัวอย่างเช่น

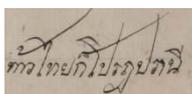


สมปราถหน้า คำแปล สมปรารถนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 11)

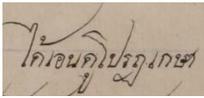
แบบที่ 3 หัวของพยัญชนะจะหันเข้า มีส่วนหยักด้านล่างและลากเป็นเส้นยาว เช่น



ด้วยอกสัจน์ คำแปล ด้วยอัสจรรย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 31)



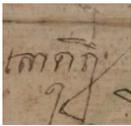
ท้าวไทยก็โปรดปรานี คำแปล ท้าวไทก็โปรดปรานี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 17)



233: 29)

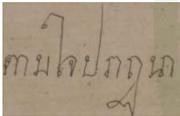
ไดเอนคูโปรฤเทศ คำแปล ไดเอนคูโปรดเทศา (กลอนสวดปลาบู่ทอง,  
๗

แบบที่ 4 หัวของพยัญชนะจะหันออก ไม่มีส่วนหยักด้านล่างและลากเป็นเส้นยาวตัด  
ย้อนขึ้นมาด้านบน ดังตัวอย่าง



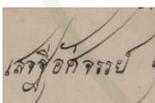
เลาคถี คำแปล เลาคดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 47)

15. ฎ พบการเขียน 1 แบบ โดย ส่วนหัวของตัวอักษรหันเข้าด้านใน และส่วนหยักตรง  
ด้านล่างลากยาวขึ้นมา ซึ่งแตกต่างกับปัจจุบัน เพราะส่วนหัวของอักษรจะหันออกด้านนอก  
ดังตัวอย่าง

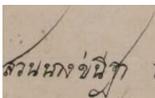


ตามใจปรารธนา คำแปล ตามใจปรารธนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 60)  
๗

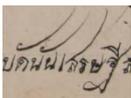
16. ฐ พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



เสจฐี้อศรรย์ คำแปล เสรมฐี้อศรรย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

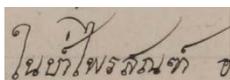


สวนนางขนิฐา คำแปล ส่วนนางขนิษฐา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)



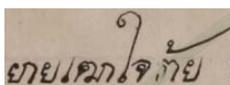
บัดนั้นเสรมฐี คำแปล บัดนั้นเสรมฐี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

17. ท พบการเขียน 1 แบบเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



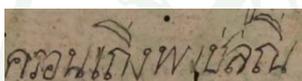
ในป่าไพรสมถ์ คำแปล ในป่าไพรสันต์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 27)

18. ฒ พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



ยายเต่าใจร้าย คำแปล ยายเต่าใจร้าย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 20)

19. ณ พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



ครวนถึงพช่ฉณี คำแปล ครวญถึงพระชนนี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 49)



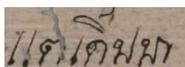
ปราณี คำแปล ปราณี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 46)

รูปพยัญชนะวรรค ฎ ส่วนใหญ่จะมีลักษณะการเขียน 1 แบบ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ยกเว้นพยัญชนะ ฎ ที่มีลักษณะการเขียนแตกต่างกับปัจจุบัน

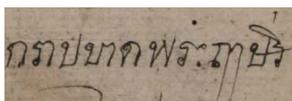
รูปพยัญชนะวรรค ต ได้แก่ ค ต ถ ท ฐ น มีลักษณะการเขียนดังนี้

20. ด พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เส้นโค้งด้านบนของพยัญชนะอยู่ชิดกับหัวตัวอักษร ตัวอย่างเช่น

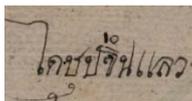


แต่เดิมมา คำแปล แต่เดิมมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง 232: 58)

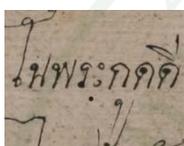


กราบบาทพระฤๅษี คำแปล กราบบาทพระฤๅษี (กลอนสวดปลาบู่ทอง 232:58)

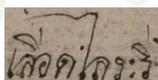
แบบที่ 2 เขียน ด เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน เช่น



ไตซุบขึ้นแล้ว คำแปล ไตซุบขึ้นแล้ว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 58)



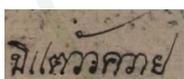
ในพระกุดดี คำแปล ในพระกุดดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 58)



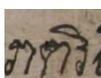
เลือดไถระรี คำแปล เลือดไถระริน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 58)

21. ต พบการเขียน 2 แบบ ได้แก่

แบบที่ 1 รอยหยักด้านบนของพยัญชนะเขียนติดกับหัวตัวอักษร ตัวอย่างเช่น

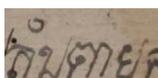


มีแต่ัวควาย คำแปล มีแต่ัวควาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)



ราตรี คำแปล ราตรี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 3)

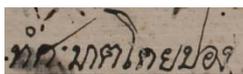
แบบที่ 2 เขียน ด เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



ล้มตายน คำแปล ล้มตายน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)

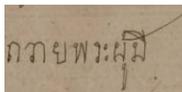


เต็บไญ่ขึ้นมา คำแปล เต็บใหญ่ขึ้นมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)

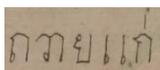


ทศมาสโดยปอง คำแปล ทศมาสโดยปอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)

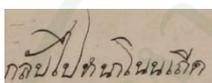
## 22. ถ พบการเขียน 1 แบบเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



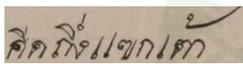
ถวายพระผู้มี คำแปล ถวายพระผู้มี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 58)



ถวายแก่ คำแปล ถวายแก่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 58)



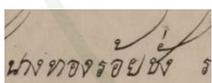
กลับไปหน้าโนนเถิด คำแปล กลับไปหน้าโนนเถิด (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 32)



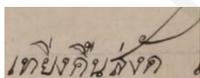
คิดถึงแขกเต้า คำแปล คิดถึงแขกเต้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 32)

## 23. ท พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียน ท เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง

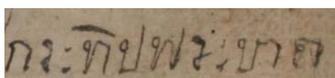


นางทองร้อยชั่ง คำแปล นางทองร้อยชั่ง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 32)

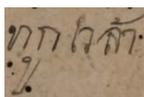


เทียงคีนสังัด คำแปล เทียงคีนสังัด (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 32)

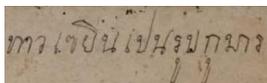
แบบที่ 2 เขียนคล้ายกับในปัจจุบันแต่จะเว้นระยะระหว่างเส้นของตัวอักษร ดังตัวอย่าง



กระทบพระบาท คำแปล กระทบพระบาท (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 12)

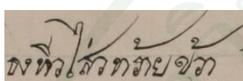


ทกเวลา คำแปล ทกเวลา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 12)

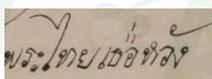


ทาวเขียนเป็นรูปกุมาร คำแปล ท้าวเขียนเป็นรูปกุมาร(กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 18)

#### 24. ข พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน เช่น



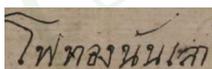
ชงทิวไสวทวายชวา คำแปล ชงทิวไสวช้ายชวา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 27)



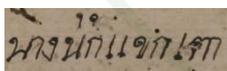
พระ<sup>ไ</sup>ไทยเธอหวัง คำแปล พระทัยเธอหวัง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 31)

#### 25. น พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียนส่วนหลังของตัวอักษรไม่อยู่ในระดับเดียวกับส่วนต้น ดังตัวอย่าง

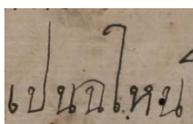


โฟทองนั้นเส คำแปล โฟธิ์ทองนั้นเส (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



นางนกแกกเส คำแปล นางนกแกกเส (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

แบบที่ 2 เขียนส่วนหลังและส่วนหน้าของตัวอักษรอยู่ในระดับเดียวกัน ซึ่งเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่างต่อไปนี้



เปนฉไหน คำแปล เป็นฉไหน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

มวษาสัน คำแปล มัวษาสัณ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

เปนนกแขกเตา คำแปล เป็นนกแขกเต้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

รูปพยัญชนะวรรค ต ส่วนใหญ่มีลักษณะการเขียนทั้งแตกต่างและเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ยกเว้นพยัญชนะ ฅ และ ฐ ที่มีลักษณะการเขียนเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐานอย่างเดียว

รูปพยัญชนะวรรค ป ได้แก่ บ ป ผ ฟ พ ฬ ม มีลักษณะการเขียนดังต่อไปนี้

26. บ พบการเขียน 4 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียน บ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง

บอก คำแปล บอก (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

บอกวา คำแปล บอกว่า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 5)

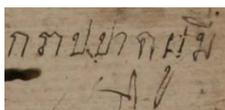
แบบที่ 2 เขียนหางของพยัญชนะลากยาว เพราะประสมกับสระอิ ดังตัวอย่าง

บิคา คำแปล บิดา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 5)

โสบินล้งมา คำแปล โสบินลงมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 5)

แบบที่ 3 เขียนช่วงของพยัญชนะพอมและส่วนหางจะลากยาว ตัวอย่างเช่น

เจบปวคหน้าทัก คำแปล เจ็บปวดหน้าทัก (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 5)



กราบบาดผู้มี คำแปล กราบบาทภูมิ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 6)

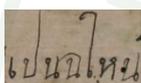
แบบที่ 4 เมื่อพยัญชนะประสมกับสระอา จะเขียนเชื่อมเป็นเส้นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น



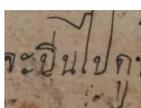
เมื่อนั้นพระบาท คำแปล เมื่อนั้นพระบาท (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

27. ป พบการเขียน 4 แบบ ดังนี้

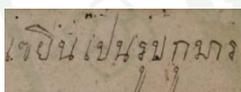
แบบที่ 1 เขียน ป เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



เปนฉไหน คำแปล เปนฉไหน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

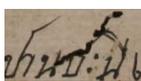


จะบินไปคู้ คำแปล จะบินไปคู้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

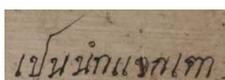


เขียนเปนรูปกุมาร คำแปล เขียนเป็นรูปกุมาร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 18)

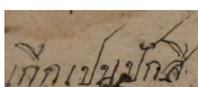
แบบที่ 2 เขียนหางของตัวอักษรลากยาวและตัวคู้ไปทางขวา ตัวอย่างเช่น



ปานชนะนี้ คำแปล ปานชนะนี้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

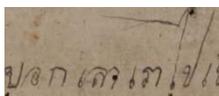


เปนนกแขกเตา คำแปล เปนนกแขกเต้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



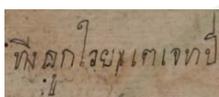
เกิดเปนปีกสี่ คำแปล เกิดเป็นปีกสี่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

แบบที่ 3 เขียนช่วงระยะของพยัญชนะแคบลง และส่วนหางยาว ดังตัวอย่าง

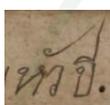


บอกละเราไป คำแปล บอกล่าเราไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 23)

แบบที่ 4 พยัญชนะ ป ประสมกับสระอี เขียนสระเป็นเส้นเดียวกันกับอักษร ดังตัวอย่าง

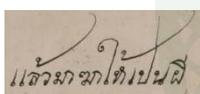


ทิ้งลูกไวยแต่เจทปี คำแปล ทิ้งลูกไว้แต่เจ็ดปี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 23)

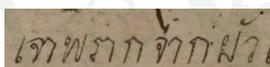


หัวปี คำแปล หัวปี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 35)

28. ผ พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง

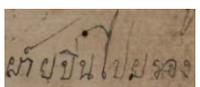


แล้วมาทำให้เป็นผี คำแปล แล้วมาฆ่าให้เป็นผี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 8)



เจ้าพราจจากฟัว คำแปล เจ้าพราจจากฟัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 5)

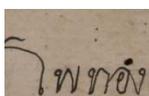
29. ฝ พบการเขียน 1 แบบ เมื่อประสมกับสระ อา จะเขียนเป็นเส้นเดียวกันกับตัวอักษร แล้วเขียนหางลากขึ้นอีกเส้นหนึ่ง ดังตัวอย่าง



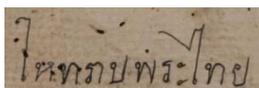
ฝายบินไปรื่อง คำแปล ฝ่ายบินไปรื่อง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 23)

30. พ พบการเขียน 5 แบบ ดังนี้

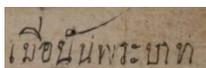
แบบที่ 1 เขียน พ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



โพทอง คำแปล โพธิ์ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

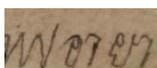


ไททราบพระไทย คำแปล ให้ทราบพระทัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



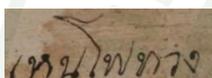
เมื่อนั้นพระบาท คำแปล เมื่อนั้นพระบาท (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

แบบที่ 2 เมื่อ พ ประสมกับ ร ในคำว่า พระ จะเขียนลากเส้นต่อเนื่องกัน ดังตัวอย่าง



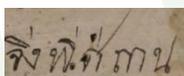
พรอชยา คำแปล พระอาญา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 9)

แบบที่ 3 เขียน พ โดยหางของพยัญชนะยาวเกินออกมาจากบรรทัดเล็กน้อย เช่น



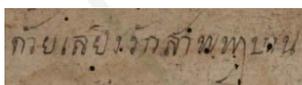
เหนโพทอง คำแปล เห็นโพธิ์ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 23)

แบบที่ 4 พยัญชนะ พ เมื่อประสมกับสระอิ จะเขียนลากเส้นต่อเนื่องเป็นเส้นเดียวกัน เช่น



จิงพิศถาน คำแปล จิงพิศสถาน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 15)

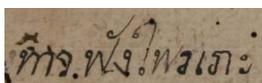
แบบที่ 5 เขียนพยัญชนะ พ เชื่อมต่อ กับ ญ ในคำว่า พญา ดังตัวอย่าง



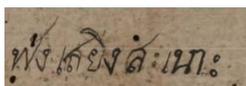
ด้วยเลียงรักสาพรพญาบาน คำแปล ด้วยเลียงรักษาพยาบาล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 23)

31. ฟ พบการเขียน 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียน ฟ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน เช่น

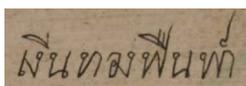


ทาวฟังไพเราะ คำแปล ท้าวฟังไพเราะ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)



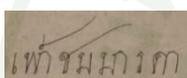
ฟังเสียงสระเนาะ คำแปล ฟังเสียงเสนาะ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

แบบที่ 2 เมื่อพยัญชนะ ฟ ประสมกับสระ อา จะเขียนเป็นเส้นเดียวกันกับตัวอักษร แล้วเขียนหางลากขึ้นอีกเส้นหนึ่ง ดังนี้



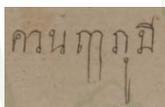
เงินทองฟืนฟ้า คำแปล เงินทองฟืนฟ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 44)

แบบที่ 3 เมื่อเขียนพยัญชนะ ฟ ประสมกับสระเอา จะเขียนเป็นเส้นเดียวกันกับตัวอักษร แล้วเขียนหางลากขึ้นอีกเส้นหนึ่ง เช่น



เฟ้าชมมารดา คำแปล เฟ้าชมมารดา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 35)

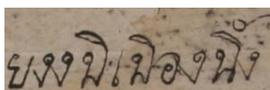
32. ก พบการเขียน 1 แบบ ซึ่งเขียนเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



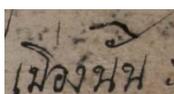
ควนฤภูมิ คำแปล ควณฤภูมิ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 72)

33. ม พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียนส่วนล่างของเส้นหลัก ไม่มีหัว และเมื่อประสมกับสระอิ จะเขียนลากยาวเป็นเส้นเดียวกัน ดังตัวอย่าง

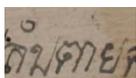


ยงมิเมืองนึ่ง คำแปล ยังมีเมืองหนึ่ง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)



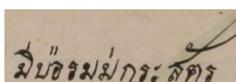
เมืองนึ่ง คำแปล เมืองนึ่ง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)

แบบที่ 2 เขียนส่วนล่างของเส้นหลักพยัญชนะ ไม่มีหัว ตัวอย่างเช่น

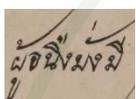


ลุ่มตาย คำแปล ลุ่มตาย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 2)

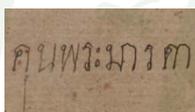
แบบที่ 3 เป็นการเขียนเหมือนกับพยัญชนะ ม ในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



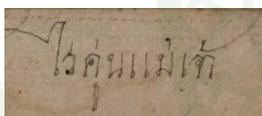
มีป้อมม่มะสัตร คำแปล มีป้อมม่มะสัตร (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 2)



ผู้หนึ่งมั่งมี คำแปล ผู้หนึ่งมั่งมี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 2)



คุณพระมารดา คำแปล คุณพระมารดา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 1)



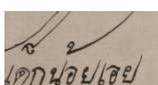
ไ่ว่คุณแม่เจ้า คำแปล ไ่ว่คุณแม่เจ้า (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 1)

รูปพยัญชนะวรรค ป ส่วนใหญ่มีลักษณะการเขียนมากกว่า 1 รูปแบบ และเขียนเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ยกเว้น พยัญชนะ ๘ ที่มีรูปแบบการเขียนแตกต่างกับอักษรไทยมาตรฐาน

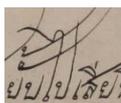
รูปพยัญชนะอวรรค ได้แก่ ฃ ฅ ง จ ฉ ช ซ ฌ มีลักษณะการเขียนดังนี้

34. ข พบการเขียน 3 แบบ ดังนี้

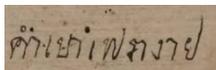
แบบที่ 1 เขียน ข คล้ายกับอักษรไทยมาตรฐาน แต่หางของพยัญชนะจะสูงกว่า ดังตัวอย่าง



เด็กน้อยเอ๋ย คำแปล เด็กน้อยเอ๋ย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 1)

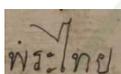


ยับไปเสีย คำแปล ยับไปเสีย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 1)

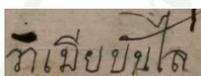


คำเบาเพรางาย คำแปล คำเข้าเพรางาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 3)

แบบที่ 2 เขียนส่วนหลักตรงฐานตัวอักษร ไม่เป็นรูปทรงและมีตำแหน่งที่แน่นอน ตัวอย่างเช่น

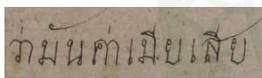


พระไทย คำแปล พระทัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

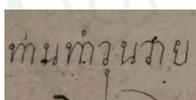


วาเมียบันไล คำแปล ว่าเมียบรรลีย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

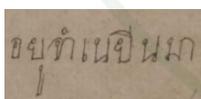
แบบที่ 3 เขียน ข เหมือนในปัจจุบัน ดังตัวอย่าง



ว่ามันคำเมียบเสียบ คำแปล ว่ามันคำเมียบเสียบ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 15)



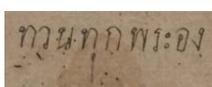
ท่านทำวนวาย คำแปล ท่านทำวนวาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 15)



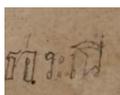
อยู่จำเนียรมา คำแปล อยู่จำเนียรมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)

35. ร พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

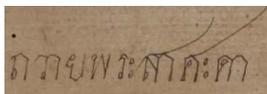
แบบที่ 1 เขียน ร เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน เช่น



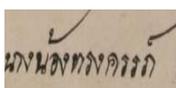
ทวนทุกพระองค์ คำแปล ถ้วนทุกพระองค์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)



ธรณี คำแปล ธรณี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)

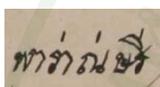


ถวายพระศาสดา คำแปล ถวายพระศาสดา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)

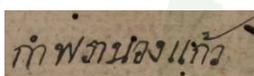


นางนึ่งทรงครรภ์ คำแปล นางนึ่งทรงครรภ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

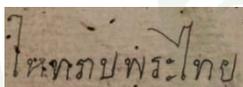
แบบที่ 2 เมื่อเขียน ร ประสมกับสระอา จะเขียนเป็นเส้นเดียวกันกับพยัญชนะ ดังตัวอย่าง



พารำณษรี คำแปล พาราณสี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)



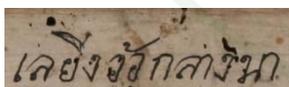
กำพรานองแก้ว คำแปล กำพร้านองแก้ว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



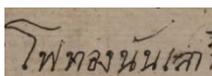
ไททราบพระไทย คำแปล ให้ทราบพระทัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

36. ล พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียน ล เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น

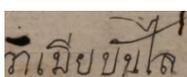


เลียงวัวกลางนา คำแปล เลียงวัวกลางนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

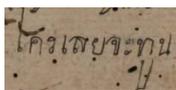


โฟทองนั้นเล่า คำแปล โฟธิ์ทองนั้นเล่า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

แบบที่ 2 เขียน ล คล้ายกับอักษรไทยมาตรฐาน แต่ส่วนหางช่วงบนเขียนติดกับฐานด้านล่าง  
ดังตัวอย่าง



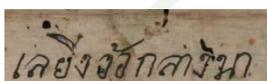
วาเมียบันไล คำแปล ว่าเมียบรรลีย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



ใครเลยจะทูน คำแปล ใครเลยจะทูล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 15)

### 37. ว พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียนส่วนหัวของพยัญชนะอยู่สูงกว่าส่วนหาง ทำให้มีลักษณะคล้ายพยัญชนะ  
อ เช่น

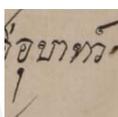


เลียงวักกลางนา คำแปล เลียงวักกลางนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

แบบที่ 2 เขียน ว เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



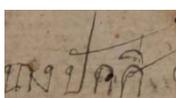
สินชีบพะชีวี คำแปล สินชีพะพระชีวี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



อุบาทว์ คำแปล อุบาทว์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 6)

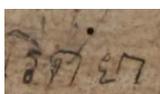
### 38. ศ พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียนหางของพยัญชนะลากจากหัวพยัญชนะ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน  
ดังตัวอย่าง

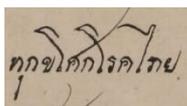


นางปักคี คำแปล นางปักยี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

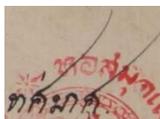
แบบที่ 2 เขียนหัวของพยัญชนะหันเข้า และหางของตัวอักษรจะลากจากส่วนโค้งที่อยู่  
ด้านบนของตัวอักษร ดังตัวอย่าง



ริศยา คำแปล ริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 19)



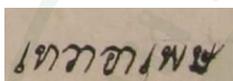
ทุกขโสภโรคไทย คำแปล ทุกข์โสภโรคภัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)



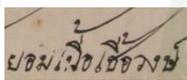
ทศมาส คำแปล ทศมาส (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

### 39. ข พบการเขียน 3 แบบ ดังนี้

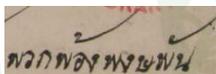
แบบที่ 1 เขียน ข เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน



เทวาอาเพษ คำแปล เทวาอาเพศ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

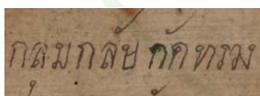


ขอมเนื้อเซื้อวงษ์ คำแปล ขอมเนื้อเซื้อวงศ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

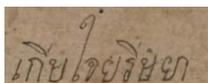


พวกพ้องพงษ์พัน คำแปล พวกน้องพงศ์พันธุ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

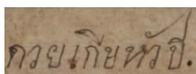
แบบที่ 2 เขียนส่วนหางของพยัญชนะลากออกมาไม่มีหัว และไม่ลากเลเยอออกมาจากพยัญชนะ ดังนี้



กลมกลัดช กคทรว คำแปล กลุ่มกัถัดคัตทรว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 35)

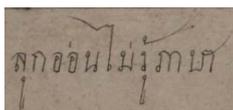


เก็ชใจริษยา คำแปล เกิดใจริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 35)



ควยเก็ชหัวปี คำแปล ด้วยเกิดหัวปี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 35)

แบบที่ 3 เมื่อเขียน ข ประสมกับสระอา หางของตัวอักษรจะย้ายมาอยู่เส้นหลังด้านนอกตัวอักษร ดังนี้



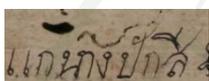
ลูกอ่อนไม่รู้ภาษา คำแปล ลูกอ่อนไม่รู้ภาษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

#### 40. ส พบการเขียน 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียน ส เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง

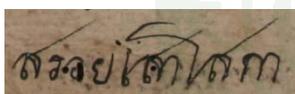


อาสัน คำแปล อาสัญ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



แก่นางปักสี คำแปล แก่นางปักมี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

แบบที่ 2 เขียน ส เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน แต่ลากหางของพยัญชนะยาวกว่า  
ดังตัวอย่าง

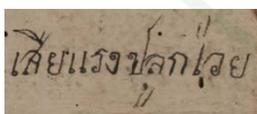


สรอยเสาศาโศกา คำแปล สร้อยสร้าโศกา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

แบบที่ 3 เขียนหางของพยัญชนะจากเส้นเดียวกับหัวตัวอักษร ดังตัวอย่าง



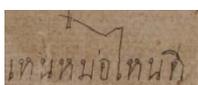
ในยปรางสี คำแปล ในปรางสี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



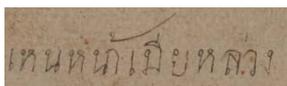
เสี้ยแรงปลุกไวย คำแปล เสี้ยแรงปลุกไว้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

#### 41. ห พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

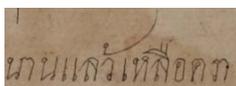
แบบที่ 1 เขียน ห เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



เหนมอไหนดี คำแปล เห็นมอไหนดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 2)

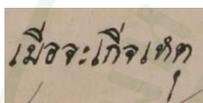


เหนหน้าเมียบหลวง คำแปล เหนหน้าเมียบหลวง (กลอนสวดปลาบู่ทอง,  
234: 2)

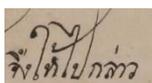


นานแล้วเหลือตรา คำแปล นานแล้วเหลือตรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง,  
234: 2)

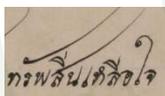
แบบที่ 2 เขียน ห โดยช่วงหัวท้ายของพยัญชนะจะยกขึ้นสูงกว่าช่วงหัวต้นของพยัญชนะ  
ตัวอย่างเช่น



เมื่อจะเกิดเหตุ คำแปล เมื่อจะเกิดเหตุ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

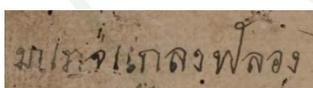


จึ่งให้ไปกล่าว คำแปล จึ่งให้ไปกล่าว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)



ทรัพย์สิ้นเหลือใจ คำแปล ทรัพย์สิ้นเหลือใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

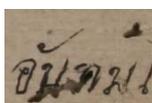
#### 42. พ พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน



มาราชแกลงพลอง คำแปล มาราชแกล้งล่อลวง (กลอนสวดปลาบู่ทอง,  
231: 8)

#### 43. อ พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียนขนาดของพยัญชนะแคบกว่าที่นิยมเขียนในพยัญชนะ อ ในอักษรไทย  
มาตรฐาน ดังตัวอย่าง



อังงาม คำแปล อังงาม (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

โพทอง คำแปล โพธิ์ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

แบบที่ 2 เขียน อ เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง

โพทอง คำแปล โพธิ์ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

ครูบาอาจาน คำแปล ครูบาอาจารย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)

เมืองหนึ่งโสภา คำแปล เมืองหนึ่งโสภา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)

#### 44. ฮ ไม่พบการเขียนในกลอนสวดปลาบู่ทอง

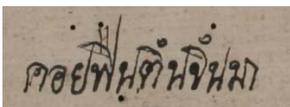
รูปพยัญชนะอวรรณค พบการเขียนมากกว่า 1 แบบ ยกเว้นพยัญชนะ ฮ ไม่พบการเขียนในกลอนสวดปลาบู่ทอง

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเขียนรูปพยัญชนะในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ผู้วิจัยสังเกตว่า พยัญชนะที่มีหาง เช่น ป ฝ ฟ เขียนเล่นทางให้ยาวขึ้นไปทางด้านบนอย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

นางเปนปลา คำแปล นางเป็นปลา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 62)

มันพันเอามา คำแปล มันพันเอามา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 62)

แม่เจ้าไปหนึ่ คำแปล แม่เจ้าไปไหน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 63)

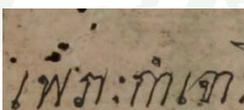


คอยพินต้นจันมา คำแปล คอยพินต้นจันมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 8)

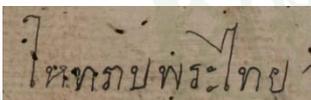
### การใช้รูปพยัญชนะ

จากการศึกษาการใช้รูปพยัญชนะในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ผู้วิจัยพบลักษณะการใช้พยัญชนะ 10 ลักษณะ

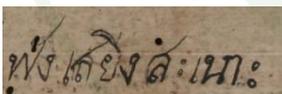
1. พยัญชนะที่ประสมกับสระ -า, -เอา, -เาะ, -ำ ส่วนใหญ่เขียนต่อเนื่องกับพยัญชนะ เช่น



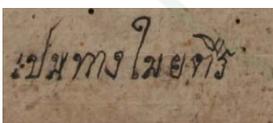
เพราะกำเภา คำแปล เพราะกรรมเจ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



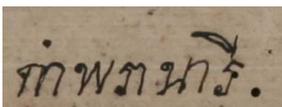
ให้ทราบพระไทย คำแปล ให้ทราบพระทัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)



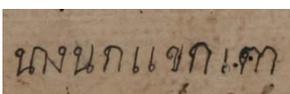
ฟังเสียงสเนาะ คำแปล ฟังเสียงเสนาะ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)



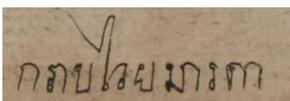
เปนทางไมยตรี คำแปล เป็นทางไมตรี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)



กำพรานารี คำแปล กำพร้านารี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

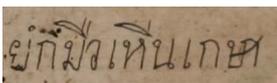


นางนกแขกเต้า คำแปล นางนกแขกเต้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)



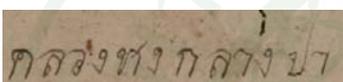
กราบไวยมารดา คำแปล กราบไหว้มารดา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 62)

2. พยัญชนะที่มีหาง เช่น ษ เมื่อประสมกับสระอา จะเขียนต่อเนื่องกันไป ส่วนหางจะเขียนทับเส้นสระอา เช่น

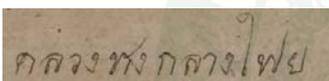


ษก็มีเห็นเกษา คำแปล ษก็มีเห็นเกศา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 47)

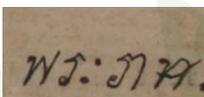
3. พยัญชนะ ษ เมื่อประสมกับสระ อาเอา บางตัวจะเขียนต่อเนื่องกันไป ส่วนหางจะเขียนทับเส้นสระอา เช่น



กลองฆางกลางป่า คำแปล กล้องฆ้างกลางป่า (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 24)



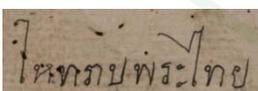
กลองฆางกลางไฟ คำแปล กล้องฆ้างกลางไฟ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 25)



พระราชา คำแปล พระราชา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 1)

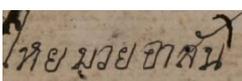
4. การเขียนและการสะกดคำเดียวกันแต่ต่างกันแม้ว่าอยู่ในเอกสารฉบับเดียวกัน เช่น คำว่า ให้ ในเอกสารลำดับที่ 231 มีการเขียน 5 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ไห



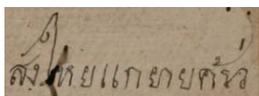
ไหทราบพระไทย คำแปล ไห้ทราบพระทัย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 1)

แบบที่ 2 ไหย



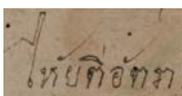
ไหยม้วยอาสัน คำแปล ไห้ม้วยอาสัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 1)

## แบบที่ 3 ไหย



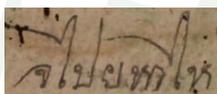
สั่งไหยเกยยคัรว คำแปล สั้งไห้เกยยคัรว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 10)

## แบบที่ 4 ไหย



ไหยคัอิตรา คำแปล ไห้คัอิตรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 13)

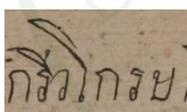
## แบบที่ 5 ไห



จไปยหาไห คำแปล จะไปหาไห้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 10)

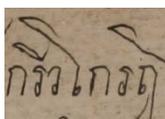
คำว่า โกรธ ในเอกสารฉบับที่ 231 มีตัวสะกด 2 รูปแบบ ดังนี้

## แบบที่ 1 โกรษ



กริวโกรษ คำแปล กริวโกรธ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 44)

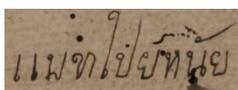
## แบบที่ 2 โกรฎ



กริวโกรฎ คำแปล กริวโกรธ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 42)

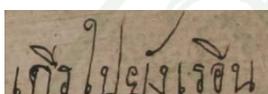
คำว่า ไป ในเอกสารฉบับที่ 231 มีการเขียน 3 รูปแบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ไปย



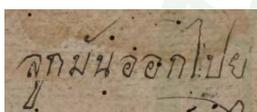
แม่ข่าไปยหน้อย คำแปล แม่ข่าไปไหน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 40)

แบบที่ 2 ไป



เตียรไปยงเรื่อน คำแปล เดินไปยงเรื่อน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 40)

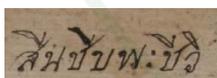
แบบที่ 3 ไปย



ลูกมันออกไปย คำแปล ลูกมันออกไปย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 61)

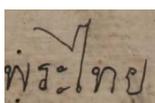
คำว่า พระ ในเอกสารฉบับที่ 231 มีการเขียน 3 รูปแบบ ดังนี้

แบบที่ 1 พระ



สิ้นชีพพระชีวิ คำแปล สิ้นชีพพระชีวิ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

แบบที่ 2 พระ



พระไทย คำแปล พระทัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

แบบที่ 3 คล้าย พ แต่ลากเส้นหยักต่อเนื่องกัน

พรอาษา คำแปล พระอาญา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 9)

5. รูปพยัญชนะควบ พร ในคำว่า พระ จะเขียนพยัญชนะต่อเนื่องเป็นตัวเดียวกัน ตัวอย่าง

พรอาษา คำแปล พระอาญา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 9)

เมื่อนั้นพระโหมฉาย คำแปล เมื่อนั้นพระโหมฉาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 22)

ทรงพระกำไล คำแปล ทรงพระกำไล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 29)

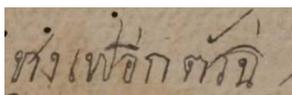
พรผูกอน คำแปล พระภุชรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 40)

6. รูปพยัญชนะที่มีหาง เช่น ตัว ป ฟ เมื่อประสมกับสระ อา อี และ อี จะเขียนต่อเนื่องกับสระ ส่วนหางจะเปลี่ยนรูป เช่น

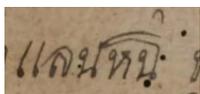
หวิปี คำแปล หัวปี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 35)

เงินทองพินฟ้า คำแปล เงินทองพินฟ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 44)

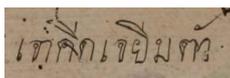
7. รูปพยัญชนะที่ไม่มีหางแต่ปลายเส้นอักษรเส้นหลังลากขึ้นข้างบน เช่น น ย บางตัว เมื่อประสมกับสระ อี อี ก็เขียนต่อเนื่องเป็นเส้นเดียวกัน เช่น



ข้างเพือกตัวนี้ คำแปล ข้างเพือกตัวนี้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 10)

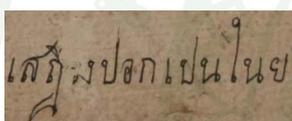


แล่นหนี คำแปล แล่นหนี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 9)



เจ้าคิดเจียมตัว คำแปล เจ้าคิดเจียมตัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 46)

8. การใช้รูปพยัญชนะตัวเต็มหรือตัวเชิงของอักษรขอม เขียนแทนอักษรไทย บางครั้งใช้อักษรวิธีของขอม เช่น เขียนตัวสะกดซ้อนได้พยัญชนะต้น เช่น คำว่า เศรษฐี มาจากคำว่า เสฏฐี ดังตัวอย่าง

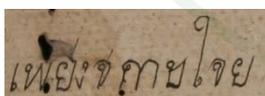


เสฏฐีจึ่งบอกเป็นนัย คำแปล เศรษฐีจึ่งบอกเป็นนัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 46)

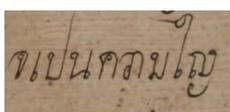
9. รูปพยัญชนะ จ ตัวเดียวอ่านออกเสียง “จะ” ซึ่งมีเสียง อะ เหมือนภาษาบาลี เช่น



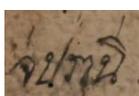
กำมาถึ คำแปล กรรมจะมาถึง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 60)



เพียงจะขาดใจ คำแปล เพียงจะขาดใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 41)

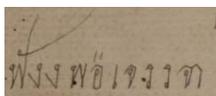


จเป็นความใหญ่ คำแปล จะเป็นความใหญ่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 42)

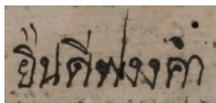


จปรานี คำแปล จะปรานี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 42)

10. ใช้รูปพยัญชนะซ้ำกัน 2 ตัว เป็นตัวสะกด เช่น คำว่า ฟัง เขียนว่า ฟังง และ ฟงง  
ดั่งตัวอย่าง

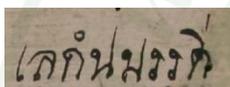


ฟังงพอเอจรรจา คำแปล ฟังพอเอจรรจา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 11)

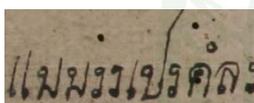


ยินดีฟงคำ คำแปล ยินดีฟังคำ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)

คำว่า มัน เขียนว่า มรร ดั่งตัวอย่าง

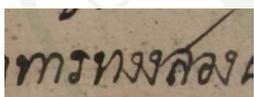


เลกัณมรรดิ คำแปล เล่ห์กลมันดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)

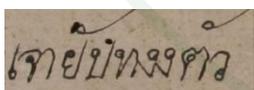


แม่มรรเปรคัล คำแปล แม่มันเป็นคน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)

คำว่า ทั้ง เขียนว่า ทงง ดั่งตัวอย่าง

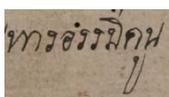


ทารทงสอง คำแปล ท่านทั้งสองคน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)



เจ้ายับทงงตัว คำแปล เจ้ายับทั้งตัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)

คำว่า อัน เขียนว่า อรร ดั่งตัวอย่าง



ทารอรรมิคุณ คำแปล ท่านอันมิคุณ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)

สรุปได้ว่าการใช้รูปพยัญชนะในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองนั้น  
ส่วนใหญ่จะแตกต่างกับพยัญชนะในอักษรไทยมาตรฐาน และไม่มีรูปแบบที่แน่นอน

### การเขียนและการใช้รูปสระ

การเขียนรูปสระที่พบในกลอนสวดปลาบู่ทองมีทั้งหมด 24 สระ คือ -ะ, -า, -ิ, -ี, -ึ, -ู, -ุ, -เ, -แ-, -โ-, -เาะ, -อ, -เอ, -เีย, -เือ, -ัว, -ฤ, -ฤๅ, -ำ, -ไ, -เา โดยแต่ละสระมีรูปแบบการเขียนดังนี้

ตารางที่ 3 รูปสระและรูปแบบการเขียนที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

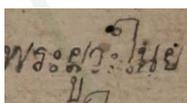
ลำดับที่	รูปสระ	ชื่อรูปสระ	รูปแบบที่พบ
1.	-ะ	วิสรรชนีย์	3
2.	-า	ลากข้าง	2
3.	-ิ	พินทุ์ อี	2
4.	-ึ	พินทุ์ อี, ฝนทอง	2
5.	-ู	พินทุ์ อี, นฤคหิต	1
6.	-ุ	พินทุ์ อี, ฝนหนู	2
7.	-เ	ตีนเหยียด	2
8.	-แ	ตีนคู้	2
9.	-โ	ไม้หน้า, วิสรรชนีย์	-
10.	-เ	ไม้หน้า	1
11.	-เาะ	ไม้หน้า, ไม้หน้า, วิสรรชนีย์	-
12.	-แ	ไม้หน้า, ไม้หน้า	1
13.	-โ	ไม้โอ, วิสรรชนีย์	-
14.	-โ	ไม้โอ	2
15.	-เาะ	ไม้หน้า, ลากข้าง, วิสรรชนีย์	1
16.	-อ	ตัว อ	1
17.	-เอะ	ไม้หน้า, ตัวอ, วิสรรชนีย์	-
18.	-เอ	ไม้หน้า, ตัวอ	2
19.	-เียะ	ไม้หน้า, พินทุ์ อี, ฝนทอง, ตัวอ, วิสรรชนีย์	-
20.	-เีย	ไม้หน้า, พินทุ์ อี, ฝนทอง, ตัวอ	2
21.	-เือะ	ไม้หน้า, พินทุ์ อี, ฝนหนู, ตัวอ, วิสรรชนีย์	-

## ตารางที่ 3 (ต่อ)

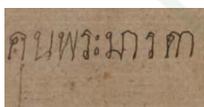
ลำดับที่	รูปสระ	ชื่อรูปสระ	รูปแบบที่พบ
22.	เือ	ไม้หน้า, ฟินท์ อี, ฟินหนู, ตัวอ	2
23.	ะ-วะ	ไม้หน้าอากาศ, ตัวอ, วิสรรชนีย์	-
24.	ะ-ว	ไม้หน้าอากาศ, ตัวอ	1
25.	ฤ	ตัวรี	1
26.	ฤา	ตัวรือ	2
27.	ฤ	ตัวลี	-
28.	ฤา	ตัวลือ	1
29.	ำ	นฤคหิต, ลากข้าง	1
30.	ำ-	ไม้ม้วน	4
31.	ำ-	ไม้มลาย	4
32.	เ-ำ	ไม้หน้า, ลากข้าง	2

## 1. สระ -ะ (วิสรรชนีย์) พบ 3 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 รูปสระเป็นวงกลม 2 วง อยู่หลังพยัญชนะ ดังตัวอย่าง

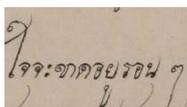


พระสุวโรนัย คำแปล พระสุวานัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)



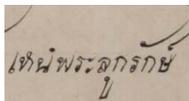
คุณพระมารดา คำแปล คุณพระมารดา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)

แบบที่ 2 รูปสระเป็นจุด 2 จุด คล้ายวิสรรคของภาษาสันสกฤต ไม่มีหัวสองส่วน ตัวอย่างเช่น

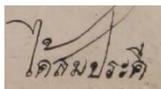


ใจจะขาดอรอน ๆ คำแปล ใจจะขาดอรอน ๆ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 8)

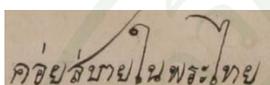
แบบที่ 3 รูปสระเขียนเป็นจุดสองจุด แต่มีหาง เหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



เหน้พระลุกรักษ์ คำแปล เห็นพระลุกรัก (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 8)



ได้สมประดี คำแปล ได้สมประดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 8)

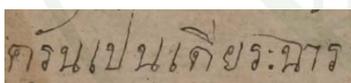


ค้อยสบายในพระไทย คำแปล ค้อยสบายในพระทัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 8)

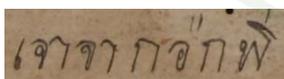
ในกรณีคำที่ประสมสระ –ะ มีตัวสะกด จะใช้ไม้หันอากาศ (◌̣) แทน ซึ่งผู้วิจัยได้จัดให้ไม้หันอากาศอยู่ในเครื่องหมายประกอบการเขียนที่ใช้ในกลอนสวดปลาบู่ทอง

## 2. สระ-า (ลากข้าง) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

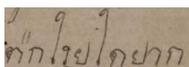
แบบที่ 1 เขียนอยู่หลังพยัญชนะเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



ครันเปนเดียร:มาร คำแปล ครันเป็นเดรัจฉาน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 26)

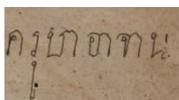


เจาจากอกพิ คำแปล เจ้าจากอกพิ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 26)

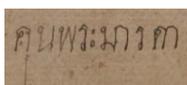


ตกโรยไคยาก คำแปล ตกไร่ไคยาก (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 26)

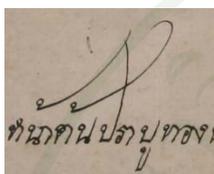
แบบที่ 2 เขียนอยู่หลังพยัญชนะ และลากเส้นอักษรเป็นเส้นเดี่ยวต่อจากพยัญชนะ เช่น



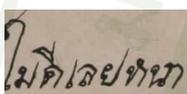
ครุภาตทาน คำแปล ครุภาอาจารย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)



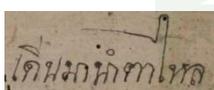
คุณพระมารดา คำแปล คุณพระมารดา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)



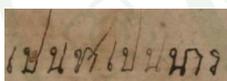
หน้าต้นปราบู่ทอง คำแปล หน้าต้นปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 1)



ไมดีเลยหนา คำแปล ไมดีเลยหนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 1)



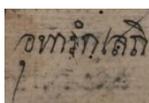
เดินมาน้ำตาไหล คำแปล เดินมาน้ำตาไหล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 17)



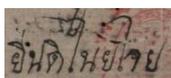
เปนชาเปนนาร คำแปล เป็นชาเป็นนาร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 13)

### 3. สระ ิ (พินทุ์อิ) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

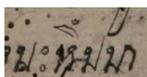
แบบที่ 1 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



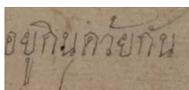
อุทาร์กเสถิ คำแปล อุทาร์กเศรษฐี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)



ยินดีในใจ คำแปล ยินดีในใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)



มะหิมมา คำแปล มหีมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)

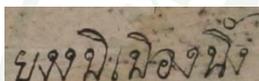


อยู่กินด้วยกัน คำแปล อยู่กินด้วยกัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)

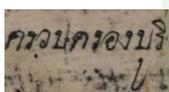
แบบที่ 2 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน แต่ลากเส้นเชื่อมต่อเป็นเส้นเดียวกันกับพยัญชนะ ตัวอย่างเช่น



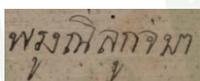
เกิดใจริศยา คำแปล เกิดใจริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)



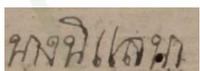
ยงมีเมืองหนึ่ง คำแปล ยังมีเมืองหนึ่ง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)



ครอบครองบุรี คำแปล ครอบครองบุรี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)



พรงณิลูกจมา คำแปล พรงนี้ลูกจะมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 7)



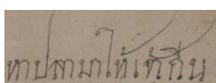
นางนิแลนา คำแปล นางนี้แหละนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)

#### 4. สระ ี (พินทุ์ อี, ฝนทอง) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

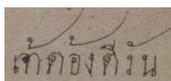
แบบที่ 1 เขียนรูปสระ เหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



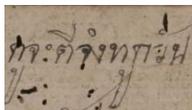
ไมดี คำแปล ไมดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 1)



หาลามาให้เจ้ากิน คำแปล หาลามาให้เจ้ากิน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 7)

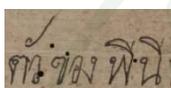


เจ้าต้องตีรัน คำแปล เจ้าต้องตีรัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 23)

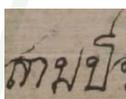


กูจะตีจิ้งทูกวัน คำแปล กูจะตีจิ้งทูกวัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 17)

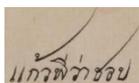
แบบที่ 2 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน แต่จะลากเป็นเส้นเดียวกับพยัญชนะ



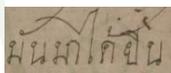
ตัวของพินี่ คำแปล ตัวของพินี่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 37)



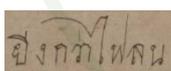
สามปี คำแปล สามปี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 6)



แก้วพิ้วว่าชอบ คำแปล แก้วพิ้วว่าชอบ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

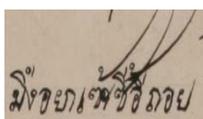


มันมาได้ยื่น คำแปล มันมาได้ยื่น (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 34)

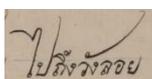


ยิ่งกว่าไฟลน คำแปล ยิ่งกว่าไฟลน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 34)

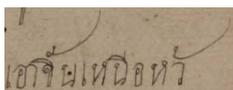
5. สระ ี (พินทุ์ อี, นฤคหิต) พบการเขียน 1 แบบ คล้ายกับปัจจุบัน แต่นฤคหิตที่อยู่บนสระจะไม่เขียนเป็นเส้นเดียวกัน จะเขียนแยกห่างออกมา ดังตัวอย่าง



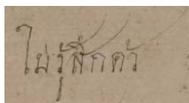
มิ่งอย่าเข้าซี่อีถ้อย คำแปล มิ่งอย่าเข้าซี่อีถ้อย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 5)



ไปถึงวังลอย คำแปล ไปถึงวังลอย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 5)



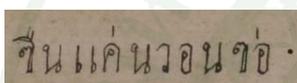
เอาขึ้นเหนือหัว คำแปล เอาขึ้นเหนือหัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 21)



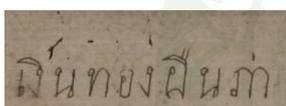
ไม้รู้สึกตัว คำแปล ไม้รู้สึกตัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 21)

## 6. สระ ี (พินทุ์อิ, ฟันหนู)พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

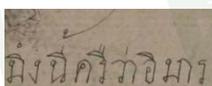
แบบที่ 1 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน แต่จะลากเป็นเส้นเดียวกันกับพยัญชนะ ตัวอย่างเช่น



ขึ้นแก่นวอนขอ คำแปล ขึ้นแก่นวอนขอ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 8)



เงินทองผืนผ้า คำแปล เงินทองผืนผ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 13)

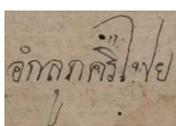


มิ่งนี้ครีว่าอิมาร คำแปล มิ่งนี้ครีว่าอิมาร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 13)

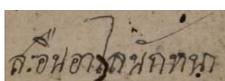


ท่านจึงมัดมือ คำแปล ท่านจึงมัดมือ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 13)

แบบที่ 2 เขียนรูปสระคล้ายกับการเขียนในอักษรไทยมาตรฐาน แต่สระจะไม่เขียนเชื่อมติดกัน จะแยกฟันหนูห่างออกจากพินทุ์อิ ดังตัวอย่าง



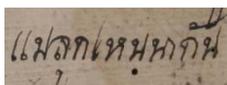
อักลุกครีไฟ คำแปล อักลุกครีไฟ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 10)



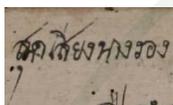
สะอีนอาไลนักรหนา คำแปล สะอีนอาลัยนักรหนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 10)

## 7. สระ ุ (ตีนเหยียด) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน แต่จะลากหางยาวกว่า ดังตัวอย่าง

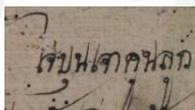


แม่ลูกเห็นหน้ากัน คำแปล แม่ลูกเห็นหน้ากัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 8)

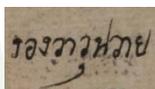


สุดเสียงนางร้อง คำแปล สุดเสียงนางร้อง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 8)

แบบที่ 2 เขียนหางของสระตัวลดลงเป็นเส้นโค้ง ตัวอย่างเช่น



ไฉนเจ้าคุณลูก คำแปล ไฉนเจ้าคุณลูก (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 8)



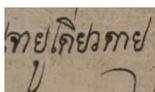
ร้องว่านวย คำแปล ร้องว่านวย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)

## 8. สระ ู (ตีนคู้) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

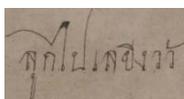
แบบที่ 1 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน แต่ขนาดยาวกว่า ดังตัวอย่าง



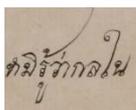
เอนคูกำพร้า คำแปล เอนคูกำพร้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)



เจายูเดียวดาย คำแปล เจ้ายูเดียวดาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)

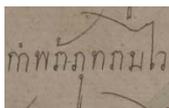


ลูกไปเลียงว้ คำแปล ลูกไปเลียงว้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 31)

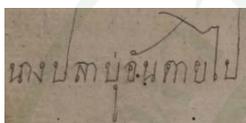


หมิรู้ว่ากลใน คำแปล หมิรู้ว่ากลนัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 23)

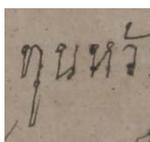
แบบที่ 2 เขียนรูปสระคล้ายกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน แต่หางของสระจะไม่ลากยาวไปอยู่ในระดับเดียวกับส่วนหัว ตัวอย่างเช่น



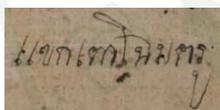
คำพราฎฐรามไว คำแปล คำพราผู้ฐรามวัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 31)



นางปลาบู่อันตายไป คำแปล นางปลาบู่อันตายไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 31)

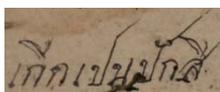


ทูนหัว คำแปล ทูนหัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 31)

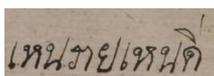


แยกเตาโถมตรู คำแปล แยกเต้าโถมตรู (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 55)

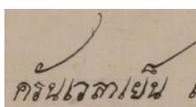
9. สระ เ- (ไม้หน้า) พบการเขียน 1 แบบ เขียนเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



เกิดเปนปีกสิ คำแปล เกิดเป็นปีกษิ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

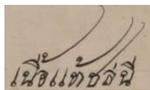


เหนรายเหนดี คำแปล เห็นร้ายเห็นดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 7)

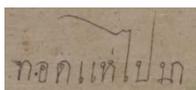


ครันเวลาเย็น คำแปล ครันเวลาเย็น (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 15)

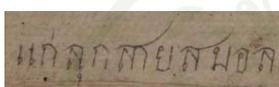
10. สระ - (ไม้หน้า, ไม้หน้า) พบการเขียน 1 แบบ เขียนเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



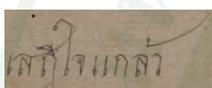
เนื้อแท้ชโลน คำแปล เนื้อแท้ชนนี้ (กลอนสวดปธานุทอง, 233: 15)



ทอดแหไปมา คำแปล ทอดแหไปมา (กลอนสวดปธานุทอง, 234: 5)



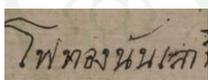
แก่ลูกสายสมอล คำแปล แก่ลูกสายสมร (กลอนสวดปธานุทอง, 234: 5)



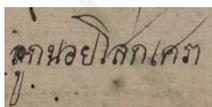
เสถียรใจเกล้า คำแปล เสถียรใจเกล้า (กลอนสวดปธานุทอง, 234: 5)

11. สระ โ- (ไม้โอ) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

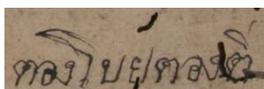
แบบที่ 1 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



โฟทองนันทเลา คำแปล โฟธิ์ทองนันทเลา (กลอนสวดปธานุทอง, 231: 1)

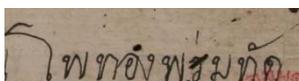


ลูกนอยโสกเสรา คำแปล ลูกน้อยโสกเสรา (กลอนสวดปธานุทอง, 232: 13)

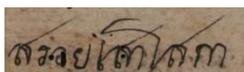


ทองโบายตองตี คำแปล ตองโบายตองตี (กลอนสวดปธานุทอง, 232: 13)

แบบที่ 2 เขียนหางของสระสั้น ไม่ลากยาวกลับมาถึงหัวสระ ตัวอย่างเช่น

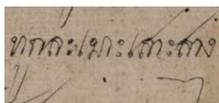


โฟทองพรมทัด คำแปล โฟธิ์ทองพรมทัด (กลอนสวดปธานุทอง, 231: 1)

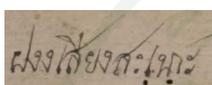


สร้อยเส้าโสภา คำแปล สร้อยเส้าโสภา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

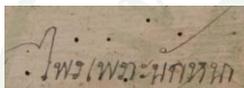
12. สระ เาะ (ไม้หน้า, ลากข้าง, วิสรรชนีย์) พบการเขียน 1 แบบ คล้ายกับรูปสระในปัจจุบัน แต่ส่วนลากข้างจะลากเป็นเส้นเดียวกับพยัญชนะ ดังตัวอย่าง



ทุกละเมาะเสาะกาง คำแปล ทุกละเมาะเสาะกาง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 55)

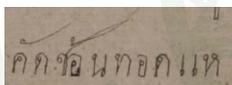


ฟังเสียงสะเมาะ คำแปล ฟังเสียงเสมาะ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 29)

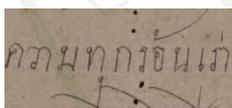


ไพเราะนักรักษา คำแปล ไพเราะนักรักษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 29)

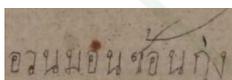
13. สระ -อ (ตัว ออ) พบการเขียน 1 แบบ เขียนเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน



คัดชั่นทอดแห คำแปล คัดชั่นทอดแห (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 24)



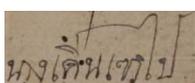
ความทกรอันเภา คำแปล ความทกรอันเภา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 24)



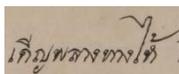
อวนมอนชั่นกึ่ง คำแปล อวนมอนชั่นกึ่ง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 24)

14. สระ เอ (ไม้หน้า, ตัวออ) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ส่วนบนของรูปสระที่อยู่ด้านบนจะเป็นพินทุ์ อี ไม่ใช่ พินทุ์อีและฝนทอง เหมือนอักษรไทยมาตรฐาน เช่น



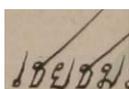
นางเดินเขาไป คำแปล นางเดินเข้าไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 24)



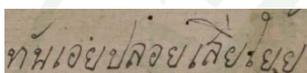
เกือบพลงทางให้ คำแปล เดินพลงทางให้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233:

14)

แบบที่ 2 -เอ ซึ่งเขียนเหมือนสระในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง เมื่อมีพยัญชนะ  
มาตรา แม่เกย เป็นตัวสะกด



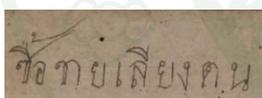
เชยชม คำแปล เชยชม (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 14)



ท่านเอยปลอยเสียวโย คำแปล ท่านเอยปลอยเสียวโย (กลอนสวด  
ปลาบู่ทอง, 232: 5)

15. สระ เอีย (ไม้หน้า, ฟินท์ อี, ฟนทอง, ด้วยอ) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

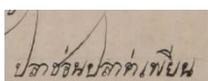
แบบที่ 1 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



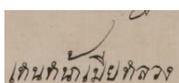
ชื่อชายเสียงคน คำแปล ชื่อชายเสียงคน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 4)



ไปเสียดที่ไม่ดีเลย คำแปล ไปเสียดที่ไม่ดีเลย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 1)

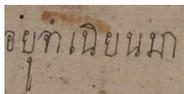


ปลาช่อนปลาตะเพียน คำแปล ปลาช่อนปลาตะเพียน (กลอนสวดปลาบู่ทอง,  
233: 3)

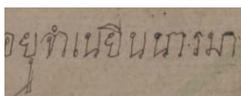


เห็นหน้าเมียหลวง คำแปล เห็นหน้าเมียหลวง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

แบบที่ 2 เขียน เีย คล้ายกับปัจจุบันแต่รูปสระที่อยู่ด้านบนคือพินทุอิ และลากเป็นเส้นเดียวกับพยัญชนะอีกด้วย ดังตัวอย่าง



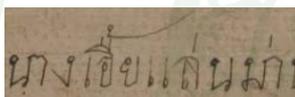
อยุ่จำเนียรมา คำแปล อยุ่จำเนียรมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)



อยุ่จำเนียรนา คำแปล อยุ่จำเนียรนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)

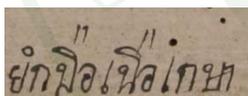
16. สระ-เอือ (ไม้หน้า, พินทุอิ, ฟันหนู, ตัวอ) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น

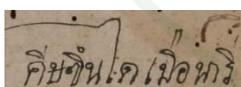


นางเอือเล่นมา คำแปล นางเอือเล่นมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 9)

แบบที่ 2 เขียนรูปสระคล้ายกับการเขียนสระในอักษรไทยมาตรฐาน แต่ไม่เขียนเชื่อมติดกัน จะแยกฝนทองออกจาก พินทุอิ ตัวอย่างเช่น

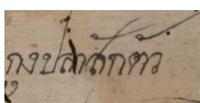


ยกมือเอือเกศา คำแปล ยกมือเอือเกศา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 10)

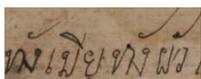


คิชชินไคเมื่อหริ คำแปล คิชชินไคเมื่อหริ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)

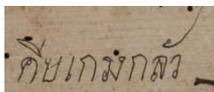
17. สระ-ว (ไม้หน้า, อกาศ, ตัวอ) พบการเขียน 1 แบบเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



กงปลาตักว คำแปล กงปลาตักว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 5)

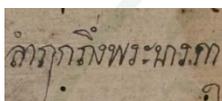


ทังเม็ยทังผัว คำแปล ทังเม็ยทังผัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 44)

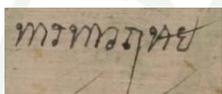


คึยเกรงกลัว คำแปล คืดเกรงกลัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 44)

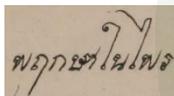
18. ฤ (ตัวรี) พบการเขียน 1 แบบ เขียนเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



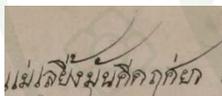
ล้ำฤถึงพระมารดา คำแปล รำลึกถึงพระมารดา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 10)



ทารทาวฤชาย คำแปล ท่านท้าวหรือชาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 65)



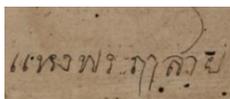
พฤกษาในไพร คำแปล พฤกษาในไพร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 37)



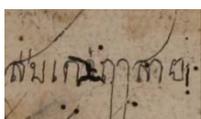
แม่เลี้ยงมันคืดฤศยา คำแปล แม่เลี้ยงมันคืดริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 8)

19. ฤ (ตัวรือ) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

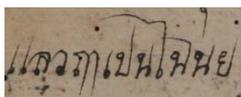
แบบที่ 1 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



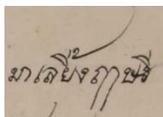
แห่งพระฤสาช คำแปล แห่งพระฤสาช (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 30)



ส้มแดงฤสาช คำแปล ส้มแดงฤสาช (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 67)

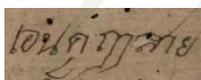


แลวฤเปนไจนย คำแปล แลวฤเปนไจน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 7)



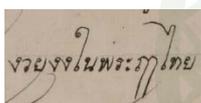
มาเลียงฤษรี คำแปล มาเลียงฤษี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 37)

แบบที่ 2 เขียนรูปสระคล้ายกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน แต่หางของสระจะวัดเป็นทรงเหลี่ยม ดังตัวอย่าง

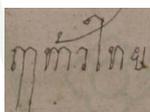


เอนคฤฤสาย คำแปล เอนคฤฤสาย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 30)

20. ฤ พบบการเขียน 1 แบบ ซึ่งเขียนเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง

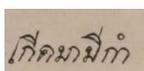


งวยงงในพระฤไทย คำแปล งวยงงในพระฤทัย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 19)

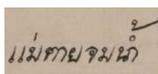


ฤท้าวไทย คำแปล ฤท้าวไท (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 31)

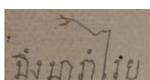
21. สระ -ำ (นฤคหิต, ลากข้าง) พบบการเขียน 1 แบบ ซึ่งเขียนคล้ายกับสระในอักษรไทยมาตรฐานแต่ลากข้างจะเขียนรวมเป็นเส้นเดียวกับพยัญชนะ ดังตัวอย่าง



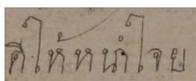
เกิดมามีกำ คำแปล เกิดมามีกรรม (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 5)



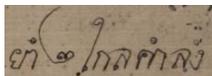
แม่ตายนมน้ำ คำแปล แม่ตายนมน้ำ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 5)



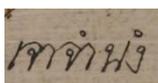
มิ่งมารำไร คำแปล มิ่งมารำไร (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 13)



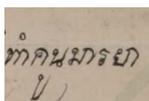
ตีให้หน้าใจ คำแปล ตีให้หน้าใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 13)



ยา๒ไกลค้ำลง คำแปล ยา ๆ ไกลค้ำลง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)



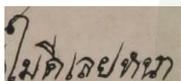
เจ้าจ้านง คำแปล เจ้าจ้านง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 24)



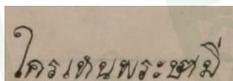
ทำคุณมารยา คำแปล ทำคุณมารยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)

## 22. สระ ใ- (ไม้มีว่น) พบการเขียน 4 แบบ ดังนี้

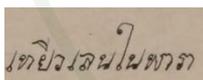
แบบที่ 1 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



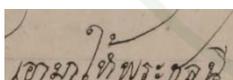
ไม้ดีเลยหนา คำแปล ไม้ดีเลยหนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 1)



ไครเห็นพระสามี่ คำแปล ไครเห็นพระสามี่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 40)

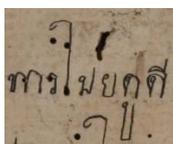


เที้ยวเล่นในพารา คำแปล เที้ยวเล่นในพารา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 40)

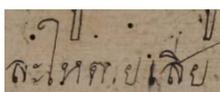


เอามาให้พระชฉนี่ คำแปล เอามาให้พระชฉนี่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 40)

แบบที่ 2 เขียนคล้ายกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน แต่ส่วนบนของรูปสระไม่โค้งเหมือนในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง

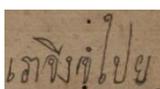


ทารไมยคูตี คำแปล ทานไมยคูตี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

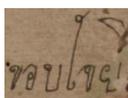


ละให้ตายเสีย คำแปล ละให้ตายเสีย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

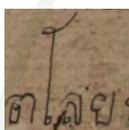
แบบที่ 3 เขียนส่วนบนของรูปสระเป็นวงกลม คล้ายส่วนหัวค้ำล่าง ตัวอย่างเช่น



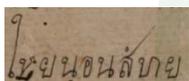
เราจึงจะไป คำแปล เราจึงจะไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 36)



ขอบใจ คำแปล ขอบใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 36)

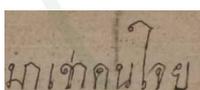


อาลัย คำแปล อาลัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 46)

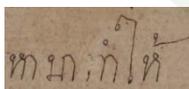


ไหยนอนสบาย คำแปล ไหยนอนสบาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 46)

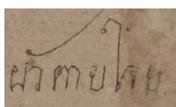
แบบที่ 4 เขียนส่วนบนของรูปสระหักคล้ายทรงสามเหลี่ยม และไม่เป็นเส้นโค้ง ตัวอย่างเช่น



มาเข้าคนใจ คำแปล มาเข้าคนใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 2)



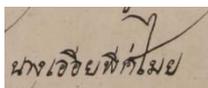
หามาทำให้ คำแปล หามาทำให้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 2)



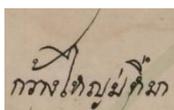
ฝัดตายใจ คำแปล ฝัดตายใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 2)

23. สระ ใ- (ไม้มลาย) พบการเขียน 4 แบบ ดังนี้

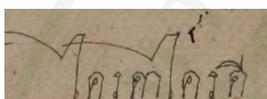
แบบที่ 1 เขียนรูปสระเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



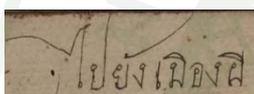
นางเออียพิศไมย คำแปล นางเออียพิศมัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)



กวางใหญ่หมี่หมา คำแปล กวางใหญ่หมี่มา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

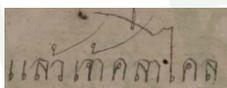


ไครดาไครตี คำแปล ไครดำไครตี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 21)

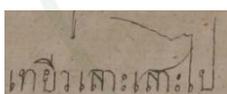


ไปยังเมืองผี คำแปล ไปยังเมืองผี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 21)

แบบที่ 2 เขียนส่วนหางของสระไม่หักลงมามาก และจะลากยาวเฉียงออกไป ดังตัวอย่าง

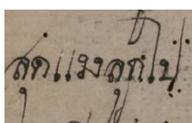


แล้วเจ้าคลาไคล คำแปล แล้วเจ้าคลาไคไล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 37)

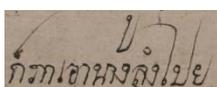


เทียวเลาะเสาะไป คำแปล เที้ยวเลาะเสาะไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 37)

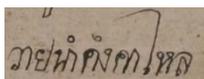
แบบที่ 3 เขียนหางของสระลากยาวออกไปเป็นเส้นตรง ตัวอย่างเช่น



สุดแรงลูกไป คำแปล สุดแรงลูกไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 7)

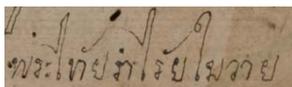


ก็ภาเอานางลงไป คำแปล ก็พาเอานางลงไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 7)

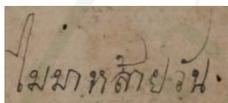


วนำคังคาไหล คำแปล วนำคังคาไหล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)

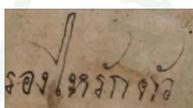
แบบที่ 4 เขียนหางของสระลากลงมาใกล้กับส่วนหัวของสระ แล้วตัวด้อยขึ้นไป  
ตัวอย่างเช่น



พระไทยไร่ไรไม่วาย คำแปล พระไทยไร่ไรไม่วาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)



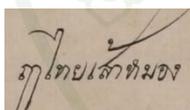
ไมมาหลายวัน คำแปล ไมมาหลายวัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)



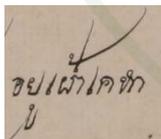
ร่องให้รักตัว คำแปล ร่องให้รักตัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)

24. สระ เ-า (ไม้หน้า, ลากข้าง) พบการเขียน 2 แบบ ดังนี้

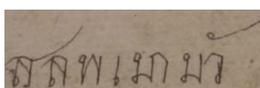
แบบที่ 1 เขียนลากข้างเส้นหลังลากติดกับพยัญชนะ ตัวอย่างเช่น



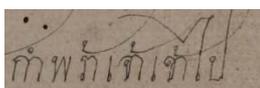
ฤไทยเส้าหมอง คำแปล ฤทัยเส้าหมอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)



อยู่เฝ้าเคหา คำแปล อยู่เฝ้าเคหา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

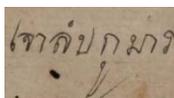


สลพเมามัว คำแปล สลบเมามัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)

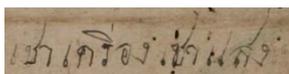


กำพร้าวเจ้าเข้าไป คำแปล กำพร้าวเจ้าเข้าไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 17)

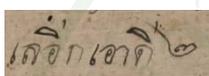
แบบที่ 2 ไม่เขียนลากข้างเป็นเส้นเดียวกันกับพยัญชนะ ซึ่งเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



เจ้าลบกุมาร คำแปล เจ้าลบกุมาร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 25)



เจ้าเครื่องเช่าแสง คำแปล เจ้าเครื่องเช่าแสง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 28)



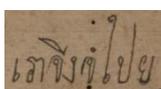
เลือกเอาดี๒ คำแปล เลือกเอาดี ๆ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 28)

รูปสระที่พบในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง มีทั้งหมด 24 รูป ส่วนใหญ่จะมีลักษณะการเขียนที่คล้ายกับรูปสระในอักษรไทยมาตรฐาน แต่บางรูปมีขนาดไม่เท่ากัน นอกจากนี้สระบางสระในวรรณกรรมกลอนสวดปลาบู่ทอง เมื่อประสมกับพยัญชนะก็จะเปลี่ยนลักษณะไป ส่วนใหญ่จะเขียนต่อเนื่องเป็นเส้นเดียวกันติดกับพยัญชนะที่ประสมด้วย แต่คงลักษณะเดิมไว้ให้สังเกตได้ สระที่ไม่ปรากฏในวรรณกรรมนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นสระเสียงสั้น เช่น เ-ะ, แ-ะ, เียะ เป็นต้น และเมื่อเทียบกับสระในอักษรไทยมาตรฐานมาตรฐานแล้ว ในวรรณกรรมกลอนสวดก็ไม่ปรากฏคำที่ใช้สระเสียงสั้นเหล่านี้ รูปสระที่พบลักษณะในการเขียนมากที่สุด คือ สระ ใ- และ ใ- โดยพบการเขียนทั้งหมด 4 แบบ

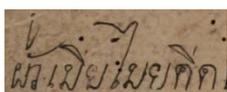
#### การใช้รูปสระ

จากการศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ผู้วิจัยพบการใช้รูปสระที่ปรากฏ 8 ลักษณะดังต่อไปนี้

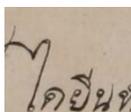
1. คำที่ใช้รูปสระ ใ- ปัจจุบันใช้รูปสระ ใ- ตัวอย่างเช่น



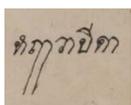
เราจึงจะไป คำแปล เราจึงจะไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 36)



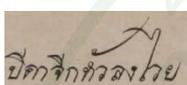
ผัวเมียไม่ยักคิด คำแปล ผัวเมียไม่คิด (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 44)



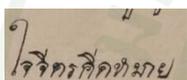
ไฉน คำแปล ไฉน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 5)



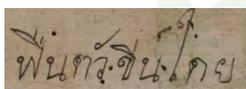
หฤหรรษ์ คำแปล หรือว่าหฤ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 5)



บิดาจิกหัวลงไว คำแปล บิดาจิกหัวลงไว้ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 5)

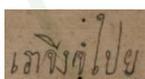


ใจจิตรคิดหมาย คำแปล ใจจิตคิดหมาย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 7)

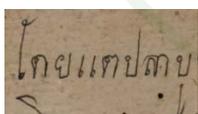


ฟืนตัวขึ้นโดย คำแปล ฟืนตัวขึ้นได้ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 7)

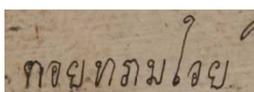
2. รูปสระ ใ - ไ - จะมียัญชนะ ย กำกับเป็นตัวสะกดอยู่ท้ายคำ ดังตัวอย่าง



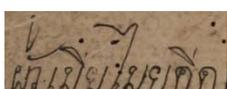
เราจึงจะไป คำแปล เราจึงจะไป (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 36)



โดยแต่ปลา คำแปล ได้แต่ปลานู๋ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 40)



ต่อยทรมไว คำแปล ต่อยทรมวัย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 40)

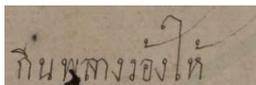


ผัวเมียไม่ยักคิด คำแปล ผัวเมียไม่คิด (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 44)

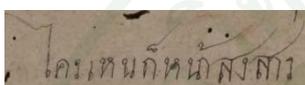
3. คำที่ใช้รูปสระ ใ- ปัจจุบันใช้ ใ- และคำที่ใช้รูปสระ ใ- ปัจจุบันใช้ ใ- หรือบางคำก็ใช้ปะปนกัน เช่น



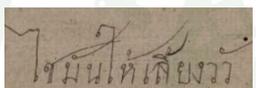
ใไม่ยวไรย คำแปล ใไม่ว่าไร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 44)



กินพลางร้องใ คำแปล กินพลางร้องใ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 16)

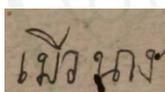


ไครเห็นกัหน้าสงสาร คำแปล ไครเห็นกัหน้าสงสาร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 16)

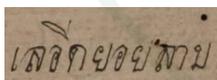


ใมันใให้เลี้ยงวัว คำแปล ใมันใให้เลี้ยงวัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 27)

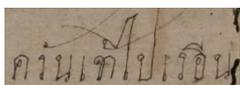
4. คำที่ใช้รูปสระ ใ, ใ ปัจจุบันใช้รูปสระ ใ- และจะวางพินทุ์และฝนทอง ไว้ที่พยัญชนะ อ ในกรณีที่มีตัวสะกด เช่น



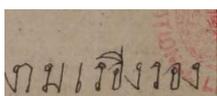
ใเอนาง คำแปล ใเอนาง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 40)



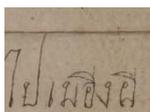
ใเอื้อยอยตาม คำแปล ใเอื้อยอยตาม (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 44)



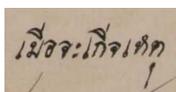
ใรันเข้าใเรื้อน คำแปล ใรันเข้าใเรื้อน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 16)



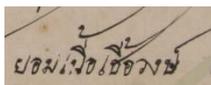
ใมเรื้องรอง คำแปล ใมเรื้องรอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 18)



ไปเมืองผี คำแปล ไปเมืองผี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 18)

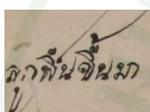


เมื่อจะเกิดเหตุ คำแปล เมื่อจะเกิดเหตุ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 2)

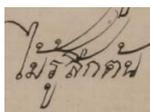


ขอมเนื้อเซื้อวงษ์ คำแปล ขอมเนื้อเซื้อวงษ์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 2)

5. คำที่ใช้รูปสระ<sup>๕</sup> ปัจจุบันใช้รูปสระ<sup>๕</sup> และคำที่ใช้รูปสระ<sup>๕</sup> ปัจจุบันใช้รูปสระ<sup>๕</sup> เช่น

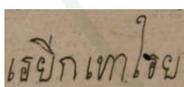


ลูกพินขึ้นมา คำแปล ลูกพินขึ้นมา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 9)

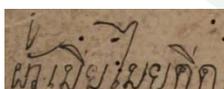


ไม่รู้สีกตัน คำแปล ไม่รู้สีกตัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 9)

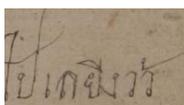
6. คำที่ใช้สระ เีย จะใช้รูป เีย และ เีย และส่วนใหญ่จะวางพินท์ อี และพินท์อี, ฝนทอง  
ไว้ที่พยัญชนะ ย ตัวอย่างเช่น



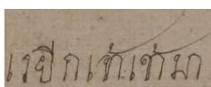
เรยิกเทาไร คำแปล เรยิกเท่าไร (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 42)



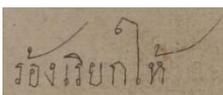
ผัวเมียไม่ยคิด คำแปล ผัวเมียไม่คิด (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 44)



ไปเลียงวัว คำแปล ไปเลี้ยงวัว (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 27)

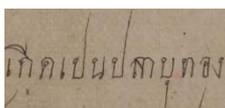


เรยิกเจ้าเข้ามา คำแปล เรยิกเจ้าเข้ามา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 27)

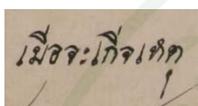


ร้องเรียกให้ คำแปล ร้องเรียกว่า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 27)

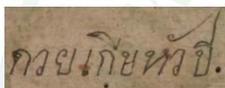
7. คำที่ใช้สระ ะ ะ จะใช้รูป ะ ะ ตัวอย่างเช่น



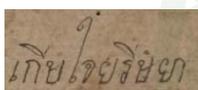
เกิดเป็นปลาบู่ทอง คำแปล เกิดเป็นปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 18)



เมื่อจะเกิดเหตุ คำแปล เมื่อจะเกิดเหตุ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

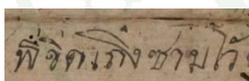


ควยเกียหัวปี คำแปล ด้วยเกิดหัวปี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 35)



เกียใจริษยา คำแปล เกิดใจริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 35)

8. คำที่ใช้รูปสระ ะ ะ ปัจจุบันใช้รูปสระ ะ ะ ตัวอย่างเช่น



พิจัดถึงขามไว คำแปล พิจัดถึงทรมวีย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 31)

การใช้รูปสระในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ยังไม่มีลักษณะที่แน่นอนถึงแม้รูปสระส่วนใหญ่เหมือนกับรูปสระในอักษรไทยมาตรฐานแล้ว แต่การใช้รูปสระยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน รูปสระหนึ่งออกเสียงเป็นอีกรูปสระหนึ่ง คำคำเดียวกันใช้รูปสระที่แตกต่างกัน และยังมี การใช้รูปสระปะปนกัน ในบางคำผู้วิจัยต้องวิเคราะห์ความหมายของคำจากเนื้อเรื่อง เช่น คำว่า ให้ และ ให้ ในกลอนสวดเขียนเหมือนกันคือ ให้ จึงทำให้ผู้อ่านสับสน ต้องอาศัยการตีความจากเนื้อเรื่องประกอบในการวิเคราะห์ จึงกล่าวได้ว่า การใช้รูปสระที่ ไม่แน่นอนนี้ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ อักษรวิธีในวรรณกรรมกลอนสวดนี้ แตกต่างจากอักษรวิธีไทยมาตรฐานที่ใช้ในปัจจุบัน

## การเขียนและการใช้รูปวรรณยุกต์

รูปวรรณยุกต์ที่พบในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองมี 3 รูป คือ เอก โท และจัตวา มีการเขียนดังนี้

ตารางที่ 4 รูปวรรณยุกต์และรูปแบบการเขียนที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง

ลำดับที่	รูปวรรณยุกต์	รูปแบบที่พบ
1.	เอก (ˊ)	1
2.	โท (ˋ)	3
3.	ตรี (ˇ)	-
4.	จัตวา (˘)	1

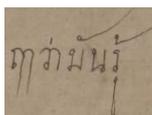
1. วรรณยุกต์ เอก (ˊ) พบการเขียน 1 แบบ ซึ่งเขียนเหมือนกับวรรณยุกต์ในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น

นางกำพราต่อนจัวไป คำแปล นางกำพราต่อนจัวไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 17)

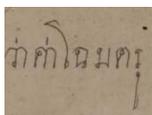
นางวิโคทวนหน้า คำแปล นางไหวโคถวนหน้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 17)

ผู้หนึ่งมั่งมี คำแปล ผู้หนึ่งมั่งมี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

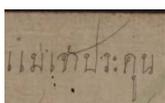
ไคแต่ปลาบู่สองตัว คำแปล ไคแต่ปลาบู่สองตัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 4)



ฤว่ามนรู้ คำแปล หรือว่ามนรู้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 39)



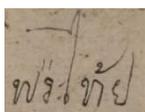
ว่าคำโฉมตรู คำแปล ว่าคำโฉมตรู (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 39)



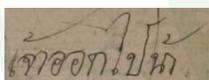
แม่เจ้าประคุณ คำแปล แม่เจ้าประคุณ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 39)

## 2. วรรณยุกต์โท (◌) พบการเขียน 3 แบบ ดังนี้

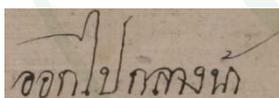
แบบที่ 1 เขียนวรรณยุกต์เหมือนกับวรรณยุกต์ในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



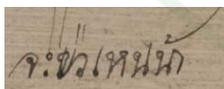
พระไทัย คำแปล พระไทัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 18)



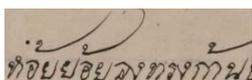
เจ้าอออกไปน้ำ คำแปล เจ้าอออกไปน้ำ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 21)



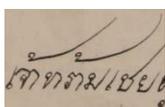
ออกอไปน้ำ คำแปล ออกอไปน้ำ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 21)



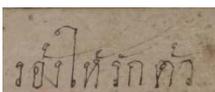
จะอเห็นน้ำ คำแปล จะอเห็นน้ำ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 69)



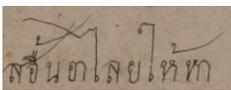
ห้อยอย้อยอลงอทรงอ้าน คำแปล ห้อยอย้อยอลงอทรงอ้าน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 40)



เจ้าอทราอมอเชอย คำแปล เจ้าอทราอมอเชอย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 39)

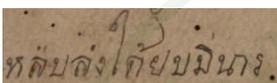


ร้องไห้รักตัว คำแปล ร้องไห้รักตัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 16)



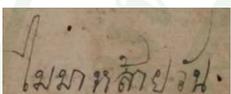
สอนอไถยให้หา คำแปล สอนอไถยให้หา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 16)

แบบที่ 2 เขียนหางของวรรณยุกต์ลากเป็นเส้นโค้งย้อนกลับไปทางหัววรรณยุกต์ ตัวอย่างเช่น



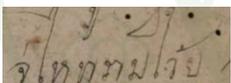
231: 10)

หลบลงไต่ยมินาร คำแปล หลบลงไต่ยมินาน (กลอนสวดปลาบู่ทอง,

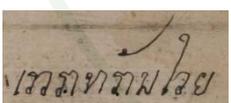


ไม้มากหลายวัน คำแปล ไม้มากหลายวัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 13)

แบบที่ 3 เขียนวรรณยุกต์โดยไม่มีเว้นระยะห่างระหว่างเส้นหัวและเส้นหางของวรรณยุกต์ ตัวอย่างเช่น

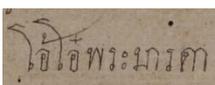


จให้ทรมวไวย คำแปล จะให้ทรมวไวย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 18)

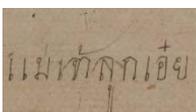


เรวราทรมวไวย คำแปล เร็วเรวราทรมวไวย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 23)

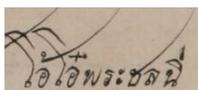
3. วรรณยุกต์จัตวา (◌̈) พบการเขียน 1 แบบ ซึ่งเขียนเหมือนกับวรรณยุกต์ในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



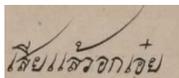
ไอ้ไอ้พระมารดา คำแปล ไอ้ไอ้พระมารดา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 28)



แม่เจ้าลูกเอ๋ย คำแปล แม่เจ้าลูกเอ๋ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 21)



ไอ้อ้อพระชนนี คำแปล ไอ้อ้อพระชนนี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 6)

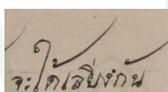


เสียแล้วอกเอ๋ย คำแปล เสียแล้วอกเอ๋ย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 6)

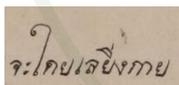
รูปวรรณยุกต์ที่พบในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลานู๋ทอง มี 3 รูป คือ เอก โท และจัตวา ส่วนรูปวรรณยุกต์ตรี ไม่พบในวรรณกรรมนี้

### การใช้รูปวรรณยุกต์

1. จากการศึกษาเอกสาร โบราณพบการใช้รูปวรรณยุกต์ทั้ง 3 รูป คือ เอก โท และจัตวา แต่การใช้กำกับคำยังไม่แน่นอนและไม่สม่ำเสมอ คือ คำคำเดียวกันบางครั้งใช้รูปวรรณยุกต์ บางครั้งไม่ใช้รูปวรรณยุกต์ คำบางคำที่เคยมีรูปวรรณยุกต์กำกับก็ไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับ คำบางคำที่ไม่ต้องมีรูปวรรณยุกต์กำกับก็ปรากฏว่ามีรูปวรรณยุกต์กำกับ เช่น การใช้วรรณยุกต์ที่ไม่แน่นอน เช่น คำว่า “ได้”

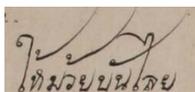


จะได้เล็งกัน คำแปล จะได้เล็งกัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 2)

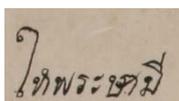


จะโดยเล็งกาย คำแปล จะได้เล็งกาย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 2)

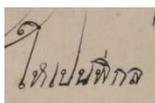
ตัวอย่าง การใช้วรรณยุกต์ที่ไม่แน่นอนเช่น คำว่า “ให้”



ให้ม้วยบันไคย คำแปล ให้ม้วยบรรลัย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 3)

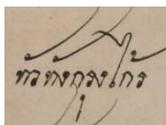


ให้พระสามมี คำแปล ให้พระสามมี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 3)

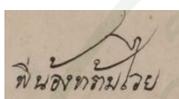


ใ้ไปนพิทล คำแปล ใ้เป็นพิทล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

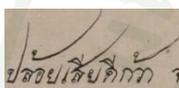
ตัวอย่าง คำที่ไม่ต้องมีรูปวรรณยุกต์กำกับแต่ปรากฏรูปวรรณยุกต์กำกับ



ท้วท้งกรงไกร คำแปล ท้วท้งกรงไกร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)



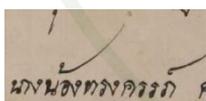
พี่น้องทรว้มไวย คำแปล พี่น้องทรว้มไวย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)



ปล้อยเสียดีกว่า คำแปล ปล้อยเสียดีกว่า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 4)

2. ถ้ามีการใช้วรรณยุกต์กำกับคำ ส่วนใหญ่จะวางวรรณยุกต์ไว้ในตำแหน่งเหมือนกับวรรณยุกต์ในอักษรไทยมาตรฐานแล้ว แต่บางคำที่ประสมด้วยสระ -อ, -ัว, -า จะวางรูปวรรณยุกต์ไว้ที่ตัว อ, ว, สระ -า

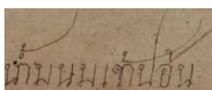
ตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยสระอ หรือ อัว วางรูปวรรณยุกต์ไว้ที่พยัญชนะ อ หรือ ว



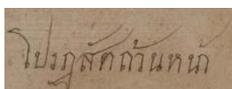
นางนอึ้งทรงครรภ์ คำแปล นางนอึ้งทรงครรภ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)



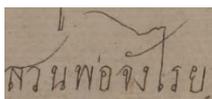
ชอื้นแห่ คำแปล ชอื้นแห่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)



น้านมเข้าป้อัน คำแปล น้านมเข้าป้อัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

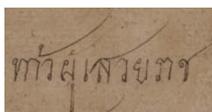


โปรตส์ตวันหน้า คำแปล โปรตส์ตวันหน้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)



สวนพอจโรย คำแปล สวนพอจัญไร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

ตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยสระอา วางวรรณยุกต์ไว้ที่ สระอา



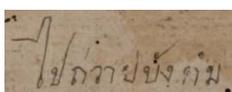
ท้าวผู้เสวยราช คำแปล ท้าวผู้เสวยราชย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)

ในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิกกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง การใช้รูปวรรณยุกต์ทั้ง 3 รูป คือ เอก โท จัตวา ยังไม่มีความแน่นอน แต่ตำแหน่งการวางรูปวรรณยุกต์ ส่วนใหญ่จะคล้ายกับวรรณยุกต์ในอักษรไทยมาตรฐานแล้ว มีเพียงการประสมคำในบางสระเท่านั้น ที่ยังวางรูปวรรณยุกต์ไม่เหมือนกับวรรณยุกต์ในอักษรไทยมาตรฐาน นอกจากนี้ผู้วิจัยสังเกตว่า การไม่มีรูปวรรณยุกต์ตรีกำกับในวรรณกรรมนี้ ทำให้ทราบว่า ในสมัยที่มีการบันทึกวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดนี้ ยังไม่ปรากฏการใช้วรรณยุกต์ตรี จึงสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ช่วงเวลาที่มีการบันทึกวรรณกรรมกลอนสวดได้

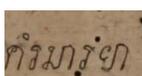
### การใช้เครื่องหมายแทนสระและเครื่องหมายประกอบการเขียน

เครื่องหมายแทนสระที่พบในกลอนสวดปลาบู่ทอง มี 5 เครื่องหมาย ได้แก่ นิคหิต ฟันหนู ไม้หันอากาศ วรรณยุกต์เอก ไม้ไต่คู้ ซึ่งมีรูปแบบการเขียนดังต่อไปนี้

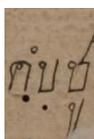
1. เครื่องหมาย นฤคหิตหรือนิคหิต (◌◌) ใช้แทนสระโอะ พบการเขียน 1 แบบเหมือนเครื่องหมายในอักษรไทยมาตรฐาน ตำแหน่งอยู่ตรงกับพยัญชนะที่ต้องการใช้ประสมกับสระ ดังตัวอย่าง



ไปถวายเป็นบังคม คำแปล ไปถวายเป็นบังคม (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 30)



กัรมารยา คำแปล คนมารยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 45)



คบช คำแปล คบชู้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 45)

ยักขึ้นทวนหัว คำแปล ยักขึ้นทวนหัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 13)

ค้อยสัมพันธ์ คำแปล ค้อยสัมพันธ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 13)

จะม้วยวายขุ่น คำแปล จะม้วยวายขุ่น (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 13)

เสียงน่องจิ้งจิก คำแปล เสียงน่องจิ้งจิก (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

ผิวเมี่ยมสองคน คำแปล ผิวเมี่ยมสองคน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 3)

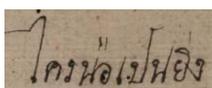
2. เครื่องหมายฟันหนู (") ใช้แทนสระ-อ สระ-เ-อ และสระ โ- พบการเขียน 2 แบบ ตำแหน่งอยู่ตรงกับพยัญชนะที่ต้องการใช้ประสมกับสระ ดังนี้

แบบที่ 1 เขียนเหมือนกับเครื่องหมายในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น

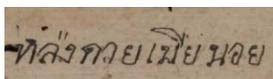
นางเซย<sup>๑</sup>ชมทุกเวลา คำแปล นางเซยชมทุกเวลา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 25)

พิโคเอย<sup>๑</sup>ยาไปไกล คำแปล พิโคเอยยาไปไกล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 25)

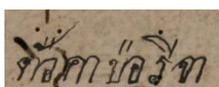
อร<sup>๑</sup>ระไทไชยา คำแปล อรไทไชยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 31)



ไครหนอเป็นยิ่ง คำแปล ไครหนอเป็นยิ่ง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 31)

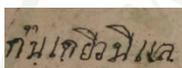


หลังควายเมียน้อย คำแปล หลังด้วยเมียน้อย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

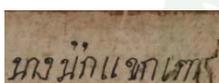


ตัวคาบอริจา คำแปล ตัวเข้าบริจาค (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

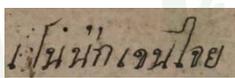
แบบที่ 2 เขียนเครื่องหมายมีหัววงกลมกำกับด้านบน ลักษณะคล้ายเครื่องหมายอัฒประกาศ (\*) ตัวอย่างเช่น



คนเคียวนี้แล คำแปล คนเคียวนี้แล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

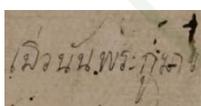


นางนิกแขกเตา คำแปล นางนกแขกเต้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

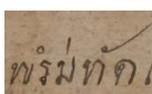


เปนนกเงินใจ คำแปล เปนนกเงี้ยวใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

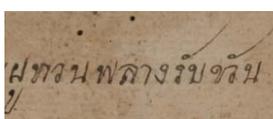
3. เครื่องหมายไม้หันอากาศ (๐) ใช้แทนสระ -ะ พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับเครื่องหมายในอักษรไทยมาตรฐาน ตำแหน่งอยู่ตรงกับพยัญชนะที่ต้องการใช้ประสมกับสระ ตัวอย่างเช่น



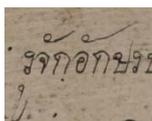
เมื่อนั้นพระกุมาร คำแปล เมื่อนั้นพระกุมาร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 22)



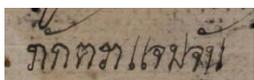
พรหมทัต คำแปล พรหมทัต (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 31)



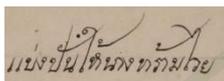
ผู้ทวนพลางรับขวัญ คำแปล ผู้ทวนพลางรับขวัญ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 31)



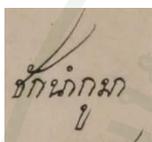
ฐักอักษร คำแปล ฐักอักษร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)



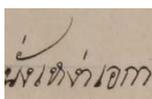
ภัคตราแจ่มจัน คำแปล ภัคตราแจ่มจันทร์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)



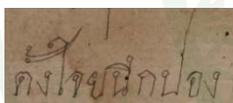
แบ่งปันให้นางทราวมวัย คำแปล แบ่งปันให้นางทราวมวัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 8)



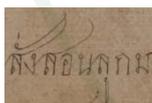
ชักนำกุมมา คำแปล ชักนำกุมมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 38)



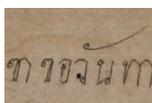
นั่งเหง่าเอกา คำแปล นั่งเหง่าเอกา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 38)



ตั้งใจนึกปอง คำแปล ตั้งใจนึกปอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)

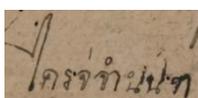


สั่งสอนลูกมา คำแปล สั่งสอนลูกมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)

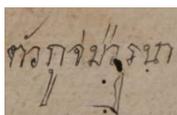


ขาขอวันทา คำแปล ข้อขอวันทา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)

4. วรรณยุกต์เอก (') ในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง เครื่องหมายวรรณยุกต์เอกที่พบ เป็นสัญลักษณ์แทนสระ –ะ และปรากฏอยู่บนคำ ที่มีพยัญชนะตัวเดียว ดังตัวอย่าง

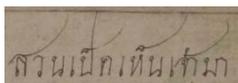


ไครจ่างานนท คำแปล ไครจะจ่านน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 9)

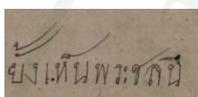


ตัวกู่มื่อรนา คำแปล ตัวกูจะมรณา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 9)

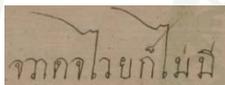
5. เครื่องหมายไม้ไต่คู้ (๘) พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับเครื่องหมายในอักษรไทยมาตรฐาน ใช้แทนสระ -อ และ สระ -ะ ตัวอย่างเช่น



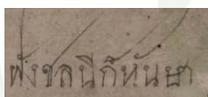
สวณเป็ดเห็นเจ้ามา คำแปล สวณเป็ดเห็นเจ้ามา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 40)



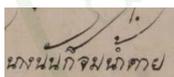
ยังเห็นพระชนนี คำแปล ยังเห็นพระชนนี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 40)



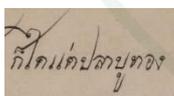
จวาดจไวก็ไม่มี คำแปล จะวาดจะไวก็ไม่มี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 56)



ฟังชลนีกี่หันษา คำแปล ฟังชลนีกี่หรรษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 61)



นางนึ่งก็จมน้ำตาย คำแปล นางนึ่งก็จมน้ำตาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 4)



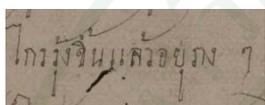
กี่ไคแต่ปลาบู่ทอง คำแปล กี่ไคแต่ปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 4)

ในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ใช้เครื่องหมายแทนสระวางไว้ตรงกับพยัญชนะที่ต้องการประสมสระ และไม่ได้ใช้เครื่องหมายอย่างสม่ำเสมอทุกคำ ปัจจุบันนี้เครื่องหมายนฤกhitหรือนิกhit ฟันหนู และวรรณยุกต์เอก ไม่ได้ใช้แทนเสียงสระแล้ว แต่ไม้ไต่คู้และไม้หันอากาศยังคงนำมาใช้อยู่ โดยวางตำแหน่งไว้ตรงกับพยัญชนะเครื่องหมายในอักษรไทยมาตรฐานในปัจจุบัน

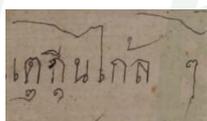
เครื่องหมายประกอบการเขียนและการใช้ ที่พบในวรรณกรรมกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ได้แก่ ไม้ยมก เลข ๒ ไม้ทัณฑฆาต เครื่องหมายเริ่มต้นและจบข้อความ โดยมีรูปแบบการเขียนและการใช้ดังนี้

1. เครื่องหมายไม้ยมก พบการเขียน 2 แบบ ใช้ในการซ้ำคำ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ถูกต้องแล้ว ดังนี้

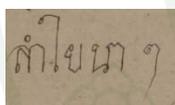
แบบที่ 1 เขียนเครื่องหมายเหมือนกับเครื่องหมายในอักษรไทยมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น



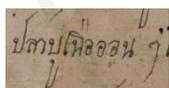
ไกรรุ่งขึ้นแล้วอยู่รง ๆ คำแปล ไกรรุ่งขึ้นแล้วอยู่รง ๆ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 17)



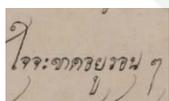
แต้กินไกลี่ ๆ คำแปล แต้กินไกลี่ ๆ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 41)



ลำไยนา ๆ คำแปล ลำไยนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 46)

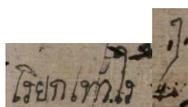


ปลาบู่เนื้ออ่อน ๆ คำแปล ปลาบู่เนื้ออ่อน ๆ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 46)

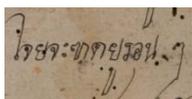


ใจจะขาดอยู่รอน ๆ คำแปล ใจจะขาดอยู่รอน ๆ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 8)

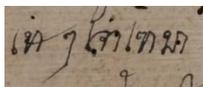
แบบที่ 2 เขียนส่วนปลายของเครื่องหมายหักเหลี่ยมแล้วลากเป็นเส้นตรง ตัวอย่างเช่น



เรียกเท่าไร ๆ คำแปล เรียกเท่าไร ๆ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 7)

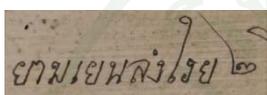


โจจะขาดยรอนๆ คำแปล โจจะขาดอยู่รอนๆ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 12)

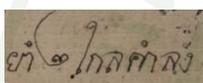


เจ้าๆ เจ้าเขามา คำแปล เจ้า ๆ เจ้าเข้ามา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)

2. เลข ๒ ในเอกสารโบราณพบการใช้ เลข ๒ ในการซ้ำคำ เหมือนกับไม้ยมก ซึ่งใช้ไม่สม่ำเสมอ เพราะส่วนใหญ่ในกลอนสวดปลาบู่ทองใช้ไม้ยมกมากกว่า ดังตัวอย่าง

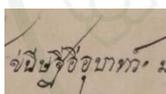


ยามเย็นลงไรย๒ คำแปล ยามเย็นลงไรๆ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)

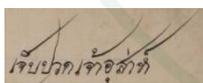


ย้า๒ ไกลค้ำลง คำแปล ย้า ๆ ไกลค้ำลง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)

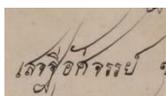
3. เครื่องหมายไม้ทัณฑฆาต (◌̣) ใช้กำกับพยัญชนะที่ไม่ต้องการออกเสียง มีการใช้เหมือนกับปัจจุบัน แต่ยังไม่สม่ำเสมอ เครื่องหมายนี้พบการเขียน 1 แบบ เหมือนกับเครื่องหมายที่ใช้ประกอบการเขียนในอักษรไทยมาตรฐาน ดังตัวอย่าง



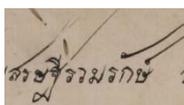
ขนิษฐี้อุบาทว์ คำแปล ขนิษฐี้อุบาทว์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 7)



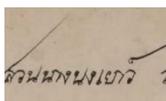
เจ็บปวดเจ้าอุตสาห์ คำแปล เจ็บปวดเจ้าอุตสาห์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 7)



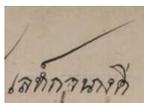
เสราชฐี้อัศจรรย์ย์ คำแปล เสราชฐี้อัศจรรย์ย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)



เสราชฐี้อัศจรรย์ย์ คำแปล เสราชฐี้อัศจรรย์ย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)



ส่วนนางนงเยาว์ คำแปล ส่วนนางนงเยาว์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)



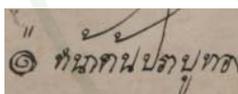
เล่ห์กลนางดี คำแปล เล่ห์กลนางดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

เครื่องหมายประกอบการเขียน ส่วนใหญ่ยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน ยกเว้น เลข ๒ ในปัจจุบัน ใช้ไม้ยมกแทน และตำแหน่งในการวางเครื่องหมายนั้นก็เหมือนกับปัจจุบัน แต่ยังไม่มีการใช้เครื่องหมายที่แน่นอนตายตัว

4. เครื่องหมายเริ่มต้นและจบข้อความ เครื่องหมายที่พบในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิด กลอนสวดเรื่อง ปลาบู่ทองแบ่งออกเป็น

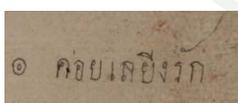
4.1 เครื่องหมายเริ่มต้นข้อความที่พบ คือเครื่องหมาย ตาไก่หรือฟองมัน (๑) ซึ่งปรากฏ คำพัง และปรากฏร่วมกับการอธิบายข้อความว่าเป็นคำประพันธ์ชนิดใด แต่เครื่องหมายเหล่านี้ยังไม่สม่ำเสมอ และมีลักษณะการเขียนที่ไม่แน่นอน

ตัวอย่าง เครื่องหมายฟองมันที่ปรากฏคำพัง และปรากฏร่วมกับเครื่องหมายฟินหนู

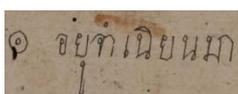


233: 3)

๑ หน้าต้นปลาบู่ทอง คำแปล ๑ หน้าต้นปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง,



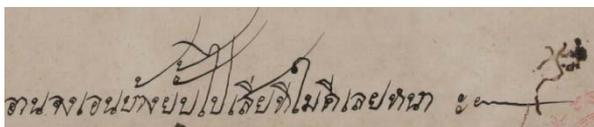
๑ คอยเลียงรัก คำแปล ๑ คอยเลียงรัก (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)



๑ อยู่จำเนียรมา คำแปล ๑ อยู่จำเนียรมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)



## ตัวอย่าง เครื่องหมายโคมูตร

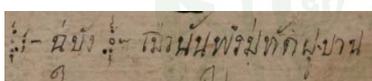


อ่านจงเอนบ้างยับไปเสียที่ไม่ดีเลยหนา๐

คำแปล อ่านจงเอนบ้างยับไปเสียที่ไม่ดีเลยหนา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 1)

วรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลานู๋ทอง ใช้เครื่องหมายเริ่มต้นและจบข้อความจำนวนน้อย และยังไม่มียูนิโคดที่แน่นอน เพราะเนื้อความจากเอกสารทั้ง 4 ฉบับ ขาดหายไปไม่ต่อเนื่องกัน เครื่องหมายที่พบเป็นเครื่องหมายที่อยู่ในเนื้อความที่เป็นส่วนต่อ ไม่ใช่ส่วนต้นและส่วนจบของเรื่อง

4.3 เครื่องหมายที่ใช้เริ่มต้นเพื่ออธิบายลักษณะของคำประพันธ์ และเป็นเครื่องหมายจบข้อความอีกด้วย ตัวอย่างเช่น

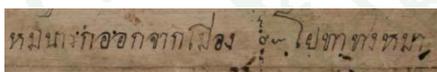


จบบ้าง ๐ เมื่อมันพรมตัดผอบาน คำแปล



จบบ้าง ๐ เมื่อนั้น

พรมตัดผอบาน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233:6)



หมินารกออกจากเมือง ๐



โยธาซางหมา คำแปล

ออกจกเมือง ๐ โยธาซางหมา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 7)

เครื่องหมายที่ใช้เริ่มต้นและอธิบายลักษณะของคำประพันธ์ในวรรณกรรมกรมกลอนสวดพบจำนวนน้อยเช่นเดียวกันกับเครื่องหมายเริ่มต้นและจบข้อความ เพราะเนื้อหาจากเอกสารไม่ต่อเนื่อง ส่วนใหญ่ เนื้อเรื่องของเอกสารที่พบยังไม่ใช่เนื้อเรื่องตอนต้น

ศึกษาและเปรียบเทียบอักษรวิจิที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิจิที่ไทยมาตรฐาน  
จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

จากการศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง (สำนักหอสมุดแห่งชาติ ปลาบู่ทองกลอนสวดหมดอักษร ป. เลขที่ 231-234 กลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก) พบอักษรวิจิหรือการเขียนคำที่แตกต่างกับอักษรวิจิที่ไทยมาตรฐาน ในที่นี้จะยกตัวอย่างมา 87 คำ เรียงตามตัวอักษร และนำมาหาค่าความถี่ของการเขียนคำในรูปแบบต่างๆ ที่พบ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบอักษรวิจิที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิจิที่ไทยมาตรฐาน

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
1.	กั	133	กั	82	61.65
2.	กษัตริย์	10	กั *	51	38.35
			กระดั้ตร	1	10.00
			กระดั้ต	1	10.00
			กระดั้ตตรี	1	10.00
			กระดั้ต*	7	70.00
3.	กัลยา	16	1. กัลยา*	6	37.50
			2. กัลญา	1	6.25
			3. กัลยา	4	25.00
			4. กัลยา	5	31.24
4.	กัน	111	1. กัน	27	24.32
			2. กัร	1	0.90
			3. กัน*	54	48.65
			4. กัน	29	26.13
5.	เก็ด	81	1. เก็จ	1	1.23
			2. เก็ช	9	11.12
			3. เก็ด	13	16.06
			4. เก็ด*	40	49.38
			5. เก็ท	1	1.23
			6. เก็ช	1	1.23
			7. เก็ช	16	19.75

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
6.	โกรธ	52	1. โกรธ <sup>๒</sup> *	20	38.45
			2. โกรษ	3	5.77
			3. โกรฏ	8	15.38
			4. โกรด	9	5.77
			5. โกรธ	4	7.70
			6. โกรถ	12	23.08
			7. โกรท	2	3.85
7.	ขอ	49	1. <sup>๒</sup> ขอ*	29	59.18
			2. ขอ	20	40.82
8.	ขอโทษ	9	1. <sup>๒</sup> ขอโทษ	1	11.11
			2. <sup>๒</sup> ขอโทษ*	5	55.56
			3. <sup>๒</sup> ขอโทษ	1	11.11
			4. <sup>๒</sup> ขอโทษ	2	22.22
9.	คชสาร	15	1. คัษะสาร*	5	33.33
			2. คัษสาร	2	13.34
			3. คชสาร	3	20.00
			4. คชสาร*	5	33.33
10.	คลาไคล	45	1. คลาไคล*	21	46.67
			2. คัลลาไคลย	1	2.22
			3. คลาไค้ล	2	4.44
			4. คล้าไค้ล	2	4.44
			5. คัลลาไคล	1	2.22
			6. คล้าไคล	4	8.89
			7. คล้าไคล	4	8.89
			8. คลาไค้ล	1	8.89
			9. คลาไคล	1	8.89
			10. คลาไค้ล	3	6.68
			11. คล้าไค้ล	3	6.68
			12. ไคลคลา	7	15.56

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
11.	คิด	163	1. คิด	27	16.56
			2. คิท	2	1.23
			3. คีท	7	4.29
			4. คิช	38	23.31
			5. คิช	33	20.35
			6. คืด*	56	34.46
12.	คิดถึง	45	1. คิทถึง	1	2.22
			2. คืดถึง	2	4.44
			3. คีทถึง	2	4.44
			4. คืดถึง	1	2.22
			5. คืดถึง	1	2.22
			6. คืดถึง	1	2.22
			7. คืดถึง	4	8.88
			8. คืดถึง	1	2.22
			9. คืดถึง *	23	51.14
			10. คิชถึง	1	2.22
			11. คืดถึง	4	8.88
			12. คิชถึง	2	4.44
			13. คืดถึง	1	2.22
			14. คีทถึง	1	2.22
13.	คือ	39	1. คือ	2	5.13
			2. ครี*	37	94.87
14.	จ้งไร	6	1. จ้งไร้ย	1	16.67
			2. จ้งไร	2	33.33
			3. จ้งไรย*	3	50.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
15.	จิง	240	1.จิง	13	5.42
			2.จิง *	127	52.92
			3.จิง	5	2.08
			4.จิง	36	15.00
			5.จิง	58	24.16
			6.จิง	1	0.42
16.	เจ้า	319	1.เจ้า*	175	54.86
			2.เจา	144	45.14
17.	ใจ	526	1.ใจ	3	0.57
			2.จัย	2	0.38
			3.ใจ*	179	34.03
			4.ใจัย	8	1.50
			5.ใจ	51	9.70
			6.ใจย	156	29.66
			7.ใจัย	1	0.19
			8.ใจย	120	22.81
			9.ใจัย	5	0.95
			10.ใจัย	1	0.19
18.	จกรรจ	3	1.จกัณ*	2	66.67
			2.จะกรร	1	33.33
19.	ไจน	36	1.จะไน	3	8.33
			2.จะไน	1	2.78
			3.ไจนย	2	5.56
			4.ไจน	2	5.56
			5.จไนย	1	2.78
			6.จไนย	1	2.78
			7.ไจน*	13	36.08
			8.ไจน	6	16.67

## ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
			9. ฉโน	1	2.78
			10. ฉะโนย	1	2.78
			11. ฉะโนย	1	2.78
			12. ฉะโน	2	5.56
			13. ฉะโนย	1	2.78
20.	ชนนี	56	1. ชลนี่	10	17.86
			2. ชลนี่*	18	33.18
			3. ชลณี	2	3.50
			4. ชลณี	3	5.36
			5. ชลณี	2	3.57
			6. ชลณี	1	1.79
			7. ชลณี	8	14.29
			8. ชลณี	2	3.57
			9. ชลณี	1	1.79
			10. ชลณี	1	1.79
			11. ชลณี	1	1.79
			12. ชลณี	1	1.79
			13. ชลณี	2	3.57
21.	ชันษา	3	1. ชันษา*	1	33.33
			2. ชันษา*	1	33.33
			3. ชันษา*	1	33.33
22.	ชีวิต	22	1. ชีวิท	1	4.55
			2. ชีวิท	1	4.55
			3. ชีวิท	4	18.17
			4. ชีวิท	1	4.55
			5. ชีวิท	1	4.55
			6. ชีวิท	1	4.55
			7. ชีวิท	2	9.00
			8. ชีวิท	5	22.72
			9. ชีวิท*	6	27.27

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
23.	เชิญ	57	1. เชิญ	18	31.58
			2. เชิน*	30	52.63
			3. เชิน	9	15.79
24.	เด็ยรจนวน	37	1. เด็ยรจนวน	1	2.70
			2. เด็ยรจนวน	1	2.70
			3. เด็ยรจนวน	2	5.14
			4. เด็ยรจนวน	1	2.70
			5. เด็ยรจนวน	6	16.22
			6. เด็ยรจนวน	1	2.70
			7. เด็ยรจนวน	1	2.70
			8. เด็ยรจนวน*	24	64.87
25.	ไค้	367	1. ไค้	19	5.18
			2. ไค้	13	3.54
			3. ไค้	36	9.81
			4. ไค้	10	2.72
			5. ไค้	71	19.35
			6. ไค้	25	6.81
			7. ไค้*	180	49.05
			8. ไค้	13	3.54
26.	ตริต	68	1. ตริต	5	7.35
			2. กริต	17	25.00
			3. ตริต	11	16.18
			4. กริต	3	4.78
			5. ตริต	3	4.78
			6. ตริต*	18	41.81
			7. กริต	1	1.50

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
27.	ถึง	180	1. ถึง	17	9.44
			2. ถึง <sup>๐</sup>	7	3.89
			3. ถึง	5	2.78
			4. ถึง	1	0.56
			5. ถึง <sup>๐</sup>	3	1.67
			6. ถึง *	101	56.11
			7. ถึง	2	1.11
			8. ถึง	8	4.44
			9. ถึง <sup>๐</sup>	36	20.00
28.	ทรามวัย	123	1. ทรามวัย	1	0.81
			2. ทรามวัยย	1	0.81
			3. ทรามวัย	15	12.20
			4. ทรามไว	2	1.63
			5. ทรามไว	1	0.81
			6. ทรามไว้	1	0.81
			7. ทรามวัย	4	3.25
			8. ทรามไว้	8	6.50
			9. ทรามวัย	13	10.57
			10. ทรามวัย	1	0.81
			11. ชรามวัย	1	0.81
			12. สามวัย	4	3.25
			13. ทรามไว	19	15.45
			14. ทรามไหว	9	6.70
			15. ทรามวัย*	32	26.02
			16. ทรามวัย	7	4.70
			17. ชามวัย	1	0.81
			18. ทรามไหว	1	0.81
			19. ทรามไว้	4	3.25
			20. ทรามวัย	1	0.81

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
29.	ทศมาส	6	1. ทศมาด	1	16.67
			2. ทัษะมาษ	1	16.67
			3. ทัษัสะมาท	1	16.67
			4. ทัษะมาต	1	16.67
			5. ทศมาศ	2	33.32
30.	ท่าน	69	1. ท่าร	25	36.23
			2. ทาร*	30	43.48
			3. ท่าน	14	20.29
31.	ใน	290	1. ไนย	22	7.59
			2. ไน	34	11.72
			3. ไน*	190	65.52
			4. ไนย	44	15.17
32.	บรรทม	12	1. บานทม	1	8.33
			2. บันทม*	8	66.68
			3. บั้มถัม	1	8.33
			4. บันทม	1	8.33
			5. บัรทม	1	8.33
33.	บรรลัย	58	1. บรรไลย	2	3.45
			2. บรรไรหล	1	1.72
			3. บรรไลย	1	1.72
			4. บันไลย	1	1.72
			5. บานไล	1	1.72
			6. บันไล	1	1.72
			7. บันไลย	3	5.17
			8. บันไล	17	29.31
			9. บันไลย*	18	31.03
			10. บันไลย	4	6.70
			11. บันไหล	8	13.70
			12. บันลัย	1	1.72

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
34.	บ้งอร	14	1. บ้งอร*	9	64.29
			2. บางออน	3	24.43
			3. บางออร	2	14.28
35.	บ้งุชร	9	1. บ้งุชร	1	11.11
			2. บานชอร	1	11.11
			3. บ้งุชอน*	5	55.56
			4. บ้งุช	2	22.22
36.	บ้าน	20	1. บ้าน*	10	50.00
			2. บาน	3	15.00
			3. บาร	5	25.00
			4. บ้งาร	1	5.00
			5. บ้งาญ	1	5.00
37.	ปฏึเศธ	4	1. ปฏึเศด*	3	73.00
			2. ปัดเศด	1	25.00
38.	ปรากฏ	10	1. ปรากฏย์	1	10.00
			2. ปรากฏฎิ*	4	40.00
			3. ปรากฏค	1	10.00
			4. ปรากฏ	2	20.00
			5. ปรากฏฎิ	1	10.00
			6. ปรากฏฎิ	1	10.00
39.	ปรานี	38	1. ปรานี	5	13.16
			2. ปรานี*	28	73.69
			3. ปรานี	3	7.89
			4. ปรานี	1	2.63
			5. ปรานี	1	2.63

## ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
40.	ปรารถนา	13	1.ปรารถหน้า	1	7.7
			2.ปรารถนา	1	7.7
			3.ปรารถนา	3	23.07
			4.ปรารถน้ำ	1	7.7
			5.ปรารถนา	2	15.38
			6.ปรารถนา	4	30.75
			7.ปรารถนา	1	7.7
41.	ปราศรัย	17	1. ปราไส	4	23.53
			2. ปราไสย	4	23.53
			3. ปราไสย	7	41.18
			4. ปราไสย	2	11.76
42.	ปักยี	35	1. ปักสี	8	22.86
			2. ปักสี	3	8.57
			3. ปักมีย	1	2.86
			4. ปักสี	2	5.71
			5. ปักษริ	4	11.43
			6. ปักษริ*	15	42.86
			7. ปักษริ	2	5.71
43.	เป็น	478	1. เปน*	435	91.0
			2. เปร	23	4.82
			3. เป็น	20	4.18
44.	โปรด	35	1. โปรด	2	5.71
			2. โปรด	1	2.86
			3. โปรท	1	2.86
			4. โปรด	13	37.14
			5. โปรฎ*	18	51.43

## ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
45.	ไป	866	1. ไป	12	1.39
			2. ไปย	171	19.75
			3. ไปย	110	12.70
			4. ไป*	570	65.82
			5. ไปยย	1	0.12
			6. ปัย	2	0.22
46.	พระทัย	53	1. พระไทัย	1	1.89
			2. พระไทัย	1	1.89
			3. พระไทย	3	5.66
			4. พระไทัย	4	7.55
			5. พระไทย*	44	83.01
47.	พฤกษา	12	1. พริกษา*	4	33.33
			2. พริกสา	1	8.33
			3. พริกษา	2	16.68
			4. พริกษา	1	8.33
			5. พฤกษา*	4	33.33
48.	พ้งงา	39	1. ก้งงา	1	28.21
			2. พงงงา	2	5.13
			3. พ้งงา*	24	61.53
			4. พงงง่า	2	5.13
49.	พิศมัย	6	1. พิศตไมย*	1	16.67
			2. พิศไสม*	1	16.67
			3. พิษตไมย*	1	16.67
			4. พิศไมย*	1	16.67
			5. พิศไม*	1	16.67
			6. พิศไม*	1	16.67
50.	ไพเราะ	8	1. ไพเราะ*	7	87.50
			2. ไพเราะ	1	12.50

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
51.	ฟัง	103	1. ฟัง*	92	89.32
			2. ฟงง	8	7.77
			3. ฟังง	1	0.97
			4. ฟง	2	1.94
52.	ภูบาล	12	1. ฐบาร	1	8.33
			2. พูบาน	1	8.33
			3. ฐบาน*	9	75.00
			4. ภูบาล	1	9.33
53.	มเหสี	15	1. ม่หศรี	3	20.00
			2. มหษรี	1	6.67
			3. ม่หสี	1	6.67
			4. มะหษรี*	4	26.67
			5. ม่หษรี	3	20.00
			6. มะหศรี	2	13.32
			7. มะหสี	1	6.67
54.	มะเขือ	36	1. มะเขือ	7	19.44
			2. ม่เขือ	1	2.78
			3. ม่เขือ	8	22.21
			4. มะเขือ	4	11.11
			5. มะเข็ย	1	2.78
			6. มะเขือ*	8	22.21
			7. ม่เขือ	1	2.78
			8. ม่เขือ	6	16.57
55.	มัน	163	1. มัน*	127	89.32
			2. มรร	31	19.02
			3. มัร	4	2.45
			4. มัรร	1	0.62

## ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
56.	ไม้	259	1. ไม้	2	0.77
			2. ไม	23	8.88
			3. ไม้*	72	27.80
			4. ไม้	1	0.39
			5. มัย	3	1.16
			6. ไม	67	25.87
			7. ไม	56	21.62
			8. ไมย	25	9.65
			9. ไมย	10	3.86
			57.	ย่อยยับ	15
2. ย่อยยับ	1	6.67			
3. ยับย่อย	3	20.00			
4. ย่อยยับ	4	26.67			
5. ย่อยยับ	1	6.67			
58.	รักษา	28	1. รักษา*	21	75.00
			2. รักษา	7	25.00
59.	รักษา	18	1. รักษา	4	22.22
			2. รักษา*	5	27.78
			3. รักษา	2	11.11
			4. รักษา	4	22.22
			5. รักษา	2	11.11
			6. รักษา	1	5.56
60.	รักษา	33	1. รักษา	2	6.06
			2. รักษา	4	12.12
			3. รักษา	12	36.36
			4. รักษา*	14	42.42
			5. รักษา	1	3.04

## ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
61.	วัว	62	1. วัว*	46	74.19
			2. งัว	16	25.81
62.	เวลา	20	1. เพลา	2	10.00
			2. เวลา*	16	80.00
			3. เวล้า	2	10.00
63.	ศาลา	13	1. ศาลา	4	30.77
			2. ยาลา	1	7.69
			3. ศาลา*	8	61.00
64.	เศรษฐี	23	1. เศรษฐี	5	22.72
			2. เศฎี*	11	50.00
			3. เศจฐี	2	9.10
			4. เศรษฐี	2	9.10
			5. เศฎ	1	4.54
			6. เศรษฐี	1	4.54
65.	โสภเศรษฐี	9	1. โสภเศรษฐี	1	11.11
			2. โสภเสธา*	4	44.44
			3. โสภเส้า	1	11.11
			4. โสภเศรษฐี	1	11.11
			5. โสภเส้า	2	22.22
66.	สงสัย	17	1. สงไสย*	3	17.65
			2. ส้งไสย	1	5.88
			3. ส้งไสย	1	5.88
			4. สงฆ์ไสย	1	5.88
			5. สงฆ์ไส	1	5.88
			6. ส้งไสย*	3	17.65
			7. ส้งไสย*	3	17.65
			8. สงฆ์ไสย	1	5.88
			9. ส้งไส	2	11.77
			10. สงไส้	1	5.80

## ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
67.	สงสาร	29	1. ส้งฆาร	1	3.45
			2. สงสาน	1	3.45
			3. สงสาร	11	37.93
			4. ส้งสาน	2	6.90
			5. สงสาร*	14	48.27
68.	สถาน	7	1. ส่ถาน	1	14.29
			2. สถาร	1	14.29
			3. สะถาร*	3	49.85
			4. ส่ถาร	2	28.57
69.	สบาย	13	1. สบาย*	6	46.15
			2. ส่บาย	2	15.38
			3. สะบาย	5	38.47
70.	สมเด็จ	53	1. สมค้จ	1	1.89
			2. ส้มเคจจะ*	14	26.41
			3. ส้มเคจ	8	15.10
			4. ส้มเคจ	7	13.21
			5. สมเคจ	4	7.55
			6. สมเคษ	1	1.89
			7. ส้มเคจ	1	1.89
			8. ส้มเคจ	1	1.89
			9. สมเคจ	5	9.42
			10. สมเคจ	9	16.98
			11. สมเคจ	2	3.77
71.	สลับ	30	1. สลบ	7	23.33
			2. สลพ	1	3.33
			3. ส่ลบ	11	16.68
			4. ฆลบ	1	3.33
			5. สะล้บ*	9	30.00
			6. สะล้บะ	1	3.33

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
72.	สว่าง	4	1. สว่าง*	1	25.00
			2. สว่าง*	1	25.00
			3. สะวาง*	1	25.00
			4. สวาง*	1	25.00
73.	สามี่	8	1. สามี่	1	12.5
			2. สามี่ด้	1	12.5
			3. สามี่*	6	75.00
74.	สายสมร	9	1. สายข่มอน	1	11.11
			2. สายสมอน*	2	22.22
			3. สายสะมอร*	2	22.22
			4. สายสมอล	1	11.11
			5. สายข่มอร	1	11.11
			6. สายข่มร*	2	22.22
75.	สำคัญ	23	1. สำคั้น*	17	73.91
			2. สำคัญ	6	26.09
76.	สำราญ	15	1. สำราน*	10	66.67
			2. สำرار	3	20.00
			3. สำราญ	2	13.33
77.	หรรษา	11	1. หั้นษา	4	36.36
			2. หั้นสา*	6	54.55
			3. หั้นสา	1	9.09
78.	เหตุ	19	1. เหตุ	4	21.05
			2. เหตุ*	15	78.95
79.	เห็น	284	1. เหน*	276	97.18
			2. เห็น	7	2.46
			3. เھر	1	0.36

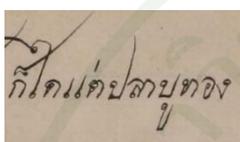
ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	คำที่ศึกษา	จำนวนคำที่พบ	รูปแบบการเขียน	ความถี่	ค่าร้อยละ
80.	ให้	581	1. ไห	40	6.68
			2. ไหย	14	2.41
			3. ไห*	248	42.69
			4. ไห้ย	5	0.86
			5. ไหย	42	7.23
			6. ให้	1	0.17
			7. หัย	3	0.52
			8. ให้	228	39.24
81.	อศจรรย	6	1. อศจัน	1	16.67
			2. อศจัน	1	16.67
			3. อศจัน*	2	33.33
			4. อศจรรย*	2	33.33
82.	อาจารย์	4	1. อาจารย์	1	25.00
			2. อาจารย์*	2	50.00
			3. อาจารย์	1	25.00
83.	อาลัย	15	1. อาไล้	2	13.33
			2. อาไล	2	13.33
			3. อาไลย	2	13.33
			4. อาไลย*	9	60.00
84.	อาศัย	7	1. อาไศรย	3	42.86
			2. อาไศย	4	57.14
85.	อาสัญ	26	1. อาสรร	1	3.85
			2. อาสัน*	18	69.23
			3. อาสัญ	7	26.92
86.	อำมาตย์	24	1. อำมาตย์	6	25.00
			2. อำมาท	2	8.33
			3. อำมาต	5	20.83
			4. อำมาศ	1	4.17
			5. อำมาค*	10	41.67
87.	เอ็นดู	62	1. เอ็นดู*	53	85.48
			2. เอ็นดู	9	14.52

## 1. กี่

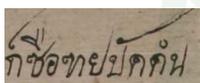
คำว่า “กี่ย” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1) ให้ความหมายของคำ “สั้น. แล้ว, จึง, ย่อม, เช่น พอหันหน้ามาก็พบเขาทำดีก็ได้ดี” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า กี่ ทั้งหมด 133 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 “กี่ย” ซึ่งเขียนเหมือนกับคำในปัจจุบัน พบการเขียน 82 คำ คิดเป็นร้อยละ 61.65 เช่น



กี่ยไคแต่ปลาบู่ทอง คำแปล กี่ยไคแต่ปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 4)

แบบที่ 2 “กั๊” พบการเขียน 51 คำ คิดเป็นร้อยละ 38.35 เช่น



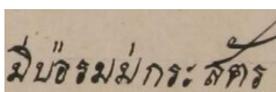
กั๊ช้อยบายัดคั่น คำแปล กั๊ช้อยบายัดคั่น (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 4)

คำว่า กี่ย มีการเขียนแตกต่างกัน โดยใช้เครื่องหมายที่ใช้แทนสระและเครื่องหมายประกอบ การเขียนกำกับบนพยัญชนะ คือ ไม้ไต่คู้ และไม้ทัณฑฆาต

## 2. กษัตริย์

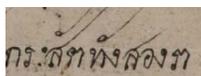
คำว่า “กษัตริย์” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 85) ให้ความหมายของคำ “น. พระเจ้าแผ่นดิน, ใช้เต็มว่า พระมหากษัตริย์ ส. กษัตริย์ ว่า ผู้ป้องกันภัย” ในวรรณกรรมพบการเขียนทั้งหมด 10 คำ โดยปรากฏ การเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 “กระสัตร” พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 10 คือ



มีบอรร่ม่มกระสัตร คำแปล มีบรรมกษัตริย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

แบบที่ 2 “กระสัด” พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 10 คือ



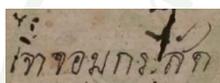
กระสัดทั้งสองรา คำแปล กษัตริย์ทั้งสองรา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 73)

แบบที่ 3 “กระสัดตรี” พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 10 คือ



เกิดเป็นกระสัดตรี คำแปล เกิดเป็นกษัตริย์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 14)

แบบที่ 4 “กระสัด” พบการเขียน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 70 เช่น



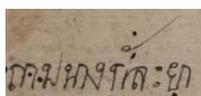
เจ้าจอมกระสัด คำแปล เจ้าจอมกษัตริย์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 15)

คำว่า กษัตริย์ เขียนแตกต่างกัน โดยใช้พยัญชนะสะกดแม่ กค คือ พยัญชนะ ค และ ต นอกจากนี้ยังเพิ่มเสียงควบกล้ำพยางค์แรกของคำ คือเสียง กระ

### 3. กัลยา

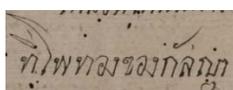
คำว่า “กัลยา” ราชบัณฑิตยสถาน (2546:108) ให้ความหมายของคำ “น. นางงาม” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่ากัลยาทั้งหมด 16 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 กัลยา พบการเขียน 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 37.5 เช่น



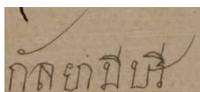
ถามนางกัลยา คำแปล ถามนางกัลยา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 30)

แบบที่ 2 กัลญา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.25 เช่น



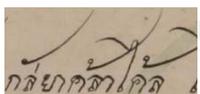
ทิโพทองของกัลญา คำแปล ทิโพธิ์ทองของกัลยา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 26)

แบบที่ 3 กัลยา ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 25 เช่น



กัลยามิษรี คำแปล กัลยามิศรี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 56)

แบบที่ 4 กัลยา พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 31.25 เช่น



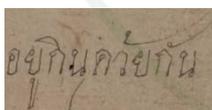
กัลยาคลาไคล คำแปล กัลยาคลาไคล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 12)

คำว่า กัลยา เขียนแตกต่างกัน โดยบางคำใช้เครื่องหมายฝนทองร่วมด้วย นอกจากนี้ยังมีการเพิ่มพยางค์โดยเติมวิสรรชนีย์ และใช้พยัญชนะแตกต่างกันคือ ย และ ฉ

#### 4. กิน

คำว่า “กิน” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 126) ให้ความหมายของคำ “ก. เคี้ยว เช่น กินหมาก, เคี้ยวกลืน เช่น กินข้าว, ดื่ม เช่น กินน้ำ, ทำให้ล่วงล้ำคองไปสู่กระเพาะ” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่ากิน ทั้งหมด 111 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 กิน ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบการเขียน 27 คำ คิดเป็นร้อยละ 24.32 เช่น



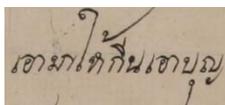
อยู่กินด้วยกัน คำแปล อยู่กินด้วยกัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

แบบที่ 2 กิร พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.9 ได้แก่



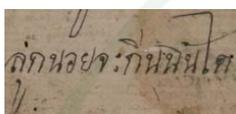
กิร: ไหล่นำใจ คำแปล กินให้หน้าใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 61)

แบบที่ 3 กิ่น พบการเขียน 54 คำ คิดเป็นร้อยละ 48.65 เช่น



เามาให้กิ่นเอาบุญ คำแปล เามาให้กิ่นเอาบุญ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 6)

แบบที่ 4 กิ่น พบการเขียน 29 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.13 เช่น



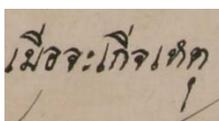
ลูกนอยจะกิ่นนั้ไค คำแปล ลูกน้อยจะกิ่นนั้ไค (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)

คำว่ากิ่น ใช้รูปสระแตกต่างกัน คือ สระอิ และอี โดยเติมฝนทอง นอกจากนี้ยังใช้ตัวสะกด ร ซึ่งเป็นตัวสะกดมาตราแม่ กน เช่นเดียวกับ น

#### 5. เกิด

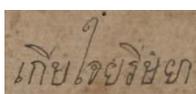
คำว่า “เกิด” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 146) ให้ความหมายของคำ “ก. เป็นขึ้น, มีขึ้น, กำเนิด; มีขึ้นเป็นขึ้นโดยกะทันหัน” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า เกิด ทั้งหมด 81 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 7 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เก็จ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.23 ได้แก่



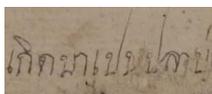
เมือจะเก็จเหตุ คำแปล เมือจะเกิดเหตุ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

แบบที่ 2 เก็ช พบการเขียน 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.12 เช่น



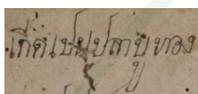
เก็ชใจริษยา คำแปล เกิดใจริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 35)

แบบที่ 3 เกิด ซึ่งเหมือนกับการเขียนในปัจจุบัน พบการเขียน 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.06 เช่น



เกิดมาเป็นปลา คำแปล เกิดมาเป็นปลา (กลอนสวดปลานูทอง, 234: 52)

แบบที่ 4 เกิด พบการเขียน 40 คำ คิดเป็นร้อยละ 49.38 เช่น



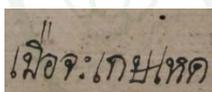
เกิดเป็นปลาของ คำแปล เกิดเป็นปลาของ (กลอนสวดปลานูทอง, 232: 11)

แบบที่ 5 เกิท พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.23 คือ



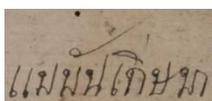
ันใดเกิทเป็นปลา คำแปล ันใดเกิดเป็นปลา (กลอนสวดปลานูทอง, 232: 48)

แบบที่ 6 เกษ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.23 คือ



เมื่อจะเกษเหตุ คำแปล เมื่อจะเกิดเหตุ (กลอนสวดปลานูทอง, 232: 1)

แบบที่ 7 เกษ พบการเขียน 16 คำ คิดเป็นร้อยละ 19.75 เช่น



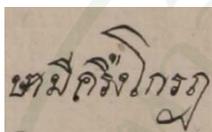
แม่มันเกษมา คำแปล แม่มันเกิดมา (กลอนสวดปลานูทอง, 232: 22)

คำว่า เกิด แตกต่างกัน โดยการใช้รูปสระ และตัวสะกดที่ต่างต่างกัน แต่อยู่ในมาตราเดียวกัน คือแม่ กด

## 6. โกรธ

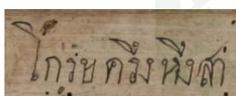
คำว่า “โกรธ”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 156) ให้ความหมายของคำ “ก. ชุ่นเคื่องใจอย่างแรง, ไม่พอใจอย่างรุนแรง (ส. โกรธ)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า โกรธ ทั้งหมด 52 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 7 แบบดังนี้

แบบที่ 1 โกรธ พยัญชนะตัวสะกด คล้ายกับ ฎ แต่หัวของพยัญชนะหันเข้า จึงแตกต่างกับ ฎ ในปัจจุบันโดยพบการเขียน 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 38.45 เช่น



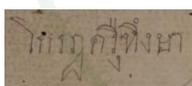
ยามีครึ่งโกรธ คำแปล สามีจึงโกรธ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 4)

แบบที่ 2 โกรษ พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.77 ดังตัวอย่าง



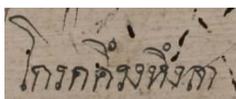
โกรษครึ่งหึงสา คำแปล โกรษจึงหึงสา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 37)

แบบที่ 3 โกรฎ พบการเขียน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 15.38 เช่น



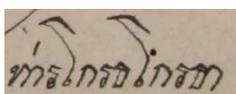
โกรฎครึ่งหึงษา คำแปล โกรษจึงหึงสา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 6)

แบบที่ 4 โกรด พบการเขียน 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.77 เช่น



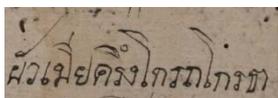
โกรดครึ่งหึงสา คำแปล โกรษจึงหึงสา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 3)

แบบที่ 5 โกรธ ซึ่งเขียนเหมือนกับในปัจจุบัน พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.7 เช่น



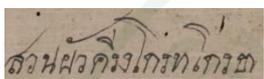
ท้อโรธโรธา คำแปล ท่านโกรธโรธา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 8)

แบบที่ 6 โกรธ พบการเขียน 12 คำ คิดเป็นร้อยละ 23.08 เช่น



ผัวเมียครึ่งโกรธโกรธา คำแปล ผัวเมียครึ่งโกรธโกรธา (กลอนสวด  
ปลาบู่ทอง, 232: 7)

แบบที่ 7 โกรธ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.85 เช่น



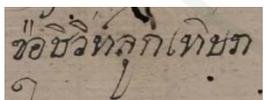
ส่วนผัวครึ่งโกรธโกรธา คำแปล ส่วนผัวครึ่งโกรธโกรธา (กลอนสวด  
ปลาบู่ทอง, 232: 7)

อักษรวิธีคำว่า โกรธ แตกต่างกันที่ใช้พยัญชนะสะกดในมาตราแม่กดที่แตกต่างกัน เช่น  
ท ถ ด ธ

#### 7. ขอ

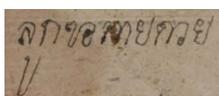
คำว่า “ขอ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 171) ให้ความหมายของคำ “ก. พุคให้เขาให้สิ่งที่  
ต้องการ, วิงวอน” ในวรรณกรรมพบการเขียนทั้งหมด 49 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ๑๑ มีเครื่องหมายพันหนูปราภูกอยู่บน พยัญชนะ ๗ พบการเขียนลักษณะนี้  
จำนวน 29 คำ คิดเป็นร้อยละ 59.18 เช่น



๑๑ ขอชีวิตลูกเทษรา คำแปล ขอชีวิตลูกเถิดธา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 8)

แบบที่ 2 ๑๑ พบการเขียน 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 40.82 เช่น



ลูกขอตายควย คำแปล ลูกขอตายด้วย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 20)

คำว่า ขอ ใช้พยัญชนะต้นเดียวกันคือ ข แต่เขียนแตกต่างกัน โดยใช้เครื่องหมายพันหนูกำกับอยู่บนพยัญชนะด้วย

## 8. ขอโทษ

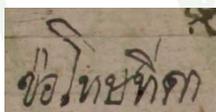
คำว่า “ขอโทษ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 171) ให้ความหมายของคำ “ก. ขอให้ยกเว้นโทษ, ใช้เป็นคำสุภาพเมื่อรู้สึกรู้สีกว่าจะเป็นการล่วงเกินผู้อื่น” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ขอโทษ ทั้งหมด 9 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ขอโทษ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 คือ



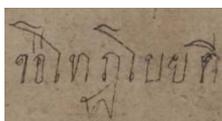
ขอโทษโอบยตี คำแปล ขอโทษโอบยตี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 51)

แบบที่ 2 ขอโทษ มีเครื่องหมายพันหนูกำกับอยู่บนพยัญชนะ ข พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 55.56 ดังตัวอย่าง



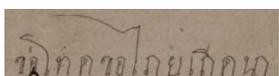
ขอโทษที่ดา คำแปล ขอโทษที่ดา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 9)

แบบที่ 3 ขอโทษ มีเครื่องหมายพันหนูกำกับอยู่บนพยัญชนะ ข พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11



ขอโทษโอบยตี คำแปล ขอโทษโอบยตี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 22)

แบบที่ 4 ขอโทษ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.22 เช่น



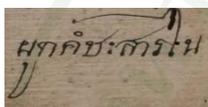
ขอโทษขอโทษเถิดดา คำแปล ขอโทษขอโทษเถิดดา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 13)

อักษรวิธีคำว่า ขอโทษ จะใช้เครื่องหมายพินทุ บางคำมีตัวสะกดแตกต่างกัน แต่อยู่ใน  
มาตราแม่กด เหมือนกัน เช่น ค ฎ ษ เป็นต้น

### 9. คชสาร

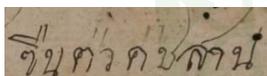
คำว่า “คชสาร” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 213) ให้ความหมายของคำ “น. ช้าง” ใน  
วรรณกรรมพบการเขียนคำว่า คชสาร ทั้งหมด 15 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ผูกคชสารใน พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 เช่น



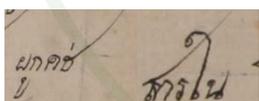
ผูกคชสารใน คำแปล ผูกคชสารใน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)

แบบที่ 2 ขึ้นตัวคชสาร พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.34 เช่น



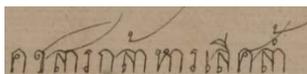
ขึ้นตัวคชสาร คำแปล ขึ้นตัวคชสาร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 29)

แบบที่ 3 คชสาร พบการเขียนลักษณะนี้ 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 20 เช่น



คชสารใน คำแปล ผูกคชสารใน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 15)

แบบที่ 4 คชสาร ซึ่งเขียนเหมือนกับในปัจจุบัน พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33  
เช่น



คชสารกัฬารเล็ศล้า คำแปล คชสารหาญกล้าเล็ศล้า (กลอนสวด  
ปลาบู่ทอง, 234: 56)

คำว่า คชสาร ใช้เครื่องหมายพินหนุและเครื่องหมายนฤคหิตหรือนิคหิตกำกับบนพยัญชนะค และใช้ฝนทอง แทนเสียงสระ โ-ะ นอกจากนี้ยังใช้ตัวสะกดที่แตกต่างกัน แต่อยู่ในมาตราแม่ กน เหมือนกัน

#### 10. คลาไคล

คำว่า “คลาไคล”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 227) ให้ความหมายของคำ “ก. เดินไป, เคลื่อนไป, ไคลคลา กี้ว่า” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า คลาไคล ทั้งหมด 45 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 12 แบบดังนี้

แบบที่ 1 คลาไคล ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบการเขียน 21 คำ คิดเป็นร้อยละ 46.67 เช่น

เจ้าจิงคลาไคล คำแปล เจ้าจิงคลาไคล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 22)

แบบที่ 2 คัลลาไคลย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 เช่น

กัปปคัลลาไคลย คำแปล กัปปคัลลาไคล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 32)

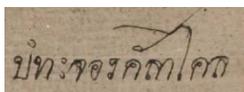
แบบที่ 3 คลาไคัล พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.44 เช่น

มิหคัลลาไคัล คำแปล มิหคัลลาไคัล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 23)

แบบที่ 4 คล้าไคัล พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.44

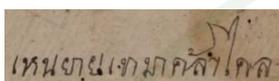
นางเมืองคล้าไคัล คำแปล นางเมืองคลาไคล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 59)

แบบที่ 5 คัลลาไคล พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 ได้แก่



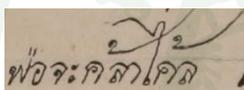
บัทะจอร์คัลลาไคล คำแปล บทจรคัลลาไคล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 54)

แบบที่ 6 คล้าไคล พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.89 เช่น



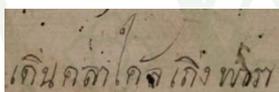
เหนยายเขามาคล้าไคล คำแปล เหนยายเข้ามาคล้าไคล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 10)

แบบที่ 7 คล้าไค้ล พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 ได้แก่



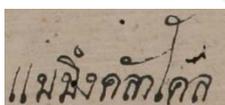
พ่อจะคล้าไค้ล คำแปล พ่อจะคล้าไคล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 37)

แบบที่ 8 คล้าไค้ล พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 คือ



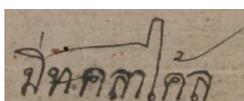
เดินคล้าไค้ลถึงพารา คำแปล เดินคล้าไคลถึงพารา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 22)

แบบที่ 9 คล้าไคล พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 คือ



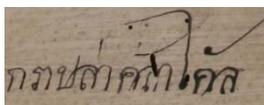
แม่มีงคัลลาไคล คำแปล แม่มีงคัลลาไคล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 6)

แบบที่ 10 คล้าไค้ล พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.68 เช่น



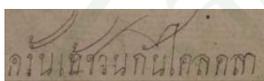
มีชคัลลาไค้ล คำแปล มีชคัลลาไคล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 19)

แบบที่ 11 คล้าไค้ล พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 เช่น



กรบล่าคล้าไค้ล คำแปล กรบล่าคล้าไค้ล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)

แบบที่ 12 ไค้ลคลา เป็นการเขียนสลับกับคำว่า คลาไค้ล ในที่นี้พบ 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 15.56 เช่น



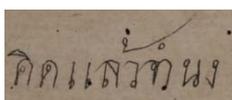
ครั้นเข้าชวนกันไค้ลคลา คำแปล ครั้นเข้าชวนกันไค้ลคลา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 6)

อักขรวิธีคำว่า คลาไค้ล และ ไค้ลคลา ส่วนใหญ่จะนิยมใช้คำว่า คลาไค้ล มากกว่า อักขรวิธีพยัญชนะ และสระคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันตรงการใช้รูปวรรณยุกต์ที่ยังไม่แน่นอนและไม่สม่ำเสมอ

#### 11. คิด

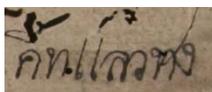
คำว่า “คิด” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 251) ให้ความหมายของคำ “ก. ทำให้ปรากฏเป็นรูปหรือประกอบให้เป็นรูปหรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ; ไคร่ครวญ, ไตร่ตรอง” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่าคิด ทั้งหมด 163 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 6 แบบดังนี้

แบบที่ 1 คิด ซึ่งเขียนเหมือนกับในปัจจุบัน พบการเขียนลักษณะนี้ 27 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.56 เช่น



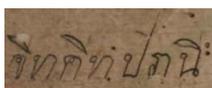
คิดแล้วจ้านง คำแปล คิดแล้วจ้านง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 7)

แบบที่ 2 คีท พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.23 เช่น



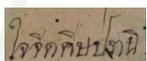
คิตแลวซาง คำแปล คิดแล้วซ่าง (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 51)

แบบที่ 3 คีท พบการเขียน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.29 เช่น



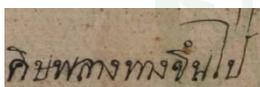
จิตคิตปราณี คำแปล จิตคิตปราณี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 48)

แบบที่ 4 คีช พบการเขียน 38 คำ คิดเป็นร้อยละ 23.31 ตัวอย่างเช่น



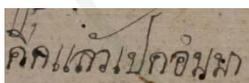
ใจจิตคิชปราณี คำแปล ใจจิตคิตปราณี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 11)

แบบที่ 5 คีช พบการเขียน 33 คำ คิดเป็นร้อยละ 20.35 เช่น



คิชพลางทางจีนไป คำแปล คิดพลางทางจีนไป (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 51)

แบบที่ 6 คิต พบ 56 คำซึ่งมีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.46 เช่น



คิตแล้วเปดอ้มมา คำแปล คิดแล้วเป็ดอ้มมา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 19)

อักษรวิธีหรือการเขียนคำว่า คิต แตกต่างกับภาษามาตรฐาน โดยใช้รูปไม่สม่ำเสมอ คือ สระอิ และสระอี นอกจากนี้ยังใช้พยัญชนะตัวสะกดในมาตราแม่กดแตกต่างกัน คือ ค ษ ท

## 12. คิดถึง

คำว่า “คิดถึง” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 251) ให้ความหมายของคำ “ก. นึกถึง, นึกถึง ด้วยใจผูกพัน” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า คิดถึง ทั้งหมด 45 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 14 แบบดังนี้

แบบที่ 1 คีตถึง พบการเขียนลักษณะนี้ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 คือ

คีตถึงราช

คีตถึงราชา คำแปล คีตถึงราชา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 49)

แบบที่ 2 คีตถึง พบการเขียนลักษณะนี้ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.44 เช่น

แม่คีตถึงเจ้า

แม่คีตถึงเจ้า คำแปล แม่คีตถึงเจ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 23)

แบบที่ 3 คีตถึง พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.44 เช่น

แม่คีตถึงเจ้า

แม่คีตถึงเจ้า คำแปล แม่คีตถึงเจ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 52)

แบบที่ 4 คีตถึง พบการเขียนลักษณะนี้ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 คือ

แม่คีตถึงนวนเจ้า

แม่คีตถึงนวนเจ้า คำแปล แม่คีตถึงนวลเจ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 64)

แบบที่ 5 คีตถึง พบการเขียนลักษณะนี้ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 คือ

คีตถึงชา

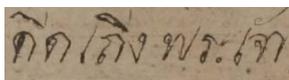
คีตถึงชา คำแปล คีตถึงชา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 4)

แบบที่ 6 คีตถึง พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 คือ

คีตถึงราช

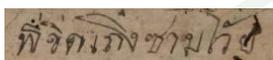
คีตถึงราชา คำแปล คีตถึงราชา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 6)

แบบที่ 7 คัดถึง พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.88 เช่น



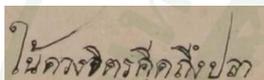
คัดถึงพระเจ้า คำแปล คัดถึงพระเจ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 25)

แบบที่ 8 ขัดถึง พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 คือ



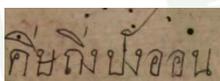
พี่ขัดถึงชามไว คำแปล พี่ขัดถึงชามไว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 31)

แบบที่ 9 คัดถึง พบมากที่สุดในการเขียน 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 51.14 เช่น



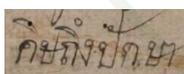
ในดวงจิตคิดถึงปลา คำแปล ในดวงจิตคิดถึงปลา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 6)

แบบที่ 10 คิชถึง พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 คือ



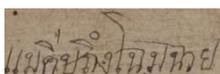
คิชถึงบั้งออน คำแปล คัดถึงบั้งอร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 56)

แบบที่ 11 คิชถึง พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.88 เช่น



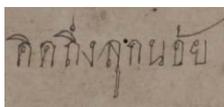
คิชถึงปักษ คำแปล คัดถึงปักษ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 55)

แบบที่ 12 คิชถึง พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.44 เช่น



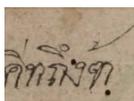
แม่คิชถึงโหมฉาย คำแปล แม่คัดถึงโหมฉาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 12)

แบบที่ 13 คิดถึงพบการเขียน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 คือ



คิดถึงลูกน้อย คำแปล คิดถึงลูกน้อย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 12)

แบบที่ 14 คิดถึง พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.22 คือ



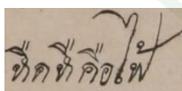
คิดถึงข้า คำแปล คิดถึงข้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 47)

คำว่า คิดถึง เขียนแตกต่างกันโดยใช้สระอีและอิ ในคำว่า คิด ใช้ฝนทอง (ิ) ในบางคำ และการเขียนรูปสระอี ที่แตกต่างกับภาษามาตรฐาน โดยเขียนเครื่องหมายนฤคหิตแยกออกมาจาก ฟินท์อิ นอกจากนี้ยังใช้พยัญชนะสะกดที่ต่างกัน แต่อยู่ในแม่กดเหมือนกันในคำว่า คิด เช่น ท ค ษ เป็นต้น

13. คือ

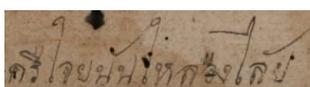
คำว่า “คือ” ราชบัณฑิตยสถาน(2546: 252) ให้ความหมายของคำ “สัน. เท่ากับ, ได้แก่” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า คือ ทั้งหมด 39 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 คือ ซึ่งเหมือนกับการเขียนในปัจจุบัน พบ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.13 เช่น



หืดหือคือไฟ คำแปล หืดหือคือไฟ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 6)

แบบที่ 2 ครี พบการเขียนมากที่สุด 37 คำ คิดเป็นร้อยละ 94.87 เช่น



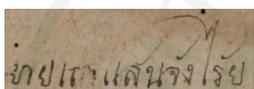
ครีใจนันทโหลงไฉย คำแปล ครีใจนั้นให้หลงไหล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 6)

อักษรวิธีคำว่า คือ แตกต่างกัน โดยเพิ่มพยัญชนะควบกล้ำ ร

#### 14. จังไร

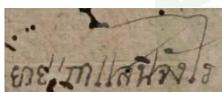
คำว่า “จังไร”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 298) ให้ความหมายของคำ “ว. เลวทราม, เป็นเสียด, ไม่เป็นมงคล” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า จังไร ทั้งหมด 6 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 จังไรพบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



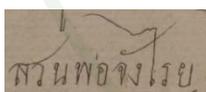
ยายเถาแสนจังไรย คำแปล ยายเต่าแสนจังไร (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 10)

แบบที่ 2 จังไร เขียนเหมือนกับภาษาในปัจจุบัน พบ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 เช่น



ยายเถาแสนจังไร คำแปล ยายเต่าแสนจังไร (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 52)

แบบที่ 3 จังไร พบการเขียนมากที่สุด 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 50 เช่น



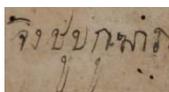
สวนพ่อจังไร คำแปล สวนพ่อจังไร (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 12)

อักษรวิธีคำว่า จังไร แตกต่างกับภาษาไทยมาตรฐาน โดยมีเครื่องหมายไม้หันอากาศ และ พยัญชนะ ย ท้ายสระ ใ-

#### 15. จิง

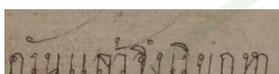
คำว่า “จิง”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 315) ให้ความหมายของคำ “สั้น. สำหรับต่อความแสดงกิริยาที่กระทำภายหลัง เช่น กินข้าวแล้วจิงไป” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า จิง ทั้งหมด 240 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 6 แบบดังนี้

แบบที่ 1 จิง พบ 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.42 เช่น



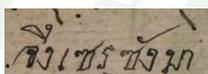
จิงชุกกพว คำแปล จิงชุกกพว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 18)

แบบที่ 2 จิง พบ 127 คำ คิดเป็นร้อยละ 52.92 เช่น



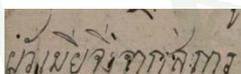
ครันแล้วจิงเรียกหา คำแปล ครันแล้วจิงเรียกหา(กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 28)

แบบที่ 3 จิง พบ 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.08 เช่น



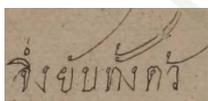
จิงเซรชังมา คำแปล จิงเซรชังมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 3)

แบบที่ 4 จิง พบ 36 คำ คิดเป็นร้อยละ 15 เช่น



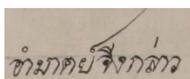
ฝัวเมียจิงจากสภาร คำแปล ฝัวเมียจิงจากสภาร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 4)

แบบที่ 5 จิง พบ 58 คำ คิดเป็นร้อยละ 24.16 เช่น



จิงยับทั้งตัว คำแปล จิงยับทั้งตัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 21)

แบบที่ 6 จิง พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.42 ได้แก่



อามาศย์จิงกล่าว คำแปล อามาศย์จิงกล่าว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 17)

อักษรวิธีหรือการเขียนคำว่า จึง ต่างกันตรงการเขียนรูปสระ เช่น สระอิ สระอี และสระ อี และเขียนนฤคหิตแยกออกจากพินทุอิ ทำให้มีรูปแบบการเขียนที่แตกต่างกับอักษรวิธีมาตรฐาน นอกจากนี้บางคำยังใช้ฝนทอง (') กำกับด้วย

## 16. เจ้า

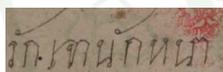
คำว่า “เจ้า” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 325) ให้ความหมายของคำ “ส. คำใช้แทนผู้ที่เราพูดด้วย สำหรับผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อยอย่างสุภาพหรือเอ็นดู” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า เจ้า ทั้งหมด 319 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เจ้า เขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 175 คำ คิดเป็นร้อยละ 54.86 เช่น



เห็นเจ้าชมปลาเล่น คำแปล เห็นเจ้าชมปลาเล่น (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 26)

แบบที่ 2 เจา พบ 144 คำ คิดเป็นร้อยละ 45.14 เช่น



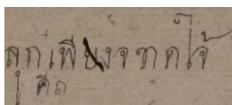
รักเจานักหนา คำแปล รักเจ้านักหนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 28)

คำว่า เจ้า ส่วนใหญ่เขียนเหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานแล้ว แตกต่างกันตรงที่การใช้รูปวรรณยุกต์โท ยังไม่สม่ำเสมอทุกคำ

## 17. ใจ

คำว่า “ใจ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 329) ให้ความหมายของคำ “น. สิ่งที่ทำหน้าที่รู้รู้สึก นึก และคิด” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ใจ ทั้งหมด 526 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 10 แบบดังนี้

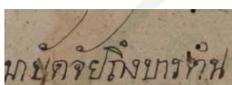
แบบที่ 1 ใจ พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.57 เช่น



234: 17)

ตักคิดเพียงจขาดใจ คำแปล ตักคิดเพียงจะขาดใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง,

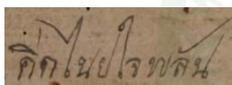
แบบที่ 2 ใจ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.38 เช่น



232: 11)

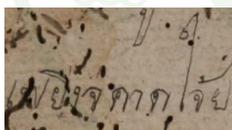
มาบัดจับถึงบ้านต้น คำแปล มาบัดใจถึงบ้านต้น (กลอนสวดปลาบู่ทอง,

แบบที่ 3 ใจ เขียนเหมือนกับปัจจุบัน และพบมากที่สุด 179 คำ คิดเป็นร้อยละ 34.03 เช่น



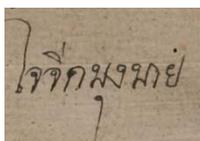
คิดในใจพลัน คำแปล คิดในใจพลัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 8)

แบบที่ 4 ใจ พบ 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.50 เช่น



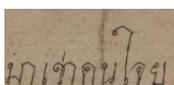
เพียงจะขาดใจ คำแปล เพียงจะขาดใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 15)

แบบที่ 5 ใจ พบการเขียน 51 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.7 เช่น



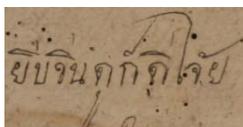
ใจจิตมุงหมาย คำแปล ใจจิตมุงหมาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 10)

แบบที่ 6 ใจ พบการเขียน 156 คำ คิดเป็นร้อยละ 29.66 คือ



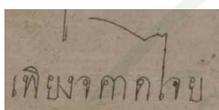
มาเข้าคนใจ คำแปล มาเข้าคนใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 2)

แบบที่ 7 ใจ็ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.19 ได้แก่



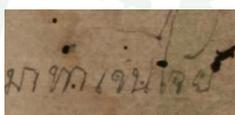
ยิบจิ้นคู้คี่ใจ็ คำแปล หยิบจิ้นคู้คี่ใจ็ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 11)

แบบที่ 8 ใจ็ พบการเขียนลักษณะนี้ 120 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.81 เช่น



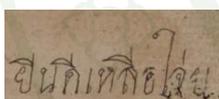
เพียงจกคใจ็ คำแปล เพียงจะขาดใจ็ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 23)

แบบที่ 9 ใจ็ พบ 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.95 เช่น



มาทจใจ็ คำแปล มาทจ็ญใจ็ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 16)

แบบที่ 10 ใจ็ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.19 คือ



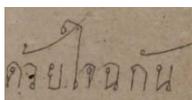
ยินคี่เหลือใจ็ คำแปล ยินคี่เหลือใจ็ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 2)

การเขียนคำว่า ใจ็ จะมี ข ตามหลังสระ ใ- และ ใ- ซึ่งเป็นรูปแบบการเขียนแตกต่างกับ อักษรวิธีไทยมาตรฐานที่เด่นชัดที่สุด นอกจากนี้มีการใช้รูปวรรณยุกต์ และเครื่องหมายแทนสระที่ไม่สม่ำเสมอ

## 18. ฉกรรจ็

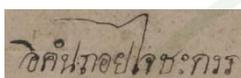
คำว่า “ฉกรรจ็” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 331) ให้ความหมายของคำ “ว. หัวหาญ, แจ่มแจ้งสมบุรณ์” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ฉกรรจ็ ทั้งหมด 3 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ฉกัณ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 66.67 เช่น



ด้วยใจฉกัณ คำแปล ด้วยใจฉกรรจ์ (กลอนสวดปลาญ์ทอง, 234: 4)

แบบที่ 2 ฉะกรร พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 คือ



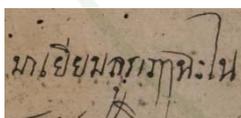
อิคันถอนใจฉะกรร คำแปล อิคันถ่อยใจฉกรรจ์ (กลอนสวดปลาญ์ทอง, 232: 17)

คำว่าฉกรรจ์ ไม่มีลักษณะการเขียนที่เหมือนกับอักษรวิจิไทยมาตรฐาน โดยเพิ่มวิสรรชนีย์ (๕) ในพยางค์แรก และใช้ตัวสะกดในมาตราแม่กนที่แตกต่างกันคือ น และ รร

### 19. ไฉน

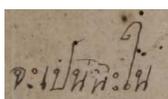
คำว่า “ไฉน” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 341) ให้ความหมายของคำ “ว. ฉันใด, เช่นไร, อย่างไร” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ไฉน ทั้งหมด 36 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 13 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ฉะไน พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 เช่น



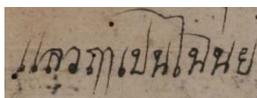
มาเยี่ยมลูกภรรยาฉะไน คำแปล มาเยี่ยมลูกภรรยาฉะไน (กลอนสวดปลาญ์ทอง, 232: 12)

แบบที่ 2 ฉะไน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.78 ได้แก่



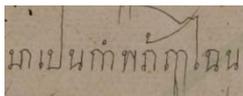
จะเป้นฉะไน คำแปล จะเป็นฉะไน (กลอนสวดปลาญ์ทอง, 232: 11)

แบบที่ 3 ไฉนย พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.56 เช่น



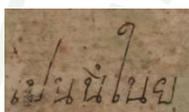
แลวฤาเปนไฉนย คำแปล แลวฤาเป็นไฉน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 7)

แบบที่ 4 ไฉน มีลักษณะการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.56 เช่น



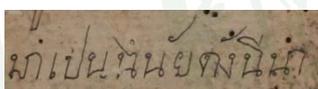
มาเปนกำพริฤาไฉน คำแปล มาเป็นกำพริฤาไฉน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 54)

แบบที่ 5 ฉไนย พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.56 เช่น



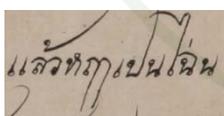
เปนฉไนย คำแปล เป็นไฉน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 48)

แบบที่ 6 ฉนัย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.78 คือ



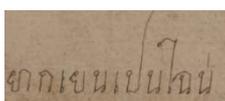
มาเปนฉนัยคังนินา คำแปล มาเป็นไฉนคังนินา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 49)

แบบที่ 7 ไฉ่น พบ 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 36.08 เช่น

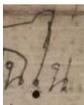


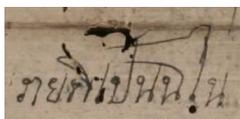
แลวหฤาเปนไฉ่น คำแปล แลวหรือเป็นไฉน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 5)

แบบที่ 8 ไฉน พบการเขียน 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 เช่น



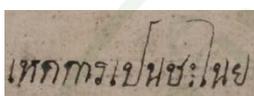
ยากเขนเปนไฉน คำแปล ยากเข็นเป็นไฉน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 6)

แบบที่ 9 ฉ.ไน  พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.78 คือ



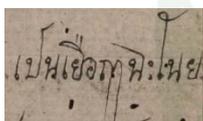
ราชดีเปนนไน คำแปล ราชดีเป็นไนจน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 36)

แบบที่ 10 ฉะไนย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.78 คือ



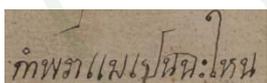
เหตุการเปนชะไนย คำแปล เหตุการณ์เป็นไนจน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 74)

แบบที่ 11 ฉะไนย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.78 คือ



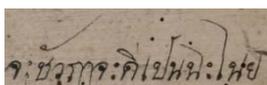
เปนเชื่อฤจะไนย คำแปล เป็นเชื่อฤไนจน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 57)

แบบที่ 12 ฉะไนย พบ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.56 เช่น



กำพรำแม่เปนนไน คำแปล กำพรำแม่เป็นไนจน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 11)

แบบที่ 13 ฉะไนย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.78 คือ



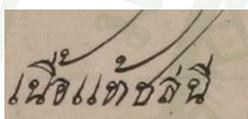
จะชั่วฤจะดีเปนนไน คำแปล จะชั่วฤจะดีเป็นไนจน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 60)

อักษรวิธีหรือการเขียนคำว่า โฉน มีรูปแบบการเขียนที่แตกต่างอักษรวิธีไทยมาตรฐาน ทั้งการประสมอักษร ตำแหน่งการวางพยัญชนะยังไม่แน่นอน และเพิ่มวิสรรชนีย์ (๕) ระหว่างพยางค์ การใช้สระ ใ- และ ใ- ก็ยังไม่มีลักษณะการใช้ที่แน่นอน

## 20. ชนนี้

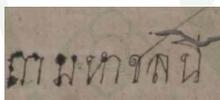
คำว่า “ชนนี้” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 344) ให้ความหมายของคำ “น. หญิงผู้ให้เกิด, แม่. (ป., ส.).” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ชนนี้ ทั้งหมด 56 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 13 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ชลนี พบ 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.86 เช่น



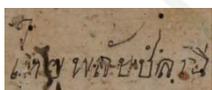
เนื้อแท้ชลนี คำแปล เนื้อแท้ชนนี้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 14)

แบบที่ 2 ชลณี พบการเขียนมากที่สุด 18 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.18 เช่น



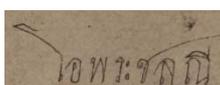
ฉามหาชลณี คำแปล ฉามหาชนนี้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 32)

แบบที่ 3 ชลณี พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.5 เช่น



โหฬลณี คำแปล ให้ปลัดชนนี้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 51)

แบบที่ 4 ชลณี พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.36 เช่น



โอพระชลณี คำแปล โอพระชนนี้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 22)

แบบที่ 5 ชลณี พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.57 เช่น

ครวนถึงพระชลณี

ครวนถึงพระชลณี คำแปล ครวญถึงพระชนนี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 49)

แบบที่ 6 ชลณี พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.79 คือ

ฟังชลณีเจ้าดีใจ

ฟังชลณีเจ้าดีใจ คำแปล ฟังชนนีเจ้าดีใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)

แบบที่ 7 ชลณี พบการเขียน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 14.29 เช่น

ครวนถึงพระชลณี

ครวนถึงพระชลณี คำแปล ครวญถึงพระชนนี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 12)

แบบที่ 8 ชลณี พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.57 ตัวอย่างเช่น

ให้พลัดชลณี

ให้พลัดชลณี คำแปล ให้พลัดชนนี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 22)

แบบที่ 9 ชลณี พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.79 คือ

เนื้อพระชลณี

เนื้อพระชลณี คำแปล เนื้อพระชนนี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 24)

แบบที่ 10 ชลณี พบการเขียน 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 10.71 เช่น

ครันถึงถามหาชลณี

ครันถึงถามหาชลณี คำแปล ครันถึงถามหาชนนี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 20)

แบบที่ 11 ชลณี พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.79 คือ

จึงถามพระชลณี

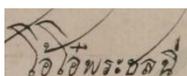
จึงถามพระชลณี คำแปล จึงถามพระชนนี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 61)

แบบที่ 12 ชัลดร์นิ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.79 คือ



ออนชัลดร์นิ คำแปล อรชณนี่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 62)

แบบที่ 13 ชลนี้ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.57 เช่น



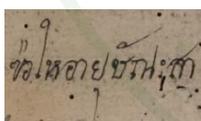
ไอ้ไอ้พระชลนี้ คำแปล ไอ้ไอ้พระชณนี่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 5)

คำว่า ชณนี่ เขียนแตกต่างกับอักษรวิจิไทยมาตรฐาน โดยใช้พยัญชนะ ล ฌ แทนพยัญชนะ ตัวสะกดแม่กน และใช้เครื่องหมายนฤคหิต (◌) เป็นเครื่องหมายแทนสระ โ-ะ นอกจากนี้ยังใช้สระอี และอี ไม่สม่ำเสมอ

## 21. ชันษา

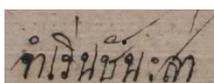
คำว่า “ชันษา” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 356) ให้ความหมายของคำ “น. อายุ.” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ชันษา ทั้งหมด 3 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ชัณะสา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 คือ



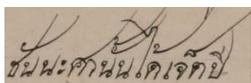
ชอไหอายุชันษา คำแปล ขอให้อายุชันษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 73)

แบบที่ 2 ชันษา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 คือ



จำเร็นชันษา คำแปล จำเริญชันษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 60)

แบบที่ 3 ชั้นนะสา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ได้แก่



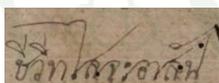
ชั้นนะสานันได้เจ็ดปี คำแปล ชั้นยานันได้เจ็ดปี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 39)

อักษรวิธีหรือการเขียนคำว่า ชั้นษา พบการเขียน 3 คำ มีลักษณะการเขียน 3 แบบ โดยต่างกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน คือการเพิ่มรูปวิสรรชนีย์ (๕) ระหว่างคำ และการสะกดคำในมาตราแม่กน เหมือนกัน แต่ใช้พยัญชนะต่างกันคือ น และ ณ

## 22. ชีวิต

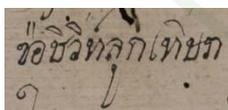
คำว่า “ชีวิต” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 366) ให้ความหมายของคำ “น. ความเป็นอยู่, ตรงข้ามกับ ความตาย. (ป. ส.)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ชีวิต ทั้งหมด 22 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 9 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ชีวิต พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.55 คือ



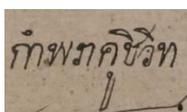
ชีวิตใสจะอาสัน คำแปล ชีวิตใสจะอาสัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 52)

แบบที่ 2 ชีวิต พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.55 คือ



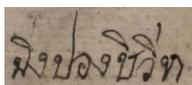
ชื่อชีวิตลูกเทษรา คำแปล ชื่อชีวิตลูกเทษรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 8)

แบบที่ 3 ชีวิต พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 18.17 เช่น



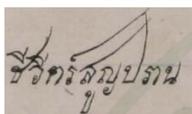
คำพราคูชีวิต คำแปล คำพราคูชีวิต (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)

แบบที่ 4 ชีวิต พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.55 ได้แก่



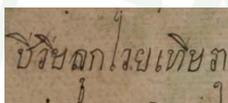
มิ่งปองชีวิต คำแปล มิ่งปองชีวิต (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 77)

แบบที่ 5 ชีวิตร์ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.55 คือ



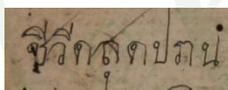
ชีวิตร์สูญปราน คำแปล ชีวิตสูญปราน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 24)

แบบที่ 6 ชีวิต พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.55 คือ



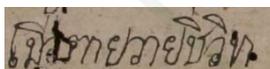
ชีวิตลูกไวยเทียร คำแปล ชีวิตลูกไว้เถิดรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 44)

แบบที่ 7 ชีวิต พบการเขียนลักษณะนี้ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 9 เช่น



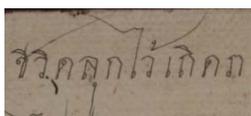
ชีวิตสุดปราน คำแปล ชีวิตสุดปราน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

แบบที่ 8 ชีวิต พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.72 เช่น



เมื่อตายวายชีวิต คำแปล เมื่อตายวายชีวิต (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)

แบบที่ 9 ชีวิต พบการเขียนลักษณะนี้มากที่สุด 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 27.27 เช่น



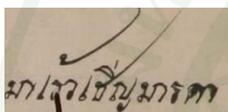
ชีวิตลูกไว้เถิดรา คำแปล ชีวิตลูกไว้เถิดรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 13)

อักษรวิธีคำว่า ชีวิต แตกต่างกับภาษาไทยมาตรฐาน โดยส่วนใหญ่ใช้รูปสระอิ และอี ไม่สม่ำเสมอ และตัวสะกดแทนพยัญชนะแม่กด ก็ใช้พยัญชนะแตกต่างกันคือ ด ท ษ

### 23. เชิญ

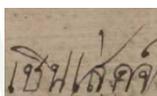
คำว่า “เชิญ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 371) ให้ความหมายของคำ “แสดงความปรารถนาเพื่อขอให้ทำอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความเคารพหรืออ่อนน้อม” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่าเชิญ ทั้งหมด 57 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เชิญ พบการเขียน 18 คำ คิดเป็นร้อยละ 31.58 เช่น



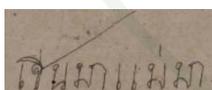
มาเร็วเชิญมารดา คำแปล มาเร็วเชิญมารดา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 9)

แบบที่ 2 เชิน พบการเขียนมากที่สุด 30 คำ คิดเป็นร้อยละ 52.63 เช่น



เชินเสด็จ คำแปล เชิญเสด็จ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 67)

แบบที่ 3 เซิน พบการเขียน 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 15.79 เช่น



เซินมาแม่มา คำแปล เชิญมาแม่มา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 31)

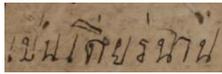
อักษรวิธีคำว่า เชิญ แตกต่างกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน โดยการใช้สระ และตัวสะกด น ซึ่งเป็นมาตราแม่กนเหมือนกันแต่ใช้พยัญชนะต่างกัน

### 24. เดียรัจฉาน

คำว่า “เดียรัจฉาน” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 416) ให้ความหมายของคำ “น. สัตว์เว่นจากมนุษย์ เช่น หมู หมา วัว ควาย ใช้ว่า ดิรัจฉาน หรือ เดรัจฉาน ก็มี. (ป. ติรัจฉาน ว่า ขวาง,

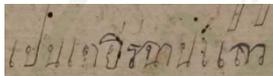
ดิรจนาคต ว่า สัตว์มีร่างกายเจริญโดยขวาง)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า เดียรจัน ทังหมด 37 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 8 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เดียรจัน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.70 คือ



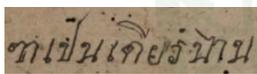
เปนเดียรจัน คำแปล เป็นเดียรจัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 6)

แบบที่ 2 เดียรจัน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.70 คือ



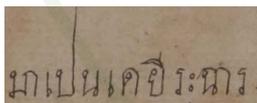
เปนเดียรจันแล คำแปล เป็นเดียรจันแล้ว (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 4)

แบบที่ 3 เดียรจัน พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.41 เช่น



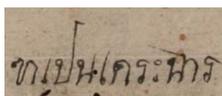
ขาเปนเดียรจัน คำแปล ข้าเป็นเดียรจัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 3)

แบบที่ 4 เดียรจัน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.70 คือ



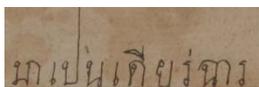
มาเปนเดียรจัน คำแปล มาเป็นเดียรจัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 70)

แบบที่ 5 เจริญ พบการเขียน 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.22 เช่น



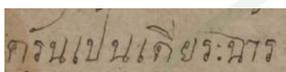
ขาเปนเจริญ คำแปล ข้าเป็นเดียรจัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 46)

แบบที่ 6 เดียรจาร์ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.70 คือ



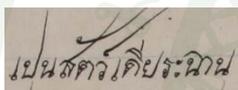
มาเปนเดียรจาร์ คำแปล มาเป็นเดียรจัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 72)

แบบที่ 7 เดียรจัน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.70 คือ



ครันเปนเดียรจัน คำแปล ครันเป็นเดียรจัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 26)

แบบที่ 8 เดียรจัน พบการเขียนมากที่สุด 24 คำ คิดเป็นร้อยละ 64.87 เช่น



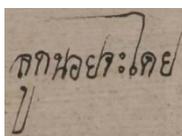
เปนสัตว์เดียรจัน คำแปล เป็นสัตว์เดียรจัน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 24)

อักษรวิธหรือการเขียนคำว่า เดียรจัน จะแตกต่างกันในการใช้ตัวสะกด จ ในคำว่า รัจ ซึ่งเป็นพยางค์ที่ 2 บางคำใช้ จ ที่เป็นตัวสะกดในมาตราแม่ กด แต่บางคำไม่ใช้ตัวสะกด โดยใช้รูปสระอะ (วิสรรชนีย์) แทน นอกจากนี้ยังใช้ ร ที่เป็นตัวสะกดแม่กน ในคำว่า จาร

25. ได้

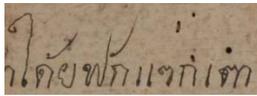
คำว่า “ได้”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 419) ให้ความหมายของคำ “ก. รับมาหรือตกมาเป็นของตัว” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ได้ทั้งหมด 367 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 8 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 ไคย พบการเขียน 19 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.18 เช่น



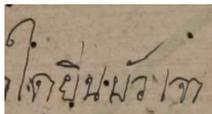
ลูกนอยจะไคย คำแปล ลูกน้อยจะไค้ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 8)

แบบที่ 2 ใต้ พบการเขียน 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.54 เช่น



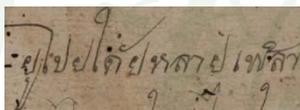
ใต้ฟักแขกเต้า คำแปล ใต้ฟักแขกเต้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 5)

แบบที่ 3 ไค พบการเขียน 36 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.81 เช่น



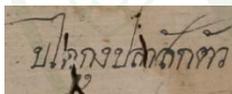
ไคยีนผัวเจ้า คำแปล ไคยีนผัวเจ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 5)

แบบที่ 4 ใด้ พบการเขียน 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.72 เช่น



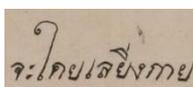
ใด้ไปใด้หลายเพล้า คำแปล ใด้ไปใด้หลายเพล้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 17)

แบบที่ 5 ไค พบการเขียน 71 คำ คิดเป็นร้อยละ 19.35 เช่น



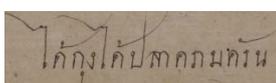
ไคกูงปลาตักตัว คำแปล ไคกู้งปลาตักตัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 5)

แบบที่ 6 ใค พบการเขียน 25 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.81 เช่น



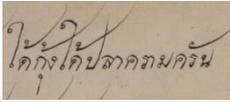
ใคโดยเลียงกาย คำแปล ใคใคเลียงกาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

แบบที่ 7 ใด้ ซึ่งเหมือนกันปัจจุบัน และพบมากที่สุด 180 คำ คิดเป็นร้อยละ 49.05 เช่น



ใด้กูงใด้ปลาครามครัน คำแปล ใด้กู้งใด้ปลาครามครัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 8)

แบบที่ 8 ได้ พบการเขียน 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.54 เช่น



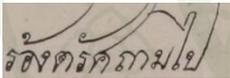
ได้กึ่งได้ปลาทูครัน คำแปล ได้กึ่งได้ปลาทูครัน (กลอนสวดปลา  
บุญทอง, 233: 4)

อักษรวิธีคำว่า ได้ ยังเขียนรูปวรรณยุกต์ไม่แน่นอนและไม่สม่ำเสมอ การใช้สระ ใ- และ  
ไ- ยังไม่แน่นอนตายตัว และมีพยัญชนะ ข สะกดท้ายคำด้วย

## 26. ตรีศ

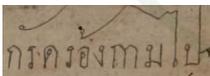
คำว่า “ตรีศ”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 428) ให้ความหมายของคำ “(ราชา) ก. พุด ว.  
แจ้, สว่าง, ชัดเจน.” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ตรีศ ทั้งหมด 68 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 7  
แบบดังนี้

แบบที่ 1 ตรีศ พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.35 เช่น



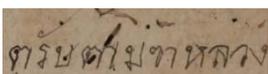
ร้องตรีศตามไป คำแปล ร้องตรีศตามไป (กลอนสวดปลาบุญทอง, 233: 25)

แบบที่ 2 กรัด พบการเขียน 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 25 เช่น



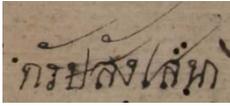
กรัดร้องตามไป คำแปล ตรีศร้องตามไป (กลอนสวดปลาบุญทอง, 234: 72)

แบบที่ 3 ตรีษ พบการเขียน 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.18 เช่น



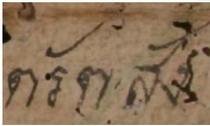
ตรีษตามขาหลวง คำแปล ตรีศตามขาหลวง (กลอนสวดปลาบุญทอง, 231: 12)

แบบที่ 4 กรัษ พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.78 เช่น



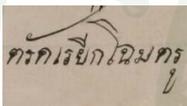
กรัษสังเสนา คำแปล ตรัสสังเสนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)

แบบที่ 5 ตรัต พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.78 เช่น



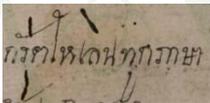
ตรัตสัง คำแปล ตรัสสัง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 8)

แบบที่ 6 ตรัต พบการเขียนมากที่สุด 28 คำ คิดเป็นร้อยละ 41.81 เช่น



ตรัตเรียกโถมตร คำแปล ตรัสเรียกโถมตร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 19)

แบบที่ 7 กรัด พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.5 เช่น



กรัดไหนเล่นทุกภาษา คำแปล ตรัสให้เล่นทุกภาษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 73)

อักษรวิธีคำว่า ตรัส ใช้พยัญชนะต้นไม่แน่นอน บางคำใช้ ก บางคำใช้ ต ส่วนตัวสะกดยังเป็นแม่กดเหมือนกัน แต่ใช้พยัญชนะต่างกัน คือ ด ช และ ต

27. ถึง

คำว่า “ถึง” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 493) ให้ความหมายของคำ “ก. บรรลุลุคหมาย” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ถึงทั้งหมด 180 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 9 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ถึง พบการเขียน 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.44 เช่น

ครันถึงเวลา

ครันถึงเวลา คำแปล ครันถึงเวลา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 6)

แบบที่ 2 ถึง พบการเขียน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.89 เช่น

จึงถึงคาบ"ด

จึงถึงคาบ"ด คำแปล จึงถึงคาบส (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 25)

แบบที่ 3 ถึง พบ 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.78 เช่น

ถึงโพททังค

ถึงโพททังค คำแปล ถึงโพธิ์ทังคู้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

แบบที่ 4 ถึง พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.56 คือ

ถึงบ้านนางจอมขวัญ

ถึงบ้านนางจอมขวัญ คำแปล ถึงบ้านนางจอมขวัญ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)

แบบที่ 5 ถึง พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.67 เช่น

ครันถึงเคหา

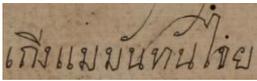
ครันถึงเคหา คำแปล ครันถึงเคหา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 5)

แบบที่ 6 ถึง พบการเขียนมากที่สุด 101 คำ คิดเป็นร้อยละ 56.11 เช่น

รำพึงถึงปลา

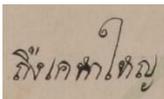
รำพึงถึงปลา คำแปล รำพึงถึงปลา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 5)

แบบที่ 7 ถึง พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.11 เช่น



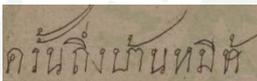
ถึงแม่มั่นทันใจ คำแปล ถึงแม่มั่นทันใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 56)

แบบที่ 8 ถึง พบการเขียน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.44 เช่น



ถึงเคหาใหญ่ คำแปล ถึงเคหาใหญ่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 4)

แบบที่ 9 ถึง พบการเขียน 36 คำ คิดเป็นร้อยละ 20 เช่น



40)

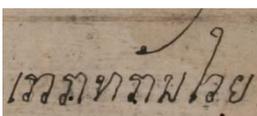
ครั้นถึงบ้านมิช้า คำแปล ครั้นถึงบ้านมิช้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234:

อักษรวิธีหรือการเขียนคำว่า ถึง ใช้พยัญชนะต้นและตัวสะกดเหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานแล้ว แต่ยังใช้สระไม่มีรูปแบบที่แน่นอน เขียนนฤหิตแยกออกจากพินทุ้อีกด้วย

28. ทรามวัย

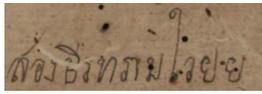
คำว่า “ทรามวัย” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 504) ให้ความหมายของคำ “น. หญิงสาววัยรุ่น” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ทรามวัย ทั้งหมด 123 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 20 แบบ ซึ่งเป็นจำนวนรูปแบบการเขียนคำที่มากที่สุด ในวรรณกรรมกลอนสวดนี้ ดังนี้

แบบที่ 1 ทรามวัย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81 คือ



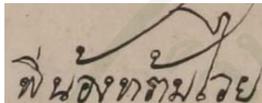
เรวราทรามวัย คำแปล เรวราทรามวัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 23)

แบบที่ 2 ทรามไวย พบบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81 คือ



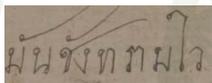
สดงษีรทรมไวย คำแปล สดงษีรทรมว้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 36)

แบบที่ 3 ทรามไวย พบบการเขียน 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.2 เช่น



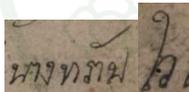
ฟีน้องทรามไวย คำแปล ฟีน้องทรามว้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

แบบที่ 4 ทรามไว พบบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.63 เช่น



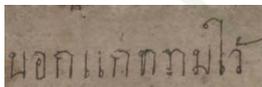
มั่นชังทรามไว คำแปล มั่นชังทรามว้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 38)

แบบที่ 5 ทรามไว พบบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81 คือ



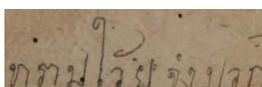
นางทรามไว คำแปล นางทรามว้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 41)

แบบที่ 6 ทรามไว้ พบบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81



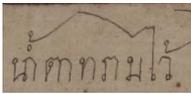
บอกลงทรามไว้ คำแปล บอกลงทรามว้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง 234: 61)

แบบที่ 7 ทรามไว้ย พบบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.25 เช่น



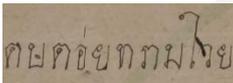
ทรามไว้ยงบอก คำแปล ทรามว้ยงบอก (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 22)

แบบที่ 8 ทรามไว้ พบการเขียน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.50 เช่น



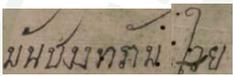
น้ำตาทรามไว้ คำแปล น้ำตาทรามวีย์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 34)

แบบที่ 9 ทรามไวย พบการเขียน 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 10.57 เช่น



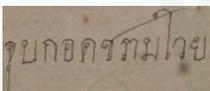
คบค้อยทรามไวย คำแปล คบค้อยทรามวีย์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 9)

แบบที่ 10 ทรามไวย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81 คือ



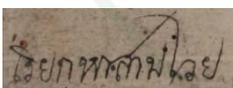
มั่นชงงทรามไวย คำแปล มั่นชงทรามวีย์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 23)

แบบที่ 11 ชรามไวย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81 คือ



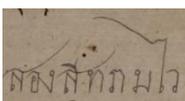
จวบกอดชรามไวย คำแปล จวบกอดทรามวีย์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 7)

แบบที่ 12 สามไวย พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.25 เช่น



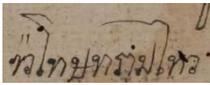
เรียกหาสามไวย คำแปล เรียกหาทรามวีย์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 77)

แบบที่ 13 ทรามไว พบการเขียน 19 คำ คิดเป็นร้อยละ 15.45 เช่น



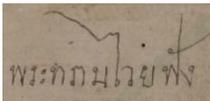
สองสีทรามไว คำแปล สองศรทรามวีย์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 5)

แบบที่ 14 ทรามไหว พบการเขียน 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.7 เซ่น



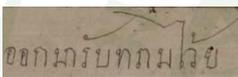
ชื่อโทษทรามไหว คำแปล ขอโทษทรามวัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)

แบบที่ 15 ทรามไวย พบการเขียนมากที่สุด 32 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.02 เซ่น



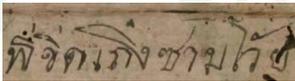
พระทรมไวยฟัง คำแปล พระทรมวัยฟัง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 64)

แบบที่ 16 ทรามไวย พบการเขียน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.7 เซ่น



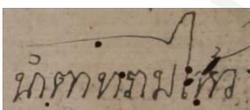
ออกมารับทรมไวย คำแปล ออกมารับทรมวัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 64)

แบบที่ 17 ซามไวย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81 คือ



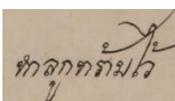
พีจัดถึงซามไวย คำแปล พีจัดถึงทรมวัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 31)

แบบที่ 18 ทรามไหว พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81 คือ



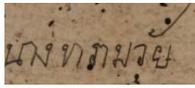
นำดาทรามไหว คำแปล นำดาทรมวัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 21)

แบบที่ 19 ทรามไวย พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.25 เซ่น



หาลูกทรามไวย คำแปล หาลูกทรมวัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 11)

แบบที่ 20 ทรามว้ย ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.81 เช่น



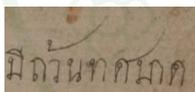
นางทรามว้ย คำแปล นางทรามว้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 54)

อักษรวิธีคำว่า ทรามว้ย ในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง มีลักษณะการเขียนมากที่สุด คือ 20 รูปแบบ ซึ่งแตกต่างกันไป เช่น พยัญชนะต้น ใช้ ส ช ทร เป็นพยัญชนะควบไม่แท้ แสดงให้เห็นว่าในสมัยที่แต่งวรรณกรรมกลอนสวดนี้ ปรากฏการอ่านพยัญชนะชนิดนี้แล้ว นอกจากนี้ยังใช้รูปวรรณยุกต์และเครื่องหมายที่ใช้แทนสระไม่สม่ำเสมอ

## 29. ทศมาส

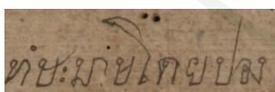
คำว่า “ทศมาส”ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 507) ให้ความหมายของคำ “น. 10 เดือน” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ทศมาส ทั้งหมด 6 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ทศมาศ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



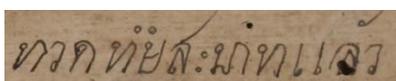
มีถ้วนทศมาศ คำแปล มีถ้วนทศมาศ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)

แบบที่ 2 ทัษะมาษ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



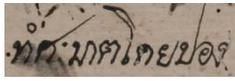
ทัษะมาษโดยปอง คำแปล ทศมาสโดยปอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 35)

แบบที่ 3 ทัษะมาท พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



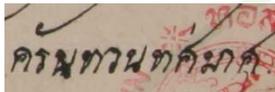
ทวดทัษะมาทแล้ว คำแปล ทวดทศมาสแล้ว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 35)

แบบที่ 4 ทศมาศ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



ทศมาศโดยของ คำแปล ทศมาศโดยของ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)

แบบที่ 5 ทศมาศ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.32 เช่น



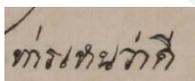
ครันทวนทศมาศ คำแปล ครันทวนทศมาศ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

อักขรวิธีหรือการเขียนคำว่า ทศมาศ ใช้เครื่องหมาย นิคหิต (◌̣) ซึ่งเป็นเครื่องหมายที่ใช้แทนสระ โะ- ใช้ฝนทอง (◌̣) แทนสระอะ นอกจากนี้ยังใช้พยัญชนะสะกดมาตราแม่ กด ที่แตกต่างกันในคำว่า ทศ คือพยัญชนะ ศ ย

30. ท่าน

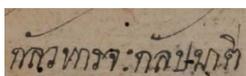
คำว่า “ท่าน”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 524) ให้ความหมายของคำ “ส.คำใช้แทนผู้ที่เราพูดด้วย เป็นคำกลาง ๆ หรือแสดงความเคารพ เป็นสรรพนามบุรุษที่ 2” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ท่าน ทั้งหมด 69 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ท่าร พบการเขียน 25 คำ คิดเป็นร้อยละ 36.23 เช่น



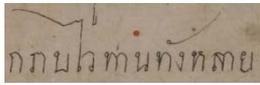
ท่ารเห็นว่าดี คำแปล ท่านเห็นว่ามีดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 5)

แบบที่ 2 ทาร พบการเขียนมากที่สุด 30 คำ คิดเป็นร้อยละ 43.48 เช่น



กั้วทารจะกั้วบมาดี คำแปล กั้วท่านจะกลับมามีดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)

แบบที่ 3 ท่าน เขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบการเขียน 14 คำ คิดเป็นร้อยละ 20.29 เช่น



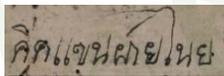
กราบไหวท่านทั้งหลาย คำแปล กราบไหว้ท่านทั้งหลาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 16)

อักษรวิธีคำว่า ท่าน เขียนแตกต่างกันโดยใช้พยัญชนะสะกด น และ ร แต่อยู่ในมาตราเดียวกันคือ แม่กน นอกจากนี้ ยังใช้วรรณยุกต์เอกไม่สม่ำเสมอ

### 31. ใน

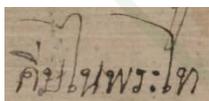
คำว่า “ใน” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 600) ให้ความหมายของคำ “บ. ตรงกันข้ามกับนอก, ไม่ใช่ นอก, เช่น ในบ้าน ในเมือง” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ใน ทั้งหมด 290 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ไนย พบการเขียน 22 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.59 เช่น



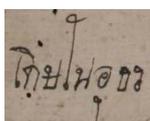
คัดแขนฝ้ายไนย คำแปล คัดเส้นฝ้ายไน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)

แบบที่ 2 ไน พบการเขียน 34 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.72 เช่น



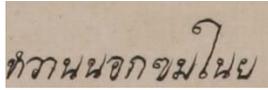
คิชไนพระไท คำแปล คัดในพระทัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 30)

แบบที่ 3 ใน เขียนเหมือนกับปัจจุบัน และพบมากที่สุด 190 คำ คิดเป็นร้อยละ 65.52 เช่น



เกษในอุทร คำแปล เกิดในอุทรณ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 3)

แบบที่ 4 ในย พบการเขียน 44 คำ คิดเป็นร้อยละ 15.17 เช่น



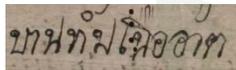
หวานนอกขมในย คำแปล หวานนอกขมใน (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 3)

อักษรวิธีหรือการเขียนคำว่า ใน ในวรรณกรรมกลอนสวดใช้พยัญชนะ ย เป็นตัวสะกด หลังสระ ใ- และ ใ- และยังไม่มีความแน่นอนในการใช้สระ

### 32. บรรทม

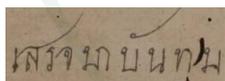
คำว่า “บรรทม”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 605) ให้ความหมายของคำ “(ราชา) ก. นอน, ประทม” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ใน ทั้งหมด 12 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 บานทม พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 คือ



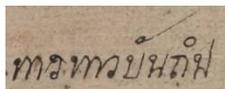
บานทมเนื้ออาด คำแปล บรรทมเนื้ออาดสน์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 63)

แบบที่ 2 บันทม พบการเขียนมากที่สุด 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 66.68 เช่น



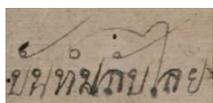
เสริมฉบับทม คำแปล เสริมมาบรรทม (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 48)

แบบที่ 3 บันถัม พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 คือ



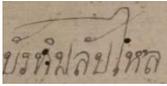
ทารทาบันถัม คำแปล ทานท้าวบรรทม (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 49)

แบบที่ 4 บันทม พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 คือ



บันทมลับไลย คำแปล บรรทมหลับไหล (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 64)

แบบที่ 5 บัรทม พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 คือ



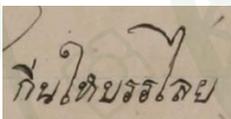
บัรทมลับไหลด คำแปล บรรทมหลับไหลด (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 30)

การเขียนคำว่า บรรทม ในวรรณกรรมกลอนสวด คำว่า บรร ยังไม่ใช้ รร แต่จะใช้ไม้หันอากาศ (°) เป็นเครื่องหมายแทนสระอะ มีพยัญชนะ น เป็นตัวสะกด และใช้เครื่องหมายนฤคหิตหรือนิคหิต (°) แทนสระโอะ

### 33. บรรลัย

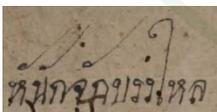
คำว่า “บรรลัย” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 606) ให้ความหมายของคำ “ก. นิบหาย, วอดวาย, ย่อยยับ, มอดม้วย” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า บรรลัย ทั้งหมด 58 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 12 แบบดังนี้

แบบที่ 1 บรรไลย พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.45 เช่น



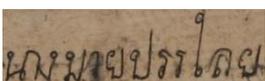
กั้นไหบรรไลย คำแปล กั้นไหบรรลัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 19)

แบบที่ 2 บรรไลหล พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.72 คือ



หนักจักบรรไลหล คำแปล หนักจักบรรลัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)

แบบที่ 3 บรรไลย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.72 คือ



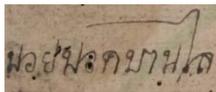
นางม้วยบรรไลย คำแปล นางม้วยบรรลัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 40)

แบบที่ 4 บันไล้ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.70 คือ



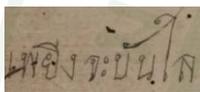
มวยบันไล้ คำแปล ม้วยบรรลั้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 19)

แบบที่ 5 บานไล พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.72 คือ



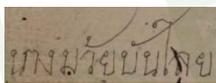
มวยมอดบานไล คำแปล ม้วยมอดบรรลั้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 48)

แบบที่ 6 บันไล พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.72 คือ



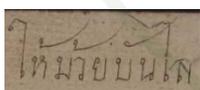
เพียงจะบันไล คำแปล เพียงจะบรรลั้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 11)

แบบที่ 7 บันไลย พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.17 เช่น



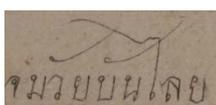
นางม้วยบันไลย คำแปล นางม้วยบรรลั้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 9)

แบบที่ 8 บันไล พบการเขียน 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 29.31 เช่น



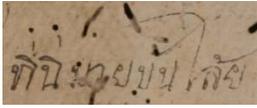
ให้ม้วยบันไล คำแปล ให้ม้วยบรรลั้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)

แบบที่ 9 บันไลย พบการเขียนมากที่สุด 18 คำ คิดเป็นร้อยละ 31.03 เช่น



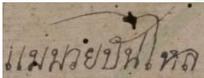
จม้วยบันไลย คำแปล จะม้วยบรรลั้ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 24)

แบบที่ 10 บันไลัย พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.7 เช่น



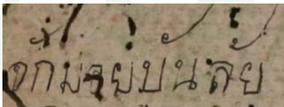
ที่นี้ม้วยบันไลัย คำแปล ที่นี้ม้วยบรรลัย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 11)

แบบที่ 11 บันไหล พบการเขียน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.7



แม่ม้วยบันไหล คำแปล แม่ม้วยบันไหล (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 14)

แบบที่ 12 บันลัย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.72 คือ



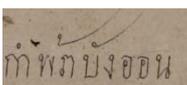
จักม้วยบันลัย คำแปล จักม้วยบรรลัย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 53)

อักษรวิธีคำว่า บรรลัย ส่วนใหญ่จะเขียนคำว่า บรร เหมือนกับปัจจุบันแล้ว แต่คำว่า ลัย จะยังไม่มีรูปแบบการเขียนที่แน่นอน เช่นบางคำใช้รูปวรรณยุกต์โท บางคำเขียนว่า ไหล ทำให้ต้องวิเคราะห์คำจากเนื้อเรื่องที่ปรากฏในวรรณกรรมกลอนสวด

#### 34. บังอร

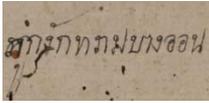
คำว่า “บังอร” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 615) ให้ความหมายของคำ “นาง; เด็ก ๆ ที่กำลังน่ารัก” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า บังอร ทั้งหมด 14 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 บังออน พบการเขียนมากที่สุด 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 64.29 เช่น



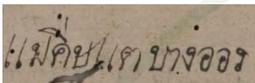
คำพริ้งบังออน คำแปล คำพริ้งบังอร (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 20)

แบบที่ 2 บางออน พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 24.43 เช่น



ลูกกรักรวมบางออน คำแปล ลูกกรักรวมบังอร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 12)

แบบที่ 3 บางออร พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 14.28 เช่น



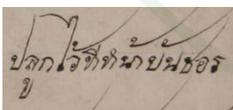
แม่ค้ำเตบางออร คำแปล แม่ค้ำเตบังอร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 18)

อักษรวิธีคำว่า บังอร ไม่มีรูปแบบการเขียนที่เหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน โดยคำว่า บัง จะเขียนว่า บาง ซึ่งใช้รูปสระอา แต่คำว่า อร จะสะกดด้วยพยัญชนะในมาตราแม่กนเหมือนกัน คือ ร และ น

### 35. บัญชร

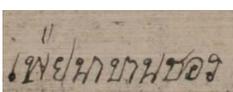
คำว่า “บัญญัติ”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 615) ให้ความหมายของคำ “น. กรง, ซี่กรง; หน้าต่าง. (ปล., ส. ปลุชร)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า บัญชร ทั้งหมด 9 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 บันชอร พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 คือ



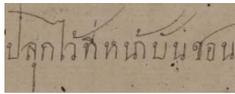
ปลุกไว้ที่หน้าบันชอร คำแปล ปลุกไว้ที่หน้าบัญชร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 18)

แบบที่ 2 บานชอร พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 คือ



เพียนาบานชอร คำแปล เพียนาบัญชร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 63)

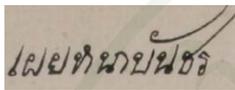
แบบที่ 3 บันซอน พบการเขียนมากที่สุด 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 55.56 เช่น



234: 55)

บล็อกไว้ที่หน้าบันซอน คำแปล บล็อกไว้ที่หน้าบัญชี (กลอนสวดปลาบู่ทอง,

แบบที่ 4 บันชร พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.22 เช่น



233: 25)

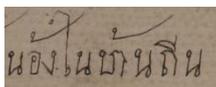
เพยหน้าบันชร คำแปล เพยหน้าบัญชี (กลอนสวดปลาบู่ทอง,

อักษรวิธีคำว่า บัญชร ใช้รูปสระในคำว่า บัญ แตกต่างกัน บางคำใช้เครื่องหมายไม้หันอากาศ ซึ่งเป็นเครื่องหมายที่ใช้แทนสระอะ แต่บางคำใช้สระอา ตัวสะกดยังเป็นมาตราแม่กนเหมือนกัน แต่ใช้พยัญชนะต่างกัน เช่น ร และ น

36. บ้าน

คำว่า “บ้าน” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 623) ให้ความหมายของคำ “น. ที่อยู่สิ่งปลูกสร้าง สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า บ้าน ทั้งหมด 20 คำ โดยปรากฏการเขียน คำ 5 แบบดังนี้

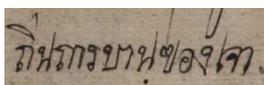
แบบที่ 1 บ้าน เขียนเหมือนกับปัจจุบัน และพบการเขียนมากที่สุด 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 50 เช่น



234: 7)

นื่องในบ้านดิน คำแปล นื่องในบ้านดิน (กลอนสวดปลาบู่ทอง,

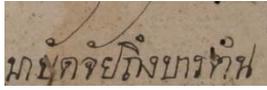
แบบที่ 2 บาน พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 15 เช่น



232: 63)

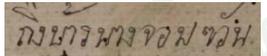
ถิ่นถารบานของเจ้า คำแปล ถิ่นฐานบ้านของเจ้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง,

แบบที่ 3 บาร พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 25 เช่น



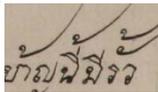
มาบัดจยถึงบารทัน คำแปล มาบัดใจถึงบ้านตน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)

แบบที่ 4 บ้าร พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 5 คือ



ถึงบ้านนางจอมขวัญ คำแปล ถึงบ้านนางจอมขวัญ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 27)

แบบที่ 5 บ้าญ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 5 คือ



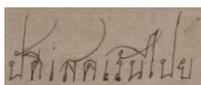
บ้าญนี้มีริ้ว คำแปล บ้านนี้มีริ้ว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 32)

อักษรวิธีกำว่าบ้าน แตกต่างกับอักษรวิธิไทยมาตรฐาน โดยใช้รูปวรรณยุกต์โท ไม่สมำเสมอ และพยัญชนะสะกดแตกต่างกัน เช่น ญ ร น แต่อยู่ในมาตราแม่กนเหมือนกัน

### 37. ปฎิเสธ

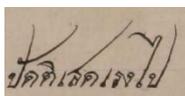
คำว่า “ปฎิเสธ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 648) ให้ความหมายของคำ “ก. ไม่รับ, ไม่ยอมรับ” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ปฎิเสธ ทั้งหมด 4 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ป้ติเสด พบการเขียนมากที่สุด 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 75 เช่น



ป้ติเสดเร้นไปย คำแปล ปฎิเสธเร้นไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 33)

แบบที่ 2 ปัดติเสด พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 25



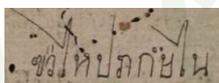
ปัดติเสดแรงไป คำแปล ปฏิเสธแรงไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 11)

อักษรวิธีคำว่า ปฏิเสธ ในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง จะเพิ่มตัวสะกดแม่กด คือ ต ด ในพยางค์แรก ต่างกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานที่ไม่มีตัวสะกด

### 38. ปรากฎ

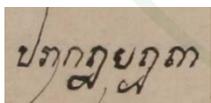
คำว่า “ปรากฏ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 669) ให้ความหมายของคำ “ก. สำแดงออกมาให้เห็น (ส. ปรากฏ; ป. ปรากฏ)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ปรากฏ ทั้งหมด 10 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 6 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ปรากษ์ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 10 คือ



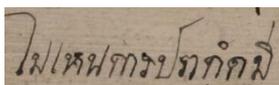
ขอไห้ปรากษ์ใน คำแปล ขอให้ปรากฏใน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 64)

แบบที่ 2 ปรากฎ ตัวสะกดคล้ายพยัญชนะ ฎ แต่หันหัวเข้า พบมากที่สุด 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 40 เช่น



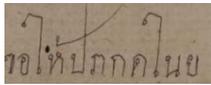
ปรากฎยฎธา คำแปล ปรากฎยศฐา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

แบบที่ 3 ปรากัด พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 10 คือ



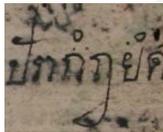
ไมเห่นการปรากัดมี คำแปล ไม่เป็นการณ์ปรากฏมี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 70)

แบบที่ 4 ปราบค พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 20 เช่น



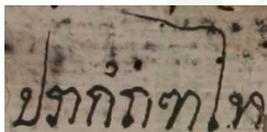
ขอให้ปราบคในย คำแปล ขอให้ปราบกฏใน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 41)

แบบที่ 5 ปราบกฏ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 10 โดยตัวสะกดจะคล้ายกับ ฎ แต่  
หันหัวพยัญชนะออก คือ



ปราบกฏยค คำแปล ปราบกฏยศ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)

แบบที่ 6 ปราบกฏ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 10 คือ



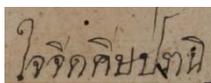
ปราบกฏขไท คำแปล ปราบกฏขั้ไทย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)

อักษรวิธีคำว่า ปราบกฏ จะใช้พยัญชนะแตกต่างกันเป็นตัวสะกดในมาตราแม่กด เช่น ค ด และ ฎ ที่เขียนแตกต่างกับปัจจุบัน นอกจากนี้ยังใช้เครื่องหมายนฤกษิตหรือนิคหิต (◌̣) เป็นเครื่องหมายที่ใช้แทนสระโ-ะ

### 39. ปราณิ

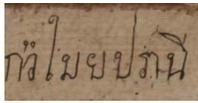
คำว่า “ปราณิ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 670) ให้ความหมายของคำ “ก. เอ็นดูด้วยความสงสาร.” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ปราบกฏ ทั้งหมด 38 คำ โดยปราบกฏการเขียนคำ 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ปราณิ พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.16 เช่น



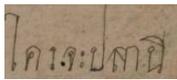
ใจจิตคิษปราณิ คำแปล ใจจิตคิดปราณิ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)

แบบที่ 2 ปราณี่ ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบันและพบมากที่สุด 28 คำ คิดเป็นร้อยละ 73.69



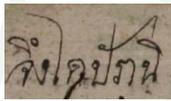
ก้อไมยปรานี่ คำแปล กี่ไมยปรานี่ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 44)

แบบที่ 3 ปลานี่ พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.89 เช่น



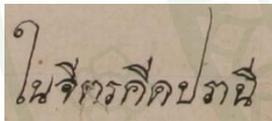
ใครจะปลานี่ คำแปล ใครจะปรานี่ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 11)

แบบที่ 4 ปี่รานี่ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.63 คือ



จิ่งไคปี่รานี่ คำแปล จิ่งไคปี่รานี่ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 77)

แบบที่ 5 ปราณี่ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.63



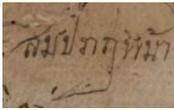
ในจิตคิดปี่รานี่ คำแปล ในจิตคิดปี่รานี่ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 77)

อักษรวิธีคำว่า ปราณี่ แตกต่างกันในการเขียนคำควบกล้ำ ปร และ ปล การใช้เครื่องหมายไม้หันอากาศ (◌̣) และการใช้สระอิ และสระอี ในคำว่า นี้

#### 40. ปรารธนา

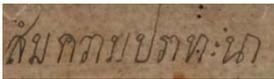
คำว่า “ปรารธนา” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 670) ให้ความหมายของคำ “ก. มุ่งหมาย, อยากได้, ต้องการ. (ส. ปรารธนา; ป. ปตุธนา)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ปรารธนา ทั้งหมด 13 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 7 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ปรารฎหน้า มีตัวสะกดคล้ายพยัญชนะ ฎ แต่หางยาวกว่า พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.7 คือ



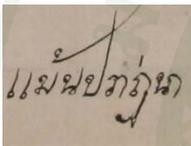
สมปราชญ์หน้า คำแปล สมปราชณา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 11)

แบบที่ 2 ปราตะนา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.7 คือ



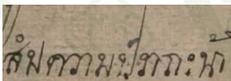
สัมความปราชณา คำแปล สมความปราชณา (กลอนสวดปลาบู่ทอง)  
231: 35)

แบบที่ 3 ปราชณา ตัวสะกดคล้าย ฎ แต่หัวของพยัญชนะหันเข้า พบ 3 คำ คิดเป็นร้อยละ  
23.07 เช่น



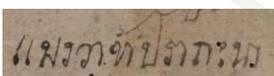
แม่นปราชณา คำแปล แม้ปราชณา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 18)

แบบที่ 4 ปราตะน้ำ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.7 คือ



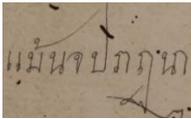
สัมความปราชณา คำแปล สมความปราชณา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232:  
53)

แบบที่ 5 ปราตะนา พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 15.38 เช่น



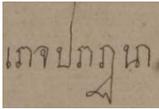
แมรวาเข้าปราชณา คำแปล แม้นว่าเข้าปราชณา (กลอนสวดปลาบู่ทอง,  
232: 70)

แบบที่ 6 ปราชณา ตัวสะกดคล้ายกับพยัญชนะ ฎ แต่หันหัวของพยัญชนะเข้า พบการเขียน  
มากที่สุด 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 30.75 เช่น



แม่นจปรกฎนา คำแปล แม้นจะปรารถนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234 : 55)

แบบที่ 7 ปรกฎนา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.7



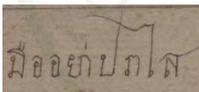
เราจปรกฎนา คำแปล เราจะปรารถนา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 55)

อักษรวิธีคำว่า ปรารถนา แตกต่างกันในการใช้พยัญชนะสะกด ฎ ที่มีรูปแบบการเขียนแตกต่างกันไป และการใช้รูปวรรณยุกต์ที่ไม่สม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังใช้เครื่องหมาย (:) แทนสระอะ

#### 41. ปราศรัย

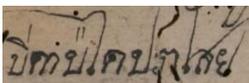
คำว่า “ปราศรัย” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 670) ให้ความหมายของคำ “น.การพูดด้วยไมตรีจิต, การแสดงอักษมาสัยในระหว่างผู้ใหญ่ต่อผู้น้อยหรือผู้ที่เสมอกัน; (ส. ปรศุรย)” ในวรรณกรรม พบการเขียนคำว่า ปราศรัย ทั้งหมด 17 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ปราไส พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 23.53 เช่น



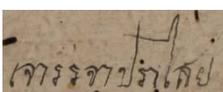
มืออย่าปราไส คำแปล มืออย่าปราศรัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 13)

แบบที่ 2 ปราไสย พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 23.53 เช่น



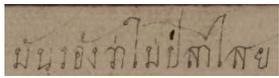
บิดาบ'อ'ไคปราไสย คำแปล บิดาบ'ไคปราศรัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 5)

แบบที่ 3 ปราไสย พบการเขียนมากที่สุด 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 41.18 เช่น



เจรรจาปราไสย คำแปล เจรรจาปราศรัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 5)

แบบที่ 4 ปลาไสย พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.76 เช่น



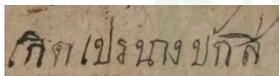
มั่นรื่องว่าไมปลาไสย คำแปล มั่นรื่องว่าไม่ปราศรัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 18)

อักขรวิธี คำว่า ปราศรัย ในวรรณกรรมกลอนสวด ไม่มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับอักขรวิธีไทยมาตรฐาน โดยใช้พยัญชนะควบกล้ำยังไม่แน่นอน คือ ปร และ ปล นอกจากนี้คำว่า รัย ยังเขียนโดยใช้รูปสระ ใ- และ ใ- และมีพยัญชนะ ย เป็นตัวสะกด

#### 42. ปักยี

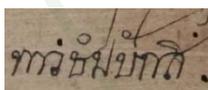
คำว่า “ปักยี” ราชบัณฑิตยสถาน(2546: 685) ให้ความหมายของคำ “น. สัตว์มีปีก คือ นก. (ส.)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ปักยี ทั้งหมด 35 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 7 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ปักลี พบการเขียน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.86 เช่น



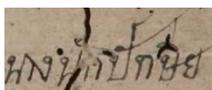
เกิดเปรนางปักลี คำแปล เกิดเป็นนางปักยี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 9)

แบบที่ 2 ปักสิ พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.57 เช่น



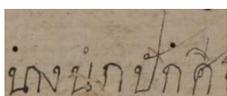
ทาวซ่มปักสิ คำแปล ท้าวซ่มปักยี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 28)

แบบที่ 3 ปักยี พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.86 คือ



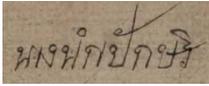
นางนั๊กปักยี คำแปล นางนั๊กปักยี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 46)

แบบที่ 4 ปักตี พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.71 เช่น



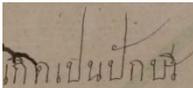
นางนั๊กปักตี คำแปล นางนั๊กปักยี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 4)

แบบที่ 5 ปักษริ พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.43 เช่น



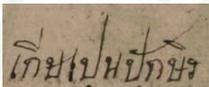
นางนักรปักษริ คำแปล นางนักรปักษี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 56)

แบบที่ 6 ปักษริ พบรูปแบบการเขียนมากที่สุด 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 42.86 เช่น



เกิดเปนปักษริ คำแปล เกิดเป็นปักษี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 70)

แบบที่ 7 ปักษริ พบรูปแบบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.71 เช่น



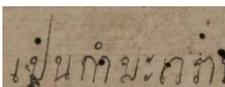
เก็ชเปนปักษริ คำแปล เกิดเป็นปักษี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 51)

อักษรวิธีคำว่า ปักษี แตกต่างกันโดยเขียนคำว่า มี จะใช้พยัญชนะต้น ส และ ษ และเติม พยัญชนะ ร ต่อท้าย นอกจากนี้บางคำยังใช้สระอิ บางคำใช้สระอี

43. เป็น

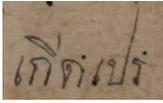
คำว่า “เป็น”ราชบัณฑิตยสถาน(2546: 706) ให้ความหมายของคำ “ก. คำกริยาสำหรับ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำกับคำเพื่อให้เห็นว่าคำหน้าและคำหลังมีภาวะ คือ ความมี ความเป็น เกี่ยวข้องกันอย่างไร” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า เป็น ทั้งหมด 478 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เปน พบการเขียนมากที่สุด 435 คำ คิดเป็นร้อยละ 91 ตัวอย่างเช่น



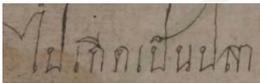
เปนกัมมะเวรา คำแปล เป็นกรรมเวรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 4)

แบบที่ 2 เปฺร พบการเขียน 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.82 เช่น



เกิดเปฺร คำแปล เกิดเป็น (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 4)

แบบที่ 3 เป็น ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 20 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.18 เช่น



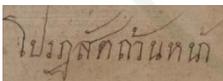
ไปเกิดเป็นปลา คำแปล ไปเกิดเป็นปลา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 32)

อักษรวิธีคำว่า เป็น จะใช้พยัญชนะสะกด น และ ร ซึ่งอยู่ในมาตราแม่กนเหมือนกัน แต่การใช้เครื่องหมายไม้ไต่คู้ (◌̣) กำกับบนพยัญชนะ ป ที่เป็นรูปแบบการเขียนเหมือนอักษรวิธีไทยมาตรฐาน ยังพบการใช้จำนวนน้อย

#### 44. โปรด

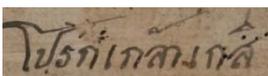
คำว่า “โปรด” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 721) ให้ความหมายของคำ “ก. ภูมิใจหรือพอใจมากแสดงความเมตตากรุณาโดยปลดเปลื้องความเดือดร้อน” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า โปรด ทั้งหมด 35 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 โปรฎ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.71 เช่น



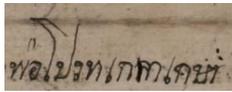
โปรดฎัดถ้วนหน้า คำแปล โปรดสัตว์ถ้วนหน้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)

แบบที่ 2 โปรด ซึ่งมีรูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.86 คือ



โปรดเกล้าเกลี คำแปล โปรดเกล้าเกลี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 17)

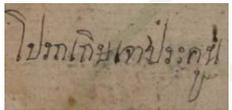
แบบที่ 3 โปรท พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.86 คือ



232: 6)

พ้อโปรทเกลาเกศา คำแปล พ้อโปรดเกล้าเกศา (กลอนสวดปลานู๋ทอง,

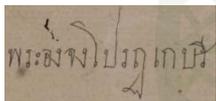
แบบที่ 4 โปรถ พบการเขียน 13 คำ คิดเป็นร้อยละ 37.14 เช่น



232: 10)

โปรถเกียเจ้าประคุณ คำแปล โปรถเถิดเจ้าประคุณ (กลอนสวดปลานู๋ทอง,

แบบที่ 5 โปรฎ ตัวสะกดคล้ายพยัญชนะ ฎ แต่หันหัวพยัญชนะเข้า พบมากที่สุด 18 คำ คิดเป็น ร้อยละ 51.43 เช่น



234: 54)

พระองจงโปร เกษรี คำแปล พระองค์จ้งโปรดเกสี (กลอนสวดปลานู๋ทอง,

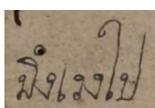
ฎ

อักษรวิธีคำว่า โปรด ที่มีลักษณะการเขียนเหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน พบเพียง 1 คำ ส่วนแบบอื่นๆเขียนต่างกัน โดยใช้พยัญชนะสะกดแม่กด ที่แตกต่างกัน เช่น ฎ และ ท

45. ไป

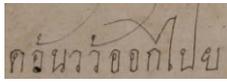
คำว่า “ไป”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 722) ให้ความหมายของคำ “ก. เคลื่อนออกจากที่, ใช้ตรงกันข้ามกับ มา,” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ไป ทั้งหมด 866 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 6 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ไป พบการเขียน 12 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.39 เช่น



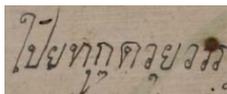
มิ่งเริงไป คำแปล มิ่งเริงไป (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 11)

แบบที่ 2 ไปย พบการเขียน 171 คำ คิดเป็นร้อยละ 19.75 เช่น



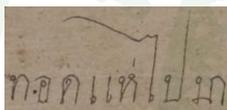
คำนว้าวอกไปย คำแปล ต้อนว้าวอกไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 34)

แบบที่ 3 ไปย พบการเขียน 110 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.70 เช่น



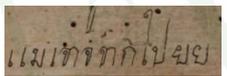
ไปยทุกทวยวร คำแปล ไปทุกด้วยวัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 4)

แบบที่ 4 ไป ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบันและพบมากที่สุด 570 คำ คิดเป็นร้อยละ 65.82 เช่น



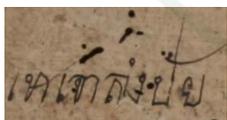
ทอดแหไปมา คำแปล ทอดแหไปมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 5)

แบบที่ 5 ไปย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.12 คือ



แม่เจ้าทักไปย คำแปล แม่เจ้าจะขาดไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 49)

แบบที่ 6 ปัย พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.22 เช่น



เขาเจาลังปัย คำแปล เข้าเจาลังไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 54)

อักขรวิธีคำว่า ไป ส่วนใหญ่ในวรรณกรรมกลอนสวด จะเขียนรูปแบบเหมือนกับอักขรวิธีไทยมาตรฐานแล้ว แต่บางคำยังใช้รูปสระ ใ- และ ใ- และเพิ่มพยัญชนะสะกด ย ปะปนกันอยู่ นอกจากนี้ยังเขียนพยัญชนะ ย เพิ่มเป็นตัวสะกดอีกตัวหนึ่งด้วย เช่น ไปย

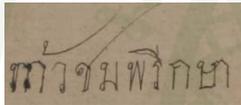


อักษรวิธีคำว่า พระทัย การเขียนคำว่า พระ มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานแล้ว แต่คำว่า หทัย ยังเขียนแตกต่างกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน โดยยังใช้รูปสระ ใ- และ ใ- และเติมพยัญชนะ ย เป็นตัวสะกด ไม่มีรูปแบบการใช้ที่แน่นอนและสม่ำเสมอ รวมถึงการใช้รูปวรรณยุกต์ด้วย

#### 47. พฤกษา

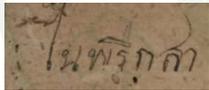
คำว่า “พฤกษา”ราชบัณฑิตยสถาน (2546:768) ให้ความหมายของคำ “น. ต้นไม้.” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า พฤกษา ทั้งหมด 12 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 พริกษา พบการเขียนมากที่สุด 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 เช่น



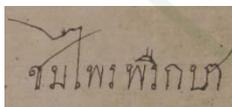
ท้าวชมพริกษา คำแปล ท้าวชมพฤกษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 46)

แบบที่ 2 พริกสา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 คือ



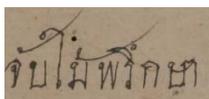
ในพริกสา คำแปล ในพฤกษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 30)

แบบที่ 3 พริกษา พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.68 เช่น



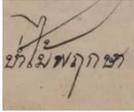
ชมไพรพริกษา คำแปล ชมไพรพฤกษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 45)

แบบที่ 4 พริกษา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 คือ



จับไม้พริกษา คำแปล จับไม้พฤกษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 46)

แบบที่ 5 พฤกษา รูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบมากที่สุด 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 เช่น



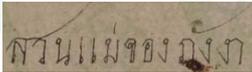
ป่าไม้พฤกษา คำแปล ป่าไม้พฤกษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 12)

อักษรวิธีคำว่า พฤกษา ส่วนใหญ่มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน แต่บางคำจะไม่ใช้สระ ฤ แต่จะใช้รูปสระอิ อือ และ อี แทน และคำว่า ษา ก็เขียนโดยใช้พยัญชนะ ส และ ษ ปะปนกัน

#### 48. พังงา

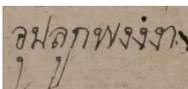
คำว่า “พังงา”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 779) ให้ความหมายของคำ “น. พงา, นางงาม.” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า พฤกษา ทั้งหมด 39 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 กังงา พบการเขียน 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 28.21 เช่น



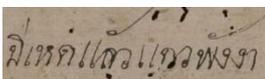
สวนแม่ของกังงา คำแปล สวนแม่ของพังงา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 18)

แบบที่ 2 พงงา พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.13 เช่น



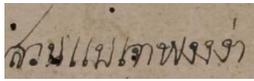
อุมลูกพงงา คำแปล อุ้มลูกพังงา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 10)

แบบที่ 3 พังงา มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบันและพบมากที่สุด 24 คิดเป็นร้อยละ 61.53 เช่น



มีเหตแล้วแก้วพังงา คำแปล มีเหตุแล้วแก้วพังงา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 18)

แบบที่ 4 พงง่า พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.13 เช่น



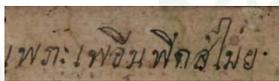
ส่วนแม่เจ้าพงง่า คำแปล ส่วนแม่เจ้าพงง่า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 11)

อักษรวิธีคำว่า พงง่า ในวรรณกรรมกลอนสวดที่เด่นชัดคือ การซ้ำพยัญชนะที่เป็นตัวสะกดคือ ง และการใช้ไม้หันอากาศ เป็นเครื่องหมายแทนสระอะ

#### 49. พิสมย์

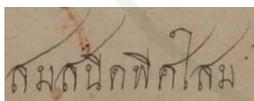
คำว่า “พิสมย์” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 792) ให้ความหมายของคำ “น. ความรัก, ความปลื้มใจ, ความชื่นชมก. รักใคร่หลงใหล (ส. วิสมย; ป. วิมุหย)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า พิสมย์ ทั้งหมด 6 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 6 แบบดังนี้

แบบที่ 1 พิศไมย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



เพราะเพื่อนพิศไมย คำแปล เพราะเพื่อนพิสมย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 1)

แบบที่ 2 พิศไสม พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



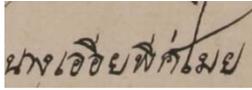
สมสนัดพิศไสม คำแปล สมสนิพิสมย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 58)

แบบที่ 3 พิชไสม พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



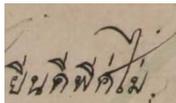
เชยชิดพิชไสม คำแปล เชยชิดพิสมย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 33)

แบบที่ 4 พิศไผ่ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



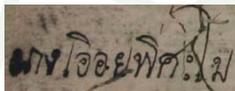
นางเอื้อยพิศไผ่ คำแปล นางเอื้อยพิศมัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

แบบที่ 5 พิศไผ่ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



ยินดีพิศไผ่ คำแปล ยินดีพิศมัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 2)

แบบที่ 6 พิศไผ่ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



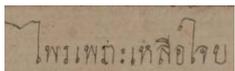
นางเอื้อยพิศไผ่ คำแปล นางเอื้อยพิศมัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 1)

อักษรวิธีคำว่า พิศมัย ไม่มีรูปแบบการเขียนเหมือนอักษรวิธีไทยมาตรฐาน โดยจะใช้รูปสระอิ และ อี ปะปนกัน ใช้วรรณยุกต์เป็นเครื่องหมายแทนสระอะ

#### 50. ไพราะ

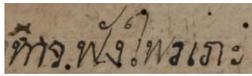
คำว่า “ไพราะ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 808) ให้ความหมายของคำ “ว. เพราะ, เสนาะ, นำฟิง (แผลงมาจาก พิเราะ)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ไพราะ ทั้งหมด 8 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ไพราะ พบการเขียนมากที่สุด 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 87.5 เช่น



ไพราะเหลือใจ คำแปล ไพราะเหลือใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 48)

แบบที่ 2 ไพรเราะ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.5 คือ



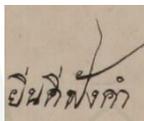
ทาวฟิงไพเราะ คำแปล ท้าวฟิงไพเราะ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

อักษรวิธีคำว่า ไพเราะ ในวรรณกรรมกลอนสวด จะเพิ่มพยัญชนะ ร เป็นควบกล้ำของ คำ และใช้รูปสระ ใ- และ ไ- ยังไม่สม่ำเสมอ

### 51. ฟิง

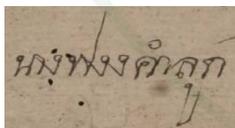
คำว่า “ฟิง” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 811) ให้ความหมายของคำ “ก. ตั้งใจสดับ, คอย รับเสียงด้วยหู, ได้ยิน; เชื่อ, ทำตามถ้อยคำ” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ฟิง ทั้งหมด 103 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ฟิง เขียนเหมือนปัจจุบัน และพบมากที่สุด 92 คำ คิดเป็นร้อยละ 89.32 เช่น



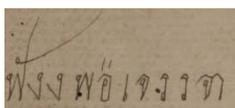
ยินดีฟิงคำ คำแปล ยินดีฟิงคำ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

แบบที่ 2 ฟง พบ 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.77 เช่น



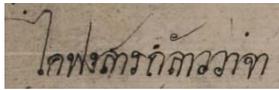
นางฟงคำลูก คำแปล นางฟิงคำลูก (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 15)

แบบที่ 3 ฟิง พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.97 คือ



ฟิงพ่อเจรรจา คำแปล ฟิงพ่อเจรรจา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 11)

แบบที่ 4 ฟัง พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.94 เช่น



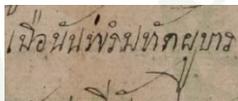
ไตฟงสารกัถ้าวาจา คำแปล ได้ฟังสารกัถ้าวาจา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 63)

อักษรวิธีคำว่า ฟัง ในวรรณกรรมกลอนสวด เขียนพยัญชนะตัวสะกดซ้ำกัน คือ ง เช่น ฟง และใช้เครื่องหมายไม้หันอากาศกำกับไม้ส่นำเสมอ

52. ภูบาล

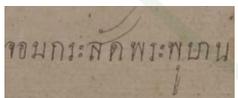
คำว่า “ภูบาล” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 824) ให้ความหมายของคำ “น.พระเจ้าแผ่นดิน. (ส.)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า ภูบาล ทั้งหมด 12 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ผูบาร พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 คือ



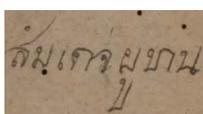
เมื่อนั้นพรมทัตผูบาร คำแปล เมื่อนั้นพรมทัตภูบาล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 49)

แบบที่ 2 พูบาน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 คือ



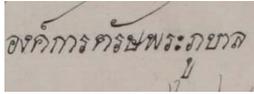
จอมกระสัดพระพูบาน คำแปล จอมกษัตริย์พระภูบาล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 68)

แบบที่ 3 สมุบาน พบการเขียนลักษณะนี้มากที่สุด 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 75 เช่น



ส้มเตจสมุบาน คำแปล สมเด็จพระภูบาล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 9)

แบบที่ 4 ฎบาล เขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.33 คือ



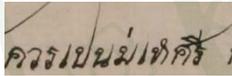
องค์การตรีษฎบาล คำแปล องค์การตรีษฎบาล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 23)

อักษรวิธีคำว่า ฎบาล จะใช้พยัญชนะต้นที่แตกต่างกัน คือ ภ พ และ ผ ส่วนการใช้พยัญชนะสะกดท้ายคำก็ใช้ต่างกัน คือ ล น และ ร แต่อยู่ในมาตราแม่กนเหมือนกัน

### 53. มเหสี

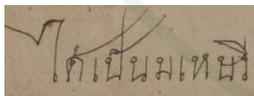
คำว่า “มเหสี” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 841)ให้ความหมายของคำ “น. ชายาพระเจ้าแผ่นดิน. (ป.; ส. มหิณี)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า มเหสี ทั้งหมด 15 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 7 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ม่หะศรี พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 20 เช่น



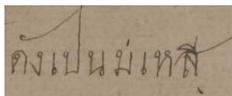
ควรเปนม่หะศรี คำแปล ควรเป็นมเหสี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 20)

แบบที่ 2 มหะริ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.67 คือ



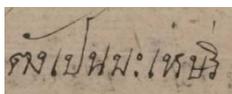
ได้เป็นมหะริ คำแปล ได้เป็นมเหสี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 58)

แบบที่ 3 ม่หะลี พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.67



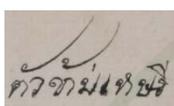
ตั้งเปนม่หะลี คำแปล ตั้งเป็นมเหสี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 60)

แบบที่ 4 มะเขษริ พบการเขียนมากที่สุด 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.67 เช่น



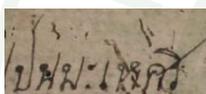
ตงเปนมะเขษริ คำแปล ตังเป็นมเหสี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 36)

แบบที่ 5 ม่เขษริ พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 20 เช่น



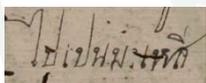
คว้าม่มะเขษริ คำแปล คว้าม่มเหสี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 23)

แบบที่ 6 มะหะศรี พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.32 เช่น



เปนมะหะศรี คำแปล เปนมเหสี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 36)

แบบที่ 7 มะเหสี พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.67 คือ



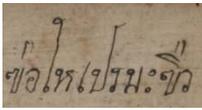
ไปเปนมะเหสี คำแปล ไปเป็นมเหสี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 33)

อักษรวิธีคำว่า มเหสี จะใช้ฝนทอง (') กำกับบนพยัญชนะ ม เพื่อใช้แทนสระอะ และคำว่า สี่ จะใช้พยัญชนะต่างกันคือ ส ศ ข บางคำจะมี ร อยู่ท้ายพยัญชนะ นอกจากนี้ยังใช้รูปสระอิ และอี ไม่สม่ำเสมอ

#### 54. มะเขือ

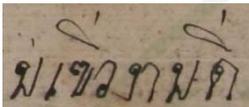
คำว่า “มะเขือ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 845) ให้ความหมายของคำ “น. ชื่อไม้พุ่มหลายชนิดในสกุล *Solanum* วงศ์ Solanaceae ที่ผลกินได้” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า มะเขือ ทั้งหมด 36 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 8 แบบดังนี้

แบบที่ 1 มะเขือ พบการเขียน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 19.44 เช่น



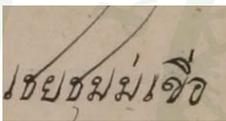
มะเขือเปรมะเขือ คำแปล ขอให้เป็นมะเขือ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 22)

แบบที่ 2 ม่เขือ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.78 คือ



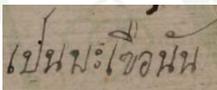
ม่เขืองามดี คำแปล มะเขืองามดี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 23)

แบบที่ 3 มะเขือ พบการเขียน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.21 เช่น



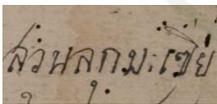
เขยชมมะเขือ คำแปล เขยชมมะเขือ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 12)

แบบที่ 4 มะเขือ พบ 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 เช่น



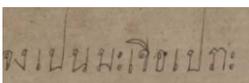
เปนมะเขื่อนั้น คำแปล เปนมะเขื่อนั้น (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 24)

แบบที่ 5 มะเข็ย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.78 คือ



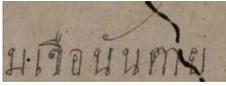
ส่วนลูกมะเข็ย คำแปล ส่วนลูกมะเขือ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 23)

แบบที่ 6 มะเขือ พบการเขียนมากที่สุด 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.21 คือ



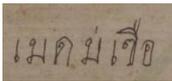
จงเปนมะเขือเปราะ คำแปล จงเป็นมะเขือเปราะ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 36)

แบบที่ 7 มะเขือ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.78 คือ



มะเขือนั้นตาย คำแปล มะเขือนั้นตาย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 37)

แบบที่ 8 มะเขือ พบการเขียน 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.57 เช่น



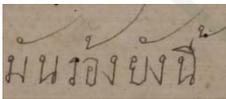
เมดมะเขือ คำแปล เม็ดมะเขือ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 41)

อักษรวิธีคำว่า มะเขือ รูปสระอะ ในคำว่า มะ ยังใช้ไม่สม่ำเสมอ บางคำใช้รูปสระอะ แต่บางคำฝนทอง การใช้พยัญชนะ ข และ ฃ ก็ยังไม่แน่นอนเช่นกัน นอกจากนี้การใช้รูปสระตอนท้าย คำก็ยังไม่สม่ำเสมอ

55. มัน

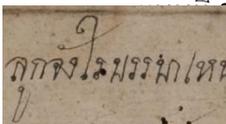
คำว่า “มัน” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 853) ให้ความหมายของคำ “ส.คำใช้แทนผู้ที่เราพูดถึง สำหรับผู้ใหญ่เรียกผู้น้อย มีเด็กเป็นต้นตามสถานะที่ควร สำหรับเรียกผู้น้อยอย่างไม่ยกย่อง และสำหรับเรียกสัตว์หรือสิ่งอื่นทั่ว ๆ ไปตามที่ควร, เป็นสรรพนามบุรุษที่ 3” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า มัน ทั้งหมด 163 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 มัน ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบันและพบมากที่สุด 127 คำ คิดเป็นร้อยละ 89.32 เช่น



มันร้องขงนี้ คำแปล มันร้องอย่างนี้ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 12)

แบบที่ 2 มัน รพบการเขียน 31 คำ คิดเป็นร้อยละ 19.02 เช่น



ลูกจ้งไรมันมาเห็น คำแปล ลูกจ้งไรมันมาเห็น (กลอนสวดปลานู๋ทอง,

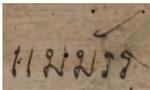
232: 16)

แบบที่ 3 มัร พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.45



แม่มีร์เป็นคัมมารยา คำแปล แม่มีร์เป็นคนมารยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 45)

แบบที่ 4 มัร พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.62 คือ



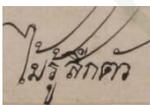
แม่มีร์ คำแปล แม่มีร์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 61)

อักษรวิธีคำว่า มีน ในวรรณกรรมกลอนสวด จะใช้รูปสระไม่สมำเสมอ บางคำจะใช้ไม้  
หันอากาศแทนสระอะ มีพยัญชนะ น และ ร เป็นตัวสะกด แต่บางคำจะใช้ รร (ร หัน ) แทน

56. ไม้

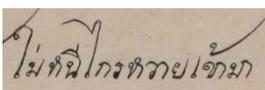
คำว่า “ไม้” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 883) ให้ความหมายของคำ “ว. มี, คำปฏิเสธ  
ความหมายของคำที่อยู่ถัดไป” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า ไม้ ทั้งหมด 259 คำ โดย  
ปรากฏการเขียนคำ 9 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ไม้ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.77 เช่น



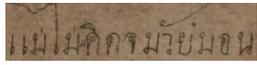
ไม้รู้สีกตัว คำแปล ไม้รู้สีกตัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 7)

แบบที่ 2 ไม้ พบการเขียน 23 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.88 เช่น



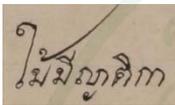
ไม้หนีไกรทวยเข้ามา คำแปล ไม้หนีไกรทวยเข้ามา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 7)

แบบที่ 3 ไม้ รูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน และพบมากที่สุด 72 คำ คิดเป็นร้อยละ 27.80 เช่น



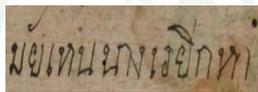
แม่ไม่คิดจ่ม้วยมอน คำแปล แม่ไม่คิดจะม้วยมอน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 30)

แบบที่ 4 ไม้ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.39 คือ



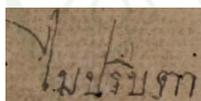
ไม้มีญาติกา คำแปล ไม้มีญาติกา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 6)

แบบที่ 5 มัย พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.16 เช่น



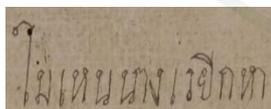
มัยเหนนางเรือกทา คำแปล ไม้เหนนางเรือกทา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 54)

แบบที่ 6 ไม พบการเขียน 67 คำ คิดเป็นร้อยละ 25.87 เช่น



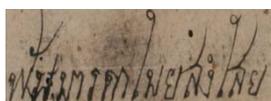
ไมปริบตา คำแปล ไม้ปริบตา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 10)

แบบที่ 7 ใพบการเขียน 56 คำ คิดเป็นร้อยละ 21.62 เช่น



ใพบเหนนางเรือกทา คำแปล ไม้เหนนางเรือกทา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 26)

แบบที่ 8 ฟัง พบการเขียน 25 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.65 เช่น



ฟังมารดาไมสงไสย คำแปล ฟังมารดาไม่สงสัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 41)

แบบที่ 9 ไมย พบการเขียน 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.86 เช่น



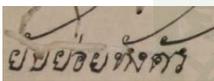
นางปลาไมยมีขวัญ คำแปล นางปลาไม่มีขวัญ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 18)

อักษรวิธีคำว่า ไมย ไม่แตกต่างกันโดยใช้รูปสระ ใ- และ ใ- และมีพยัญชนะ ย อยู่ท้ายพยัญชนะ นอกจากนั้นยังใช้รูปวรรณยุกต์กำกับไม่สม่ำเสมอ

### 57. ย่อยยับ

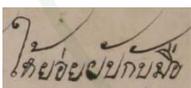
คำว่า “ย่อยยับ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 895) ให้ความหมายของคำ “ก. ถูกทำลาย, เสียหาย, เช่น เขาเล่นการพนันจนทรัพย์สินสมบัติของพ่อแม่ย่อยยับหมด, ยับย่อย หรือ ยับเยิน ก็ว่า” ในวรรณกรรม กลอนสวดพบการเขียนคำว่า ย่อยยับ ทั้งหมด 15 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ยับย่อย พบการเขียนมากที่สุด 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 40



ยับย่อยทั้งตัว คำแปล ย่อยยับทั้งตัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 8)

แบบที่ 2 ย่อยยับ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.67 คือ



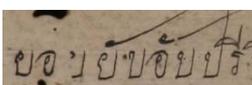
ใย่อยยับกับมือ คำแปล ใย่อยยับกับมือ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 10)

แบบที่ 3 ยับย่อย พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 20 เช่น



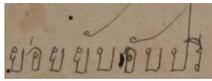
ยับย่อยไป คำแปล ย่อยยับไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 13)

แบบที่ 4 ยอยยับ พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.67 เช่น



ยอยยับอับปรี คำแปล ย่อยยับอับปรี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 2)

แบบที่ 5 ย่อยยับ รูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.67 คือ



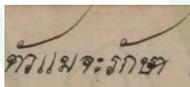
ย่อยยับยับยับ คำแปล ย่อยยับยับยับ (กลอนสวดปลานู้ทอง, 234: 72)

อักษรวิธีคำว่า ย่อยยับ ในวรรณกรรมกลอนสวด จะสลับตำแหน่งของคำ ย่อยยับ เป็น ยับย่อย และจะใช้รูปวรรณยุกต์กำกับ แต่ยังไม่แน่นอนและสม่ำเสมอ

#### 58. รักษา

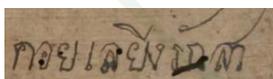
คำว่า “รักษา” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 938) ให้ความหมายของคำ “ก. ระวัง ป้องกัน สงวนไว้” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า รักษา ทั้งหมด 28 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 รักษา ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบันและพบมากที่สุด พบ 21 คำ คิดเป็นร้อยละ 75 เช่น



ตัวแม่จะรักษา คำแปล ตัวแม่จะรักษา (กลอนสวดปลานู้ทอง, 233: 15)

แบบที่ 2 รักษา พบการเขียน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 25



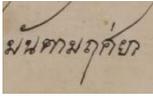
คอยเลี้ยงรักษา คำแปล คอยเลี้ยงรักษา (กลอนสวดปลานู้ทอง, 231: 35)

อักษรวิธีคำว่า รักษา แตกต่างกัน โดยใช้ พยัญชนะ ส และ ษ ในคำว่า ษา

#### 59. ริษยา

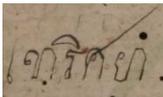
คำว่า “ริษยา” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 958) ให้ความหมายของคำ “ก.อาการที่ไม่อยาก ให้คนอื่นได้ดี, เห็นเขาได้ดีแล้วทนนิ่งอยู่ไม่ได้. (ส. อิริษยา; ป. อิสสุตา)” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า ริษยา ทั้งหมด 18 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 6 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ฤศยา พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.22 เช่น



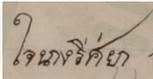
มันตามฤศยา คำแปล มันตามริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 14)

แบบที่ 2 ริศยา พบการเขียนมากที่สุด 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 27.78 เช่น



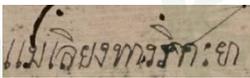
เขาริศยา คำแปล เขาริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 4)

แบบที่ 3 ริศยา พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 เช่น



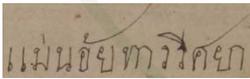
ใจนางริศยา คำแปล ใจนางริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 20)

แบบที่ 4 ริศยา พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.22 เช่น



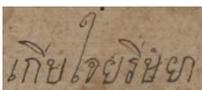
แม่เลี้ยงทวารริศยา คำแปล แม่เลี้ยงท่านริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 32)

แบบที่ 5 ริศยา พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 เช่น



แม่น้อยทวารริศยา คำแปล แม่น้อยท่านริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 53)

แบบที่ 6 ริษยา ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.56 คือ



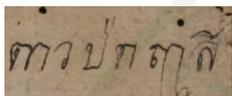
เก็ชใจริษยา คำแปล เกิดใจริษยา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 35)

อักษรวิธีคำว่า ริษยา ในวรรณกรรมกลอนสวด ส่วนใหญ่ใช้พยัญชนะเหมือนกัน แต่จะ  
ใช้รูปสระแตกต่างกัน คือบางคำใช้สระอิ บางคำใช้สระเอีเพราะปรากฏพินทุ(์) เขียนอยู่กับพินทุอิ  
ซึ่งยังใช้ไม่แน่นอน

## 60. ฤๅษี

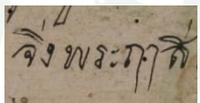
คำว่า “ฤๅษี” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 983) ให้ความหมายของคำ “น.ฤๅษี, นักบวชพวกหนึ่ง มีมาก่อนพุทธกาล สละบ้านเรือนออกไปบำเพ็ญพรตแสวงหาความสงบ” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า ฤๅษี ทั้งหมด 33 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ฤๅสิ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.06 เช่น



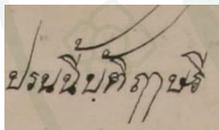
ดาวบดฤๅสิ คำแปล ดาวสฤๅษี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 19)

แบบที่ 2 ฤๅสิ พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.12 เช่น



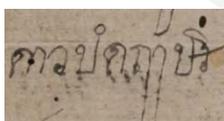
จิงพระฤๅสิ คำแปล จิงพระฤๅษี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 14)

แบบที่ 3 ฤๅษริ พบการเขียน 12 คำ คิดเป็นร้อยละ 36.36 เช่น



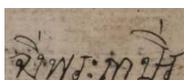
ปรนนิบัติฤๅษริ คำแปล ปรนนิบัติฤๅษี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 37)

แบบที่ 4 ฤๅษริ พบการเขียนมากที่สุด 14 คำ คิดเป็นร้อยละ 42.42 เช่น



ดาวบดฤๅษริ คำแปล ดาวสฤๅษี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 57)

แบบที่ 5 ฤๅษีร์ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.04 คือ



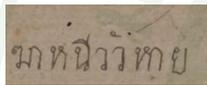
จิงพระฤๅษีร์ คำแปล จิงพระฤๅษี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 232: 58)

อักษรวิธีคำว่า ฤๅมิ ส่วนใหญ่จะใช้รูปสระ ฤๅ แต่คำว่า มิ จะใช้พยัญชนะแตกต่างกัน คือ ษ ส และมีพยัญชนะ ร เขียนติดกัน มีรูปสระอิ หรือสระอี กำกับอยู่

### 61. วัว

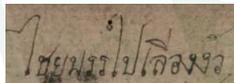
คำว่า “วัว”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1062)ให้ความหมายของคำ “น. ชื่อสัตว์เคี้ยวเอื้อง ชนิด *Bos taurus* ในวงศ์ Bovidae เป็นสัตว์เลี้ยงลูก ลำตัวมีสีต่าง ๆ เช่น น้ำตาล นวล เขาโค้ง สั้น มีเหนียง ห้อยอยู่ใต้คอถึงอก ขนปลายหางเป็นพู่, โคน ก็เรียก, (ปาก) ง้าว” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียน คำว่า วัว ทั้งหมด 62 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 วัว โดยเขียนเหมือนปัจจุบันและพบมากที่สุด 46 คำ คิดเป็นร้อยละ 74.19 เช่น



มาหนิวัวหาย คำแปล ข้านี้วัวหาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 4)

แบบที่ 2 งัว พบการเขียน 16 คำ คิดเป็นร้อยละ 25.81 เช่น



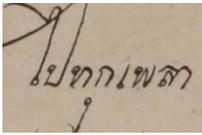
ไชยมรรไปเลียงงัว คำแปล ใช้มันไปเลี้ยงวัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 17)

อักษรวิธีคำว่า วัว เขียนแตกต่างกันที่พยัญชนะต้น ใ ช้ ง และ ว แต่ส่วนใหญ่เขียนว่า วัว เหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานแล้ว

### 62. เวลา

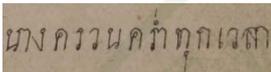
คำว่า “เวลา”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1086) ให้ความหมายของคำ “น. ชั่วขณะความยาวนานที่มีอยู่หรือเป็นอยู่ โดยนิยามกำหนดขึ้นเป็นครู่ คราว วัน เดือน ปี เป็นต้น เช่น เวลาเป็นเงิน เป็นทอง ขอเวลาสักครู่. (ป., ส.).” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า เวลา ทั้งหมด 20 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เพลา พบ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 10 เช่น



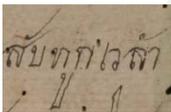
ไปทุกเพลา คำแปล ไปทุกเวลา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 12)

แบบที่ 2 เวลา เขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบมากที่สุด 16 คำ คิดเป็นร้อยละ 80 เช่น



นางครวนคร่ำทุกเวลา คำแปล นางครวนคร่ำทุกเวลา (กลอนสวดปลา  
นุ๋ทอง, 234: 18)

แบบที่ 3 เวล้า พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 10 เช่น



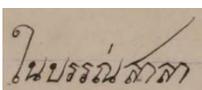
สับทุกเวล้า คำแปล สับทุกเวลา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 13)

อักษรวิธีคำว่า เวลา ในวรรณกรรมกลอนสวด จะใช้พยัญชนะต้นแตกต่างกัน คือ ว และ  
พ นอกจากนั้นยังใช้เครื่องหมายไม้หันอากาศ กำกับอยู่บนพยัญชนะ ล อีกด้วย

### 63. ศาลา

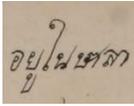
คำว่า “ศาลา” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1099) ให้ความหมายของคำ “น. อาคารทรงไทย  
ปล้อยโถง ไม่กั้นฝา ใช้เป็นที่พักหรือเพื่อประโยชน์การงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยปริยายหมายถึง  
อาคารหรือสถานที่บางแห่ง ใช้เพื่อประโยชน์การงานอย่างใดอย่างหนึ่ง (ส.; ป. ศาลา)” ในวรรณกรรม  
กลอนสวดพบการเขียนคำว่า ศาลา ทั้งหมด 13 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ศาลา พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 30.77 เช่น



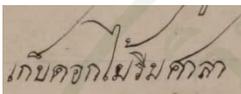
ในบรณศาลา คำแปล ในบรณศาลา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 39)

แบบที่ 2 ขालา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.69 คือ



อยู่ในขาลา คำแปล อยู่ในขาลา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 37)

แบบที่ 3 ศาลา รูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบมากที่สุด 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 61.54 เช่น



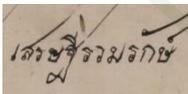
เก็บดอกไม้ริมศาลา คำแปล เก็บดอกไม้ริมศาลา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 40)

อักษรวิธีคำว่า ศาลา ที่เขียนในวรรณกรรมจะใช้พยัญชนะต้นของคำต่างกัน คือ ศ ส และ ษ

64. เศรษฐี

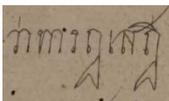
คำว่า “เศรษฐี” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1106) ให้ความหมายของคำ “น. คนมั่งมี ป. เสถูจิ” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า เศรษฐี ทั้งหมด 23 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 6 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 เศรษฐี พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.72 เช่น



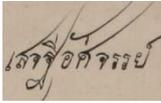
เศรษฐีรวมรักษ คำแปล เศรษฐีรวมรัก (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 3)

แบบที่ 2 เสฎี พบการเขียนมากที่สุด 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 50 เช่น



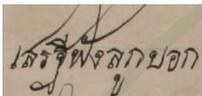
ว่าทารถเสฎี คำแปล ว่าทารถเศรษฐี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 9)

แบบที่ 3 เสจฐี พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.10 เช่น



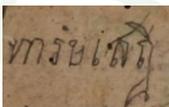
เสจฐีอัศจรรย์ คำแปล เศรษฐีอัศจรรย์ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 3)

แบบที่ 4 เสฐี พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.10 เช่น



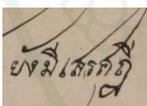
เสฐีฟุ้งลูกบอ คำแปล เศรษฐีฟุ้งลูกบอ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 10)

แบบที่ 5 เสฎฐี ใช้พยัญชนะคล้าย ฎ แต่หันหัวเข้า พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.54 คือ



ทารยเสฎฐี คำแปล ทารกเศรษฐี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 36)

แบบที่ 6 เสฐี ใช้พยัญชนะคล้าย ฎ เช่นเดียวกัน แต่หันหัวเข้า พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.54



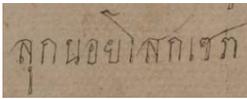
ยังมีเสฐี คำแปล ยังมีเศรษฐี (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 2)

อักษรวิธีคำว่า เศรษฐี ส่วนใหญ่จะแตกต่างกันที่การใช้พยัญชนะตัวสะกด เช่น ศ ษ และ พยัญชนะคล้าย ฎ

## 65. โสกเสร์้า

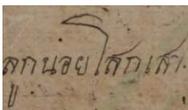
คำว่า “โสกเสร์้า”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1107)ให้ความหมายของคำ “ว. มีความทุกข์ โสกเสียใจอาลัยอาวรณ์มาก” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า โสกเสร์้า ทั้งหมด 9 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 โสภเสรา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 คือ



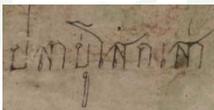
ลูกนอยโสภเสรา คำแปล ลูกน้องโสภเสรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 21)

แบบที่ 2 โสภเสลา พบการเขียนมากที่สุด 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 44.44 เช่น



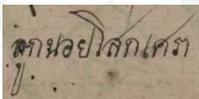
ลูกนอยโสภเสลา คำแปล ลูกน้องโสภเสรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 50)

แบบที่ 3 โสภเส้า พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 คือ



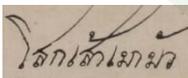
ปลาบู่โสภเส้า คำแปล ปลาบู่โสภเส้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 22)

แบบที่ 4 โสภเสรา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 คือ



ลูกนอยโสภเสรา คำแปล ลูกน้องโสภเสรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 13)

แบบที่ 5 โสภเส้า พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.22 เช่น



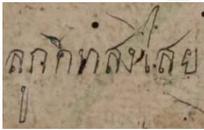
โสภเส้าเฒ่ามั่ว คำแปล โสภเสร้าเฒ่ามั่ว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 7)

อักษรวิธีคำว่า โสภเสร้า ในวรรณกรรมกลอนสวดจะใช้พยัญชนะต้นของคำแตกต่างกันกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน คือ ส และใช้แทนพยัญชนะต้น ของคำว่า เสร้า แทนการใช้พยัญชนะควบไม่แท้ในปัจจุบัน

## 66. สงสัย

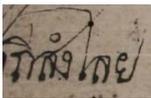
คำว่า “สงสัย”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1113) ให้ความหมายของคำ “ก. ไม่แน่ใจในข้อเท็จจริง เช่น สงสัยว่าทำดีจะได้ดีจริงหรือ, ลังเล” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่าสงสัย ทั้งหมด 17 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 10 แบบดังนี้

แบบที่ 1 สงไสย พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.65



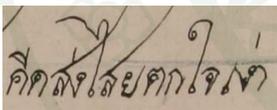
ลูกกิตสงไสย คำแปล ลูกคิดสงสัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 62)

แบบที่ 2 ส้งไสย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.88 คือ



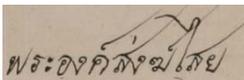
ภีส้งไสย คำแปล พี่สงสัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)

แบบที่ 3 ส้งไสย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.88 คือ



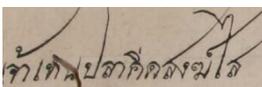
คิดส้งไสยตกใจเง่า คำแปล คิดสงสัยตกใจเง่า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 29)

แบบที่ 4 ส้งม้ไสย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.88 คือ



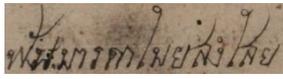
พระองค์ส้งม้ไสย คำแปล พระองค์สงสัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 31)

แบบที่ 5 สงม้ไส พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.88 คือ



เจ้าเห็นปลาคิดสงม้ไส คำแปล เจ้าเห็นปลาคิดสงสัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 7)

แบบที่ 6 สังกไสย พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.65 เช่น



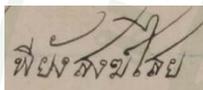
ฟังมารดาไมยสังไสย คำแปล ฟังมารดาไม่สงสัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 41)

แบบที่ 7 สังกไสย พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 17.65 เช่น



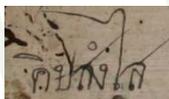
ฟังสังไสย คำแปล ฟังสังสัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 32)

แบบที่ 8 สังกไสย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.88 คือ



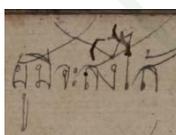
ฟังสังไสย คำแปล ฟังสังสัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 26)

แบบที่ 9 สังกไสย พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.77 เช่น



คิยสังไสย คำแปล คิยสังสัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 24)

แบบที่ 10 สังกไสย พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.88 คือ



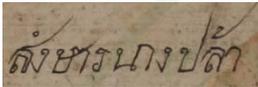
ผู้มีจะสังไสย คำแปล ผู้มีจะสงสัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 68)

อักษรวิธีคำว่า สงสัย ในวรรณกรรมกลอนสวดจะแตกต่างกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน โดยการใช้รูปสระ ใ- และ ไ- เพิ่มพยัญชนะ ย เป็นตัวสะกดในคำว่า สัย นอกจากนั้นยังใช้เครื่องหมาย นฤคหิตหรือนิคหิต (◌̣) เป็นเครื่องหมายแทนสระ โ-ะ ซึ่งยังใช้ไม่แน่นอนและสม่ำเสมอ

## 67. สงสาร

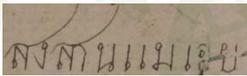
คำว่า “สงสาร”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1114) ให้ความหมายของคำ “น. การเวียนว่ายตายเกิด, การเวียนตายเวียนเกิด; โลก. (ป., ส. สํสาร)” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า สงสาร ทั้งหมด 29 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ส้งขาร พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.45 เช่น



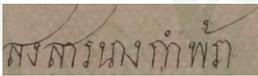
ส้งขารนางปลา คำแปล สงสารนางปลา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 52)

แบบที่ 2 สงสาน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.45 คือ



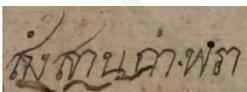
สงสานแม่เอ๋ย คำแปล สงสารแม่เอ๋ย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 12)

แบบที่ 3 สงสาร รูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 37.93 เช่น



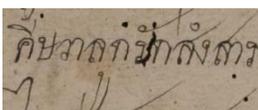
สงสารนางกำพ้อ คำแปล สงสารนางกำพ้อ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 20)

แบบที่ 4 ส้งสาน พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.90 เช่น



ส้งสานกำพ้อ คำแปล สงสารกำพ้อ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 50)

แบบที่ 5 ส้งขาร พบการเขียนมากที่สุด 14 คำ คิดเป็นร้อยละ 48.27 เช่น



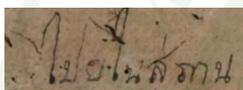
ส้งขารกำพ้อ คำแปล คิดว่าลู้กรักสงสาร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 14)

อักษรวิธีคำว่า สงสาร ในวรรณกรรมกลอนสวดจะใช้เครื่องหมายนิคหิตหรืออนฤคหิต (°) เป็นเครื่องหมายแทนสระโ-ะ และใช้พยัญชนะตัวสะกดมาตราแม่กน ที่แตกต่างกัน คือ น และ ร

#### 68. สถาน

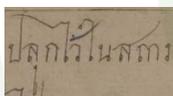
คำว่า “สถาน”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1116) ให้ความหมายของคำ “น. ที่ตั้ง เช่น สถานเสาวภา ถ้าใช้ประกอบคำอื่นหมายถึง ที่, แหล่ง(ส.; ป. จาน)” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า สถาน ทั้งหมด 7 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ส่สถาน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 14.29 คือ



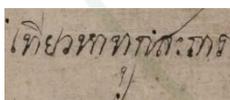
ไปยในส่สถาน คำแปล ไปในสถาน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 10)

แบบที่ 2 สถาร พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 14.29 คือ



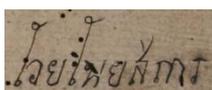
ปลุกไว้ในสถาร คำแปล ปลุกไว้ในสถาน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 49)

แบบที่ 3 สะถาร พบการเขียนมากที่สุด 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 49.85 เช่น



เทียวหาทุกสะถาร คำแปล เทียวหาทุกสถาน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 55)

แบบที่ 4 ส่ถาร พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 28.57 เช่น



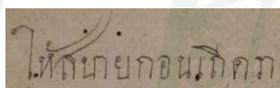
ไวยในส่ถาร คำแปล ไว้ในสถาน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 58)

อักษรวิธีคำว่า สบาย ในวรรณกรรมกลอนสวดจะเพิ่มรูปสระอะ โดยใช้วิสรรชนีย์ (ะ ) หลังพยัญชนะ ส และฝนทอง ที่เป็นเครื่องหมายแทนสระอะ กำกับบนพยัญชนะ ส นอกจากนี้ยังใช้ พยัญชนะตัวสะกดมาตราแม่กน แตกต่างกัน คือ ร และ น

#### 69. สบาย

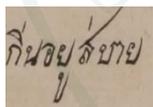
คำว่า “สบาย” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1116) ให้ความหมายของคำ “ว. อยู่ดีกินดี เป็นสุขกายสุขใจ (ป. สบาย)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า สบาย ทั้งหมด 13 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 สบาย รูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบันและพบมากที่สุด 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 46.15 เช่น



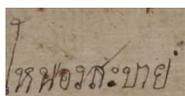
ให้สบายก่อนเถิดรา คำแปล ให้สบายก่อนเถิดรา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 65)

แบบที่ 2 สบาย พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 15.38 เช่น



กินอยู่สบาย คำแปล กินอยู่สบาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 11)

แบบที่ 3 สะบาย พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 38.47 เช่น



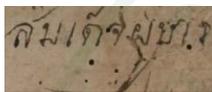
โหนอระบาย คำแปล โหนอนสบาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 10)

อักษรวิธีคำว่า สบาย จะใช้วิสรรชนีย์เพิ่มรูปสระอะ หลังพยัญชนะ ส และเพิ่มฝนทอง ( ) แทนเสียงสระอะ ไว้บนพยัญชนะ ส แต่ส่วนใหญ่จะเขียนว่า สบาย เหมือนกับภาษาไทยมาตรฐานแล้ว

## 70. สมเด็จ

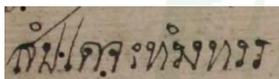
คำว่า “สมเด็จ”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1125) ให้ความหมายของคำ “น.คำยกย่องหน้าชื่อฐานันดรศักดิ์โดยกำเนิด หรือแต่งตั้ง หมายความว่า ยิ่งใหญ่หรือประเสริฐ ใช้แต่ลำพังว่า สมเด็จ ก็มี” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า สมเด็จ ทั้งหมด 53 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 11 แบบดังนี้

แบบที่ 1 สมด็จ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.89 คือ



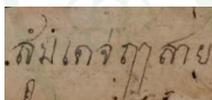
สมด็จผุบาร คำแปล สมเด็จภูบาล (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 12)

แบบที่ 2 ส้มเดจะ พบการเขียนมากที่สุด 14 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.41 เช่น



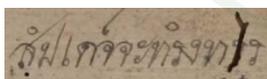
ส้มเดจะทรงทรร คำแปล สมเด็จทรงธรรม (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 29)

แบบที่ 3 ส้มเดจ พบการเขียน 8 คำ คิดเป็นร้อยละ 15.10 เช่น



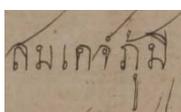
ส้มเดจฤสาย คำแปล สมเด็จฤสาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 12)

แบบที่ 4 ส้มเดจ พบการเขียน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.21



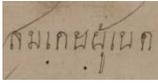
ส้มเดจจะทรงทรร คำแปล สมเด็จจะทรงธรรม (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 30)

แบบที่ 5 สมเด็จ พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.55 เช่น



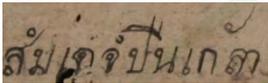
สมเด็จภูมิ คำแปล สมเด็จภูมิ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 58)

แบบที่ 6 สมเดช พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.89 คือ



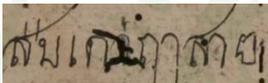
สมเดชผู้เบค คำแปล สมเด็จพระเบศ (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 58)

แบบที่ 7 ส้มเดจ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.89 คือ



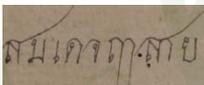
ส้มเดจปั่นเกล้า คำแปล ส้มเดจปั่นเกล้า (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 3)

แบบที่ 8 ส้มเดจ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.89 คือ



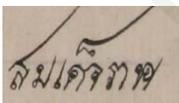
ส้มเดจฤๅสาย คำแปล ส้มเดจฤๅสาย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 231: 67)

แบบที่ 9 สมเดจ พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.42 เช่น



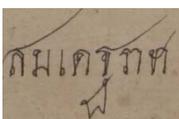
สมเดจฤๅสาย คำแปล สมเด็จพระฤๅสาย (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 45)

แบบที่ 10 สมเด็จพระ ซึ่งเขียนเหมือนกับภาษาไทยมาตรฐาน พบ 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.98 เช่น



สมเด็จพระราชา คำแปล สมเด็จพระราชา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 16)

แบบที่ 11 สมเดฐ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.77 เช่น



สมเดฐราชา คำแปล สมเด็จพระราชา (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 234: 46)

อักษรวิธีคำว่า สมเด็จ ในวรรณกรรมกลอนสวด มีการเขียนแตกต่างกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน เช่น การใช้ันฤคหิต (◌ิ) และเครื่องหมายพันหนุแทนสระโ-ะ และพยัญชนะสะกดมาตราแม่กนที่แตกต่างกันคือ ฐ จ และษ นอกจากนี้ยังใช้ฝนทอง และวิสรรชนีย์แทนการออกเสียงสระอะ ตำแหน่งด้านบนและหลังพยัญชนะ จ ทำให้เพิ่มพยางค์การออกเสียง

#### 71. สลบ

คำว่า “สลบ”ราชบัณฑิตยสถาน(2546: 1137) ให้ความหมายของคำ “ก.อาการที่หมดความรู้สึก เช่น ถูกตีหัวจนสลบ เป็นลมล้มสลบ” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า สลบ ทั้งหมด 30 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 6 แบบดังนี้

แบบที่ 1 สลบ พบการเขียน 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 23.33 เช่น

ฉายาสลบไป คำแปล ฉายาสลบไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 14)

แบบที่ 2 สลพ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.33 คือ

ตีโบยสลพเฒ่ามัว คำแปล ตีโบยสลบเฒ่ามัว (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 13)

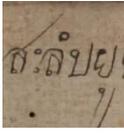
แบบที่ 3 สลบ พบการเขียนมากที่สุด 11 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.68 เช่น

ฉายาสลบชบไป คำแปล ฉายาสลบชบไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 5)

แบบที่ 4 สลป พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.33 คือ

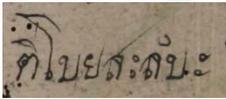
สลปปางตาย คำแปล สลบปางตาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 42)

แบบที่ 5 สะลับ พบการเขียน 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 30 เช่น



สะลับยู คำแปล สลบอยู่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 22)

แบบที่ 6 สะลัปะ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.33 คือ



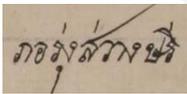
ดีโบายสะลัปะ คำแปล ดีโบายสลบ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 8)

การเขียนคำว่า สลบ ในวรรณกรรมกลอนสวด ส่วนใหญ่จะใช้พยัญชนะเหมือนกับปัจจุบันแล้วแต่ยังใช้ฝนทอง ( ) แทนสระอะ และนฤคหิต แทนสระโอะ นอกจากนี้ยังเพิ่มวิสรรชนีย์ไว้ท้ายพยัญชนะ บ ทำให้มีพยางค์เพิ่มขึ้น

## 72. สว่าง

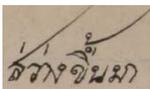
คำว่า “สว่าง”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1144)ให้ความหมายของคำ “ว. ระยะเวลาฟ้าสว่าง, ระยะเวลาเมื่อรุ่งอรุณ” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า สว่าง ทั้งหมด 4 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 สว่าง พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 25 คือ



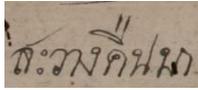
อรุณสว่างษี คำแปล พอรุ่งสว่างสี่ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 6)

แบบที่ 2 สว่าง พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 25 คือ



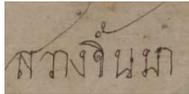
สว่างขึ้นมา คำแปล สว่างขึ้นมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 12)

แบบที่ 3 สะวาง พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 25 คือ



สะวางคิ่นมา คำแปล สว่างคิ่นมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 21)

แบบที่ 4 สวาง พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 25 คือ



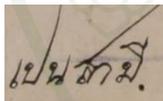
สวางคิ่นมา คำแปล สว่างคิ่นมา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 34)

อักษรวิธีคำว่า สว่าง ส่วนใหญ่รูปวรรณยุกต์เหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานแล้ว แต่ในวรรณกรรมกลอนสวดยังเพิ่มรูปวิสรรชนีย์ระหว่างคำ และใช้ฝนทอง ( ) แทนการออกเสียงสระอะ

### 73. สามี

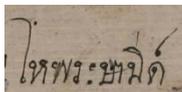
คำว่า “สามี” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1144) ให้ความหมายของคำ “น.พี่, ชายที่เป็นคู่ครองของหญิง, คู่กับ ภรรยา หรือ ภริยา; นาย, เจ้าของ. (ป.; ส.สุวามิน)” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า สามี ทั้งหมด 8 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 สามี เขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.5 คือ



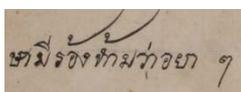
เปนสามี คำแปล เป็นสามี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 37)

แบบที่ 2 ษามี่ด พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.5



ไหพระษามี่ด คำแปล ให้พระสามี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)

แบบที่ 3 ษามี่ พบการเขียนมากที่สุด 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 75 เช่น



ษามี่ร้องห้ามว่าอย่า ๆ คำแปล สามี่ร้องห้ามว่าอย่า ๆ (กลอนสวดปลาบู่ทอง,

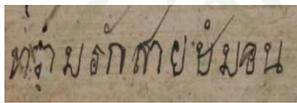
233: 4)

อักษรวิธีกำว่า สามี ส่วนใหญ่จะใช้พยัญชนะต้นคือ ษ ซึ่งแตกต่างกับอักษรวิธิไทยมาตรฐาน

#### 74. สายสมร

คำว่า “สายสมร”ราชบัณฑิตยสถาน(2546: 1180) ให้ความหมายของคำ “น. หญิงที่รัก, นาง” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า สายสมร ทั้งหมด 9 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 6 แบบดังนี้

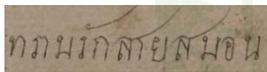
แบบที่ 1 สายข่มอน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 คือ



231: 50)

ทรามรักสายข่มอน คำแปล ทรามรักสายสมร (กลอนสวดปลาบู่ทอง,

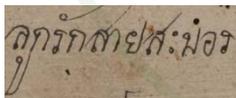
แบบที่ 2 สายสมอน พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.22 เช่น



234: 20)

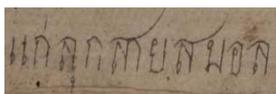
ทรามรักสายสมอน คำแปล ทรามรักสายสมร (กลอนสวดปลาบู่ทอง,

แบบที่ 3 สายสะมอร พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.22 เช่น



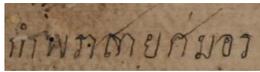
ลูกรักสายสะมอร คำแปล ลูกรักสายสมร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 12)

แบบที่ 4 สายสมอด พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 คือ



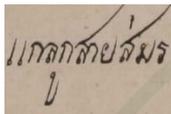
แก่ลูกสายสมอด คำแปล แก่ลูกสายสมร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 5)

แบบที่ 5 สายศมฺร พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.11 คือ



กำพราศายศมฺร คำแปล กำพร้าสายสมร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 57)

แบบที่ 6 สายศมฺร พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 22.22 เช่น



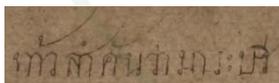
แก่ลูกสายศมฺร คำแปล แก่ลูกสายสมร (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

อักษรวิธีคำว่า สายสมร คำว่า สมร จะใช้ฝนทอง () เป็นเครื่องหมายแทนเสียงสระอะ และเปลี่ยนพยัญชนะต้น จาก ส เป็น ศ และ ษ นอกจากนี้ยังเพิ่มรูปสระ ออ และใช้พยัญชนะสะกด มาตราแม่คนที่แตกต่างกัน เช่น ร ล และ น

#### 75. สำคัญ

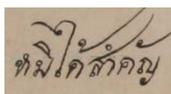
คำว่า “สำคัญ”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1187) ให้ความหมายของคำ “ว. เป็นพิเศษกว่าธรรมดา เช่น เรื่องสำคัญ, มีคุณค่า เช่น ของสำคัญ, มีชื่อเสียง เช่น คนสำคัญ; การกำหนดจดจำ เช่น หัวข้อสำคัญ ก. เข้าใจ เช่น สำคัญตนผิด” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า สำคัญ ทั้งหมด 23 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 สำคั้น พบการเขียนมากที่สุด 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 73.91 เช่น



ท้าวสำคั้นว่ามาระษี คำแปล ท้าวสำคัญว่ามารศรี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 69)

แบบที่ 2 สำคัญ รูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.09 เช่น



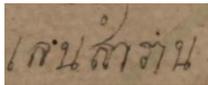
หมิได้สำคัญ คำแปล มิได้สำคัญ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 11)

อักษรวิธีคำว่า สำคัญ แตกต่างกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน โดยส่วนใหญ่จะใช้พยัญชนะ น เป็นพยัญชนะสะกดที่ตรงมาตราแม่กน

## 76. สำราญ

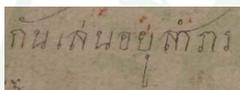
คำว่า “สำราญ” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1189) ให้ความหมายของคำ “ก. สุขสบาย ว. ที่ทำให้มีความสุขสบาย เช่น เรือสำราญ. (ข. สำราล)” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า สำราญ ทั้งหมด 15 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 สำราน พบการเขียนมากที่สุด 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 66.67 เช่น



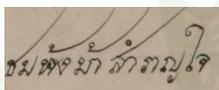
เล่นสำราน คำแปล เล่นสำราญ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 20)

แบบที่ 2 สำرار พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 20 เช่น



กันเล่นอยู่สำرار คำแปล กันเล่นอยู่สำราญ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 26)

แบบที่ 3 สำราญ รูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.33 เช่น



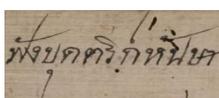
ชมช่างม้าสำราญใจ คำแปล ชมช่างม้าสำราญใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 40)

อักษรวิธีคำว่า สำราญ ในวรรณกรรมกลอนสวดแตกต่างกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน โดยใช้พยัญชนะตัวสะกดที่แตกต่างกัน แต่ยังอยู่ในมาตราแม่กนเหมือนกันคือ ญ น และ ร

## 77. พรรษา

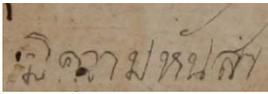
คำว่า “พรรษา” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1267) ให้ความหมายของคำ “น. ความรื่นเริง, ความยินดี. (ส. หรฺษ).” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า พรรษา ทั้งหมด 11 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 หันษา พบการเขียน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 36.36 เช่น



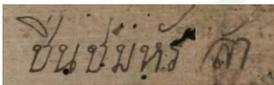
ฟังบุตรึกหันษา คำแปล ฟังบุตรึกพรรษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 69)

แบบที่ 2 หันสา พบการเขียนมากที่สุด 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 54.55 เช่น



มีความหันสา คำแปล มีความหรรษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 23)

แบบที่ 3 หัรสา พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 9.09 คือ



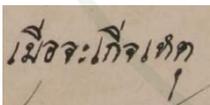
ชื่นชมหัรสา ชื่นชมหรรษา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 37)

อักขรวิธีคำว่า หรรษา ไม่มีอักขรวิธีเหมือนอักขรวิธีไทยมาตรฐาน ในวรรณกรรมกลอนสวดไม่ใช่ รร (ร หัน) แต่ใช้รูปไม้หันอากาศและพยัญชนะสะกดมาตราแม่กน คือ ร และ น

#### 78. เหตุ

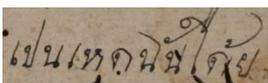
คำว่า “เหตุ”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1301) ให้ความหมายของคำ “น. สิ่งหรือเรื่องที่ทำให้เกิดผล, แก้มูล, เรื่อง; เหตุผล สัน. ด้วย, เพราะ (ป., ส.)” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า เหตุ ทั้งหมด 19 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เหตุ ซึ่งเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 21.05 เช่น



เมื่อจะเก็จเหตุ คำแปล เมื่อจะเกิดเหตุ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

แบบที่ 2 เหตุ พบการเขียนมากที่สุด 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 78.95 เช่น



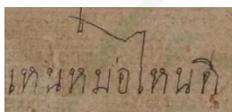
เป็นเหตุฉันไคย คำแปล เป็นเหตุฉันใจ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 15)

อักขรวิธีคำว่า เหตุ ในวรรณกรรมส่วนใหญ่เขียนแตกต่างกับอักขรวิธีไทยมาตรฐาน โดยใช้พยัญชนะตัวสะกด ด

## 79. เห็น

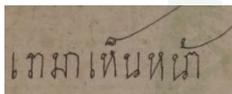
คำว่า “เห็น”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1301) ให้ความหมายของคำ “ก.อาการของตาที่ประสพรูป, ปรากฏแก่ตา, ปรากฏแก่ใจ, คิดรู้” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า เห็น ทั้งหมด 284 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เห็น พบการเขียนมากที่สุด 276 คำ คิดเป็นร้อยละ 97.18 เช่น



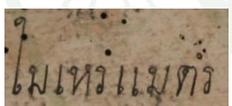
เห็นห่มอไหนดิ คำแปล เห็นห่มอไหนดิ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 2)

แบบที่ 2 เห็น รูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.46 เช่น



เรามาเห็นหน้า คำแปล เรามาเห็นหน้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 40)

แบบที่ 3 เเห็น พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.36 คือ



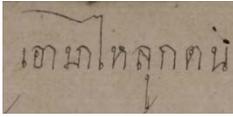
เเห็นเเห็นเเห็น คำแปล เเห็นเเห็นเเห็น (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 40)

อักษรวิธีคำว่า เห็น ในวรรณกรรมกลอนสวดใช้พยัญชนะ ร และ น เป็นตัวสะกดในมาตราแม่กน และพบการใช้เครื่องหมายไม้ไต่คู้เหมือนอักษรวิธีไทยมาตรฐาน

## 80. ให้

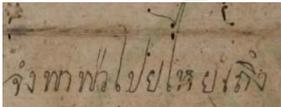
คำว่า “ให้”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1315) ให้ความหมายของคำ “ก. มอบ เช่น ให้ช็อคโกไม่เป็นรางวัล, สละ เป็นคำช่วยกริยา บอกความบังคับหรืออวยชัยให้พรเป็นต้น” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า ให้ ทั้งหมด 581 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 8 แบบดังนี้

แบบที่ 1 ไห พบ การเขียน 40 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.88 เช่น



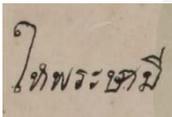
เอามาไหลูกคน คำแปล เามาให้ลูกคน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 67)

แบบที่ 2 ไห พบการเขียน 14 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.41 เช่น



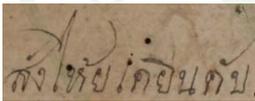
จงพาพ่อไปโยหอยถึง คำแปล จงพาพ่อไปให้ถึง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 30)

แบบที่ 3 ไห พบการเขียนมากที่สุด 248 คำ คิดเป็นร้อยละ 42.69 เช่น



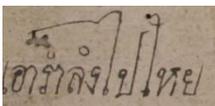
ไหพระสามมี คำแปล ให้พระสามมี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

แบบที่ 4 ไห้ย พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.86 เช่น



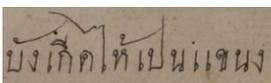
สั่งไห้ยเคียนคับ คำแปล สั่งให้เคียนคับ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 13)

แบบที่ 5 ไหย พบการเขียน 42 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.23 เช่น



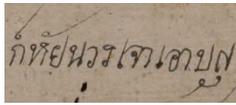
เอาร่าลงไปไหย คำแปล เอาร่าลงไปให้ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 16)

แบบที่ 6 ไห้ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.17 เช่น



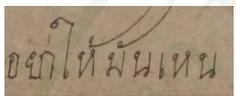
บังเกิดให้เปนแขนง คำแปล บังเกิดให้เป็นแขนง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 8)

แบบที่ 7 หัย พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.52 เช่น



กัหัยนรเจาเอาบุญ คำแปล กัให้นวลเจ้าเอาบุญ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 9)

แบบที่ 8 ให้ มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 228 คำ คิดเป็นร้อยละ 39.24 เช่น

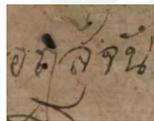


อย่าให้มันเห็น คำแปล อย่าให้มันเห็น (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 36)

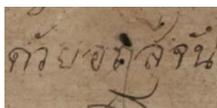
อักษรวิธีคำว่า ให้ ในวรรณกรรมกลอนสวด มีรูปแบบการเขียนที่แตกต่างกันทั้งการใช้รูปสระ และพยัญชนะสะกด แต่ก็ปรากฏอักษรวิธีที่เหมือนกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานแล้ว

### 81. อัจจรรยั

คำว่า “อัจจรรยั” ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 1357)ให้ความหมายของคำ “ว. แปลก, ประหลาด” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า อัจจรรยั ทั้งหมด 6 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 4 แบบดังนี้

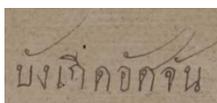


แบบที่ 1 มีตัวสะกด คล้ายพยัญชนะ ฎ แต่หันหัวเข้า พบ 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 คือ



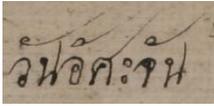
ด้วยอฏจรรยั คำแปล ด้วยอัจจรรยั (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 31)

แบบที่ 2 อัจจัน พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 16.67 เช่น



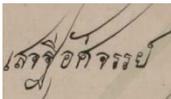
บังเกิดอัจจัน คำแปล บังเกิดอัจจรรยั (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 4)

แบบที่ 3 อักษรจัน พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33



วันอักษรจัน คำแปล วันอักษรจัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 24)

แบบที่ 4 อักษรจัน พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 33.33 เช่น



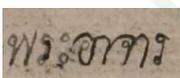
เสด็จอักษรจัน คำแปล เสด็จอักษรจัน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

อักษรวิธีคำว่า อักษรจัน เขียนแตกต่างกันโดยใช้พยัญชนะตัวสะกดมาตราแม่กด คนละพยัญชนะ เช่น ศ ฎ นอกจากนี้ยังเติมวิสรรชนีย์ (ะ) ระหว่างคำอีกด้วย

## 82. อาจารย์

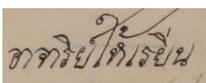
คำว่า “อาจารย์” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1361) ให้ความหมายของคำ “น. ผู้สั่งสอนวิชาความรู้; คำที่ใช้เรียกนำหน้าชื่อบุคคลเพื่อแสดงความยกย่องว่ามีความรู้ในทางใดทางหนึ่ง. (ส.; ป. อาจารย์)” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า อาจารย์ ทั้งหมด 4 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 อาจารย์ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 25 คือ



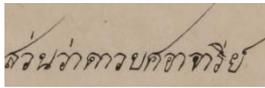
พระอาจารย์ คำแปล พระอาจารย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 72)

แบบที่ 2 อาจารย์ พบการเขียนมากที่สุด 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 50 เช่น



อาจารย์ให้เรียน คำแปล อาจารย์ให้เรียน (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 39)

แบบที่ 3 อาจารย์ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 25 เช่น



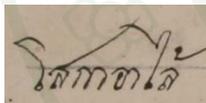
ส่วนว่าคาวบศอจารย์ คำแปล ส่วนว่าคาวบศอจารย์ (กลอนสวด  
ปลาบู่ทอง, 233: 39)

อักษรวิธีคำว่า อาจารย์ ในวรรณกรรมกลอนสวดจะเขียนรูปสระอิ และสระอี กำกับบน  
พยัญชนะ ร และเครื่องหมายการันต์ กำกับบนพยัญชนะ ย

### 83. อาลัย

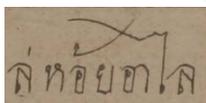
คำว่า “อาลัย” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1368) ให้ความหมายของคำ “ก.ห้วงใย, พัวพัน,  
ระลึกถึงด้วยความเสียดาย น. ความห้วงใย, ความพัวพัน, ความระลึกถึงด้วยความเสียดาย. (ป., ส.  
อาลัย)” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า อาลัย ทั้งหมด 15 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ  
4 แบบดังนี้

แบบที่ 1 อาไล้ พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.33 เช่น



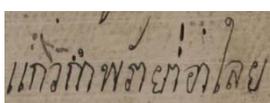
โสกาอาไล้ คำแปล โสกาอาลัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 37)

แบบที่ 2 อาไล พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.33 เช่น



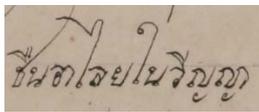
ล้อห้อยอาไล คำแปล ล้อห้อยอาลัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 48)

แบบที่ 3 อาไลย พบการเขียน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.33 เช่น



แก้วกำพริายอาไลย คำแปล แก้วกำพริายอาลัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง,  
232: 27)

แบบที่ 4 อาไลย พบการเขียนมากที่สุด 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 60 เช่น



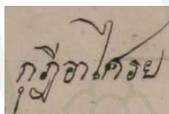
ชินอาไลยในวิญญา คำแปล ชินอาลัยในวิญญา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 40)

อักขรวิธีคำว่า อาลัย ใช้รูปสระ ใ- และ ใ- ประปนกัน และเติมพยัญชนะ ย ท้ายคำด้วย

#### 84. อาศัย

คำว่า “อาศัย” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1370) ให้ความหมายของคำ “ก. พักพิง, พักผ่อน; พึ่ง; อ้างถึง (ส.)” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า อาศัย ทั้งหมด 7 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 อาไศรย พบการเขียน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 42.86 เช่น



กุฎิอาไศรย คำแปล กุฎิอาศัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 37)

แบบที่ 2 อาไสย พบการเขียนมากที่สุด 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 57.14 เช่น



นางเคยอาไสย คำแปล นางเคยอาศัย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 50)

อักขรวิธีคำว่า อาศัย ในวรรณกรรมกลอนสวดจะใช้รูปสระ ใ- แทนไม้หันอากาศในอักขรวิธีไทยมาตรฐาน นอกจากนี้ ยังใช้พยัญชนะ ย เติมท้ายคำ

#### 85. อาสัณ

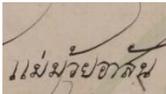
คำว่า “อาสัณ”ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1370) ให้ความหมายของคำ “น. ความตาย” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า อาสัณ ทั้งหมด 26 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 3 แบบดังนี้

แบบที่ 1 อาสรร พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.85 คือ



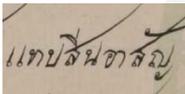
ยาให้อาสรร คำแปล อย่าให้อาสรณ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 77)

แบบที่ 2 อาสัน พบการเขียนมากที่สุด 18 คำ คิดเป็นร้อยละ 69.23 เช่น



แม่มีว้ออาสัน คำแปล แม่มีว้ออาสรณ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 7)

แบบที่ 3 อาสรณ์ มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 7 คำ คิดเป็นร้อยละ 26.92 เช่น



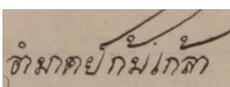
แทบสิ้นอาสรณ์ คำแปล แทบสิ้นอาสรณ์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)

อักษรวิธีคำว่า อาสรณ์ เขียนแตกต่างกันโดยใช้พยัญชนะสะกดมาตราแม่กนแตกต่างกัน คือ น และ ญ นอกจากนี้ยังพบการใช้ รร (ร หัน) อีกด้วย

#### 86. อำมาตย์

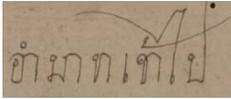
คำว่า “อำมาตย์” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1370) ให้ความหมายของคำ “น.ข้าราชการ, ข้าเฝ้า; ที่ปรึกษา; แผลงมาจาก อมาตย์. (ส. อมาตย; ป. อมจจ)” ในวรรณกรรมกลอนสวดพบการเขียนคำว่า อำมาตย์ ทั้งหมด 24 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 5 แบบดังนี้

แบบที่ 1 อำมาตย์ มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 25 เช่น



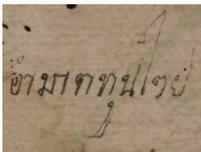
อำมาตย์กัมเกล้า คำแปล อำมาตย์กัมเกล้า (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 15)

แบบที่ 2 อำมาต พบ 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 8.33 เช่น



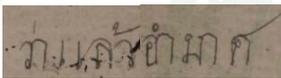
อำมาตเข้าไป คำแปล อำมาตย์เข้าไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 50)

แบบที่ 3 อำมาต พบการเขียน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 20.83 เช่น



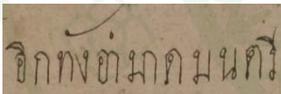
อำมาตทนาย คำแปล อำมาตย์ทนาย (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 231: 7)

แบบที่ 4 อำมาศ พบการเขียน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.17 คือ



ว่าแล้วอำมาศ คำแปล ว่าแล้วอำมาตย์ (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 51)

แบบที่ 5 อำมาต พบการเขียนมากที่สุด 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 41.67 เช่น



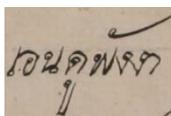
อิกทั้งอำมาตมนตรี คำแปล อิกทั้งอำมาตย์มนตรี (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 56)

อักษรวิธีคำว่า อำมาตย์ ในวรรณกรรมกลอนสวด ส่วนใหญ่คล้ายกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานแล้ว แต่บางคำใช้พยัญชนะตัวสะกดแม่กด ที่แตกต่างกัน คือ ท ต ศ และ ด

## 87. เอ็นดู

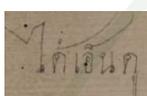
คำว่า “เอ็นดู” ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1393) ให้ความหมายของคำ “ก. มีใจรักใคร่, ปราณี” ในวรรณกรรมพบการเขียนคำว่า เอ็นดู ทั้งหมด 62 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบดังนี้

แบบที่ 1 เ็นดู พบการเขียนมากที่สุด 53 คำ คิดเป็นร้อยละ 85.48 เช่น



เ็นดูฟังงา คำแปล เ็นดูฟังงา (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 6)

แบบที่ 2 เ็นดู มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 9 คำ คิดเป็นร้อยละ 14.52 เช่น



เ็นดู คำแปล เ็นดู (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 62)

อักษรวิธีคำว่า เ็นดู ในวรรณกรรมกลอนสวด ใกล้เคียงกับอักษรวิธีไทยมาตรฐานแล้ว แต่ บางคำยังไม่ใช้เครื่องหมายไม้ไต่คู้

จากการศึกษาอักษรวิธีหรือการเขียนคำที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวด เรื่อง ปลาบู่ทอง พบลักษณะความแตกต่าง ดังนี้

1. การใช้พยัญชนะต้น บางคำจะใช้พยัญชนะต้นที่แตกต่างกัน เช่น พ และ ภ แต่เมื่อพิจารณาจากเนื้อหาของวรรณกรรมกลอนสวดก็เข้าใจความหมาย
2. การใช้พยัญชนะสะกดที่แตกต่างกัน แต่อยู่ในมาตราเดียวกัน เช่น คำที่สะกดในมาตรา แม่กด จะใช้พยัญชนะ ค ท ต ย ปะปนกันไป ไม่มีรูปแบบการเขียนที่แน่นอน การใช้ รร (ร หัน) สลับกับ เครื่องหมายไม้หันอากาศ (◌) และตามด้วยพยัญชนะตัวสะกด แม่กน
3. การใช้พยัญชนะตัวสะกดซ้ำกัน เช่น คำว่า ฟัง จะเขียนว่า ฟง คำว่า ไป เขียนว่า ไปย เป็นต้น
4. การใช้พยัญชนะควบแท้ และพยัญชนะควบไม่แท้ เช่น คำเดียวกันจะเขียน ช และ ทร ปะปนกัน
5. การใช้รูปสระเสียงสั้นและเสียงยาวปะปนกัน ในคำคำเดียวกัน เช่น สระอิ สระอี

6. การใช้รูปสระ ใ- และ ใ- ที่ไม่มีรูปแบบการเขียนที่แน่นอน บางคำจะมีพยัญชนะ ย เขียนท้ายคำ

7. การใช้ฝนทอง (') แทนการออกเสียงสระอะ และการใช้วรรณยุกต์กำกับพยัญชนะยังไม่แน่นอน เช่น ในคำคำเดียวกัน มีการใช้รูปวรรณยุกต์เอก (') และรูปวรรณยุกต์โท (") ปะปนกัน

จากศึกษาและเปรียบเทียบอักขรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักขรวิธีไทยมาตรฐาน จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 โดยเปรียบเทียบคำทั้งหมด 87 คำ ซึ่งมีลักษณะการเขียนมากกว่า 1 รูปแบบ ผู้วิจัยพบคำที่มีรูปแบบเขียนเหมือนกับปัจจุบันทั้งหมด 44 คำ และคำที่ไม่มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับปัจจุบัน 43 คำ คำที่มีรูปแบบการเขียนน้อยที่สุด มีรูปแบบการเขียน 2 แบบ มีจำนวน 12 คำ เช่นคำว่า ก็,เหตุ,เอ็นดู,ฉกรรจ์ คำที่มีรูปแบบการเขียนมากที่สุด คือ ทรามวัย มีรูปแบบการเขียนมากถึง 20 แบบ แสดงให้เห็นว่า อักขรวิธีหรือการเขียนคำในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอน แต่ก็เริ่มมีอักขรวิธีเหมือนกับอักขรวิธีไทยมาตรฐานบ้างแล้ว

ตารางที่ 6 แสดงค่าความถี่และร้อยละของการเปรียบเทียบอักขรวิธีในวรรณกรรมกลอนสวดกับอักขรวิธีไทยมาตรฐาน

(n = 100)		
เปรียบเทียบอักขรวิธีในวรรณกรรมกับอักขรวิธีไทยมาตรฐาน	ความถี่	ค่าร้อยละ
1. คำที่มีรูปแบบการเขียนเหมือนกับคำปัจจุบัน	44	50.57
2. คำที่มีรูปแบบการเขียนไม่เหมือนกับคำปัจจุบัน	43	49.43
รวม	87	100.00

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เหตุที่อักขรวิธีหรือการเขียนคำในวรรณกรรมยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอนมีดังนี้

1. ลักษณะลายมือในการเขียนของแต่ละคนแตกต่างกัน การคัดลอกต่อ ๆ มาอาจทำให้อักขรวิธีหรือการเขียนคำแตกต่างกันไป
2. ความรู้เรื่องภาษาไทยและอักขรวิธีไทยไม่เท่ากัน จึงทำให้เขียนและสะกดคำไม่ตรงกัน
3. การบันทึกวรรณกรรมในสมัยนั้นยังไม่มีหนังสือที่เน้นเรื่องราวเกี่ยวกับหลักภาษาไทยให้ได้เรียนกันและยังไม่มีโรงพิมพ์ภาษาไทยที่จะยึดถือเน้นหลักเกณฑ์ในการเขียนที่แน่นอน

## เปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในกลอนสวดกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน

การเปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง (สำนักหอสมุดแห่งชาติ ปลาบู่ทองกลอนสวดหมดอักษร ป. เลขที่ 231-234 กลุ่มหนังสือตัวเขียน และจารึก) กับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน จากหนังสือ ปลาบู่ทอง ของ ศ.(พิเศษ) เรืองอุไร กุศลลาสัย (2547) และหนังสือ เล่าเรื่องปลาบู่ทอง ของ รศ.วิเชียร เกศประทุม (2551) จะเปรียบเทียบเนื้อหาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ชื่อตัวละคร หมายถึง สิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิต ที่ผู้เขียนสร้างขึ้นเพื่อผูกเรื่อง และดำเนินเรื่อง
2. เนื้อเรื่อง หมายถึง การดำเนินเรื่องราว ที่เป็นสาระของเรื่อง
3. คติสอนใจที่ได้จากเรื่อง หมายถึง ข้อคิด คำสอนที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อเรื่อง

จากการศึกษาเนื้อเรื่องของวรรณกรรมกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง และปลาบู่ทองที่เป็นสำนวนร้อยแก้วทั้ง 2 สำนวนนั้น สรุปเรื่องได้ดังนี้

เรื่องปลาบู่ทอง กล่าวถึงเมืองพาราณสี มีกษัตริย์ปกครองเมืองชื่อท้าวพรหมทัต เศรษฐีมีอาชีพหาปลา ชื่อว่าอุทาร์กเศรษฐี แต่งงานกับนางแก้วขนิษฐา มีลูกสาวชื่อนางเอื้อย ต่อมาอุทาร์กเศรษฐีมีภรรยาอีกคนชื่อนางขนิษฐี มีลูกสาวอีกสองคน ชื่อ นางอ้ายและนางอี นางขนิษฐีและลูกอีกนางนางแก้วขนิษฐาและนางเอื้อย จึงคอยพุดจาใส่ร้ายให้อุทาร์กเศรษฐีเกลียด อยู่มาวันหนึ่งอุทาร์กเศรษฐีให้นางแก้วขนิษฐาไปช่วยหาปลา ทอดแหก็ไม่ได้ปลาติดมา ได้มาแต่ปลาบู่ทอง เมื่อนางแก้วขนิษฐาเห็นก็ขอปลาบู่ทองตัวนั้นกลับไปฝากนางเอื้อย แต่อุทาร์กเศรษฐีโกรธจึงบันดาลโทสะผลักนางแก้วขนิษฐาจนน้ำตาย เมื่อกลับไปถึงบ้านก็โกหกเอื้อยว่า นางแก้วขนิษฐามีชู้และหนีไปวังลอยแล้ว เอื้อยจึงเสียใจเพราะรู้ว่าแม่คงตายแล้ว หลังจากนั้นมาเอื้อยก็ถูกนางขนิษฐีตี และใช้ให้ทำงานบ้านทุกอย่าง

กล่าวถึงนางแก้วขนิษฐาเมื่อตายไปแล้วใจยังคิดถึงปลาบู่ทองเพราะจะนำไปฝากนางเอื้อย จึงไปเกิดเป็นปลาบู่ทอง เมื่อเอื้อยรู้จักหารามาให้แม่ปลาบู่กินทุกวัน ต่อมานางอ้ายเห็นเอื้อยคุยกับแม่ปลาบู่ก็ไปบอกนางขนิษฐี นางจึงจับปลาบู่มาทำเป็นอาหาร แม่ปลาบู่ก็ไปเกิดเป็นต้นมะเขือ เมื่อนางขนิษฐีรู้จักเอบไปตัดต้นมะเขือ เอาลูกมะเขือมาทำอาหาร เอื้อยรู้เข้าก็เสียใจจึงอธิษฐานขอให้แม่มะเขือกลายเป็นต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองอยู่ในป่า เมื่อเอื้อยต้องไปเลี้ยงวัวในป่าก็จะเข้าไปคุยกับแม่ที่ต้นโพธิ์

เงินโพธิ์ทองอย่างมีความสุข อยู่มาวันหนึ่งท้าวพรหมทัต เห็นต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทองสวยงามอยู่ในป่า  
อยากนำกลับไปปลูกในวัง จึงถามหาเจ้าของต้นโพธิ์นี้ เมื่อได้เห็นนางเอื่อยที่เป็นเจ้าของต้นโพธิ์และ  
ได้ทราบเรื่องราวของเอื่อยก็เอ็นดู และแต่งตั้งให้เอื่อยไปเป็นมเหสีอยู่ในวัง พร้อมกับนำต้นโพธิ์นี้  
ไปปลูกไว้

เมื่อนางขนิษฐีและนางอ้ายรู้ว่าเอื่อยไปเป็นมเหสี ก็อิจฉา จึงวางแผนให้อ้ายและอี่ไปหาเอื่อย  
ในวังและโกหกว่า อุทธารกเศรษฐีไม่สบาย เอื่อยหลงเชื่อ จึงรีบกลับไปเยี่ยมพ่อที่บ้าน และไปเหยียบ  
กระดานหกตกลงไปในกระทะร้อนตาย อ้ายจึงปลอมตัวเป็นเอื่อย และให้ยายเฒ่าหมอเสน่ห์ทำเสน่ห์  
ไม่ให้ท้าวพรหมทัตสงสัยเมื่อกลับไปถึงวัง ฝ่ายนางเอื่อยเมื่อตายไปแล้วก็ไปเกิดเป็นนกแขกเต้า และ  
บินกลับไปหาต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทอง และได้พบกับท้าวพรหมทัตจึงเล่าความจริงให้ฟัง ท้าวพรหมทัต  
จึงนำกรงทองมาไว้ให้นกแขกเต้าอาศัยอยู่ เมื่อท้าวพรหมทัตออกไปคล้องช้างในป่า นางอ้ายจึงแอบ  
เอานกแขกเต้ามาฆ่า แต่นกแขกเต้าหนีออกไปในป่า และได้พบกับพระฤๅษี จึงชุบให้นางกลับมา  
เป็นคนอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมาพระฤๅษีเสกกุมารชื่อลพ ไว้ให้คอยอยู่เป็นเพื่อนนางเอื่อย ลพกุมารสงสัยว่าพ่อของ  
ตนเป็นใคร นางเอื่อยจึงเล่าให้ฟัง ลพกุมารจึงขอไปตามหาพ่อ นางเอื่อยจึงร้อยพวงมาลัยเป็น  
เรื่องราวของตนกับท้าวพรหมทัต เมื่อท้าวพรหมทัตเห็นลพกุมารและเห็นพวงมาลัยนั้น ก็เข้าใจ  
เรื่องราว และมารับเอื่อยกลับไปอยู่ในวังตามเดิม

เมื่อศึกษาเนื้อหาของวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง และปลาบู่ทองที่  
เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน จึงสามารถนำมาวิเคราะห์เนื้อหาของเรื่องในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

### ชื่อตัวละคร

ชื่อตัวละครในปลาบู่ทองกลอนสวดและสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน มีตัวละครหลักเหมือนกัน  
แต่ชื่อที่ใช้เรียกตัวละครมีความเหมือน ความคล้ายคลึงกัน และความแตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

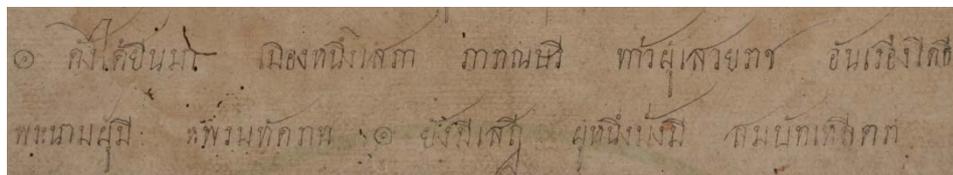
ตารางที่ 7 ตารางแสดงชื่อตัวละครจากปลาบู่ทองกลอนสวดและสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน

ชื่อตัวละคร	กลอนสวด	เรื่องอุไร	วิเชียร	การเปรียบเทียบ		
				เหมือน	คล้าย	ต่าง
ท้าว พรหมทัต	พรหมทัตราชา	ท้าวพรหมทัต	ท้าวพรหมทัต	/		
อุทาร์ก เศรยฐี	อุทาร์กเศรยฐี, ทาร์กเศรยฐี	เศรยฐี	ทาร์กเศรยฐี	/		
นางขนิษฐา	นางแก้วขนิษฐา	นางแก้ว ขนิษฐา	นางขนิษฐา	/		
นางเอื้อย	นางเอื้อย, กำพร้านารี,นาง กำพริ้ว	นางเอื้อย	นางเอื้อย	/		
นางขนิษฐี	นางกนิษฐี	นางกนิษฐี	นางขนิษฐี	/		
นางอ้าย	นางอ้าย	นางอ้าย	นางอ้าย	/		
นางอี่	นางอี่	นางอี่	นางอี่	/		
ปลาบู่ทอง	ปลาบู่ทอง	ปลาบู่ทอง	ปลาบู่ทอง	/		
ต้นมะเขือ	ต้นมะเขือ	ต้นมะเขือ	ต้นมะเขือ	/		
ต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทอง	โพธิ์เงินโพธิ์ ทอง	ต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทอง	ต้นโพธิ์เงินโพธิ์ ทอง	/		
นกแขกเต้า	นกแขกเต้า	นกแขกเต้า	นกแขกเต้า	/		
ฤาษี	ฤาษี	ดาบส	ฤาษี	/		
กุมารชื้อลบ	ลบกุมาร	ลบกุมาร	ลบกุมาร	/		

จากการเปรียบเทียบชื่อตัวละครในตารางทำให้ทราบชื่อตัวละครของปลาบู่ทองสำนวนกลอนสวดและสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบันดังนี้

1. ท้าวพรหมทัต เป็นกษัตริย์ปกครองเมือง เริ่มมีบทบาทเมื่อเสด็จประพาสป่าแล้วพบต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง ทำให้ได้พบกับนางเอื้อย และรับนางเป็นมเหสี มีจิตใจอ่อนโยนและทรงคุณธรรมวรรณกรรมกลอนสวดปลาบู่ทองและสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน จะใช้ชื่อท้าวพรหมทัตคล้ายคลึงกัน

ตัวอย่างที่ 1 ชื่อพรหมทัตราชา ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 1)



คำแปล “คังไคยินมา เมืองหนึ่ง โสภา ภาราณษริ ท้าวผู้เสวยราชย์ อันเรื่องฤทธิ พระนาม ภูมี พรหมทัตราชา ยังมีเศรษฐี ผู้หนึ่งมั่งมี สมบัติเหลือตรา”

ตัวอย่างที่ 2 ชื่อท้าวพรหมทัต ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

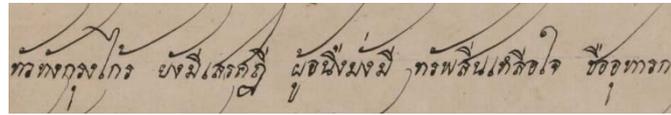
“กล่าวถึงพระราชาก็คือท้าวพรหมทัต ครั้งนั้นได้เสด็จประพาสป่า แต่บังเอิญหลงทางไป ไม่ทราบแห่งหน ถึงเวลาเย็นคำจึงดำรัสให้ตั้งพลับพลาขึ้นภายใต้ร่มไทรไปพลางก่อน...” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 17)

ตัวอย่างที่ 3 ชื่อท้าวพรหมทัต ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“ครั้นรุ่งเช้าท้าวพรหมทัตก็เคลื่อนขบวนมาถึงยังต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง พอดีเอื้อยต้อนรับผู้งวักควายมาเลี้ยงที่ชายทุ่ง พอเห็นขบวนเสด็จก็ตกใจกลัว...” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 45)

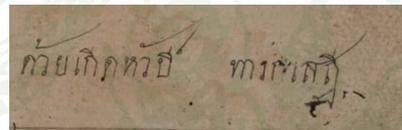
2. อุทาร์กเศรษฐี สามีของนางขนิษฐาและนางขนิษฐี พ่อของเอื้อย เป็นพ่อที่ไม่แสดงความรักต่อลูก ทำร้ายนางเอื้อย เพราะถูกนางขนิษฐีใส่ร้าย และมีจิตใจโหดร้ายจนฆ่านางขนิษฐาตาย แต่ในตอนท้ายของเรื่องก็สำนึกผิดในสิ่งที่ทำต่อนางเอื้อยและนางขนิษฐา จึงมาขอโทษนางเอื้อย ในกลอนสวดปลาบู่ทองจะใช้ชื่อ “อุทาร์กเศรษฐี” หรือ “ทาร์กเศรษฐี” แต่ในสำนวนของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547) จะใช้คำว่า “เศรษฐี” โดยไม่ระบุชื่อ และในสำนวนของ วิเชียร เกษประทุม จะใช้ชื่อ “ทาร์กเศรษฐี” ซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน ทั้ง 3 สำนวน

ตัวอย่างที่ 4 ชื่ออุทารกเศรษฐี ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 1)



คำแปล “ท้าวทั้งกรุงไกร ยังมีเศรษฐี ผู้หนึ่งมั่งมี ทรัพย์สิ้นเหลือใจ ชื่ออุทารก”

ตัวอย่างที่ 5 ชื่อ ทารกเศรษฐี ที่ปรากฏในปลาบู่ทองกลอนสวด (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)



คำแปล “ด้วยเกิดหัวปี ทารกเศรษฐี”

ตัวอย่างที่ 6 คำว่า “เศรษฐี” ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

“วันหนึ่งเศรษฐีออกเรือไปเที่ยวหาปลา ได้ชวนนางแก้วขนิษฐาไปด้วย บังเอิญวันนั้นเป็นวันโลกไม่ได้อีตาเศรษฐีแหหาปลาไม่ได้เลยสักตัว...” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 9)

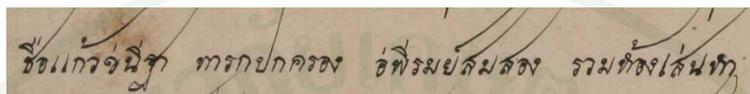
ตัวอย่างที่ 7 ชื่อ ทารกเศรษฐี ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีชายคนหนึ่งชื่อว่า “ทารก” ทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการลงเรือจับปลาในแม่น้ำชาย จนมีหลักฐานมั่นคงร่ำรวยกว่าใครๆในละแวกนั้น ใครๆต่างก็เรียกกันว่า “ทารกเศรษฐี” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 7)

3. นางขนิษฐา ภรรยาหลวงของอุทารกเศรษฐี มีลูกสาวคนเดียวคือนางเอื้อย มีจิตใจที่ดั่งงาม ให้ความรักและไม่รังเกียจนางอ้ายและนางอี ลูกของนางขนิษฐาที่เป็นภรรยาอีกคนของสามี เป็นแม่ที่รักและคอยห่วงใยลูกอยู่เสมอ แม้ตายไปก็กลับชาติมาเกิดเพื่อคอยดูแลนางเอื้อย ในวรรณกรรมกลอนสวดปลาบู่ทองและสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547) จะใช้ชื่อ นางแก้วขนิษฐา

เหมือนกัน แต่ในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551) จะใช้ว่า นางขนิษฐา จึงจัดว่ามีความคล้ายคลึงกัน

ตัวอย่างที่ 8 ชื่อนางแก้วขนิษฐา ที่ปรากฏในกลอนสวดปลานู๋ทอง (กลอนสวดปลานู๋ทอง, 233: 1)



ชื่อแก้วขนิษฐา ทารกปกครอง อภิรมย์สมสอง รวมห้องเล่นหา

คำแปล “ชื่อแก้วขนิษฐา ทารกปกครอง อภิรมย์สมสอง รวมห้องเล่นหา”

ตัวอย่างที่ 9 ชื่อนางแก้วขนิษฐา ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

“นางแก้วขนิษฐาจึงออกปากวอนขอต่อสามี เพื่อจะเอาปลานู๋ทองไปฝากลูกเอี้ยน้อยทางบ้าน แต่สามีไม่ยอมให้ อ้างว่าจะเป็นนางไม่ให้ได้ปลากลับไปบ้าน...” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 9)

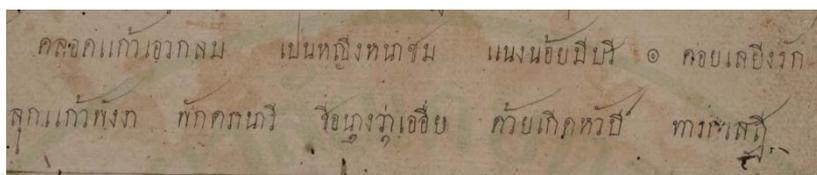
ตัวอย่างที่ 10 ชื่อนางขนิษฐา ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“ทุกครั้งที่เศรษฐีออกไปหาปลา ได้สั่งให้ทุกคนช่วยกันทำงานบ้าน นางขนิษฐากับลูกสาวผู้ก้มหน้าก้มตาทำงานไป โดยไม่ปริปากบ่นเลยแม้แต่คำเดียว เพราะถือว่าเป็นหน้าที่...” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 9)

4. นางเอี้ย เป็นตัวละครที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นตัวละครหลักของเรื่อง ดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ นางเอี้ยเป็นคนมีจิตใจดี แต่ได้รับความทุกข์ทรมานหลังจากแม่ตายไป และมีความสุขเมื่อได้เป็นพระมเหสีอยู่ได้ไม่นาน ก็ต้องตายกลายเป็นนกแขกเต้า และถูกทำร้ายเรื่อยมา จนฤๅษีชุบให้เป็นคนกลับคืนมา ตอนท้ายของเรื่องนางเอี้ยก็ให้อภัยทุกคนที่ทำร้ายตนและพบกับความสุขอีกครั้งหนึ่ง ทั้งวรรณกรรมกลอนสวดปลานู๋ทองและสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน ใช้ชื่อ เอี้ย เหมือนกัน

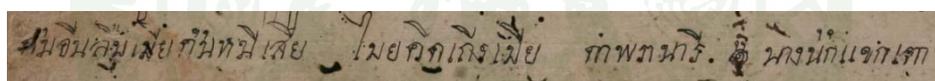
แต่ในวรรณกรรมกลอนสวด มีคำที่ใช้แทนชื่อเอื้อย คือ “กำพร้านารี” และ “นางกำพริ้ว” ซึ่งพบการใช้มากกว่าคำว่า นางเอื้อย

ตัวอย่างที่ 11 ชื่อเอื้อย ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 3)



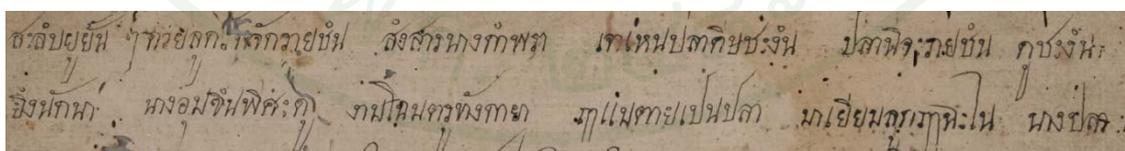
คำแปล “คลอดแก้วเอวกลม เป็นหญิงน้าชม แนน้อยมีศรี ค่อยเลี้ยงรักษา ลูกแก้วพังงา พักคณาวี ชื่อว่านางเอื้อย ค่ายเกิดทวี ทารกเศรษฐี”

ตัวอย่างที่ 12 ชื่อ “กำพร้านารี” ที่ใช้แทนชื่อของนางเอื้อยในปลาบู่ทองกลอนสวด (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 2)



คำแปล “เหมือนลิ้มเมียคนนี้เสีย ไม่คิดถึงเมีย กำพร้านารี นางนกแขกเต้า”

ตัวอย่างที่ 13 ชื่อ “นางกำพริ้ว” ที่ใช้แทนชื่อของเอื้อยในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 12)



คำแปล “สลบอยู่ยัน ด้วยถูกรักจักวายชนม์ สงสารนางกำพริ้ว เจ้าเห็นปลาคิดฉงน ปลานี้ จักวายชนม์ ฉงนยิ่งนักหนา นางอุ้มขึ้นพิศดู งามโฉมตรูทั้งกายา ฤาแม่ตายเป็นปลา มาเยี่ยมลูก ฤาไหน..”

ตัวอย่างที่ 14 ชื่อนางเอื้อย ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของเรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

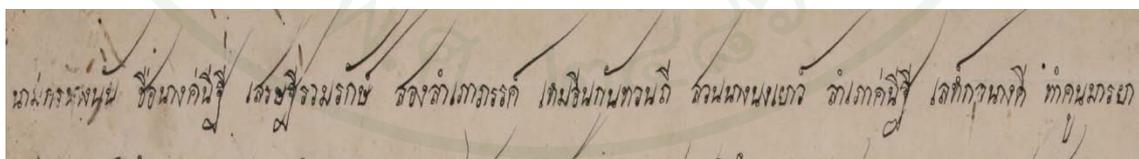
“พอเช้ามีค นางแม่เลี้ยงก็ร้องเรียกลูกให้เอื้อยมารับใช้ต่างๆที่เอื้อยกำลังเป็นไข้ ครั้นเอื้อยบอก  
ว่าไม่สบาย ขอหยุดพักผ่อนสักวันเพราะเจ็บระบมไปหมดทั้งตัว อีดาเศรษฐีแกก็ไม่ฟังเสียง พุดคำ  
ทอแล้วเร่งให้เอื้อยไปขุนเป็ดไก่โดยเร็ว” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 11)

ตัวอย่างที่ 15 ชื่อนางเอื้อย ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“เอื้อยกินข้าวได้ 2-3 คำก็อิ่ม เพราะกินไม่ลง หลังจากนั้นป่าคนหนึ่งก็พาเอื้อยไปส่งที่  
บ้าน เมื่อล้มตัวลงนอน เอื้อยหลับตาไม่ลงเพราะคิดถึงแม่ที่เคยร่วมสุขร่วมทุกข์กันมา ต่อไปนี้ใคร  
จะเป็นที่พึ่งของนางได้ ยามป่วยใครจะมาดูแลรักษา”

5. นางขนิษฐี เป็นภรรยาของอุทาร์กเศรษฐี มีจิตใจโหดร้าย ริษยา คอยกลั่นแกล้งนาง  
เอื้อย และสอนลูกสาวทั้ง 2 คนในทางที่ผิดให้คอยทำร้ายนางเอื้อย นางขนิษฐีเป็นตัวละครสำคัญที่  
ทำให้เอื้อยได้รับความเดือดร้อน และมีความทุกข์ ชื่อของนางขนิษฐีในกลอนสวดปลาบู่ทอง และ  
สำนวนร้อยแก้วในปัจจุบันเขียนคล้ายคลึงกัน โดยปลาบู่ทองกลอนสวดใช้ชื่อ “คณิฐี” ในสำนวน  
ร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547) ใช้ชื่อ “คณิฐี” และในสำนวนร้อยแก้วของวิเชียร เกษประทุม  
(2551) ใช้ชื่อ “นางขนิษฐี”

ตัวอย่างที่ 16 ชื่อนางคณิฐี ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง,  
233: 3)



คำแปล “นามกรนางนั้น ชื่อนางคณิฐี เศรษฐีร่วมรัก สองลำเภาพันธุ เหมือนกันถ้วนถี่  
ส่วนนางนงเยาว์ ลำเภาคณิฐี เล่ห์กลนางดี ทำคุณมารยา”

ตัวอย่างที่ 17 ชื่อนางกนิษฐ ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

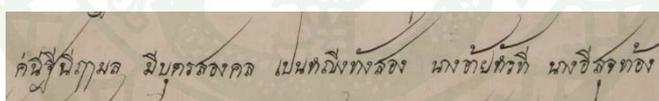
“แต่ไม่นานนักนางกนิษฐแม่เลี้ยงก็รู้ความ จึงยุให้ลูกสาวไปถอนต้นมะเขือมาเสียบทั้งสองต้น แล้วเด็ดเอาลูกมะเขือไปกินกันในครอบครัว...” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 15)

ตัวอย่างที่ 18 ชื่อนางขนิษฐ ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“นางขนิษฐกับลูกสาวแทนที่จะมาห้ามปรามกลับมาช่วยกันซ้ำเติมคำว่าเอื้ออย่างหยาบคาย จนเพื่อนบ้านทนดูความโหดเหี้ยมของนายทาร์กะไม่ได้ ชวนกรรมมาดึงตัวเอื้อออกไป...” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 17)

6. นางอ้าย เป็นลูกสาวของนางขนิษฐและเป็นน้องสาวต่างมารดาของเอื้อ นางอ้ายมีนิสัย อิจฉาริษยาต่อนางเอื้อ และทำตามคำสั่งของแม่ทุกอย่างเพื่อทำร้ายนางเอื้อ ไม่ว่าสิ่งนั้นจะผิดหรือ ถูก ตอนท้ายของเรื่องจึงได้รับผลของการกระทำนั้น ชื่อของนางอ้ายในกลอนสวดปลาบู่ทองและ สำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน ใช้ชื่อเหมือนกันคือ อ้าย ซึ่งเขียนเหมือนกันทั้ง 3 สำนวน

ตัวอย่างที่ 19 ชื่อนางอ้าย ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)



คำแปล “คณินนิฎมล มีบุตรสองคน เป็นหญิงทั้งสอง นางอ้ายหัวที่ นางอสูรทอง”

ตัวอย่างที่ 20 ชื่อนางอ้าย ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2551)

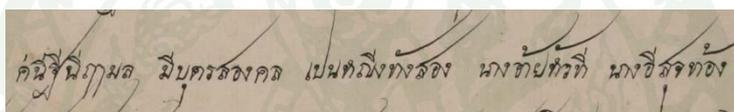
“พอถึงบ้าน นางอี่และนางอ้ายก็เข้าไปบอกให้แม่รู้ นางกนิษฐแม่เลี้ยงใจอาชรรรม์ซ่อน เล่ห์กล ทำเป็นใจอารีารอบออกมาร้องเชิญให้นางเข้าไปในบ้านกอดจูบลูบหน้าลูบหลังแสดงความ รักและหวังดี...” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 23)

ตัวอย่างที่ 21 ชื่อนางอ้าย ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“เมื่อตัดไต้ปลาบู่ทอง นางอ้ายวิ่งขึ้นเรือนไปบนเรือน พอเห็นปลาบู่ทองตัวอ้วนท้วน สมบูรณ์เช่นนั้นก็ดีใจเป็นที่สุด รีบทุบหัวจนปลาบู่ทองแน่นิ่งไป ก่อนจะสิ้นชีวิตนางปลาบู่ทองได้ ละล่ำละลักถึงเอื้อยลูกกรอกอยู่ตลอดเวลา”

7. นางอี่ น้องสาวต่างมารดาของนางเอื้อย ในเรื่องนี้มีบทบาทไม่มาก คอยทำตามคำสั่งของ นางขนิษฐาที่ใช้ให้ทำร้ายนางเอื้อย กลอนสวดปลาบู่ทองและสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบันใช้ชื่อ นางอี่ เหมือนกันทั้ง 3 สำนวน

ตัวอย่างที่ 22 ชื่อนางอี่ ที่ปรากฏในปลาบู่ทองกลอนสวด (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 3)



คำแปล “คนจีนนิคมล มีบุตรสองคน เป็นหญิงทั้งสอง นางอ้ายหัวที่ นางอี่สุดท้อง”

ตัวอย่างที่ 23 ชื่อนางอี่ ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

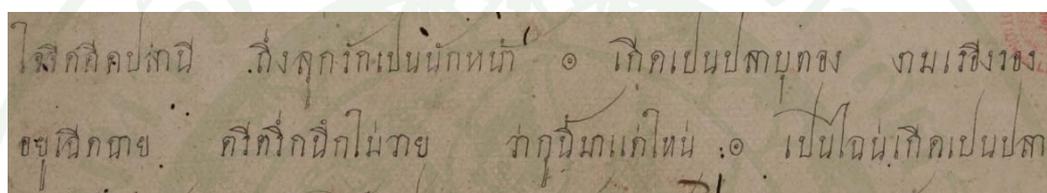
“ครั้นแล้ว นางแม่เลี้ยงใจร้ายก็บอกให้นางอ้ายลูกสาวและนางอี่น้องคนรองไปหาเอื้อย ที่วัง หากนายประตูลามก็ให้บอกว่าขอเข้าไปหาพี่เพราะพ่อป่วยหนักใกล้จะตายอยู่แล้ว...” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 22)

ตัวอย่างที่ 24 ชื่อนางอี่ ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“ในตอนแรกที่อยู่กินด้วยกันใหม่ๆ ภรรยาทั้ง 2 คนของนายทาร์กะรู้สึกลัวว่าจะรักใคร่ปรองดองกันดี ครั้นต่อมานางขนิษฐาเมียหลวงให้กำเนิดบุตรสาวคนหนึ่งชื่อ เอื้อย ส่วนนางขนิษฐาเมียน้อยก็ให้กำเนิดบุตรสาว 2 คน คนพี่ชื่อ อ้าย คนน้องชื่อ อี่”

8. ปลาบู่ทอง เป็นตัวละครที่ใช้เป็นชื่อเรื่อง และมีความสำคัญเพราะในเรื่อง นางขนิษฐา ตายแล้วมาเกิดเป็นปลาบู่ทอง เพราะมีใจอยู่กับปลาบู่ทองก่อนตาย ในเรื่องปลาบู่ทองจะมีกิริยาอาการเหมือนกันคน เช่นคิดถึงนางเอื้อย และเศร้าเสียใจเมื่อรู้ว่านางเอื้อยได้รับความทุกข์ทรมานจากการถูกทำร้าย เปรียบเสมือนตัวแทนแห่งความรักระหว่างแม่ลูก แม้จากกันไปแล้วก็ยังห่วงใยลูก อยู่เสมอ ในกลอนสวดปลาบู่ทองและตำนานร้อยแก้วในปัจจุบันใช้ชื่อ ปลาบู่ทอง เหมือนกัน

ตัวอย่างที่ 25 ชื่อปลาบู่ทอง ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 234: 18)



คำแปล “ใจจิตคิดปราณี ถึงลูกรักเป็นนักรัก เกิดเป็นปลาบู่ทอง งามเรื่องรองอยู่เกิด ฉาย ตรีตรีนึกไม่วาย ว่ากูนี้มาแต่ไหน เป็นไหนเกิดเป็นปลา”

ตัวอย่างที่ 26 ชื่อปลาบู่ทอง ที่ปรากฏในตำนานร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

“กล่าวฝ่ายนางแก้วขนิษฐาแม่ของเอื้อย เมื่อตายไปแล้วในดวงจิตยังผูกพันนึกถึงลูก เพราะตั้งใจปรารถนาไว้เมื่อใกล้จะตาย อยากได้ปลาบู่ทองไปฝากลูก ด้วยแรงปรารถนานั้นนางจึงไปเกิดเป็นปลาบู่ทองงามเลิศ”

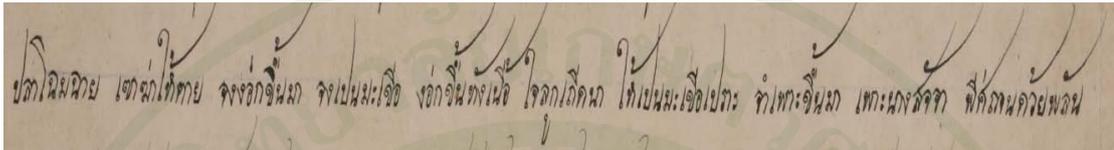
ตัวอย่างที่ 27 ชื่อปลาบู่ทอง ที่ปรากฏในตำนานร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“กล่าวฝ่ายนางขนิษฐา เมื่อถูกสามีใจร้ายตีจนตกลูกน้ำตายไปแล้ว เนื่องจากใกล้จะตายจิต ประหวัดคิดถึงแต่ปลาบู่ทองตลอดเวลา เพราะต้องการนำไปให้ลูกของตนเลี้ยง พอวิญญาณออกจาก ร่างจึงไปเกิดเป็นปลาบู่ทอง”

9. ต้นมะเขือ คือนางขนิษฐาที่กลับชาติมาเกิดอีกครั้ง หลังจากเกิดเป็นปลาบู่ทองและถูกฆ่า ตาย เป็นตัวละครที่ไม่มีบทบาทมากนัก เพราะหลังจากปลาบู่ทองกลายเป็นต้นมะเขือก็ถูกทำลาย

นำมาทำเป็นอาหาร ในกลอนสวดปลาบู่ทองและสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน ใช้ชื่อต้นมะเขือ เหมือนกัน ทั้ง 3 สำนวน

ตัวอย่างที่ 28 ชื่อต้นมะเขือ ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 12)



คำแปล “ปลาโถมฉาย เขาฆ่าให้ตาย จงงอกขึ้นมา จงเป็นมะเขือ งอกขึ้นทั้งเนื้อ ใจลูกเถิดนา ให้เป็นมะเขือเปราะ จำเพาะขึ้นมา เพราะนางสัจจา พิศถนาควยพจน”

ตัวอย่างที่ 29 ชื่อต้นมะเขือ ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

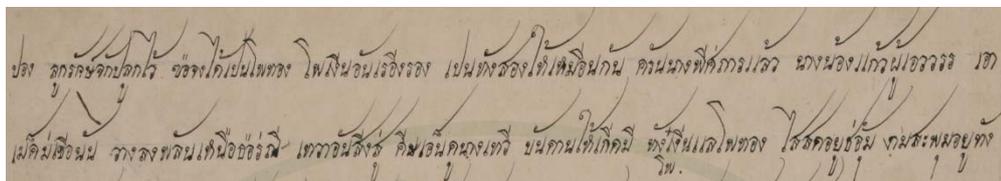
“แต่ไม่นานนักทางนางกนิษฐิแม่เลี้ยงของเอื้อยก็รู้ความ จึงยู่ให้ลูกสาวไปถอนต้นมะเขือ มาเสียทั้งสองต้น แล้วเค็ดเอาลูกมะเขือไปกินกันในครอบครัว” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 15)

ตัวอย่างที่ 30 ชื่อต้นมะเขือ ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“พอครบ 7 วัน ต้นมะเขือก็เจริญงอกงาม มีใบมีดอกและออกผลมาจริงๆ พอเอื้อยเอาน้ำมารด แม่ก็พุดคุยด้วย เอื้อยจึงรู้ว่าแม่มาเกิดเป็นต้นมะเขือ ทำให้เอื้อยมีความสุขมากที่สุด ที่มีแม่มาอยู่ใกล้ๆ” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 35)

10. ต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง คือนางกนิษฐาแม่ของนางเอื้อยที่กลับชาติมาเกิดอีก หลังจากเป็นปลาบู่ทอง เป็นต้นมะเขือ แล้วถูกทำลาย จึงกลายมาเป็นต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง ซึ่งในเรื่องมีบทบาทสำคัญ ช่วยให้ท้าวพรหมทัตกับเอื้อยได้พบกัน และตอนท้ายเรื่องก็ช่วยให้ลบกุมารได้เจอกับท้าวพรหมทัตผู้เป็นพ่ออีกด้วย ในกลอนสวดปลาบู่ทองและสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน ใช้ชื่อต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง เหมือนกันทั้ง 3 สำนวน

ตัวอย่างที่ 31 ชื่อต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง ที่ปรากฏในกลอนสวาทปลาบู่ทอง (กลอนสวาทปลาบู่ทอง, 233: 15)



คำแปล “ลูกรักจักปลูกไว้ ของงได้เป็นโพธิ์ทอง โพธิ์เงินอันเรืองรอง เป็นทั้งสองให้เหมือนกัน ครั้นนางพิศสถานแล้ว นางนึ่งแก้วผู้เอวัน เอาเม็ดมะเขื่อนั้น วางลงปล้นเหนือธรณี เทวาอันสิงสู่ คิดเอ็นดูนางเทวี บันดาลให้เกิดมี ทั้งโพธิ์เงินและโพธิ์ทอง ไสสคอยู่ช่อม งามสะพุ่มอยู่ทั้งสอง”

ตัวอย่างที่ 32 ชื่อชื่อต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไรกุศลาสัย (2547)

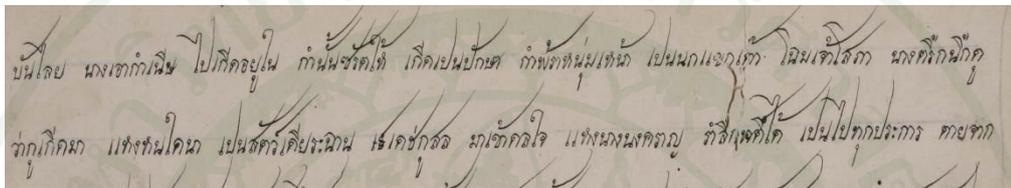
“คราวนี้เมื่อนางซุดดินแล้วก็เอาเม็ดมะเขือวางลง พลังตั้งอธิษฐานขอให้เม็ดมะเขือทั้งสองต้นงอกงามขึ้นมาเป็นต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองรวม 2 ต้นด้วยดิน เทวดาที่สิงสู่อยู่แถบนั้นคอยช่วยเซ็ดซุกนดี จึงบันดาลให้เกิดมีทั้งโพธิ์เงินและโพธิ์ทองงามเป็นพุ่มทันตาเห็น” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 15)

ตัวอย่างที่ 33 ชื่อชื่อต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียรเกษประทุม (2551)

“เมื่อเอื้อยออกไปเลี้ยงควายวันใด นางก็ต้องไปกราบไหว้ต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองของแม่ พร้อมทั้งรดน้ำพรวนดินอย่างสม่ำเสมอได้ขาด จนกระทั่งต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองเจริญเติบโตเต็มที ใบของต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองก็แดงงามสะพรั่งเป็นเงินและเป็นทองอยู่เต็มต้น” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 41)

11. นกแขกเต้า เป็นอีกตัวละครที่มีบทบาทสำคัญ หลังจากที่เอื้อยตกลงไปในกระทะร้อนตาย ก็เกิดเป็นนกแขกเต้า และยังคงมีอารมณ์ความรู้สึกของเอื้อยเหมือนเดิม จึงบินไปหาพรหมทัต ต่อมาเมื่อหนีเข้าป่ามาเจอพระฤๅษี ก็ชุบให้กลับมาเป็นคนอีกครั้งหนึ่ง ในกลอนสวดปลาบู่ทองและสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน ใช้ชื่อต้นนกแขกเต้า เหมือนกันทั้ง 3 สำนวน

ตัวอย่างที่ 34 ชื่อนกแขกเต้า ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 24)



คำแปล “นางเอกกำเนิด ไปเกิดอยู่ใน กรรมนั้นซัดให้ เกิดเป็นปีกขา กำพด้นมเหน้า เป็นนกแขกเต้า โฉมเจ้าโศกา นางศรีกันนิกู ว่ากูกิณมา แห่งหมัดโศกา เป็นสัตว์เดียรัจฉาน เดชกุศล มาเข้าคลใจ แห่งนางนงคราญ รำลึกชาติได้ เป็นไปทุกประการ...”

ตัวอย่างที่ 35 ชื่อนกแขกเต้าที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

“กล่าวฝ่ายเอื้อยยอดหญิง โดยเหตุที่ได้สร้างบุญไว้อย่างล้ำเลิศ เมื่อตกกระทะน้ำตายไป จึงได้ไปเกิดทันทีเป็นนางนกแขกเต้ารูปร่างงดงาม และเมื่อคำนึงถึงกุศลกรรมของตน ก็สามารถระลึกถึงความหลังในชาติที่แล้วมาได้” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 26)

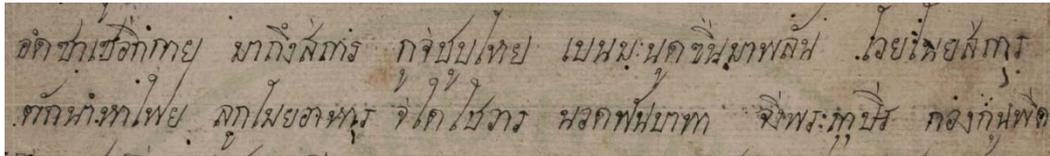
ตัวอย่างที่ 36 ชื่อนกแขกเต้าที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“ฝ่ายเอื้อยผู้อำภพ ครั้นเสียชีวิตแล้วก็ไปเกิดเป็นนกแขกเต้า และด้วยบุญวาสนาของนาง ยังมีอยู่ ทำให้นางระลึกชาติได้ นางมีความคิดถึงพระสวามีเป็นอย่างนัก จึงรำพันว่า...”

12. ฤๅษี ตัวละครเป็นมนุษย์แต่มีอิทธิฤทธิ์ มีใจเมตตา มีบทบาทในตอนท้ายเรื่อง คือช่วยชีวิตเนกแขกเต้าและชุบชีวิตจากนกแขกเต้าให้กลับมาเป็นคน เสกلبกุมารไว้ให้เป็นเพื่อนนางเอื้อย ชื่อตัวละคร ฤๅษีนั้นมีความคล้ายคลึงกัน ในกลอนสวดปลาบู่ทองและสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร

เกษประทุม (2551) ใช้คำว่า ฤๅษี เหมือนกัน แต่ในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547) จะใช้คำว่า “ดาบส” แทน

ตัวอย่างที่ 37 ชื่อฤๅษี ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 58)



คำแปล “อดข้าวเสือกกาย มาถึงสถาน กุจะหุบให้ เป็นมนุษย์ขึ้นมาพลัน ไหวในสถาน ตักน้ำหาไฟ ลูกไม้อาหาร จะได้ใช้วาน นัดพันบาทา จึงพระฤๅษี กองกณฑ์พิธิ...”

ตัวอย่างที่ 38 ชื่อดาบส ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

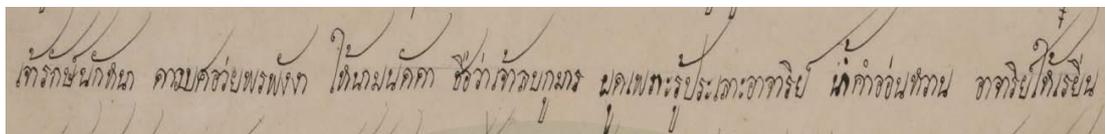
“ว่าแล้วพระดาบสก็ก่อกองกณฑ์ขึ้นทำพิธีบูชาไฟ กล่าววาจาสัจย์และสวดคาถาอาชิสฐาน ยกเอาตัวนางนกแขกเต้ามาวางไว้เหนือกองกณฑ์นั้น ปล่อยให้พระเพลิงเผาผลาญร่างกายของนางนกแขกเต้า แล้วทำพิธีชุบให้เป็นคนขึ้นมา” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 39)

ตัวอย่างที่ 39 ชื่อฤๅษี ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“คิดแล้วพระฤๅษีก็เอื้อมมือไปจับนกแขกเต้านั้นมา พลางร้ายคาถาเสกเป่าลงไป แล้วเอานกวางเหนือกองไฟ ทันใดนั้นนกแขกเต้าก็กลายร่างมาเป็นหญิงร่างสะคราญเหมือนกับเอื้อยคนเดิมไม่มีผิด พระฤๅษีเห็นเช่นนั้นก็เอ็นดูรักใคร่...” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 69)

13. กุมารช้อลบ เป็นเด็กชายที่ฤๅษีเสกขึ้นมาให้เป็นเพื่อนนางเอื้อย แม้จะไม่ชู้ลูกที่แท้จริง แต่ก็รักและเคารพนางเอื้อยเหมือนแม่แท้ๆ และมีบทบาทสำคัญในตอนท้ายเรื่อง ช่วยให้อื้อยและท้าวพรหมทัตได้พบกันอีกครั้ง ทำให้เรื่องจบลงด้วยดี ชื่อที่ปรากฏในกลอนสวดและสำนวนร้อยแก้วเหมือนกันคือ “ลบกุมาร”

ตัวอย่างที่ 40 ชื่อลบบกumar ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 233: 39)



คำแปล “เจ้ารักนักหนา ดาบสอวยพรฟังงา ให้นามนัคดา ชื่อว่าเจ้าลบบกumar พุคเพราะรู้ ปะเหลาะอาจารย์ นำคำอ่อนหวาน อาจารย์ให้เรียน”

ตัวอย่างที่ 41 ชื่อลบบกumar ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

“เจ้าลบบกumar น้อยเดินเลาะลัดเข้าไปในป่า ไหนจะคิดถึงแม่ที่อาศรม ไหนจะคิดถึงพ่อ ที่ว่าเป็นเจ้าเมือง และไหนจะคิดถึงตัวเองที่กำลังเดินคั่นคั่นหนทางตามหาพ่อ ต้องนอนค้างกลางป่า...” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 43)

ตัวอย่างที่ 42 ชื่อลบบกumar ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551)

“เอื้อยเห็นลบบกumar น้อยก็รักใคร่เหมือนลูก ส่วนลบบกumar ก็รักเอื้อยเหมือนกัน ด้วยสำคัญว่า เอื้อยเป็นมารดาของตน เนื่องจากลบบกumar นั้นเป็นเด็กฉลาดช่างพูด พระฤทธิจึงรักใคร่เอ็นดูและได้ สอนเวทมนต์คาถาต่างๆ ให้จนหมดสิ้น” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 70)

จากการเปรียบเทียบชื่อตัวละครทั้ง 13 ชื่อ นั้น ผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่แล้วรายชื่อตัวละคร ในกลอนสวดปลาบู่ทอง และสำนวนร้อยแก้วนั้นเหมือนกัน แต่บางชื่อก็มีความคล้ายคลึงกัน เช่น นางแก้วนิษฐา กับ นางขนิษฐา

## เนื้อเรื่อง

ในการเปรียบเทียบเนื้อเรื่องของวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง และเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบันนั้น จะเปรียบเทียบจากลำดับเหตุการณ์สำคัญที่ปรากฏใน แต่ละสำนวนดังนี้

1. ลำดับเหตุการณ์สำคัญในกลอนสวดปลาบู่ทอง สามารถลำดับเหตุการณ์สำคัญได้ดังนี้

1.1 อุทารกเศรษฐีมีภรรยาชื่อนางแก้วขนิษฐา ต่อมาภรรยาน้อยชื่อนางขนิษฐี เพราะนางขนิษฐีทำเสน่ห์ได้ และคอยพุดจาไฉ่ร้ายนางแก้วขนิษฐากับลูกชื่อนางเอื้อย อุทารกเศรษฐีจึงไม่ชอบนางแก้วขนิษฐากับนางเอื้อย

1.2 เศรษฐีไปหาปลาแก่นางแก้วขนิษฐาและฆ่านางคนน้ำตาย

1.3 นางเอื้อยถูกอุทารกเศรษฐีและนางขนิษฐีทำร้าย

1.4 นางแก้วขนิษฐากลับชาติมาเกิดเป็นปลาบู่ทอง และว่ายน้ำมาคุยกับนางเอื้อย

1.5 ปลาบู่ทองถูกนางอ้ายและนางขนิษฐีฆ่าและจับมากินเป็นอาหาร

1.6 ปลาบู่ทองกลับชาติมาเกิดเป็นต้นมะเขือ แต่ก็ถูกนางอ้ายและนางขนิษฐาเก็บมาทำเป็นอาหาร

1.7 เมื่คมะเขือกลายเป็นต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทองอยู่กลางป่า ทำให้ท้าวพรหมทัตเห็นและชอบ

1.8 ท้าวพรหมทัตตามหาเจ้าของต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทอง เมื่อเห็นนางเอื้อยและได้ฟังเรื่องราวของนาง ก็นำนางไปเป็นมเหสี และขอต้นโพธิ์เงิน โพธิ์ทองไปปลูกไว้ในวัง

1.9 นางอ้ายและนางขนิษฐีอิจฉานางเอื้อย จึงวางแผนหลอกนางเอื้อยให้กลับมาที่บ้าน โดยอ้างว่าอุทารกเศรษฐีป่วยหนัก

1.10 นางเอื้อยหลงกลกลับมาที่บ้าน และเหยียบพื้นกระดานหก ตกไปในกระทะร้อนตาย นางอ้ายจึงปลอมเป็นนางเอื้อยกลับเข้าไปในวังแทน

1.11 นางเอื้อยกลับชาติมาเกิดเป็นนกแขกเต้า และบินไปบอกความจริงกับท้าวพรหมทัต

1.12 นางอ้ายจับนกแขกเต้าให้แม่ครัวไปทำอาหาร แต่นกแขกเต้าหนีออกมาได้และได้พบกับพระฤๅษี

1.13 ฤๅษีชวนนกแขกเต้าให้เป็นคน และเสกลมกุมารให้มาเป็นเพื่อนนางเอื้อย

1.14 ลมกุมารออกตามหาท้าวพรหมทัตผู้เป็นบิดา โดยนางเอื้อยร้องพวงมาลัยเป็นเรื่องราวระหว่างนางกับท้าวพรหมทัต

1.15 ท้าวพรหมทัตได้พบกับลมกุมาร เมื่อได้ทราบเรื่องราวทั้งหมด ก็เดินทางมารับนางเอื้อยกลับวัง

1.16 ท้าวพรหมทัตเรียกนางอ้ายให้มาเข้าเฝ้า และต่อว่านางว่าจิตใจต่ำช้า ฆ่าพี่ตัวเอง หลอกให้ตนหลงกล และสั่งให้ทหารเขี่ยดินนางอ้าย

1.17 นางอ้ายร้องขอชีวิตกับนางเอื้อย เพราะทนความเจ็บจากการถูกลงโทษไม่ไหว ท้าวพรหมทัตจึงต่อว่านางอ้ายว่าไม่ยอมนึกถึงสิ่งที่ทำกับนางเอื้อยเอาไว้ จนในที่สุดนางเอื้อยก็ขอร้องโทษให้นางอ้าย เพราะไม่อยากให้เป็นเวรกรรมกันต่อไป

2. ลำดับเหตุการณ์สำคัญของปลาบู่ทองที่เป็นสำนวนปัจจุบันของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

2.1 เศรษฐีแต่งงานกับนางแก้วขนิษฐามีลูกสาวคือเอื้อย ต่อมา มีภรรยาเนื้อคือนางกนิษฐี มีลูกสาว 2 คน คืออ้าย กับ อี

2.2 เศรษฐีไปหาปลากับนางขนิษฐา ทำร้ายและปลัดกนางคนน้ำตาย

2.3 เศรษฐีโกหกเอื้อยว่านางขนิษฐามีชู้และไม่กลับมา เมื่อเอื้อยเสียใจก็ร่ำคาญ และทุบตีทำร้ายเอื้อย

2.4 นางขนิษฐากลับชาติมาเกิดเป็นปลาบู่ทอง ว่ายน้ำมาหาเอื้อย ได้พูดคุยและปรับทุกข์กัน

2.5 นางกนิษฐีและนางอ้ายวางแผนหลอกเอื้อย จับปลาบู่ทองไปฆ่า และทำเป็นอาหาร

- 2.6 นางเอี้ยตั้งจิตอธิษฐานขอให้ปลาบู่ทองกลายเป็นต้นมะเขือ
- 2.7 ปลาบู่ทองกลายเป็นต้นมะเขือ แต่นางกนิษฐากับนางอ้ายก็ไปถอนต้นมะเขือออกมา
- 2.8 นางเอี้ยตั้งจิตอธิษฐานขอให้ต้นมะเขือกกลายเป็นต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง
- 2.9 ท้าวพรหมทัตพบต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง เมื่อพบกับเอี้ยที่เป็นเจ้าของ ก็รับเอี้ยไปเป็นมเหสี และนำต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองไปปลูกไว้ในวัง
- 2.10 นางกนิษฐาจึงพานางเอี้ย จึงวางแผนให้นางอ้ายและนางอู่ไปหานางเอี้ย และโกหกว่าเศรษฐีป่วย ให้รีบกลับมาหา
- 2.11 นางเอี้ยกลับไปที่บ้าน เขียวกระดานหกตกไปในน้ำร้อนตาย
- 2.12 นางเอี้ยกลับชาติมาเกิดเป็นนกแขกเต้า แล้วบินกลับไปหาท้าวพรหมทัต และบอกความจริงว่าคือนางเอี้ย ท้าวพรหมทัตจึงสร้างกรงให้นกแขกเต้า
- 2.13 เมื่อท้าวพรหมทัตเสด็จประพาสป่า นางอ้ายแอบขโมยนกแขกเต้ามาให้แม่ครัวทำอาหาร
- 2.14 นกแขกเต้าหนีออกมาได้ และเข้าไปในป่าจึงได้พบกับพระดาบส จึงชวนนางให้กลับเป็นคนตามเดิม
- 2.15 พระดาบสเขียนรูปลอบกุมาร และชุบให้เป็นคนมาอยู่เป็นเพื่อนนางเอี้ย
- 2.16 ลอบกุมารออกตามหาท้าวพรหมทัต เมื่อได้พบกันและทราบเรื่องราว ก็เดินทางกลับมารับนางเอี้ยเข้าวัง
- 2.17 ท้าวพรหมทัตสั่งให้นางอ้ายมาเข้าเฝ้าพร้อมกับต่อว่านาง และสั่งประหารชีวิตแต่ก็เปลี่ยนใจให้เมียนนางด้วยหาย

2.18 นางอ้ายโทษาว่าเป็นเพราะแม่คือนางกนิษฐาคอยสั่งให้นางทำเรื่องทุกอย่างทั้งหมด และขอให้นางเอื้อยยกโทษให้ โดยอ้างว่าเป็นพี่น้องพ่อเดียวกัน

2.19 นางเอื้อยไม่อยากผูกพยาบาทกับนางอ้ายต่อไป จึงขอชีวิตนางอ้ายกับท้าวพรหมทัต จะได้ไม่เป็นเวรกรรมกันต่อไป

2.20 นางอ้ายกลัวว่าจะถูกประหารชีวิต จึงตัดสินใจกินยาพิษฆ่าตัวตายเสียเอง โดยที่ไม่รู้ว่านางเอื้อยได้ขอร้องโทษให้แล้ว

2.21 ท้าวพรหมทัตสั่งให้ทหารหั้นศพนางอ้ายและนำไปให้นางกนิฐี เศรษฐีและนางอ้อกิน ทั้ง 3 คนก็ตั้งใจนึกว่าเป็นเนื้อสัตว์มีราคา ต่อมาเห็นชิ้นส่วนของหัวนางอ้ายจึงรู้ความจริง และกลัวความผิดว่าท้าวพรหมทัตจะลงโทษจึงพากันหนีไป

2.22 นางเอื้อยและท้าวพรหมทัตได้พบพระปัจเจกพุทธเจ้าที่โปรดสัตว์อยู่ในป่า และถามท่านว่านางเอื้อยกับนางอ้ายเคยก่อกรรมเวรกันอย่างไร นางอ้ายจึงเกลียดชังตน ผูกพยาบาทเรื่อยมา และนางได้ทำกรรมดีอย่างไร จึงรอดพ้นและกลับมาเป็นคนได้เหมือนเดิม พระปัจเจกพุทธจึงเทศนาว่าเป็นผลมาจากกรรมที่ได้ทำร่วมกันมาในชาติก่อน

2.23 ทหารตามไปพบเศรษฐีและนางกนิฐีในป่า จึงพาตัวกลับมาในวัง ท้าวพรหมทัต อภัยโทษให้ ทุกคนจึงสำนึกผิดและขอโทษนางเอื้อย พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงสอนให้ทุกคนทำแต่ความดี จึงจะมีความสุขเหมือนกับนางเอื้อย

3. ลำดับเหตุการณ์สำคัญในปลาบู่ทองที่เป็นสำนวนปัจจุบัน ของวิเชียร เกษประทุม (2551) มีดังนี้

3.1 ทารกะเศรษฐีมีอาชีพจับปลา แต่งงานกับนางขนิษฐา มีลูกสาวคือนางเอื้อย แต่เพราะความไม่รู้จักพอจึงมีนางขนิฐีเป็นภรรยาน้อย มีลูกสาวชื่อนางอ้ายและนางอ้อ

3.2 ทารกะเศรษฐีรักและเอ็นดูนางเอื้อย ทำให้นางขนิษฐาและลูกอิจฉา จึงพูดใส่ร้ายนางเอื้อยและนางขนิษฐาจนเศรษฐีไม่พอใจ นางเอื้อยและนางขนิษฐา

3.3 ทารกเศรษฐีพานางขนิษฐาไปหาปลา แต่ได้ปลาบุ่ทองมาตัวเดียว นางขนิษฐาจึงขอปลาบุ่ทอง ทารกเศรษฐีโกธจึงบันดาลโทสะปลักนางขนิษฐาตกน้ำตาย

3.4 ทารกเศรษฐีโกธกนางเอื้อยว่านางขนิษฐามีชู้และจะไม่กลับมาอีก เอื้อยคิดว่าแม่คงตายแล้วจึงเศร้าเสียใจร้องไห้คร่ำครวญ จึงถูกนางขนิษฐีและทารกเศรษฐีเข้ยนต์และให้ไปทำงาน

3.5 นางขนิษฐากลับชาติมาเกิดเป็นปลาบุ่ทอง แล้วว่ายน้ำไปหานางเอื้อย ทำให้นางเอื้อยดีใจ คอยเอารำให้ปลาบุ่กินทุกวัน

3.6 นางขนิษฐาให้นางอ้ายจับปลาบุ่ทองมาฆ่าและทำเป็นอาหาร ทำให้อื้อยเสียใจมาก

3.7 วิญญานของปลาบุ่ทองไปเข้าฝันเอื้อย ให้นำเกลือปลาไปฝังดินและรดน้ำ ต่อมาจึงกลายเป็นต้นมะเขือ ข้างในมีทองคำบริสุทธ์ เพื่อให้เอื้อยนำไปขาย

3.8 นางขนิษฐาและนางอ้ายแอบขโมยทองคำ และทำลายต้นมะเขือ ทำให้นางเอื้อยเสียใจ

3.9 วิญญานนางขนิษฐามาเข้าฝันนางเอื้อย ให้เอาลูกมะเขือไปปลุกไว้ที่ชายทุ่งแล้วรดน้ำ ต่อมาก็กลายเป็นต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง

3.10 ท้าวพรหมทัตมาพักอยู่ใต้ต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทอง รู้สึกสบายพระทัย เมื่อรู้ว่าเจ้าของคือนางเอื้อยและทราบเรื่องราวของนาง ก็รับนางมาเป็นมเหสีและนำต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองไปปลุกไว้ในวัง

3.11 นางขนิษฐีและลูกอิจฉานางเอื้อย จึงวางแผนให้นางอ้ายเข้าไปหานางเอื้อยในวัง โทกว่าทารกเศรษฐีป่วยหนัก นางเอื้อยหลงเชื่อและกลับมาที่บ้าน เหยียบกระดานหก ตกลงไปในกระทะร้อนตาย นางอ้ายจึงปลอมเป็นนางเอื้อยกลับเข้าไปอยู่ในวังแทน

3.12 เอื้อยตายไปเกิดเป็นนกแขกเต้า เป็นห่วงต้นโพธิ์เงินโพธิ์ทองจึงบินกลับไปในวัง ได้พบท้าวพรหมทัตและเล่าเรื่องราวของนางให้ฟัง ท้าวพรหมทัตจึงนำกรงมาให้แขกเต้าอาศัยอยู่

3.13 ท้าวพรหมทัตเสด็จประพาสป่า นางอ้ายจึงแอบจับนกแขกเต้าไปให้แม่ครัวทำเป็นอาหาร แต่นกแขกเต้าหนีออกมาได้ และเข้าไปพบพระฤๅษีในป่า

3.14 พระฤๅษีสงสารนกแขกเต้า จึงชุบให้กลับมาเป็นคน และเสกลมกุมารให้มาอยู่เป็นเพื่อนนางเอื้อย

3.15 ลมกุมารถามหาบิดาของตน เมื่อเอื้อยเล่าให้ฟังจึงออกตามหาท้าวพรหมทัต โดยนางเอื้อยได้ร้อยพวงมาลัยเป็นเรื่องราวของตัวเองคล้องคอลมกุมาร ไปด้วย

3.16 ท้าวพรหมทัตได้พบกับลมกุมาร ได้เห็นพวงมาลัยของนางเอื้อยจึงทราบเรื่องราวทั้งหมด และมารับนางเอื้อยกลับเข้าไปในวังตามเดิม

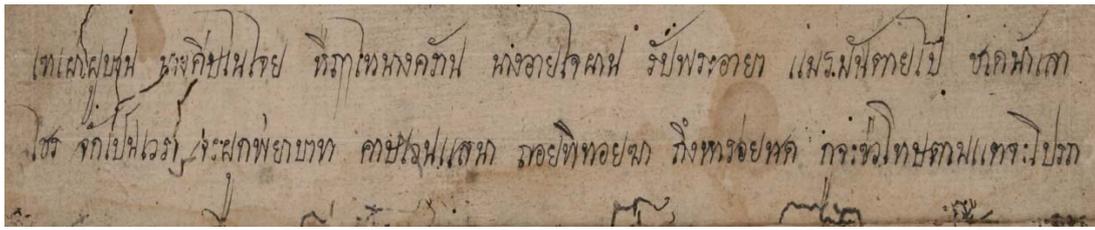
3.17 นางอ้ายกลัวความผิดจึงกินยาพิษฆ่าตัวตาย โดยที่ไม่รู้ว่านางเอื้อยได้ทุลขออกภัยโทษให้นางอ้าย ทารกเศรษฐี นางขนิษฐีและนางอี่แล้ว

3.18 ทารกเศรษฐี นางขนิษฐีและนางอี่หลบหนีไปในป่า เมื่อนางเอื้อยตามมาเจอก็สงสารและยกโทษให้ เพราะไม่อยากจองเวรต่อกัน ต่อมาเอื้อยก็กลับไปเป็นพระมเหสีตามเดิม และปกครองนครอย่างมีความสุข

เมื่อเปรียบเทียบเหตุการณ์สำคัญของเนื้อหาทั้งหมดแล้วพบว่า เหตุการณ์หลักจะคล้ายกัน แต่เหตุการณ์สำคัญที่แตกต่างกันมากที่สุด คือเหตุการณ์ตอนท้ายของเรื่อง ดังนี้

1. ในกลอนสวดปลาบู่ทอง เหตุการณ์ตอนท้ายเรื่องกล่าวถึง ท้าวพรหมทัตเมื่อรับนางเอื้อยกลับมาอยู่ในวังตามเดิม ก็เรียกนางอ้ายมาลงโทษจนนางอ้ายร้องขอชีวิตกับนางเอื้อย เพราะทนความเจ็บจากการถูกลงโทษไม่ไหว ท้าวพรหมทัตจึงต่อว่านางอ้ายว่าไม่ยอมนึกถึงสิ่งที่ทำกับนางเอื้อยเอาไว้ จนในที่สุดนางเอื้อยก็ขอภัยโทษให้นางอ้าย เพราะไม่อยากให้เป็นเวรกรรมกันต่อไป และจบเรื่องเพียงเท่านี้

ตัวอย่างที่ 43 เนื้อเรื่องตอนที่นางเอื้อยขอภัยโทษให้นางอ้าย เพราะไม่อยากจองเวรกันต่อไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 78)



คำแปล “เข้าเฝ้าภูบาล นางคิดในใจ หรือให้นางคราญ นางอ้ายใจพาล รับพระอาญา แม้มันตายไป ซาติน้ำเจ้าไชรี จักเป็นเวรา จะผูกพยาบาท คาดเวรแลนา ถอยทีอย่ามา ถึงห้าร้อยชาติ กูจะขอโทษ ตามแต่จะโปรด”

2. ปลายบทที่เป็นสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547) เนื้อหาในตอนท้ายของเรื่องหลังจากที่นางอ้ายกินยาพิษฆ่าตัวตายแล้ว จะเพิ่มตัวละครที่เป็นผู้แก้ไขปัญหาทุกอย่าง คือ ปัจเจกพุทธเจ้า ท่านได้เดินทางโปรดสัตว์ในป่า และพบกับอุทารกเศรษฐี นางนิษฐีและนางอี่ จึงแนะนำให้มีรับศีลจนสำนึกความผิดที่ได้ทำมา และเมื่อได้พบกับท้าวพรหมทัตและนางเอื้อย ก็เทศนาสั่งสอนเรื่องกรรม และสาเหตุที่ทุกคนทำกรรมร่วมกันมา จึงมาจองเวรต่อกันในชาตินี้ เมื่อนางเอื้อยทราบเรื่องราวที่ทำกรรมต่อกันมาในชาติก่อน จึงไม่คิดจองเวรกับทุกคนและขอภักย์โทษให้กับนางอ้าย และตอนท้ายของเรื่องก็เน้นให้ผู้อ่านทำความดี

ตัวอย่างที่ 44 เนื้อหาของปลายบทสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547) ตอนนางเอื้อย ถามพระปัจเจกพุทธเจ้าถึงเรื่องกรรม

“เทวีเอื้อยนั้น ด้วยความซ่องโจรสงสัยในเรื่องกรรมเวรจึงได้อารธนาถามถึงชะตากรรมของนางอ้ายว่า ได้เคยก่อกรรมเวรกับตนอย่างไร จึงได้มีความเกลียดชังตนนักหนา จนถึงผูกพยาบาทแม้กระทั่งต่อมาในอีกชาติหนึ่ง ส่วนตัวนางเองนั้นกลับมีชีวิตคืนมาได้... ท่านก็กล่าวว่าเป็นเพราะในชาติก่อนนั้นนางนิษฐีและลูกได้เอาลูกไก่ที่เลี้ยงไว้ไปให้แก่ลูกของตนเองเสีย แล้วเอาแต่แม่ไก่ไปแก๊บน ฉะนั้นมาในชาตินี้เกิดเป็นคนแล้วจึงตามมากินเนื้อกัน ครั้นเกิดเป็นปลา ก็ตามมากินเนื้อปลา (บุญ) อีก...” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 57)

ตัวอย่างที่ 45 ช่วงท้ายของเนื้อเรื่องปลายบทสำนวนร้อยแก้ว ของเรื่องอุไร กุศลาสัย (2547) ที่ผู้เขียนเน้นให้ทำความดี

“พวกเราชาวพุทธและคนดีผู้มีน้ำใจงามทั้งหลาย ต่างก็เชื่อในเรื่องกรรม ชาตินี้และชาติหน้าด้วยกันทั้งนั้น ฉะนั้น ก่อนที่เราจะทำสิ่งไรลงไป เราจึงควรรื้อคิด คิดแล้วคิดอีกให้จงหนัก หากกลัวเวรกลัวกรรมจะตามทันดังเช่นที่ปรากฏใน “วรรณกรรมชาวบ้าน” เรื่องนี้ ก็จงอย่าคิดทำกรรมชั่ว ทำแต่กรรมดีไว้เป็นนิจไป แต่หากไม่กลัวเวรกลัวกรรมแล้วก็เชิญได้เต็มที่เลย” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 63)

3. ปลาบู่ทองที่เป็นตำนานร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551) เนื้อหาในตอนท้ายของเรื่องจะแตกต่างจากปลาบู่ทองตำนานร้อยแก้วของเรื่องอุไร กุศลาสัย (2551) เพราะไม่มีปัจเจกพุทธมาเทศนาสั่งสอนเรื่องบาปกรรม แต่จะอธิบายว่า หลังจากนางอ้ายกนิยาพิษฆ่าตัวตายแล้ว นางเอื้อยก็ให้อภัยทุกคน และเดินทางกลับมาที่บ้านเพื่อมารับพ่อ แม่เลี้ยง และน้องสาวกลับไปอยู่ด้วย แต่ทุกคนก็หลบหนีไปในป่า เมื่อเสนาตามหาจนพบก็บอกความจริงว่า นางเอื้อยยกโทษให้ทุกคน ทั้งหมดจึงเข้าใจกัน และในตอนท้ายเรื่องก็ยังเน้นให้ผู้อ่านทำความดีและไม่จองเวรต่อกันอีกด้วย

ตัวอย่างที่ 46 เนื้อเรื่องของปลาบู่ทองตำนานร้อยแก้วของวิเชียร เกษประทุม (2551) ตอนที่ นายทารกะ นางขนิษฐี และนางอี่ หลบหนีออกไปจากบ้าน เมื่อรู้ว่าเอื้อยเดินทางมา

“ฝ่ายนางแม่เลี้ยงและนายทารกะ เมื่อได้ทราบข่าวว่าเสนาอำมาตย์เดินทางมาที่บ้าน ด้วยความกลัวในความผิดที่ได้กระทำไว้ จึงพากันหลบหนีออกไปจากบ้าน เมื่อเอื้อยไปถึงบ้านไม่พบพ่อแม่จึงให้เสนาอำมาตย์ช่วยกันออกตามหาตัวจนพบ...บัดนี้พระเจ้าอยู่หัวได้อภัยโทษให้แล้ว ขอให้เข้าไปอยู่ในวังด้วยกัน ซึ่งทั้งสองตายก็ดีใจเพราะเหมือนตายแล้วเกิดใหม่ ในที่สุดนายทารกะ นางขนิษฐี นางอี่ กับนางเอื้อยต่างก็เข้าใจซึ่งกันและกัน” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 79)

ตัวอย่างที่ 47 เนื้อเรื่องตอนท้าย เน้นให้ผู้อ่านเชื่อในเรื่องผลกรรม และไม่จองเวรต่อกัน

“ถือเป็นบุญกรรมที่เคยทำร่วมกันมา จึงได้รับผลกรรมในชาตินี้ ซึ่งเอื้อยนั้นได้ถือคิดว่า “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” นั่นเอง ในที่สุดเอื้อยก็ได้พาทั้งหมดเข้าไปอยู่ในวัง และทำพรหมทัตได้จัดพิธีอภิเษกให้เอื้อยขึ้นเป็นมเหสี ปกครองนครเวสาลีด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดไป” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 79)

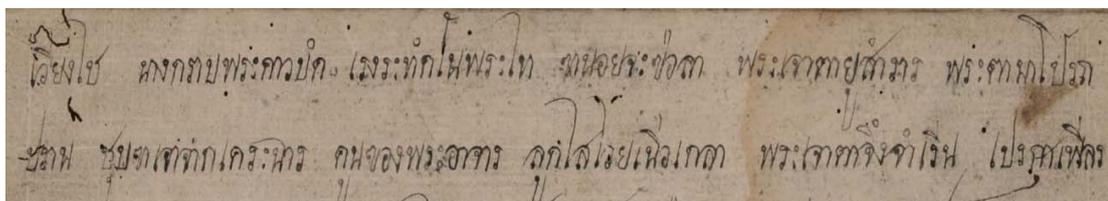
จากการศึกษาเนื้อเรื่องจากลำดับเหตุการณ์สำคัญของกลอนสวดปลาบู่ทอง และปลาบู่ทองที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบันนั้นพบว่าลำดับเหตุการณ์ส่วนใหญ่ที่คล้ายคลึงกัน แต่เหตุการณ์ในตอนท้ายของเรื่องแตกต่างกัน

### คติสอนใจที่ได้จากเรื่อง

จากการศึกษากลอนสวดปลาบู่ทอง และปลาบู่ทองที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบันนั้นพบว่า คติสอนใจที่ได้จากเรื่อง ซึ่งเป็นแนวคิดหลักคือ “กฎแห่งกรรม” ตัวละครจะได้รับผลจากการกระทำของตน เช่น นางเอื้อย ที่คิดดี พูดดี และทำดี แม้จะเจอกับอุปสรรคมากมาย แต่ผลจากการทำความดีที่สั่งสมมาก็ทำให้มีความสุขในตอนท้ายของเรื่อง ส่วนนางอ้ายและนางขนิษฐาที่มีจิตใจอิจฉาริษยา ทำร้ายนางเอื้อย ท้ายที่สุดนางอ้ายก็ได้รับผลกรรมที่ตัวเองก่อไว้ นางขนิษฐาก็ต้องหลบหนีเพราะกลัวนางเอื้อยจะลงโทษตน เป็นต้น นอกจากนี้ยังให้ข้อคิดที่ไม่ควรจองเวรต่อกัน เพราะจะต้องทำร้ายกันไปไม่จบสิ้น เช่น นางเอื้อยขอร้องโทษให้กับนางอ้าย เพราะไม่อยากเป็นเวรกรรมต่อกัน และต่อมานางเอื้อยก็ให้อภัยอุทารกเศรษฐีและนางขนิษฐาอีกด้วย ผลการศึกษาจะเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องกฎแห่งกรรมจากกลอนสวดปลาบู่ทอง และปลาบู่ทองในสำนวนร้อยแก้วปัจจุบัน ดังนี้

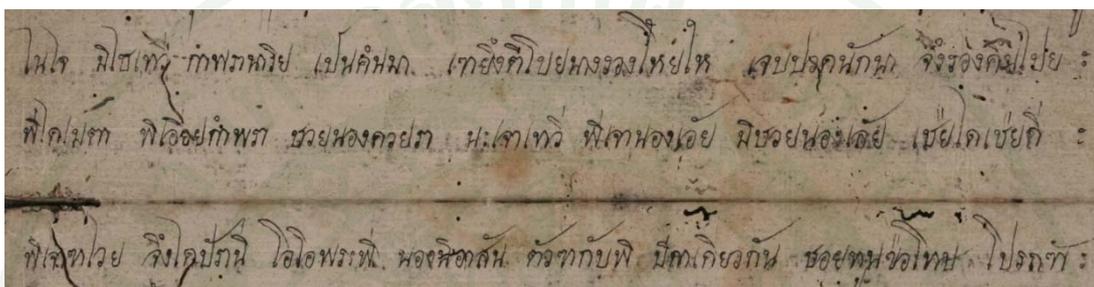
1. ข้อคิด กฎแห่งกรรม ในกลอนสวดปลาบู่ทอง ข้อคิดกฎแห่งกรรมจะอยู่ในตอนท้ายของเรื่อง เช่น ผลจากกรรมดีที่นางเอื้อยทำไว้ ทำให้ท้าวพรหมทัตไปรับนางเอื้อยจากในป่ากลับมาอยู่ในวังตามเดิม หลังทราบความจริงจากเรื่องราวในพงษมาลัยที่ลบกุมารนำไปถวาย และนางอ้ายถูกเขียนหลังจากท้าวพรหมทัตทราบความจริงว่านางฆ่านางเอื้อยและปลอมตัวเป็นนางเอื้อย ซึ่งเป็นผลมาจากกรรมชั่วที่ทำมานอกจากนี้ในตอนท้ายของเรื่องยังมีข้อคิดให้ไม่ผูกพยาบาทต่อกัน เช่นตอนที่นางเอื้อยขอร้องโทษให้นางอ้าย เพราะไม่อยากจองเวรกันต่อไปในชาติหน้า ดังตัวอย่างจากเนื้อเรื่องต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 48 เนื้อเรื่องตอนท้าวพรหมทัตและนางเอื้อยลาพระฤาษีและได้กลับไปอยู่ในวังตามเดิม (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232: 72)



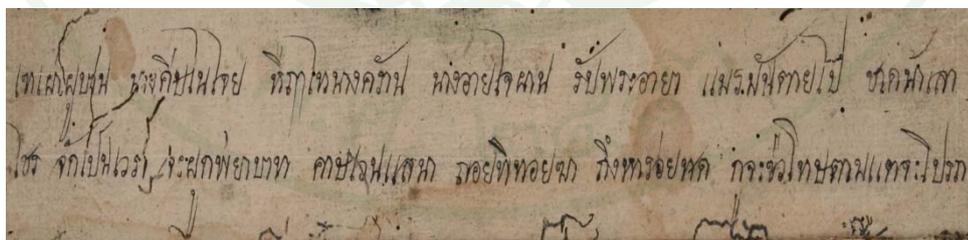
คำแปล “ นางกราบพระดาบส เร่งรันทลในพระทัย ข้าน้อยจะขอลา พระเจ้าดาอยู่สำราญ พระตามาโปรดปราน ชูบข้าเจ้าจากเคร็จจณาน คุณของพระอาจารย์ ลูกใส่ไว้เหนือเกล้า พระเจ้าดา จึงจำเริญ...”

ตัวอย่างที่ 49 เนื้อเรื่องตอนนางอ้ายถูกลงโทษ และร้องขอชีวิตจากนางเอี้ย (กลอนสวด ปลาบู่ทอง, 232: 77)



คำแปล “มิใช่เทวี คำพร้านารี เป็นคนมา เขายังโบายตืนางร้องไห้ให้ เจ็บปวดนัคนหา จึงร้องคืนไป พี่ได้เมตตา พี่เอี้ยยกำพร้า ช่วยน่องด้วยรา นะเจ้าเทวี พี่เจ้าน้องเอี้ย มิช่วยน่องเลย เคย ได้เฉยดี พี่เจ้าข้าไหว้ จึงได้ปรานี โอโอะพระพี่ น้องน้ออัสัญ ตัวข้ากับพี่ บิดาเดียวกัน ช่วยทูลขอโทษ โปรดข้า..”

ตัวอย่างที่ 50 นางเอี้ยคิดจะขอกภัยโทษให้นางอ้าย เพราะไม่อยากจองเวร เป็นเวรกรรม กันต่อไป (กลอนสวดปลาบู่ทอง, 232 :78)



คำแปล “เข้าเฝ้าภูบาล นางคิดในใจ หรือให้นางคราญ นางอ้ายใจพาล รับพระอาญา แม้มัน ตายไป ซาคินหน้าเจ้าไชรั จักเป็นเวรา จะผูกพยาบาท คาดเวรแลนา ถอยพี่อย่าฆ่า ถึงห้าร้อยชาติ กูจะ ขอโทษ ตามแต่จะโปรด”

2. ข้อคิด กฎแห่งกรรม ในปลาบู่ทองสำนวนร้อยแก้วปัจจุบัน ของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547) จะปรากฏอยู่ทั้งในส่วนต้นของเรื่อง เพราะผู้เขียนนอากอนุรักษวรรณกรรมเรื่องนี้ไว้ เพื่อให้คำสอนเรื่องกฎแห่งกรรมได้เป็นอย่างดี และเน้นที่ตอนท้ายของเรื่อง โดยมีเนื้อหาตอนที่พระปัจเจกพุทธเจ้าเทศนาเรื่องในชาติก่อน ที่นางเอื้อย เศรษฐี นางอ้าย นางขนิษฐี ทำกรรมร่วมกันมา ชาตินี้จึงตามจองเวรจองกรรม ต่อกัน และเอื้อยทำกรรมดีเอาไว้ จึงรอดจากการตามจองเวรและมีความสุขในตอนท้ายเรื่อง ตอนท้ายของเรื่องสอนให้ผู้อ่านเกรงกลัวต่อบาปและหมั่นทำความดี

ตัวอย่างที่ 51 ข้อคิดกฎแห่งกรรมในตอนต้นเรื่อง ที่ปรากฏในปลาบู่ทองสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

“วรรณกรรมชาวบ้าน” มีมาเช่นนั้นจริงๆ บางเรื่องแสดงความเป็นไปของมนุษย์ที่ยังอยู่ในโลกียวิสัย จึงอาจจะมีแต่ความผิดพลาดเพียงมนุษย์ปุถุชน แต่ทว่าความผิดพลาดเหล่านั้นก็หาสุดวิสัยที่จะแก้ไขเสียมิได้ไม่ คติของชาวพุทธเรามีอยู่ว่า “การกระทำส่อเจตนา” และ “กระทำความดีย่อมได้รับผลเช่นนั้น” บัดนี้ผู้เล่าจึงใคร่ขอเชิญท่านติดตาม “วรรณกรรมชาวบ้าน” ปลาบู่ทองฉบับผู้ใหญ่ตอนแรกไปนับแต่วาระนี้ (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 8)

ตัวอย่างที่ 52 เนื้อเรื่องตอนที่นางเอื้อยถามพระปัจเจกพุทธเจ้าถึงเรื่องกรรมของนาง ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของเรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

“ท่านก็กล่าวว่าเป็นเพราะในชาติก่อนนั้นนางกนิษฐีและลูกได้เอาลูกไก่ที่เลี้ยงไว้ไปให้ลูกของตนเองเสีย แล้วเอาแต่แม่ไก่ไปเก็บบน ฉะนั้นมาในชาตินี้เกิดเป็นคนแล้วจึงตามกินเนื้อกัน ครั้นไปเกิดเป็นปลา ก็ตามกินเนื้อปลาอีก แม้กระทั่งเกิดเป็นมะเขือก็ยังตามไปกินอีก ส่วนนางเอื้อยนั้นเคยเลี้ยงลูกไก่ไว้เป็นประจำ ครั้นพ่อแม่ไปไถนา นางเอื้อยก็เอาลูกไก่ทิ้งลงไปในน้ำเดือด” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 58)

ตัวอย่างที่ 53 เนื้อหาในตอนท้ายเรื่องที่ทำให้ข้อคิดเรื่องการทำกรรมดีและเกรงกลัวต่อบาปที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2547)

“พวกเราชาวพุทธและคนดีผู้มีน้ำใจงามทั้งหลาย ต่างก็เชื่อในเรื่องเวรเรื่องกรรม ชาตินี้และชาติหน้าด้วยกันทั้งนั้น ฉะนั้น ก่อนที่เราจะทำสิ่งไรลงไป เราจึงควรรื้อคิด คิดแล้วคิดอีกให้จงหนัก หากกลัวเวรกลัวกรรมจะตามทันดังเช่นที่ปรากฏใน “วรรณกรรมชาวบ้าน” เรื่องนี้ ก็จงอย่าคิด

ทำกรรมชั่ว ทำแต่กรรมดีไว้เป็นนิจไป แต่หากไม่กลัวเวรกลัวกรรมแล้วก็เจริญได้เต็มทีเลย” (เรื่องอุไร กุศลาสัย, 2547: 63)

3. ข้อคิด กฎแห่งกรรม ในปลาบู่ทองสำนวนร้อยแก้วปัจจุบัน ของ วิเชียร เกษประทุม (2551) ข้อคิดจะปรากฏในตอนท้ายของเรื่อง ว่าเพราะบุญกรรมที่ทำร่วมกันมาจึงเกิดเรื่องราวเหล่านี้ และเน้นว่าเอื้อยถือคติไม่จองเวร จึงมีชีวิตที่ความสุขในตอนท้ายเรื่อง

ตัวอย่างที่ 54 ข้อคิดกฎแห่งกรรม และข้อคิดให้ไม่จองเวรต่อกัน ที่ปรากฏในสำนวนร้อยแก้วใน ปัจจุบันของวิเชียร เกษประทุม (2551)

“ในที่สุด นายทารกะ นางขนิษฐี นางอื่ กับนางเอื้อย ต่างก็เข้าใจซึ่งกันและกัน ถือเป็นบุญกรรมที่เคยทำร่วมกันมา จึงได้รับผลกรรมในชาตินี้ ซึ่งเอื้อยนั้นได้ถือคติว่า “เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร” นั่นเอง ในที่สุดเอื้อยก็ได้พาทั้งหมดเข้าไปอยู่ในวัง และท้าวพรหมทัตได้จัดอภิเษกให้เอื้อยขึ้นเป็นมเหสี ปกครองนครเวสาลีด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดไป” (วิเชียร เกษประทุม, 2551: 79)

จากการเปรียบเทียบข้อคิดที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านกลอนสวดปลาบู่ทอง ที่เป็นเอกสาร โบราณ และปลาบู่ทองที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบันนั้น พบว่าแนวคิดเรื่องกฎแห่งกรรม เป็นแนวคิดที่เด่นชัดที่สุด และปรากฏเหมือนกันทุกสำนวน โดยเฉพาะปลาบู่ทองที่เป็นสำนวนร้อยแก้วของ เรื่องอุไร กุศลาสัย (2551) จะเน้นข้อคิดเรื่องนี้มากที่สุด เพราะผู้เขียนอธิบายและให้ความรู้ผ่านตัวละคร คือ ปัจเจกพุทธเจ้า แสดงให้เห็นว่าความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคำสอนในศาสนาพุทธเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และเป็นเครื่องชี้ทางให้คนทำความดี เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะปรากฏเรื่องราวในกลอนสวดและในสำนวนร้อยแก้วปัจจุบัน และกล่าวได้ว่า วรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง เป็นวรรณกรรมที่นอกจากจะให้ความสนุกสนาน บันเทิง จินตนาการต่างๆแก่ผู้อ่านแล้ว ยังให้ข้อคิดเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม การทำความดี และการไม่จองเวร ให้ผู้อ่านได้เห็นและนำไปปฏิบัติตามได้

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

#### สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาอักษรและภาษาจากรรณกรรมพื้นบ้านชนนคกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง” นี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อได้แก่

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรไทยมาตรฐาน
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบอักษรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน
3. เพื่อเปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในกลอนสวดกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน

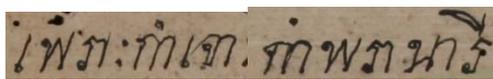
ผู้วิจัยได้ศึกษาและเปรียบเทียบอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรไทยมาตรฐาน โดยแบ่งเป็น การเขียนและการใช้รูปพยัญชนะ การเขียนและการใช้รูปสระ การเขียนและการใช้รูปวรรณยุกต์ เครื่องหมายที่ใช้แทนสระและเครื่องหมายประกอบการเขียน การศึกษาและเปรียบเทียบอักษรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 โดยหาค่าร้อยละความถี่ ในแต่ละรูปแบบการเขียนคำที่พบ และเปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในกลอนสวดกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ ข้างต้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

**วัตถุประสงค์ข้อที่ 1** ศึกษาและเปรียบเทียบอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักษรไทยมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้วิจัยพบรูปพยัญชนะที่ปรากฏในกลอนสวด ทั้งหมด 42 รูป โดยรูปพยัญชนะที่ไม่ปรากฏได้แก่ ฉ และ ฮ ส่วนใหญ่ลักษณะเขียนจะเขียนเหมือนกับอักษรไทยมาตรฐานแล้ว แต่บางรูปพยัญชนะก็มีลักษณะการเขียนมากกว่า 1 รูปแบบ และเขียนไม่เหมือนกับอักษรไทยมาตรฐาน โดยมีขนาด

และรูปร่างไม่เท่ากัน และไม่แน่นอน รูปพยัญชนะ พ มีรูปแบบการเขียนมากที่สุดคือ 5 รูปแบบ นอกจากนี้ยังสามารถศึกษารูปแบบการเขียนจากลักษณะการใช้รูปพยัญชนะ เช่น พยัญชนะที่ประสมกับสระ -า, -า, -า, -า จะเขียนต่อเนื่องกับพยัญชนะ โดยลากเป็นเส้นเดียวกัน ทำให้เกิดการเขียนรูปแบบพยัญชนะอีกรูปแบบหนึ่งที่แตกต่างจากอักษรไทยมาตรฐาน เช่นคำว่า



เป็นต้น และการใช้รูปพยัญชนะยังไม่มีความแน่นอน

คำคำเดียวกัน แต่เขียนแตกต่างกัน เช่น คำว่า โกรธ เขียนว่า และ เป็นต้น

2. รูปสระที่ปรากฏในกลอนสวดมีทั้งหมด 24 สระ คือ -ะ, -า, -ิ, -ี, -ึ, -ุ, -ู, -เ, -แ, -โ, -เอะ, -อ, -เอ, -เีย, -เือ, -ัว, ฤ, ฤา, ฤา, -า, ใ, ใ, -า ส่วนใหญ่เขียนเหมือนกับสระในอักษรไทยมาตรฐานแล้ว แต่อาจจะมียกเว้นที่ไม่แน่นอน เมื่อประสมกับพยัญชนะจะเขียนต่อเนื่องเป็นเส้นเดียวกันกับพยัญชนะ แต่สังเกตได้ ในกลอนสวดปลาบู่ทองจะไม่ปรากฏรูปสระเสียงสั้น เช่น -ะ, -ะ, -เียะ เป็นต้น นอกจากนี้การใช้รูปสระในกลอนสวดยังแตกต่างกับสระในอักษรไทยมาตรฐาน เช่น คำที่ใช้รูปสระ -ิ -ี - ในปัจจุบันใช้รูปสระ -ิ -ี เช่นคำว่า ได้ยิน ปัจจุบันใช้ว่า ได้ยิน การใช้รูปสระ ใ, ใ ยังใช้ปะปนกัน บางคำมีพยัญชนะ ย เป็นตัวสะกดหลังรูปสระ ใ, ใ เป็นต้น

3. รูปวรรณยุกต์ที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง มี 3 รูปคือ เอก โท และจัตวา ซึ่งเขียนเหมือนกับวรรณยุกต์ในอักษรไทยมาตรฐาน แต่ลากหางของวรรณยุกต์ยาวกว่า และยังใช้รูปวรรณยุกต์ไม่สม่ำเสมอ คำบางคำมีรูปวรรณยุกต์ คำบางคำไม่มีรูปวรรณยุกต์ คำคำเดียวกันแต่ใช้รูปวรรณยุกต์ต่างกัน ตำแหน่งการวางวรรณยุกต์ส่วนใหญ่ก็เหมือนกับวรรณยุกต์ในอักษรไทยมาตรฐานแล้ว แต่คำที่ประสมด้วยสระ -อ, -ัว, -า จะวางรูปวรรณยุกต์ไว้ที่พยัญชนะ อ, ว, สระ -า เช่นคำว่า นอ้ง ชอ้น ปอ้น เป็นต้น

4. เครื่องหมายที่ใช้แทนสระที่ปรากฏในกลอนสวดปลาบู่ทอง มี 5 เครื่องหมาย เช่น เครื่องหมายนฤหิตหรือนิหิต (◌) ใช้แทนสระโอะ เครื่องหมายพันหนู (◌) ใช้แทนสระ-อ สระ-เอ และสระ-โ ปัจจุบันนี้เลิกใช้แล้ว แต่เครื่องหมายไม้หันอากาศ และเครื่องหมายไม้ไต่คู้ยังคงใช้อยู่ และวางตำแหน่งของเครื่องหมายเหมือนกับในปัจจุบัน นอกจากนี้ในกลอนสวดปลาบู่ทองยังพบเครื่องหมายประกอบการเขียน เช่น ไม้ยมก (๓) ไม้ทัณฑฆาต (◌) ที่ยังใช้อยู่ เลข ๒ ใช้เพื่อซ้ำคำเหมือนกับไม้ทัณฑฆาต แต่ปัจจุบันไม่ใช้แล้ว และมีเครื่องหมายเริ่มต้นและจบข้อความ คือเครื่องหมายตาไก่หรือฟองมัน (๐) ใช้เมื่อเริ่มต้นคำประพันธ์ชนิดใหม่ แต่ก็ใช้ไม่สม่ำเสมอ เป็นต้น

**วัตถุประสงค์ข้อที่ 2** ศึกษาและเปรียบเทียบอักขรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักขรวิธีไทยมาตรฐาน สรุปได้ดังนี้

1. นำคำที่เลือกมาทั้งหมด 87 คำ ศึกษารูปแบบการเขียน และหาค่าความถี่ร้อยละ เช่น คำว่า “ก็” พบการเขียน 133 คำ มีการเขียน 2 แบบ คือ แบบที่ 1 เขียนว่า “ก็” เขียนเหมือนกับปัจจุบัน พบ 82 คำ คิดเป็นร้อยละ 61.65 แบบที่ 2 เขียนว่า “กั” พบการเขียน 51 คำ คิดเป็นร้อยละ 38.35 คำว่า “เจ้า” พบการเขียนทั้งหมด 319 คำ โดยปรากฏการเขียนคำ 2 แบบ แบบที่ 1 เขียนว่า “เจ้า” เหมือนปัจจุบัน พบ 175 คำ คิดเป็นร้อยละ 54.86 แบบที่ 2 เขียนว่า “เจา” พบ 144 คำ คิดเป็นร้อยละ 45.14 เป็นต้น

2. เมื่อเปรียบเทียบอักขรวิธีที่ปรากฏในกลอนสวดกับอักขรวิธีไทยมาตรฐานจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 แล้ว ผู้วิจัยพบว่าคำที่มีอักขรวิธีเหมือนกับอักขรวิธีไทยมาตรฐานมีทั้งหมด 44 คำ และคำที่ไม่มีอักขรวิธีเหมือนกับอักขรวิธีไทยมาตรฐานจำนวน 43 คำ คำที่มีลักษณะการเขียนน้อยที่สุด มีรูปแบบการเขียน 2 แบบ มีจำนวน 12 คำ เช่นคำว่า ก็,เหตุ,เอ็นดู,ฉกรรจ์ คำที่มีลักษณะการเขียนมากที่สุด คือ ทรามวัย มีรูปแบบการเขียนมากถึง 20 แบบ

**วัตถุประสงค์ข้อที่ 3** เปรียบเทียบเนื้อหาที่ปรากฏในกลอนสวดกับเนื้อหาที่เป็นสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน ผู้วิจัยศึกษาเนื้อหาใน 3 ประเด็นคือ 1. ชื่อตัวละคร 2. เนื้อเรื่อง 3. คติสอนใจที่ได้จากเรื่อง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้วิจัยพบตัวละครที่สำคัญในเรื่องปลาบู่ทอง ทั้งหมด 13 ชื่อ เช่น อุทารกเศรษฐี นางเอื้อย นางอ้าย นางขนิษฐา ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ชื่อเหมือนกันทั้งในกลอนสวดปลาบู่ทอง และปลาบู่ทองสำนวนร้อยแก้วปัจจุบัน อาจจะแตกต่างกันบางพยัญชนะ แต่ก็ยังเข้าใจความหมายได้ เช่น ในกลอนสวดใช้ ชื่อ นางแก้วขนิษฐา แต่ในสำนวนปัจจุบันใช้ว่า นางแก้วขนิษฐา และ นางขนิษฐา เป็นต้น

2. เนื้อเรื่องและลำดับเหตุการณ์ที่สำคัญในกลอนสวดปลาบู่ทอง และปลาบู่ทองสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันในตอนท้ายของเรื่อง กลอนสวดปลาบู่ทองเนื้อหาตอนท้ายของเรื่องจะจบที่เมื่อนางเอื้อยได้กลับเข้าไปเป็นนมเสีตามเดิม ก็คิดจะขออภัยโทษให้นางอ้าย เพราะไม่อยากจะเป็นการสร้างเวรกันต่อไป แต่ในสำนวนร้อยแก้วปัจจุบันของเรื่องอุไร กุศลาสัย (2551) เนื้อเรื่องจะจบตอนที่ นางอ้ายกลัวถูกลงโทษจึงกินยาพิษฆ่าตัวตาย อุทารกเศรษฐี นางขนิษฐา และนางอีหลบหนีไปในป่า จนได้เจอพระปัจเจกพุทธเจ้า เอื้อยและท้าวพรหมทัตตามมาพบ และรับฟังเรื่องราวในชาติก่อนของทุกคนที่สร้างกรรมร่วมกันมา จึงอภัยให้

ทุกคน เพราะไม่อยากจะแวกรกัน และเนื้อเรื่องในสำนวนร้อยแก้วของ วิเชียร เกษประทุม (2551) ตอนท้ายของเรื่องจะจบที่ นางอ้ายกลัวความผิดจึงกินยาฆ่าตัวตายไป โดยที่ไม่รู้ว่านางเอี้ยขอรักโยทโฆให้แล้ว ทารกะเศรษฐี นางขนิษฐีและนางอี จึงหลบหนีไปอยู่ในป่า แต่นางเอี้ยก็ไปตามกลับมาปรับความเข้าใจกัน และพาทุกคนเข้าไปอยู่ในวังด้วยกันอย่างมีความสุข

3. คติสอนใจที่ได้จากเรื่อง ผู้วิจัยพบว่าทั้งกลอนสวดปลาบู่ทอง และปลาบู่ทองสำนวนร้อยแก้วในปัจจุบัน มีข้อคิดหลักที่เหมือนกันคือ กฎแห่งกรรม โดยสอนว่า ใครทำอะไร ย่อมได้รับผลของการกระทำของตนเอง ถ้าอยากมีความสุขต้องทำแต่กรรมดี ละเว้นกรรมชั่ว เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งทำกรรมไม่ดีกับอีกฝ่ายหนึ่ง ก็จะทำให้เกิดเรื่องไม่ดี เมื่อทั้งสองฝ่ายหันกลับมาทำความดี ก็จะทำให้เกิดสันติสุขในสังคม ซึ่งเป็นหลักคำสอนที่สำคัญของพระพุทธศาสนา ทำให้ผู้อ่านได้รับข้อคิดคติสอนใจ นอกเหนือจากความสนุกสนานในการศึกษาวรรณกรรมพื้นบ้านเรื่องปลาบู่ทองนี้

### อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาอักษรและภาษาจาวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นดังนี้

1. การศึกษาและอักษรไทยโบราณที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง พบการเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เครื่องหมายที่ใช้แทนสระ และเครื่องหมายประกอบการเขียน ที่เหมือนกันและแตกต่างกับอักษรไทยมาตรฐานในปัจจุบัน ผลการวิจัย สอดคล้องกับการศึกษาอักษรไทยในสมัยต่างๆของ ธวัช ปุณโณทก (2549) เกี่ยวกับลักษณะและรูปแบบการเขียนของรูปอักษรในคำต่างๆ คำบางคำพบการเขียนมากกว่า 2 รูปแบบ แม้จะอยู่ในเอกสารฉบับเดียวกัน โดยใช้สระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ที่แตกต่างกัน ทำให้ทราบว่าในสมัยก่อนนั้น ยังไม่มีลักษณะรูปแบบการเขียนอักษรและการใช้ภาษาที่แน่นอนตายตัว ซึ่งสอดคล้องกับอักษรวิธีไทยของจุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551) เกี่ยวกับการประสมอักษร และถ่ายทอดต่อกันมาในสมัยต่างๆ โดยเฉพาะการถ่ายทอดวรรณกรรมประเภทมุขปาฐะ ซึ่งมาจากคำบอกเล่าต่อกันมา จึงเน้นถ่ายทอดเรื่องราวในวรรณกรรม มากกว่าความถูกต้องและรูปแบบที่แน่นอนของการใช้อักษรและภาษา

2. สาเหตุที่ทำให้อักษรวิธีหรือการเขียนคำในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองแตกต่างกัน เพราะลักษณะลายมือของแต่ละคนแตกต่างกันและมีความรู้เรื่องภาษาไทยและอักษรวิธีไทยไม่เท่ากัน ทำให้เขียนคำและคัดลอกข้อความแตกต่างกันไป และในสมัยที่มีการบันทึกวรรณกรรมยังไม่มีหนังสือที่อธิบายความรู้เรื่องหลักภาษาให้คนทั่วไปได้เรียน

3. การศึกษาอักษรวิธีหรือการเขียนคำที่ปรากฏในวรรณกรรมพื้นบ้านชนิดกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทองและเปรียบเทียบกับอักษรวิธีไทยมาตรฐาน ทำให้เราได้ทราบลักษณะการเปลี่ยนแปลงของการเขียนคำ คำที่เราเขียนแตกต่างจากปัจจุบันในสมัยก่อนอาจจะยึดตามรากศัพท์ของคำที่ยืมมา เช่น ภาษาบาลี ภาษาสันสกฤต และภาษาเขมร เป็นต้น แต่ลักษณะการเขียนเหล่านี้ไม่ได้รับความนิยม การศึกษาอักษรวิธีจากกลอนสวดปลาบู่ทองทำให้เราทราบรากศัพท์และรูปแบบการเขียนแบบเดิมของคำเหล่านั้น แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของอักษรและการใช้ภาษาของคนไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2530) และ อิงอร สุพันธุ์วิช (2550) ที่อธิบายโครงสร้างของคำ และพัฒนาการของคำที่คงรูปเดิม และเปลี่ยนแปลงไปในช่วงเวลาต่างๆ

4. การศึกษาลักษณะการเขียนพยัญชนะและสระต่อเนื่องเป็นเส้นเดียวกัน เมื่อประสมคำ เช่น พยัญชนะที่ประสมกับสระอา สระอิ ผู้วิจัยเห็นว่าปัจจุบันยกเลิกการเขียนลักษณะนี้ไป เพราะเมื่อกิจการการพิมพ์แพร่หลายเข้ามา การประสมคำเหล่านี้จะไม่สามารถระบุในเครื่องพิมพ์ได้ เพราะจะทำให้เกิดความสับสนกับผู้ใช้ ทำให้ไม่พบลักษณะการเขียนแบบนี้ในปัจจุบัน เพราะจะต้องยึดหลักเกณฑ์การเขียนที่แน่นอนทั้งการเขียนและการพิมพ์ สอดคล้องกับอักษรวิธีไทย ของจูไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2551) เกี่ยวกับลักษณะอักษรวิธีไทย ในช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

5. วรรณกรรมพื้นบ้านในสมัยก่อน จะเน้นให้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านผ่านการใช้ภาษาที่แสดงลักษณะนิสัยและอารมณ์ของตัวละครอย่างชัดเจน ทำให้ผู้อ่านได้รับความบันเทิง และความสนุกสนาน แต่ก็สอดแทรกคำสอนให้ผู้อ่านเห็นว่า ตัวละครใดทำความดี ก็จะผ่านพ้นอุปสรรคทั้งหลาย และได้พบกับความสุข ดังเช่นนางเอื้อย ที่ได้รับความทุกข์จากแม่เลี้ยงและน้องสาวของตน แต่เพราะการคิดดี และทำดี ทำให้เอาชนะอุปสรรคทั้งหลายและมีความสุขในตอนท้ายของเรื่อง ส่วนนางอ้ายที่ใจคิดริษยาที่ถูกลงโทษ ได้รับความทุกข์ทรมาน และลักษณะเนื้อหาของวรรณกรรมพื้นบ้านในสมัยต่อมาจนถึงปัจจุบัน ก็ยังให้รูปแบบเนื้อหาที่สนุกสนานและแฝงไปด้วยข้อคิดเช่นนี้ต่อมา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ริสา แก้วจินดา (2546) ที่อธิบายว่าเนื้อเรื่องของวรรณกรรมจะสอดแทรกแนวคิด ค่านิยมของคนในสมัยก่อนที่ควรปฏิบัติตาม

### ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาอักษรและภาษาจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิคกลอนสวดเรื่อง ปลาบู่ทอง

ผู้วิจัยพบว่ามีสิ่งควรศึกษาเพิ่มเติม และมุมมองที่น่าสนใจ ดังนี้

1. จากการศึกษาอักษรและภาษาจากวรรณกรรมพื้นบ้านชนิคกลอนสวดเรื่องปลาบู่ทอง ผู้วิจัยมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ควรศึกษาอักษรและภาษาจากวรรณกรรมพื้นบ้านในเรื่องอื่นๆ ที่อยู่ในกลุ่มหนังสือตัวเขียนและจารึก สำนักหอสมุดแห่งชาติ จะได้เปรียบเทียบอักษรโบราณและอักษรวิจิ การใช้ภาษาที่พบ ตลอดจนเปรียบเทียบรูปแบบเนื้อหา และคติสอนใจที่ได้จากเรื่อง
2. ควรศึกษาเอกสารโบราณชนิดอื่นๆ นอกเหนือจากวรรณกรรมพื้นบ้าน เช่น ประกาศหรือหนังสือราชการต่างๆ ที่ใช้ภาษาเขียนในรูปแบบภาษาราชการ เพื่อเปรียบเทียบอักษรโบราณและอักษรวิจิ เพื่อให้ทราบความแตกต่างระหว่างภาษาราชการกับภาษาที่ใช้สื่อสารกันระหว่างบุคคลในสมัยโบราณ และเห็นวิวัฒนาการของอักษรไทยและอักษรวิจิการใช้ภาษาไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งภาษาที่มีรูปแบบที่แน่นอนในภาษาราชการ และภาษาที่ใช้บันทึกเรื่องราวประเภทวรรณกรรมพื้นบ้านที่เน้นให้ความบันเทิง ความสนุกสนาน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับรูปแบบอักษรและการใช้ภาษาในปัจจุบัน

## เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กตัญญู ชูชื่น. 2550. **วรรณกรรมท้องถิ่นไทย**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

\_\_\_\_\_. 2534. **อักษรโบราณที่ใช้บันทึกวรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: หน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู.

กำชัย ทองหล่อ. 2543. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: อมรรการพิมพ์.

กิ่งแก้ว อัดถากร. 2519. **คติชนวิทยา**. เอกสารนิเทศการศึกษาศึกษา ฉบับที่ 184. กรุงเทพมหานคร: หน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู.

\_\_\_\_\_. 2514. **วรรณกรรมจากบ้านใน**. เอกสารนิเทศการศึกษาศึกษา ฉบับที่ 113. กรุงเทพมหานคร: หน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู.

กุหลาบ มัลลิกะมาส. 2518. **คติชาวบ้าน**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

\_\_\_\_\_. 2517. **วรรณกรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เครือจิต ตรีบุญนาค. 2536. **การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเรื่อง ท้าวกำก่าดำ ลำนวนเขียน และลำนวนหมอลำ**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, วิทยาลัยครูสุรินทร์.

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. 2551. **จากลายสือไทยสู่อักษรไทย**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

\_\_\_\_\_. 2530. **การสร้างคำในภาษาไทยสมัยสุโขทัย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เจือ สตะเวทิน. 2517. **คติชาวบ้านไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ตรีศิลป์ บุญขจร. 2547. กลอนสวดภาคกลาง. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธวัช ปุณโณทก. 2527. แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

\_\_\_\_\_. 2525. **วรรณกรรมท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

\_\_\_\_\_. 2549. **อักษรไทยโบราณ ลายสือไทยและวิวัฒนาการอักษรของชนชาติไทย**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นฤมล ปิยวิทย์. 2544. **การศึกษาภาษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในคำภีร์โบราณเรื่องปฐมมูลลี**. นครราชสีมา: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

บุญยงค์ เกศเทศ. 2532. **คำไทย**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

บุญเหลือ เทพสุวรรณ, ม.ล. 2518. **แนะแนวการศึกษาวรรณคดี**. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตการพิมพ์.

ประคอง นิมมานเหมินท์. 2543. **นิทานพื้นบ้านศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำราและอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรทิพย์ ศรีนุชรธรรม. 2552. **การศึกษาการสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างพ่อแม่ลูกในนิทานปลาบู่ทอง**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มัลลวีร์ ดอกแก้ว. 2548. **วรรณกรรมท้องถิ่น เรื่อง พุทธทำนาย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต โปรแกรมวิชาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.

\_\_\_\_\_. 2530. **สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่ม 15**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์.

ริสา แก้วจินดา. 2546. การศึกษาเปรียบเทียบนิทานเรื่องปลาบู่ทองฉบับภาคกลางและฉบับภาคอีสาน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยศึกษา, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

เรไร ไพรวรรณ. 2551. วรรณกรรมท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

เรืองอุไร กุศลาสัย. 2547. ปลาบู่ทอง. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.

รวเวทย์พิสิฐ, พระ. 2502. วรรณคดีไทย. กรุงเทพมหานคร: คณะอักษรศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒน์ บุญจับ. 2544. วรรณกรรมเรื่องร้อยกรองไทย. กรุงเทพมหานคร: เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด.

วิเชียร เกษประทุม. 2551. เล่าเรื่องปลาบู่ทอง. กรุงเทพมหานคร: พัฒนาศึกษา.

วิเชียร ณ นคร. 2532. การศึกษานิทานพื้นบ้านในจังหวัดนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.

ลีทธา พิณีภูวตล และ นิตยา กาญจนะวรรณ. 2520. ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรม. กรุงเทพมหานคร: ดวงกมล.

สุจิตต์ วงษ์เทศ. 2548. อักษรไทยมาจากไหน. กรุงเทพมหานคร: มติชน.

สุวิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์. 2540. หลักภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

สุภาพร มากแจ้ง. 2535. กวีนิพนธ์ไทย 1. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

สุมาลย์ พงษ์ไพบูลย์. 2542. คติชนวิทยา. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์, สถาบันราชภัฏพระนคร.

สุริย์รัตน์ หาญคำ. 2527. **สุริวงศ์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน : การศึกษาเชิงวิเคราะห์**. วิทยานิพนธ์  
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักหอสมุดแห่งชาติ. ม.ป.ป. **ปลาบู่ทองเล่ม 1**. หนังสือสมุดไทยขาว, อักษรไทย, ภาษาไทย,  
เส้นหมึก. เลขที่ 231-234. หมวดยุคประดิษฐ์.

เสาวลักษณ์ อนันตสานต์. 2548. “วิเคราะห์ด้านมิติของนิทานเรื่องปลาบู่ทอง”. วารสารรามคำแหง  
22 (4): 156-178.

หริดี เรื่องฤทธิ์. 2499. “กลอนสวด” ใน **สารานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน**. กรุงเทพมหานคร:  
ราชบัณฑิตยสถาน.

อิงอร สุพันธุ์วณิช. 2550. **รายงานผลการวิจัยทุนอุดหนุนเพื่อเพิ่มพูนและพัฒนาประสิทธิภาพทาง  
วิชาการ เรื่องวิวัฒนาการอักษรและอักษรวิธีไทย**. โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย, ฝ่ายวิจัย  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2541. **หลักภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.









๑๒๖  
 ๑๒๗  
 ๑๒๘  
 ๑๒๙  
 ๑๓๐  
 ๑๓๑  
 ๑๓๒  
 ๑๓๓  
 ๑๓๔  
 ๑๓๕  
 ๑๓๖  
 ๑๓๗  
 ๑๓๘  
 ๑๓๙  
 ๑๔๐  
 ๑๔๑  
 ๑๔๒  
 ๑๔๓  
 ๑๔๔  
 ๑๔๕  
 ๑๔๖  
 ๑๔๗  
 ๑๔๘  
 ๑๔๙  
 ๑๕๐









หนึ่งนวลเดียว โหม่นตาศยทศกรวไป ไชยพราไปโลงงว ทอทรงทวงลงไปพลัน รองเรียกไทเมื่อนกรว  
 มนกลเรจปโอรทว กวี:แลกรจล อิมรยาไปรจล ดยฝ่บ่บ่เสาทว โทศรภกนงกษิ ดยถำรภกรภพ  
 ช้แม่ปล่าเปฝอทว ภาออรอไทกษิ ดยเสด/เสวกรกตบม สจรแม่เล่บ่เสดแม่ลง เทเสดแม่ริบคังค  
 ครน่ดกเทจลมค หงปตทอฝอช้ วนหนึ่งจื่อเนียบอย อดิศนอยไชระกรร จึงเทพหงจอนจวน  
 ทีวีรองเวียกไทเตมก พวงนึ่งไปก็ วัจของกขิกตางนท ทวนไปกน่กน่ก เยมิงนงจิงทกรร นึ่งย  
 เทียวเวทย วักรทอในละกรร ทระคิงทกษิ ไทยช้อยคยมีอก สยถำรภกรภพ พังวาทกร  
 อกษิ ชุ:ห่มมือช้บ่ หงนิงจวรปวกรร กรน่ไฟเจแ่งงว ทอทรงทวงคังคกษิ อดิศนอยไชระกรร  
 อดิศนอยไชระกรร ครน่ปลอยจวออกม หงกขพทก่อนจวไป อดิศนอยไชระกรร ไชยระทตย  
 รอย ภางวัชโคทวนนท ภาทบทกน่กน่กน เยมเลวพิโคจอน นกทานองทวยเขษา อดิศนอย  
 เทียวกน่กน่กน่กน อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร

หนึ่งนวลเดียว แกรภพทเคยคังคก มีนทจวไรวโย ฆรรคังไปริคังค ครน่แลวฆรรเวียกนท น  
 จอจคไปโย ภาออรออรอนมค แม่กเทียบ:ทวโมว ลกนอยทศยลคไย ฆรรจิงให้แม่กน  
 หงปตทอฝอช้ พังทอยค:เวียกโคยช้ วัจลกร:เทกน กษิภกน่กน่กน่กน วัจเสดค:แ่งฝอช้  
 นิงนวลอิมร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร หงปตทอฝอช้ อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร  
 อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร

กภพราแม่ระทศย ฆรรภกเสกคกน่ก จ:เวียกนท/แม่ปล่าคณ ลกรภกษยคกไย จ:รองโพททนกรร  
 จ:รองโพททนกรร มีเทรค/แ่งงวพังน มีกทงคองน แม่:คตทวนนิงจอน ลกรภกษยคกไย  
 แม่:คตทวนนิงจอน แม่:คตทวนนิงจอน จ:รองทพระมรค ททมริกเทททวนนิงจอน แม่:คตทวนนิงจอน  
 ภา จ:นึ่งฝอช้คก อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร  
 อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร อดิศนอยไชระกรร



ขอบนี้ กิ่งเขาไป พะบอกใหญ่ ๆ เทาประคน แขนที่ไกลย โทหนองเขาปน ราชอแก้วท  
 พิลาห์คย เปตคย/เกลดปัด มีเทอดกมรท หนองโหม่นหาย เจ้าออกไปที่ นันทไพรท  
 กิยลวปะย โห่แม่ยักิน พงสรักพร เทาเทอดปัด ลักปดตงกิน นันททมปะทว โดยถึง  
 ราช กิ่งเขากิน คอยพระมรท ยักินทพรท ดย/เตทว คันโดยวโลก เป็นดังไรจึงอยู่ชว  
 ท กกรักทท เพียงชกรทท โอพระมรท ทกลกทพรท พงนางโหม่นหาย กักดลึงวีย  
 ดย/มมรท กทพรมมหาย แดพระมรท มงกรบหงโท มลระดกโร รงโทกรวนท พระ  
 รัชทราช ธรรมคีนม ฆงเทวาทพร ทอนงวออกไป เสดเทอดกมรท ห้อยยผล นันทท  
 ไรท รอนงพ่นทว ทอนงวออกไป เกินพลงหงโท ออกไปตงนท เทาเทวีนท นันทท  
 เสดคณไวด คยคททนัง กิ่งแม่ททท ทเพื่อแม่ท มงปดไนนงหาย มรทแม่ทท/แม่  
 แดเทอดท มงยักมือทว ผงเทพระททว จิงโกเนท สักทงพระโพ ที่นทตงนท โดยไป  
 ใดดี สักคินใจโดย มงเทอดคปัด แดแม่เทอดท มรททททว ซื่อโประมะชิว ทนเทวีนท  
 ทททททว ใดคจันต เสดเทอดคปัดนัง รงคิงคยพดผ ไหลมนิท โห่ป่นมะชิว อนุท  
 เป็นขีลนท จูงคินทอยกรว เทวปรีท นันทนระนี ทอกจันทวยพดผ เมื่อคจันต ทท  
 คทเทอดกมรท คักจิงไวดโดย สกรทชัมไชย พระมรทโดย สกรทชัมไชย แม่ททท  
 ท ทนคักโต เทมทพระมรท ทงเทวีนนังไป เทาจิงคทาใด ไปททวท รบคยท  
 ดย/มมรทไป บัดนททว จิงนงจะนิก ไร่กคททนโร สกรทแม่ต ยาทรงไปย แม่โระ  
 นทเป็นมท ป่นมะชิวคินนค นลทชอปกน เทาเทอดกมรท มะชอนนเด แม่แม่เท  
 พร ยอมไปชัมชัม แดแม่ททว เทมทปอกเต อักแม่เทวีนทกริม เทาแม่แรงไป ท  
 กคสม ไปเทชัมชัม ยาทมอินใหม่ คอยคทททง เทาเทอนไฮนท ยาทมอินใหม่ ท  
 เทยเทเวเน เสดทเจียลเด ยาทเดือเดือ ทททอมนร โทคิงมรท เทมชัมไชย ฆงค



















พัดลมงานปี่หนึ่ง ทอนดอปล่องขี้หรือรอง บักเกยวิหว่าทอง มีน้ชีกบองนางจ้อมขวนหนึ่ง หางนงนุช  
 กั้น หิงลายพินมกยปลอง เทกแกเคแม่ไม่ กั้นอ้อรโทมกยทอง ลาวโซมกยเหลืองนอง อะพั้งทวง  
 ดอมเตาม บักเกยปี่ทหนึ่ง เกกิงแทปเคต หงสายพวงจ้อม บักบักน้ชีกเกยวิหว่า สอนหง  
 จะหิธ หิงจะหิธวิงไป ลอกรปี่พวงทวงปoley เทอกลอกเก้เทอ แม่คยสังขวนใจ โทมปลอญกรรช  
 ภากรแม่ชีก กิงกอกอชิงน้กท บักนงปอยยง โขนลลกรเกกพวง ยแต่กนกรเทชก นอกรทยา ๗ไวไป  
 บักมอแจวกส เคกบักกรยเลอโยย กั้นน้ชีกเกยวิหว่า จักเทไปน้ชีก ทน้ชีกค้อมเทอ นกยชกไปน้ชีก  
 กั้นนงนุชหนึ่ง สดไปไกลนงนุช สไทยแตนอกทรว เป็นน้ชีกทวนนงนุชใหม่หอย ช่างสัง  
 ทวง ไทยสังขยใจเลอกรเทชก แลวงจิงเกโยย เยียมโทยบัก สสังอากนท โท  
 สบทยจิงคองโยย สอนฮานงกพิล พังนารกโมยสังโยย กะช้อจิวไปย นงนุช  
 โยโยสังเท รวงชิ่งนงนงนุชใหม่ นงนุชไปน้ชีกทวง นงนุชไทยนงนุช น้ชีกทวงนงนุช

โยย ช้องน้ชีกนงนุช นงนุชทวงไป สดไปน้ชีกค้อมเทอ เคกไปน้ชีกค้อมเทอ นงนุชน้ชีกค้อมเทอ กิง  
 สดทวงนงนุชโยย สดทวงนงนุชโยย จิงน้ชีกจ้องน้ชีกค้อมเทอ กาทองตายน้ชีก เทอช้อจิวไปน้ชีก  
 เทอช้อจิวไปน้ชีกค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ  
 สอนหงจะหิธ แขนค้อมเทอเบชีกนงนุช โขนเสก๗แม่ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ  
 นงนุชนงนุชค้อมเทอ สสังอระไทย แม่พวงทวงสังอระ เช่นแม่ทวงสัง ทวงจิงทวงเทอ แลวงจิง

ช้องน้ชีก โขนไปน้ชีกค้อมเทอ กาทวงนงนุชโยย โยโยสังนงนุชค้อมเทอ เทอช้อจิวไปน้ชีกค้อมเทอ เทอช้อจิวไปน้ชีกค้อมเทอ  
 นงนุชนงนุชค้อมเทอ แลวงจิงเสกเทอ น้ชีกค้อมเทอ น้ชีกค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ  
 นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ  
 นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ

นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ  
 นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ  
 นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ นงนุชนงนุชค้อมเทอ













สิบสองทิวเขา จ. เชียงใหม่ สิบสองทิวเขา ไทเขื่อนหรือค้ำ กวามันหะทักย เรกแกทอแลงไฝย. ภาวะ  
 นึกทักอูย. เดิมไปยงน่วย รัตนหอยโรนไฝย นกโททักย ทกแลงไฝยพรง ทองหรือโปร  
 ย. ไม่ประสับทึบสาร เทียวททททททท ทอททททททท ทกคละเอะไสาระตง ทักคั่นทงปอง. ยิน  
 ทักคั่นทง. ไม่สิริทงไฝย คั่นททททท คั่นททททท หงน่กปักท มาทททททไทย จ้งททททท. ยิน  
 ษะ:เตทเพียทท. ไม่ประสับทึบสาร. เมื่อนั้นพรงททท ททททททททท ทวีกรททททท. รัตนททททท

สิบสองทิวเขา ไททอตุทท. ทักเซพทททท. เดิม:เซตททท. ไททททททททท. เพียงจ.คททททททท  
 ษะ:ทททททไทย จ้งทททททไทย. ททททททททท. ยินไปรองร้ง. ทททททททท. นึกคั่นททท. ย.เตททท  
 ทง. ยินไปรองร้ง. จ.ชอยยบียง. พึงททททท. ทักเซพทททท. สัมเศร:ททททท. เดิม:ททททท. พะ  
 ษะ:ททททท. เดิม:คั่นททททท. คั่นททททท. พะ:ททททท. ททททททททท. ททททททท  
 สัมเศร:ททท. ททททททท. ททททททท. ททททททท. ททททททท. ททททททท.

สิบสองทิวเขา. รัตนค:ติ. บิกททททท. เพียงจ.ททท. หงน่กปักท. ษะ:ททททท. คั่นททททท. ยิน  
 ททททท. ไททททททท. บิกททททท. สัมเศร:ททท. ทททททททท. จ.มาทททท. คั่นทททท  
 ทททท. ไปมาททท. คั่นททททท. ทททททททท. สัมเศร:ททท. เมร:ทททท. ทททท. ไป  
 ททททท. คอยไปคอยมา. ไฝยคั่นททท. คั่นททททท. หงน่กปักท. คอยคั่นททท. คอย  
 ททททท. คอยทททท. แสงทททท. ททททท. ไฝยคั่นททท. ไฝยคั่นททท. ททททท.

สิบสองทิวเขา. สัมเศร:ททท. ซัมเศร:ททท. ยินไปรองร้ง. ไฝยคั่นททท. สัมเศร:ททท. ททททท. ยิน  
 ไฝยคั่นททท. คั่นททททท. คั่นททททท. ททททท. สัมเศร:ททท. แสงทททท. ททททท. ยิน  
 คั่นทททท. ยินไปรองร้ง. คั่นททททท. คั่นททททท. สัมเศร:ททท. แสงทททท. ททททท. ยิน  
 คั่นทททท. คั่นททททท. คั่นททททท. สัมเศร:ททท. แสงทททท. ททททท. ยิน  
 คั่นทททท. คั่นททททท. คั่นททททท. สัมเศร:ททท. แสงทททท. ททททท. ยิน























## ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล	นางสาวสุชญา วาทะพุกคณะ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 8 เดือนมกราคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (เกียรตินิยมอันดับ 1)

